

ГРИГОРІЙ ГРАБОВОЙ
Числові ряди психологічного нормування
2003

Том 1

Вступ

Твір містить розділи з психодіагностики, психотерапії, психології соціальної, психології праці, патопсихології, психофізики, дефектології, психології сприйняття, психології особистості, психоаналізу, психології мотивів, психоломіслення, психології пам'яті, психології емоцій, почуттів та відчуттів.

У творі за допомогою числових рядів, співвіднесених до термінів або понять, що використовуються в психології, дані способи нормування подій у процесі вічного розвитку людини століття.

Якщо термін позначає відхилення від норми, тоді за допомогою числового ряду, що відповідає цьому терміну, досягається норма, що організує вічний розвиток у загальноприйнятому тому творчому напрямі. Якщо термін означає описання процесу, тоді числові ряди можуть використовуватися для використання цього опису у напрямі вічного розвитку. Описаний процес за допомогою числового ряду можна застосовувати для забезпечення вічного розвитку.

Психологія вічного розвитку відрізняється тим, що методами психології реалізуються основні закони вічного розвитку, які включають невмирання живих, воскресіння і забезпечення цього у сфері життєдіяльності людини. Цей психологічний аспект, при якому форма кінцевих відносин змінюється на вічну, спрямовує психологію на організацію цього переходу та функціонування при виконанні законів вічного розвитку.

Психологія вічного розвитку формує соціальні зв'язки

суспільства та закони, що забезпечують реальний вічний розвиток людини та людства.

Способи нормування в напрямку вічного розвитку слідючі:

1. Числові ряди, що знаходяться після терміну або поняття, можна читати, подумки промовляти чи подумки співати таким чином, що звук наспіву Ви сприймаєте на деякому віддаленні від Вашого фізичного тіла. Мелодія наспіву може бути будь-якою або Ви можете просто знати, що виробляється напів, але не сприймати будь-яку конкретну мелодію. Область Вашого мислення може мати різну форму сфероїдальних структур.

Бажано сприймати форму Вашої керуючої думки, що відповідає терміну, де-небудь біля Вашого фізичного тіла і зусиллям волі переміщати цю форму, або видозмінювати її для отримання результату. Ви можете відчувати і сприймати, що будь-яка форма означає результат вічного розвитку.

Методи психології вічного розвитку дозволяють отримувати події досяжності вічного розвитку вже в процесі пізнання технологій вічного розвитку. Проводячи дії з такими формами, треба враховувати, що можуть застосовуватися для оздоровлення та порятунку, якщо біля них уявляти себе або людини, яку потрібно оздоровити або врятувати. Уявляючи себе між зазначеними формами, Ви омолоджуєте себе. Чим більше керуючих форм Ви можете утримати у свідомості під час застосування числових рядів психологічного нормування, тим швидше омолодження.

Уявляючи, що мислеформи вічного розвитку торкаються до іншої людини, Ви омолоджуєте цю людину. Від сприйняття себе до сприйняття іншого в психології вічного розвитку може займати певний час, насичений знанням великого обсягу інформації, оскільки при вічному розвитку відбувається постійне збільшення обсягу інформації про навколишнє.

Тому необхідно вміти сприймати інформацію без напруги, зафіксувавши для цього думку.

Можна число вважати думкою – тоді за такого усвідомлення числовий ряд зрівнює у Вашому сприйнятті час вашої дії по сприйняттю реальності з будь-яким обсягом інформації. Такий тренінг отримання з думок числа дозволяє перекладати події в зрозумілу з погляду вічного розвитку форму.

Сконцентрувавши увагу, Ви можете розглянути, які події можна стиснути до числа. При цьому Ви можете зрозуміти, що образ людини не можна стиснути до числа, людині не відповідає число.

Такий розвиток свого сприйняття може призвести до думки, що людина поза будь-якою реальністю, що володіє кінцевими властивостями, тобто людина вічна. У цьому моменті міркування потрібно чітко уявити числовий ряд 888, потім 898, далі число 1, наступне число 2 та на числі 3 зрозуміти, що є область інформації, через яку можна робити реальність вічною за посередності числа. Ця реальність вічності бере початок від людини і, навпаки, вічність навколишнього середовища сприяє усвідомленню людиною своєї вічності.

Таке розуміння допомагає усвідомити, що при відновленні людини числовими концентраціями людина змінює своєю волею Світ у напрямі вічного розвитку, розкриваючи при цьому свою початкову вічну сутність, здатну створювати вічне тіло. Таким чином, через знання, отримане з використанням числа, Ви приходите до духовного стану, що означає Вашу вічність. Потім з такого духовного стану можна отримувати подібні так само в тих випадках, коли Ви не використовуєте число.

На логіці від безлічі чисел і їх поєднань Ви сприймаєте знак нескінченності, який відокремлений від конкретного числа. Знакова форма, визначена у психології нормування за допомогою чисел, дозволяє розпізнати варіанти майбутніх подій, що ведуть до вічності в будь-якому випадку. Фаза керуючого прогнозування при застосуванні числових рядів психологічного нормування повинна збігатися з інформацією здійсненої у майбутньому події, всі елементи якої вічні.

У технологіях вічного розвитку форми думок можуть змінюватися дуже швидко або миттєво. Тобто Ви можете сприяти приймати вже змінену форму, а первинну форму сприйняти пізніше. Принцип побудови фізичної матерії людини в напрямі вічного розвитку також ґрунтується на тому, що події майбутнього часу матерії сприймаються швидше, ніж події минулого.

Психологічна основа цього принципу у тому, що для реалізації внутрішнього, що виходить від душі, завдання вічного розвитку потрібно вміти керувати фізичною матерією в майбутньому. При цьому період часу для ухвалення рішення буває обмежений. Водночас щодо інформації минулого можна не поспішаючи створити напрям спеціальних дій з необхідним часом. Щодо подій майбутнього доцільно по-різному заздалегідь проводити нормуюче управління і за необхідності коригувати ситуацію в реальному часі.

Творця дії об'єднують часові інтервали в події досягнутої мети. Ви можете таким чином – за допомогою застосування числових рядів психологічного нормування – запам'ятати духовний стан, відповідний досягнутому результату. Застосовувати такий духовний стан можна відповідно до терміну, або узагальнювати для нормування подій та напрямку їх у область вічного розвитку.

Для комплексного сприйняття, що посилює управління вічного життя можна прочитати всю книгу. Знання термінології в галузі психології дозволяє багато оцінювати з погляду встановлених понять, що спрощує досягнення об'єктивних форм вічного розвитку та розширює область, що використовується для керуючого розуміння, при якому потрібно прагнути розуміти так, що відбувається, щоб досягти фактології, підтверджуючи оволодіння методиками вічного розвитку.

2. За наявності прогалин у ряді чисел можна задля досягнення результату по одній меті спочатку застосувати весь ряд, а потім частини ряду, розділені пробілом. Можна робити невеликі паузи у місцях прогалин при мисленному промовлянні чисел ряду. Якщо прогалин у ряді немає, тоді можна, уявляючи, що пробіл між числами є через кожні три цифри, виробляти ті ж самі

дії, що з рядами, які мають прогалини.

3. Числа ряду розташувати над числами поточної дати та концентруватись одразу на двох рядах.

4. Зіставляючи числові ряди, що відповідають різним термінам чи поняттям, можна за збігом чисел визначати взаємозв'язок та можливість взаємної корекції у напрямку вічного розвитку між різними об'єктами та подіями, описаними у цих термінах чи поняттях.

5. Числа ряду можна представляти таким чином, що з образу числа в долонях рук проявляються, наприклад, яблука, причому різним числам та їх поєднанням відповідають різні яблука одного гатунку. Потім треба зробити вольове зусилля та сприйняти через числа, що знаходяться під Вашим керуванням вічного розвитку об'єктивну реальність, включаючи конкретні образи.

6. Процес омолодження можна проводити наступним образом:

6.1. Уявити, що числа, відповідні одному терміну, знаходяться від плеча до кисті правої руки.

6.2. Уявити, що числа, що відповідають терміну, наступному за терміном, описаним у пункті 6.1, знаходяться на шкірі лівої руки.

6.3. Відчути, як від чисел лівої руки світло перетікає до чисел правої руки. У момент протікання цього світла через область грудної клітки сприйняти, як Ви дозволили особисто для себе та потім для всіх навколишніх психологічний аспект вічного розвитку.

7. Технології воскресіння доводяться до обов'язкової реалізації за допомогою швидкого поєднання та перебирання в пам'яті або у зоровому сприйнятті числових рядів, відповідних різним термінам та поняттям. У цій дії головне – тримати в пам'яті основну мету і по можливості не відволікатися від неї при швидкому поєднанні числових рядів.

Ви можете досягти такого рівня досконалості, за якого концентрація на цілі, що знаходиться у Вашій пам'яті, перетворює

її насправді.

8. Принципи та практика невмирання реалізуються наступним чином:

8.1. Принцип невмирання розглядається у взаємозв'язку з практикою і слідує за логікою подій, що відбулися. Оскільки Ваше сприйняття завжди містить інформацію про якусь подію, то можна вважати, що принцип вічності у самій події, а практика – у Вашому подальшому мисленні.

Зв'язуючи таким чином числовим рядом минула подія з можливим або психологічно бажаним майбутнім, Ви отримуєте психологічний стан перебування в усвідомленій вічності. Цей психологічний стан переносете на все нескінченне майбутнє.

Коли Ви навчитеся робити це досить легко, тоді Ви будете мати стан, що контролює вічний розвиток. Цей стан відтворює ту властивість духу, яку Ви можете віднести до духовного самонавчання вічного життя в повсякденному житті.

8.2. Для невмирання Ви можете уявляти перед кожним рядом, який застосовуєте, три вісімки, дев'ятку та числа один і дев'ять написані словами.

9. Оздоровлення можна проводити, додаючи після застосування. няемого Вами числового ряду психологічного нормування числа 319 та числа поточної дати, розташовані у порядку: рік, місяць, число.

А

АБАЗІЯ 814817 914212 31 – Порушення здатності ходити при збереженні здатності виконання рухів, складаних ходьбу.

АБСАНС 518916 319717 81 – Короткочасне затемнення, блокування свідомості.

АБСТИНЕНЦІЯ 528419 319718 23 – Стан, виникаючий від припинення дії алкоголю або наркотиків при незапну перерву в їх прийомі.

АБСТИНЕНЦІЯ СЕКСУАЛЬНА 298714 318922 51 (вотримання від статевого життя) – Стан суб'єкта, позбавленого можливості вести статеве життя

АБСТРАКЦІЯ 819314 919814 312 – процес когнітивний – одна з основних операцій мислення; полягає у виділенні певних ознак досліджуваного цілісного об'єкта та відпотяг від інших.

АБУЛІЯ 419316 019817 311 – Патологічне порушення психічної регуляції дій - синдром психопатологічно-ський, що виражається млявістю, порушенням волевого імпульсу, відвідсутністю бажань і спонукань до діяльності, нездатністю прийняти рішення і виконати правильну дію, хоча необхідність його усвідомлюється.

АВОКАЛІЯ 518 514 318912 512 – Форма амузії моторної, при якій втрачається можливість відтворення мелодій голосом чи музичних інструментах.

АВТОАгресія 5148 714 318 912 81 – (аутоагресія) – Вид поведінки агресивної - агресивні дії, що направляють-ми суб'єктом на самого себе. Виявляється у самозвинуваченнях, самозниженні, завданні собі тілесних ушкоджень, поведуть-ні суїцидному.

АВТОГІПНОЗ 512 319 419817 47 – (аутогіпноз, самогіпноз) - Самогіпноз - гіпноз, викликаний самонавіюванням, - в протиположність гетерогіпнозу, викликаного впливом друго-го людини.

АВТОКРАТИЧНІСТЬ 514 317 814918 9 – Соціально-психологічна характеристика особистості, що відбиває її владність, схильність до використання недемократичних способів на людей – у вигляді наказів, вказівок, покарань та інше.

АВТОМАТИЗАЦІЯ 498714 319814 914 – Перехід відробітку-

дії на рівень неусвідомлюваного контролю, коли основна роль переходить до сприйняття та відчуттів, особливо кінестетичним.

АВТОМАТИЗМ 589318 714917 31 – (автоматизм неусвідомлений-ний) – Дії, що реалізуються без безпосередньої участі свідомості – що відбуваються «самі собою», без свідомого контролю.

АВТОРИТАРНИСТЬ 514901609 – (автократичність) – 3-ціально-психологічна характеристика особистості, що відбиває її прагнення максимально підкорити своєму впливу партнерів по взаємодії та спілкуванню.

АВТОРИТАРНИЙ 518 396 749810 – (владний, директивний) – Особистісна характеристика суб'єкта чи його поведінки щодо інших людей, яка наголошує на схильності затвердити свою владу та авторитет.

АВТОРИТЕТ 59481737 – 1. Вплив, впливовість індивітак, засновані на займаному ним положенні, посаді, статусі та інше. У цьому значенні у психології соціальної поняття нерідко співвідноситься з уявленням влади. 2. Визнання за індивідом права на ухвалення рішення в умовах діяльності спільної. У цьому значенні поняття може не збігатися з владою. Авторитетом може користуватися людина, не наділена відповідними повноваженнями, але службовець свого роду моральним еталоном і тому має високий ступінь референтності для оточуючих.

АВТОРИТЕТНІСТЬ 914 881712 – Здатність мати визначену вагу серед інших людей, бути для них джерелом ідей, користуватися їхньою повагою та визнанням.

АВТОСКОПІЯ 594 899 706541 (хеаутускопія) – Парапсихологічний термін, що означає появу у індивіда відчуття, ніби він бачить самого себе ніби збоку. Цей феномен, може наступати при надмірній втомі, яка може наступати в індивідів без психічних відхилень.

АВТОСУГГЕСТІЯ 519 311 (аутосуггестія) – Суггестія,

навіювання, вироблене людиною самого себе (самовнушення). Передбачає об'єднання в одній особі сугестора та сугоренда.

АВТОТРЕНІНГ 498 017 999067 (аутотренінг) - тренування автогенна.

АВТОЕРОТИЗМ 538744898712 (аутоеротизм) – термін, що означає першу фазу дитячого сексуального життя, протягом якої використовуються різні способи статевого задоволення ренія за допомогою частин власного тіла, а сторонній об'єкт зовсім відсутній.

АГГЛЮТИНАЦІЯ 519048 71042819 – одна з істотних характеристик слів, що використовуються в мові внутрішньої. зі способів створення образів уяви. поєднуються будь-які якості, властивості, частини. стати дуже химерний образ, часом далекий від реальності.

АГГРАВАЦІЯ 316718916888 – Перебільшення індивідом тяжкості симптомів дійсно існуючої хвороби, її симптомів чи болючості свого стану.

АГЕНТ 599047889310 – В експериментах з екстрасенсорики - суб'єкт, який повинен передати, повідомити щось перципієнту.

АГНОЗІЯ 599806719 319 – Стан, при якому мозок не може розшифрувати інформацію, що надходить від нормально функціонуючих рецепторів.

АГНОЗІЯ ГОЛОВА 488901 317 489 – Нейропсихологічне порушення. Характерно втратою здатності до сприйзоровому предметів (або їх зображень) та явищ насправді, хоча зберігається достатня гострота зору.

АГНОЗІЯ СЛУХОВА 589477918371 – Нейропсихологічноське порушення, характерне втратою здатності пізнання звуків, фонем та шумів.

АГНОЗІЯ СОЦІАЛЬНА 598428317489 – відношення че-

ловека до свого життя, у якому він сприймає позитивні сторони життя і не здатний організувати свою діяльність те щоб вона приносила задоволення.

АГНОЗІЯ ТАКТИЛЬНА 5994780798 – Нейропсихологічне порушення, характерне втратою здатності до адекватному сприйняттю предметів на дотик при достатній адекватності окремих відчуттів тактильних – відчуттів форми, маси, температурі.

АГОРАФОБІЯ 909841319 8049 – Вид неврозу, характерний патологічною острахом відкритого простору, площ та інше.

АГРАМАТИЗМ 9014089184778 – Нейропсихологічне порушення, характерне втратою здатності до аналізу граматичного ладу мови та граматично правильному застосуванню промови.

АГРАФІЯ 317488918710 – Порушення листа, що виникають при різних розладах мови. Виявляються або як півная втрата можливості писати, чи як грубе спотворення слів, пропуски складів та літер, як нездатність з'єднати літери та склади в слова, та інше.

АГРЕСИВНІСТЬ 519061 718910 – одна з уроджених установок, що корениться в садистичній фазі лібідо. Висловлюється в прагненні до наступальних або насильницьких дійам, спрямованим на завдання шкоди або на знищення об'єкта наступу.

АГРЕСІЯ 528471 228911 – Індивідуальне або колективна поведінка або дія, спрямована на нанесення фізичної чи психічної шкоди або навіть на знищення іншу людину чи групи.

Агресія вербальна 978316918 71 - Форма агресивної поведінки, в якій використовується відреагування своїх негативних емоцій як за допомогою відповідних інтонацій та інших невербальних компонентів мови, так і за допомогою

загрозливого змісту висловлювань.

АГРЕСІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНА 598777 888999016 – Поведінка агресивна, в якій агресивні дії не являються виразом станів емоційних: мета дій суб'єкта, що виявляє агресію, нейтральна, і агресія призмінюється лише як досягнення цієї мети.

Агресія непрямая 513718 91388901 - Поведінка агресивне, спрямованість якого проти якоїсь особи або предмета самим суб'єктом агресії ховається або не усвідомлюється.

АГРЕСІЯ ПРЯМА 00598714 318 914 – Поведінка агресивне навмисного характеру, мета якого не ховається.

АРЕССІЯ РЕАКТИВНА 489713519616 – Виникає як реакції суб'єкта на фрустрацію і супроводжується емоційною ними станами гніву, ворожості, ненависті та інше.

АГРЕСІЯ ФІЗИЧНА 598755898055 – Поведінка агресивне використання фізичної сили, спрямоване проти іншого суб'єкта чи об'єкта.

АДАПТАЦІЯ 519487917917 – 1. Пристосування будівлі та функцій організму, його органів та клітин до умов середовища, спрямоване збереження гомеостазу. 2. Пристосування органів почуттів до особливостей впливових стимулів для їх оптимального сприйняття та запобігання рецепторів від перевантажі.

13

АДАПТАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНА 591478918988912 –

Пристосування людини до існуючих у суспільстві потребностям та критеріям оцінок за рахунок присвоєння норм та цінностей цього суспільства.

АДАПТАЦІЯ СЕНСОРНА 498016 714213 – Зміна

чутливості аналізатора, що служить для його підстроювання до інтенсивності подразника; взагалі пристосувальне зміня чутливості до інтенсивності подразника. Вияв-

ється і в різноманітних суб'єктивних ефектах. Може досягатися за рахунок збільшення або зменшення загальної чутливості. Характеризується діапазоном зміни чутливості, швидкістю цієї зміни та вибірковістю (селективністю) змін щодо адаптуючого впливу. Фізіологічні зміни, що лежать в основі адаптації, зачіпають і периферичні, і центральні ланки аналізатора. Для досліджень механізмів адаптації сенсорної та процесів відприйняття взагалі велике значення має поєднання нейрофізіологічних та психофізичних методів.

АДАПТАЦІЯ СОЦІАЛЬНА 548321819911 – Постійний процес інтеграції індивіда у суспільство, процес активного пристосування індивіда до умов середовища соціального, а також результат цього процесу. ляюшее характер поведінки, залежить від цілей та орієнтації цін-індивіда і від можливостей їх досягнення в середовищі соціальної. В результаті досягається формування самосвідомості і поведінки рольового, здібності самоконтролю і самообслуговування, здатності адекватних зв'язків з оточуючими.

АДАПТИВНІСТЬ 319016 819728 – Тенденції функціонування системи цілеспрямованої, обумовлені відповідністю-ним або невідповідністю її цілей і досягаються в ході діячності результатів. Адаптивність виявляється у їх узгодженості.

АДАПТОВАНІСТЬ СОЦІОКУЛЬТУРНА 891488319 712 – стосовно тестів означає відповідність завдань тестових та оцінок тестових, за ними одержуваних, особностям культури, що склалися в суспільстві, де тест приміняється. Включає як зміну самих завдань тестових, так і уточнення норм тестових. створення тесту з іншої країни.

АДДИТИВНІСТЬ 591 668 889 319 – властивість величин, стоїть у тому, що величина або властивість, відповідна цілому об'єкту, завжди дорівнює сумі величин або властивостей, відповідних

ним його частинам, хоч би як був об'єкт розділений на частини.

АДРЕНАЛІН 591 814 848 321 – гормон, що виробляється мозковою речовиною надниркових залоз. Його активує діюність на організм порівняно з дією системи нервової симпатичною.

АЖИТАЦІЯ 291 814 888 917 312 – афективна реакція, що виникає у відповідь на загрозу життю, аварійну ситуацію та інші психогенні фактори. Виявляється у формі сильного занепокоєння, тривоги, втрати цілеспрямованості дій. Чеспритність метушиться і стає здатною виконувати лише прості автоматизовані дії. Виникає відчуття порожнечі та відсутності думок, порушується можливість розмірковувати, устанавлювати складні зв'язки між явищами. Це супроводжується явними вегетативними порушеннями: з'являється блідість, прискорене дихання, серцебиття, тремтіння рук та ін.

АКАЛЬКУЛІЯ 284061 718 329 488 – нейропсихологічний симптом, характерний порушенням рахунку та рахункових операцій внаслідок ураження різних областей кори мозку головного.

АККОМОДАЦІЯ 298 388014712 –

1. Механізм, що складається у зміні існуючої схеми для пристосування її до нового об'єкту або ситуації. Зокрема – зміна кривизни кришталика ока для точного фокусування зображення на сетчатку.
2. Зміна знань, умінь і навичок, що вже склалися відповідно до появи нових умов.

АКСЕЛЕРАЦІЯ 598069 788 061 – прискорення соматичного розвитку та фізіологічного дозрівання дітей та підлітків; проявляється у збільшенні ваги та розмірів тіла (у тому числі у новроджених), у прискореному статевому дозріванні.

АКТ АППЕРЦЕПЦІЇ 188917319871 – процес організації одиниці вищого порядку: свідомість здатна майже біс-

гранично насичуватися деяким змістом, якщо він активний але об'єднується у дедалі більші одиниці. Здатність до укрупнення одиниць виявляється не тільки в найпростіших перцептивних процесах, а й у мисленні.

АКТ ІДЕОМОТОРНИЙ 918714319848 – перехід представлення про рух м'язів у реальне виконання цього руху; інакше, поява нервових імпульсів, що забезпечують руху, як тільки виникає уявлення про нього. Ці акти непровольні, несвідомі і зазвичай мають слабо виражені просторові показники.

АКТИВАЦІЯ 594887319827 – стан нервової системи, характеризує рівень її збудження та реактивності. Визначається модулюючими впливами, що виходять із частини системи нервової, що охоплює систему лімбічну і структури системи ретикулярного мозку головного. Зі зміною балансу цих впливів змінюються інтенсивність і якісне своєрідність. різання активації, що фіксуються у вегетативних показниках - частоті серцебиття, опорі шкірному, тиску артеріальному, зміні дихання та ін.

АКТИВАЦІЯ: РІВЕНЬ ІНДИВІДУАЛЬНИЙ
891488918917 – звичний для кожної людини рівень активації, на тлі якого переважно реалізується діяльність. Цей рівень – природна детермінанта індивідуальності.

АКТИВАЦІЯ: РІВЕНЬ ОПТИМАЛЬНИЙ 591788 319488
- рівень максимальної відповідності стану системи нервового поведінкового акту, внаслідок чого досягається висока ефективність його виконання.

АКТИВАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНА 81972888998217 – продовження активації фізіологічної. Пов'язана з розшифрівкою зовнішніх сигналів, залежної від рівня неспання та від стану свідомості, а також від потреб, смаків, інтересів та плани людини.

АКТИВАЦІЯ ФІЗІОЛОГІЧНА 598789988481 – свя-

зана з функцією центрів, що знаходяться в основі мозку головного. У цих центрах укладено механізми пробудження; іменале на цьому рівні збираються та класифікуються сигнали, що йдуть від світу зовнішнього і від самого організму, перш ніж вони

– за їх достатньої важливості – вирушають у кору мозку великого. Активація вищих, що відбувається в результаті цього центрів дозволяє організму не спати і уважно слідувати. дити за сигналами від оточення, що забезпечує йому збереження фізіологічної та психічної рівноваги.

АКТИВОВАНІСТЬ 519788919489 – властивість системи нервової, що визначається безумовно-рефлекторним балансом процесів нервових збудження та гальмування та тісно пов'язане з рівнем неспецифічної активації головного мозку. Трактуються як інтегральна властивість системи нервової.

АКТИВНІСТЬ 589398719888 – поняття, що виражає спосібність живих істот, виробляти рухи довільні та змінюватися під впливом зовнішніх або внутрішніх стимулов-подразників, - загальну характеристику живих істот, їхню власну динаміку як джерело перетворення або підтримання життєво значимих зв'язків із середовищем. У психології виступає у співвіднесенні з діяльністю, виявляючись як динамічна умова її становлення, виконання та видоізння, як властивість її власного руху.

АКТИВНІСТЬ НАДСИТУАТИВНА 298481718 318 – здатність підніматися над рівнем вимог ситуації, стати цілі, надлишкові з позицій вихідного завдання. Її посередним долаються зовнішні та внутрішні обмеження – бар'єри діяльності. Вона виступає в явищах творчості, активності пізнавальної, «безкорисливого» ризику, активності наднормативний.

АКТИВНІСТЬ ЗАГАЛЬНА 84197918712814 – одна із сфер прояви темпераменту. Визначається інтенсивністю та об'ємом взаємодії людини з середовищем – фізичної та соціальної. За цим параметром можна бути інертним, пасивним, спокійним, ініціативним, активним, стрімким.

АКТИВНІСТЬ ВІДЧУЖЕНА 598881488012 – визна-
нова нейтралізація людської активності, коли дія
відбувається над ним зовнішніми або внутрішніми силами, чому
відбувається відокремлення людини від результатів її діяльності.
Приклад – постгіпнотична поведінка.

АКТИВНІСТЬ ПОШУКОВА 566890789 128 – поведінка,
спрямоване на зміну ситуації або ставлення до неї при
відсутності певного прогнозу його результатів, але при по-
постійному обліку ступеня його ефективності. У тварин сюди
відносяться всі різновиди активно-оборонного поведінки.
ня, самостимуляції, а також поведінка орієнтовна. У че-
психічні прояви активності пошукової - важлива
складова частина процесів планування, фантазування та ін.

АКТИВНІСТЬ ПСИХІЧНА: БІОРИТМ 319817919227
(біоритми психічної активності людини) – періодичне
чергування стану напруги і розслаблення в психічній
ської діяльності людини

АКТИВНІСТЬ СВЕРХНОРМАТИВНА 2489067180 1987
– одна з форм прояву активності надситуативної. Висловлю-
ється у прагненні індивіда чи групи підвищити офіційно
вимоги до певного виду діяч-
ності. Активність наднормативна - один з найважливіших поки-
теля високої ефективності групи; характеризує групу
як справжній колектив.

АКТУАЛІЗАЦІЯ 498712 888 189 – дія, що полягає у
вилучення засвоєного матеріалу з пам'яті довготривалої або
короткочасною для подальшого використання його при впізнанні
ванні, пригадуванні, спогаді або при безпосередньому
відтворення. Характеризується різним ступенем важко-
ності чи легкості – залежно від рівня збереження чи за-
бування видобутого матеріалу.

АКТУАЛІЗУВАТИ 591 488 611 098 71 – Перекласти із со-
стояння потенційного стану реальне, актуальне.

АКТУАЛЬНІСТЬ ІСТОРИЧНА 591 398 719 411 – здатність індивіда до максимальної співучасті в соціокультурних процесах при мінімальній шкоді для власної особистості та діяльності її механізмів захисних. Подолає і виключає примітивістські уявлення про якусь загальну необхідності постійної чи епізодичної жертвності людей та людьми в ім'я суспільного прогресу.

АКУСТИКА ПСИХОЛОГІЧНА 591 489319718 – раз-справ психології експериментальної, присвячений дослідженню відчуттів у відповідь на звукові подразники.

АКУСТИКА ФІЗІОЛОГІЧНА 519 317 819 481 – раз-справ фізіології органів чуття. Присвячена вивченню закономірностей процесу сприйняття звуків та побудови мови.

АКЦЕНТУВАННЯ 519 317 918 – один із способів створення образів уяви. Виділяється якась деталь або частина целого і робиться домінуючою, що несе основне навантаження. Приклад – карикатури та шаржі.

АКЦЕНТУАЦІЯ 598421 – виділення, підкреслення якогось-го властивості або ознаки на тлі інших, його особливе розвину- тие. У психології – дещо перебільшене, але в рамках психологічної норми розвиток деяких психологічних характеристик чи особливостей суб'єкта.

АКЦЕНТУАЦІЯ АСТЕНІЧНА 5980912 488 916 – характерни швидка стомлюваність, дратівливість, схильність до депресій та іпохондрії.

АКЦЕНТУАЦІЯ ГІПЕРТИМНА 599048 – характерні постійно піднятий настрій, підвищена психічна активність зі спрагою діяльності та тенденцією розкидатися, не доводити справу до кінця.

АКЦЕНТУАЦІЯ ДИСТИМНА 918749318612 – характерні переважання зниженого настрою, схильність до депресце, зосередженість на похмурих і сумних сторонах життя.

АКЦЕНТУАЦІЯ ІСТЕРОДНА 498748916318 (акценту-демонстративна) – характерна виражена тенденція до витісненню неприємних для суб'єкта фактів і подій, до брехливості, фантазування та удавання, що використовуються для залучення до себе уваги; авантюристичність, марнославство, «втеча у хворобу» при незадоволеній потребі у визнанні.

АКЦЕНТУАЦІЯ КОНФОРМНА 89131488 99 00 1 – характерні надмірна підпорядкованість та залежність від думки інших, недолік критичності та ініціативності, схильність до консерватизму.

АКЦЕНТУАЦІЯ ЛАБІЛЬНА 489 216 – характерні різкі зміни настрою залежно від ситуації.

АКЦЕНТУАЦІЯ НЕСТІЙКА 459 5178 – характерні схильність легко піддаватися впливу оточуючих, постійний пошук нових вражень, компаній, вміння легко установлювати контакти поверхневого характеру.

АКЦЕНТУАЦІЯ ПАРАНОЙАЛЬНА 319 008 6197 (акцентуація застряюча) – характерні підвищена підозра, і хвороблива уразливість, стійкість негативних афектів, прагнення до домінування, неприйняття думки інших; як наслідок – висока конфліктність.

АКЦЕНТУАЦІЯ ПСИХАСТЕНІЧНА 5948917214 – характерні висока тривожність, недовірливість, нерішучість, схильність до самоаналізу, постійним сумнівам і розсухожденню, тенденція до утворення obsesій та ритуальних дій.

АКЦЕНТУАЦІЯ СЕНСИТИВНА 598412688914 – характерні підвищена вразливість, боязкість, загострене почуття власної неповноцінності.

АКЦЕНТУАЦІЯ ЦИКЛОЇДНА 918016718717 – характерні чергування фаз гарного і поганого настрою з різним періодом.

АКЦЕНТУАЦІЯ ШИЗОЇДНА 519 311899216 – характерни відгородженість, замкнутість, інтроверсія, емоційна холодна, що виявляється у відсутності співпереживання, труднощі при встановленні емоційних контактів; недостаток інтуїції у процесі спілкування.

АКЦЕНТУАЦІЯ ЕПІЛЕПТОЇДНА 219317919817 – характерни схильність до злісно-тужливого настрою з накоп-агресією, що виявляється у вигляді нападів люті і гніву (іноді з елементами жорстокості); конфліктність, в'яз-кістка мислення, скрупульозна педантичність.

АКЦЕПТОР ДІЇ 594817994317 8 (акцептор результатів дії) - гіпотетичний психофізіологічний апарат - психологічний механізм передбачення та оцінки результатів дії в системах функціональних. Обумовлює організацію рухової активності організму в поведінковому акті і є модель майбутнього результату дії - «інформаційний еквівалент результату».

АЛАЛІЯ 519319 018716314 - нейропсихологічний симптом, що характеризується відсутністю або недорозвиненням у дітей мови при нормальному слуху та достатньому рівні інтелекту. Алалія обумовлена ушкодженнями мовних зон кори мозку головного при пологах, захворюваннями або травмами мозку в доречі ний період життя.

АЛГОРИТМ 514312 – припис, що задає на базі системи. ми правила послідовності операцій, точне виконання котрих дозволяє вирішувати завдання певного класу. логії - при вивченні процесів управління і процедур виконання розпоряджень у різних видах діяльності. вказівку на необхідні для вирішення задачі вихідні дані та критерій або правило, за яким процес знаходження результату визнається закінченим. Вміння розв'язати завдання загалом вигляді – володіння деякими загальними прийомами розв'язання завдань визна-

діленого класу – означає володіння деяким алгоритмом.

АЛЕКСИТИМІЯ 519318 814 317 – нездатність суб'єкта називати емоції, що переживаються ним самим чи іншими, тобто переводити їх у вербальний план.

АЛЕКСІЯ 299481319711 – порушення читання, розлад здібності читання – невміння прочитати текст, незважаючи на грамотність; або нездатність опанувати процес читання. Возні-кают при ураженні різних відділів кори півкулі лівої (У правшій).

АЛКОГОЛІЗМ 148543292 – зловживання алкоголем.

АЛКОГОЛІЗМ І НАРКОМАНІЯ: ПРОФІЛАКТИКА
ПСИХОЛОГІЧНА 148543292 5194 5194 (психологічна профілактика алкоголізму та наркоманії) - методи психологи-ні профілактики алкоголізму та наркоманії.

АЛКОГОЛІЗМ ВТОРИННИЙ 148543292 228 (алкоголізм симптоматичний) - розвиток алкоголізму на тлі іншого забо-Лікування психічного - наприклад, шизофренії.

АЛКОГОЛІЗМ ХРОНІЧНИЙ 148543292317 914 – При алкоголізм хронічний у міру звикання до алкоголю усу-губляться прояви абстиненції, виникає психічна та фі-зична залежність від прийому алкоголю (болюча потреб-ність в алкоголізації з метою уникнути явищ психічного та фізичного дискомфорту, що виникають при утриманні від ал-коголя), поступово з'являються патологічні зміни в внутрішніх органах, порушення обміну речовин, ураження пе-риферичних нервів, функціональні органічні зміни у системі нервової центральної. Паралельно наростає деград-ція соціальна та психічна, з'являються епілепсія алкоголь-ня та психози алкогольні.

АЛКОГОЛІКИ АНОНІМНІ 489411319811 – загально-організація, що об'єднує алкоголіків, які висловили готовність самостійно вилікуватися від алкоголізму та допомогти у

цим іншим, та його родичів.

АЛЬБІНІЗМ 519317 819 887421 – спадкова аномалія у людини і тварин, характерна частковим або повним відсутністю пігментації шкіри, райдужної оболонки очей і волосся, пір'я або шерсть. Зумовлений відсутністю ферменту тирозинузи, що бере участь у синтезі пігменту меланіну.

АЛЬТРУІЗМ 498717319887 - система орієнтації цінностей особистості, при якій центральний мотив і критерій характеру чеської оцінки - це інтереси іншої людини або соціальної спільності. Центральна ідея альтруїзму – ідея безкорисливості як непрагматично орієнтованої діяльності, виконує-мій в інтересах інших людей і не передбачає реального винагороди.

АЛЬФА-РИТМ 519 314 – ритм енцефалограми у стані відносного спокою. Має частоту 8 – 13 Гц та середню амплитуду 30 - 70 мкВ - з періодичним посиленням і ослабленням (альфа-веретена). Порушується таламокортикальними та інтракортикальними процесами. Аналіз характеристик альфаритма важливий при вивченні когнітивних процесів, вікової динаміки та індивідуальних особливостей.

АЛЬФА-ТРЕНІНГ 498799009611 – психотерапевтичний прийом, заснований на зв'язку зворотної біологічної. Заключється у навчанні – за схемою обумовлення інструментального – регулювання таких психофізіологічних процесів, що раніше вважалися недоступними свідомому контролю. Призмінюється приладове відведення сигналів не тільки від мозку головного, а й від інших органів: судинної системи та серця, м'язів та ін. Крім того, альфа-тренінг застосовується як елемент медитативних технік), в яких ставиться мета досягнення глибокого розслаблення та входження до стану свідомості особливі, пов'язані із уповільненням частоти електричної діяльності мозку.

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ 319814819311 (подвійність, двозначність) – двоїстість, двозначність, іноді прокреативність. У психології почуттів означає двоїсте пе-

режіння, спільна присутність у душі двох протилежних них, ніби несумісних прагнень щодо одного об'єкта – наприклад, симпатії та антипатії.

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ПОЧУТТВ 591489 718 14 - Незгода-сованість, суперечливість кількох водночас почуттів по відношенню до якогось об'єкта; протиріччівє ставлення суб'єкта до об'єкта - одночасна направність на один і той же об'єкт протилежних почуттів. Комплекс станів емоційних, пов'язаних з подвійністю відносин – з одночасним прийняттям та відкиданням.

АМБІДЕКСТРІЯ 391814919007 - вроджене або вироботанне тренуванням рівний розвиток функцій обох рук – без виділення провідної руки.

АМБІЦІЯ ПОРУШЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СВІДОМОСТІ
4180981917 8 – стан його безладу, – характерне: 1) повною втратою орієнтування у зовнішньому світі – коли втрачено-ється усвідомлення самого себе і порушується запам'ятовування нової інформації; 2) руховим збудженням; ми; 4) відсутністю спогадів про цей стан, коли він; проходить.

АМІМІЯ 419317819917 – ослаблення або гальмування міміки, що виникає при захворюваннях системи нервової та деякої-рих захворюваннях психічних. раженні екстрапірамідної системи, є проявом порушення моторних компонент реакцій емоційних і вхідних. дит в синдром загальної акінезії. При ураженні часток лобних мозку головного амімія обумовлюється порушеннями сфери емоційною та входить у синдром лобний.

АМНЕЗІЯ 41854328 – порушення пам'яті, що виражаються частичною втратою здатності зберігати в пам'яті знову просту-паючу інформацію. Охоплюють періоди від кількох мі-нут до кількох років. головного мозку.

АМНЕЗІЯ АНТЕРЕТРОГРАДНА 418543298 – порушення пам'яті на події, що відбувалися після початку захворювання або після моменту травми. При цьому мозок втрачає спосібність передавати інформації з короткострокової пам'яті в довготимчасову. Може охоплювати різні за тривалістю періоди.

АМНЕЗІЯ ЗАХИСНА 4185432319 – порушення пам'яті, проявляються у вигляді забування (витіснення) неприємного, травмованого світового минулого досвіду.

АМНЕЗІЯ ІНФАНТИЛЬНА 418543252 1 – своєрідна форма амнезії; у більшості людей охоплює перші роки дитинства-до шостого чи восьмого року життя.

АМНЕЗІЯ ІСТЕРІЧНА 4984185432 – своєрідна форма амнезії у невротиків, джерело якої - амнезія інфантильна.

АМНЕЗІЯ ПОСТГІПНОТИЧНА 41854321 (амнезія післягіпнотична) – порушення пам'яті, що виявляються як забування подій, що відбувалися під час гіпнотичного сеансу.

АМНЕЗІЯ РЕТРОГРАДНА 4185432418 – виявляється в вигляді порушення пам'яті на події, що передують захворюванню або травми; забуваються події, що відбувалися протягом кілька годин, днів, котрий іноді років до захворювання.

АМНЕЗІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА 94185432 – метод для перевірки різних гіпотез про функціонування пам'яті, де як амнестичні засоби застосовуються фармакологічні препарати, гіпоксія, електросудомний шок. За рахунок їх дії переривається електрична активність, забезпечуючи що зберігає слід у пам'яті короткочасної, і запобігає його перехід на пам'ять довготривалу.

АМОК 9184819 – етноспецифічний термін, що означає синдром психопатологічний, характерний раптовим виникненням панічного стану (паніка) зі зміною свідомості за типом сутінкового (затямарення свідомості сутінкове) і

неконтрольованим прагненням рухатися в одному напрямку, трощачи і ламаючи все, що стоїть на шляху, і вбиваючи тих, хто цьому заважає. Триває, доки хворого не зупинять або поки він не впаде від безсилля.

АМУЗІЯ 498017 – втрата здатності розуміти або виконати музику, писати та читати ноти. Виникає при поразці скроневих відділів кори півкулі правого (у правшій) мозку головного через порушення музичного слуху. Виявляється в невпізнанні відомих мелодій, у скруті сприйняття і відтворення ритмічних звукосполучень (аритмія). Часто поєднується з слуховою агнозією, при якій перестають різнитися. чаться звичайні звуки чи шуми.

АНАКЛІЗІЯ 498317814218 – поняття, що означає черезмірну емоційну залежність індивіда з інших людей. У нього з'являється відчуття, що його думки, почуття і спонукання виникають одночасно з появою тих же станів у людей, з якими він полягає у аналітичному зв'язку. Цей феномен інтерпретується як регресія поведінки до стадії єдності дитини з матір'ю, коли такий зв'язок був природним. ної.

АНАЛІЗ 3198 – процес розчленування цілого предмета або явища на складові – у плані уявних уявлень чи матеріального моделювання. Аналіз нерозривно пов'язаний з синтезом.

АНАЛІЗ АКТИВНИЙ 31978 – метод психотерапії об'єднання елементи психоаналізу (насамперед метод асоціативний) та інших психотерапевтичних методик.

АНАЛІЗ БІОЕНЕРГЕТИЧНИЙ 898317418 – форма телісово-орієнтованої психотерапії. Під час проведення аналізу біоенергетичного спочатку ставиться завдання визначити тип характеру, тобто знайти в тілесній організації клієнта такі ділянки, де через м'язові напруження не відбувається нормальний рух «енергії психічної». Після цього робота переходить до «формування нового тіла» за рахунок вправ,

заснованих на напрузі та розслабленні певних м'язів; звільнення дихання; тілесного вираження емоцій. Передполю- вважається, що пов'язана насамперед м'язовою напругою енергія психічна може знову надійти у розпорядження клієнта.

АНАЛІЗ ГРАФОЛОГІЧНИЙ 598421918411 – виявлено- ня індивідуально-психологічної варіативності почерку. Застосовується для ідентифікації рукописів (наприклад, підпис- сей) і для визначення станів психічних або характероло- гічних особливостей автора рукопису.

АНАЛІЗ ДИСПЕРСІЙНИЙ 419 4118 – у психології – метод статистичний, що дозволяє аналізувати вплив раз- особистих факторів (ознак) на досліджувану (залежну) пе- ремінну. Суть аналізу дисперсійного полягає у розкладанні (дисперсії) вимірюваної ознаки на незалежні доданки, кожне з яких характеризує вплив якогось фактора або їх взаємодії. Наступне порівняння таких доданків дозволяє оцінити значущість кожного фактора та їх комбінації. цій.

АНАЛІЗ КАТЕГОРІАЛЬНИЙ 214217814318 – у психоло- гії – спосіб вивчення розвитку психологічного пізнання як діяльності, елементи якої – конкретно-наукові категорії, що відтворюють різні сторони психічної реальності: образ, дія, мотив та ін.

АНАЛІЗ КАУЗАЛЬНО-ДИНАМІЧНИЙ 918317418978
- методологічна стратегія - призначена для виділення одиниці психічного: на відміну від нормального аналізу, розкладаю- ного ціле на складові елементи, причому втрачається якість ці- лостності, в аналізі каузально-динамічному розглядається такий мінімальний елемент, у якому ще явлено ціле.

АНАЛІЗ ЯКІСНИЙ 419718918912 – метод дослідження дувань психологічних, що не використовує кількісні по- козачі, але робить висновки лише на базі логічних міркувань- над отриманими фактами.

АНАЛІЗ КЛАСТЕРНИЙ 498 311 819217 – математична процедура аналізу багатовимірною, що дозволяє на основі багатоства показників, що характеризують ряд об'єктів, згрупувати їх у класи – кластери – так, щоб об'єкти всередині класу були більш однорідними і подібними, ніж об'єкти різних класів. На основі чисельних параметрів об'єктів обчислюються відстані між ними, що виражаються в евклідовій метриці (самій вживаній) або в інших.

психолінгвістика.

АНАЛІЗ КОНТРОЛЬНИЙ 91891791987 - психоаналітично-ська процедура, що служить цілям професійної підготовки психоаналітиків, в якій майбутній психоаналітик бере участь у як стажист на другому році навчання. При цьому він самостійно-ятельно проводить психоаналітичні сеанси з клієнтом, але по-Після кожного сеансу обговорює його зі своїм викладачем, чого використовує стенографічні записи, де фіксується діалог з клієнтом та власні коментарі стажера.

АНАЛІЗ КОРОТКИЙ 519515819891 – форма психоаналізу, характерна орієнтацією тільки на локальні теми, актуальність яких була визначена на стадії попередньої психодіагностики. Основними процедурами його проведення є ються аналіз асоціацій вільних та перенесення. Застосування аналізу короткого особливо ефективно при досить легких формах симптомів невротичних і при актуальних психологічних конфліктах.

АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙНИЙ 319317819817 – метод статистичний оцінки форми, знаку та тісноти зв'язку досліджуваних ознак чи чинників. Дозволяє за дуже короткий час по-отримати безліч даних для значної кількості піддослідних. Застосуємо в ряді особливих випадків, коли експериментальний під-хід скрутний або навіть неможливий - наприклад, за етичною ським міркувань. Дозволяє отримувати інформацію, заснований на ну на різноманітніших вибірках і ближчу до суцільної реальності – на відміну від лабораторних експериментів.

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПІЛКУВАННЯ МОВНОГО

491874319887 - одна з методик проєктивних, що відноситься до групи методик вивчення експресії

АНАЛІЗ ПОЧЕРКУ 4193179198 – одна з методик проєктування тивних, що відноситься до групи методик вивчення експресії.

АНАЛІЗ ПРЯМИЙ 914 318901008 – метод психотерапії.

Є формою психоаналізу, спеціально орієнтованої на лікування шизофренії. Характерна особливість методу-прагнення психоаналітично витлумачити не тільки сні клієнта, але і всі його дії: поведінка, що спостерігається; раптово приходять у голову думки; різні примхи і дивацтва.

АНАЛІЗ РЕГРЕСІЙНИЙ 5193179182279 – метод статистичний, що дозволяє вивчати залежність значення середовищнього якоїсь величини від варіації іншої величини чи не-скольких величин (у разі застосовується множинний аналіз регресійний). Аналіз регресійний застосовується переважно у дослідженнях емпіричних при вирішенні задач, пов'язаних з оцінкою деяких впливів (наприклад, впливу обдарованості інтелектуальної на успішність, мотивів – на поведінку), при конструюванні тестів психологічних та ін.

АНАЛІЗ СИСТЕМНИЙ 319814 918217 – підхід до вивчення об'єктів і явищ, що виражається в їх розгляді як систем, що розвиваються – з виділенням структури системи та законів перетворення та розвитку системи в цілому.

АНАЛІЗ ТРАНСАКЦІЙНИЙ 598 411 818 711 (аналіз трансактний, аналіз взаємодії) - Психоаналітично орієнтований напрямок психології. Метод дослідження та лікування емоційних розладів, спрямований на корекцію цію взаємовідносин з людьми та подолання труднощів.

АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИЙ 519 5173198 – психоаналітична процедура, що служить цілям освіти висококваліфікованих психоаналітиків. Майбутній психоаналітик бере участь у консультування свого викладача як клієнт.

АНАЛІЗ ФАКТОРНИЙ 531488 918 – метод багатовимірної статистики математичної, застосовуваний для дослідження статистично пов'язаних ознак з метою виявлення визначеного числа прихованих від безпосереднього спостереження факторів.

За допомогою аналізу факторного не тільки встановлюється зв'язок

зміни однієї змінної зі зміною іншої, але визначається міра цього зв'язку і виявляються основні фактори, ле-спрагли в основі зазначених змін.

АНАЛІЗ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ 319314819 008 – одне з напрямів сучасного психоаналізу - спрямовано на викодотримання особистості в усій повноті і унікальності її сущевання – екзистенції. Аналіз екзистенційний виходить з філософської посилки про те, що справді особистісне в людині-ке розкривається тільки тоді, коли він звільняється від причинних зв'язків зі світом, середовищем соціальним. Людське существо трактується в контексті трьох тимчасових модусів - минулого, сьогодення та майбутнього; симптоми невротичного розлади виникають, коли через переважання одного з цих модусів відбувається звуження внутрішнього світу особистості та об-нічення горизонту її екзистенційного бачення.

АНАЛІЗАТОР 498 614 33019 – позначення функціо-ної одиниці, відповідальної за прийом та аналіз сенсорної ін-формації будь-якої однієї модальності. Аналізатор – частина рефлексорного апарату, в який входять також: механізм вико-додатковий - сукупність нейронів командних, мотонейро-нов та рухових одиниць; і спеціальні нейрони - модулято-ри, що змінюють ступінь збудження інших нейронів.

АНАЛІЗАТОР СМАКОВОЇ 890 319718471 - нейрофізіо-логічна система, робота якої забезпечує своєрідний аналіз хімічних речовин, що надходять у порожнину рота.

АНАЛІЗАТОР РУХОВИЙ 234891718411 – нейро-фізіологічна система, за рахунок роботи якої ведеться аналіз та синтез сигналів, що йдуть від органів руху. Приймає уча-

стие у підтримці постійного тону м'язів тіла і координації рухів.

АНОЛОГІЯ 498712 8901 – Подібність між об'єктами в не-якому відношенні. Використання аналогії в пізнанні - основа для висунення припущень, гіпотез. Завдання на встановлення аналогії входять до змісту психодіагностичських обстежень. Труднощі у знаходженні подібності між об'єктами за абстрактною ознакою можуть бути показником недостатнього розвитку мислення чи його порушень.

АНАЛЬГЕЗІЯ 219014 8901 519 – Зниження чи повне усунення больової чутливості.

АНАНКІ 891714 219 372 (ананка) - реальна потреба, наявність необхідності.

АНДРОГЕН 498 071 319807 – Чоловічі статеві гормони, виробляються переважно в насінниках.
ний - тестостерон - відіграє важливу роль у розвитку чоловічих статевих органів.

АНДРОГІНІЯ 989014 319788 – Поняття для позначення людей, які успішно поєднують у собі і традиційно чоловічі, і традиційно жіночі психологічні якості. Андрогінія – важлива психологічна характеристика людини, що визначає здатність змінювати свою поведінку залежно від ситуації. Вона сприяє формуванню стійкості до стресів, в досягненні успіхів у різних сферах життєдіяльності.

АНЕСТЕТИК 59189171 481 – Речовина, що використовується для пригнічення чутливості до болю.

АНІМА 591048 789371 – жіночий початок.

АНІМІЗМ 898 319781 489087 – Світоглядні перед-ставлення, у якому одухотвореними покладаються практично всі об'єкти, що перебувають у певному зв'язку з людською дією. ністю.

АНІМІЗМ ДИТЯЧИЙ 219014 319811 – Подання де-
тих, згідно з якими навіть неживі об'єкти є одушевленими.
ними. Це особливо характерно для дітей п'ятирічного воз-
ростає і пропадає в міру подальшого соціально-когнітивного
розвитку.

АНІМУС 214318819715 – чоловіче начало.

АНОМІЯ 598712 819 301 – Поняття для пояснення поведе-
ня відхиляється: самогубств, апатії, розчарування та ін.
Виражає собою історично обумовлений процес руйнування.
ня базових елементів культури – насамперед у плані норм
етичних – за досить різкої зміни суспільних ідеалів
та моралі.

АНТИЛОКАЛІЗАЦІОНІЗМ 891041519719 091 – Нейро-
психологічний напрям, в якому визнавалося, що го-
ловний мозок являє собою єдине і недиференційоване це-
лоє, робота якого обумовлює функціонування всіх про-
цесів психічних рівною мірою. Вважалося, що при пора-
женні будь-якої області мозку відбувається загальне зниження
функціо-
цій психічних, ступінь якого залежить від обсягу уражень-
ного ділянки.

АНТИПСИХІАТРІЯ 391489 011 989 – Психологічна
доктрина та ідейне вчення, спрямовані на деміфологізацію,
викриття та радикальну перебудову сучасної психіат-
рії як масової форми насильства.

АНТИЦИПАЦІЯ 2193178 – Здатність системи до деяких
рій формі передбачати розвиток подій, явищ, результатів
дій. У психології розрізняються два смислові аспекти це-
го поняття:

- 1) здатність уявити собі можливий результат-
дії до його виконання, а також представити спосіб ре-
шення проблеми перш, ніж вона реально буде вирішена (інтуї-
ція);
- 2) здатність організму підготуватися до реакції на деякий-
друга подія до його настання; це очікування (або відображення

випереджаюче) зазвичай виявляється у певній позі або рух і забезпечується механізмом акцептора дії.

АНТРОПОГЕНЕЗ 219214 8179101 – Процес походження людини (*homo sapiens*), походження та розвиток усіх видів роду Людина (*Homo*), розглянута в біологічному та психічеському плані.

АНТРОПОЛОГІЯ 248318719 417 – Біологічна наука про походження та еволюції фізичної організації людини та людських рас. Іноді термін розуміється розширювально – як сукупність наук про людину.

АНТРОПОМОРФІЗМ 918417 489217 – Уявлення про наявності у тварин психічних властивостей і здібностей, присуть тільки людині.

АНТРОПОФОБІЯ 498716 019811 – Вид неврозу, характерний патологічною острахом людей і натовпу.

АНЕРОЗІЯ 888 017 918 341 - Відсутність потягу статевого.

АНЕСТЕТИЧНИЙ 514 317 988 277 - Позбавлений чуттєвості.

АПАТІЯ 938 781 411 8779801 – Стан, характерний емоційною пасивністю, байдужістю, спрощенням почуттів, байдужістю до навколишніх подій та ослабленням спонукань та інтересів. Протікає на тлі зниженої фізичної ської та психологічної активності. Формується в результаті тривалий розлад психіки, іноді виникає-ет при деяких органічних ураженнях головного мозку. Може спостерігатися при недоумстві, буває наслідком продов-захворювання соматичного.

АПНОЕ 841900 191 891 – Більш-менш тривале придушення дихання.

АПАРАТ ВЕСТИБУЛЯРНИЙ 219 398 481 711 – частина вушного лабіринту, що включає півкružні канали і дві по-

лости – саккулюс і утрикулюс;
кладення та рухів голови.

АПАРАТ РУХОВИЙ 914 718 019 487 – фізіологічна система, за рахунок роботи якої будуються та виконуються руху.
центрів та провідних шляхів – аферентних та еферентних.

АПАРАТУРАПСИХОЛОГІЧНА 914 318 719 097 321 459 8 – прилади, пристрої та обладнання, застосовувані для реєстрації та вимірювання психічних процесів, функцій та станів.

АПЕРЦЕПЦІЯ 981 0191 389 231 09 – властивість сприйняття, існуюче на рівні свідомості і характеризує особистість ний рівень сприйняття. Відображає залежність сприйняття від минулого досвіду та установок індивіда, від загального змісту діяльності психічної людини та її індивідуальних особенностей.

АПРАКСІЯ 419 891 399 803 19 (апрактоагнозія) – порушення довільних цілеспрямованих рухів і дій, неможливість здійснювати цілеспрямовані рухи при нормальному функціонуванні інтелекту та систем рухової та сенсор'янів.

АРТЕФАКТ 5194 391 801 9 998 01 – Феномен чи ефект, привнесений до експерименту дослідником.

АРТЕФАКТ КЛІНІКИ 594 712 891 8 019 – особливі поведінки ні порушення, що виникають у пацієнтів психіатричних клінік як реакція на нову, стресогенну ситуацію, куди вони потрапляють: примусова госпіталізація, відсутність осмислених занять, обмеження соціальних контактів та ін.

АРХЕТИП 541 318 016 – термін аналітичної психології означає суть, форму і спосіб зв'язку успадкованих несвідомих прототипів і структур психіки, що переходять з покоління в покоління. Архетипи забезпечують основу поведінки, структурування особистості, розуміння світу, внутрішнє єдино-

ство і взаємозв'язок культури та взаєморозуміння.

АРХІВІЗАЦІЯ 891001 89819 – структурування та організація нізація інформації в пам'яті довготривалої.

АСИМЕТРІЯ 519064 08918 – відсутність чи порушення симетрії.

АСИМЕТРІЯ МІЖПІВКУЛЬНА 418718391 488 – характеристика розподілу функцій психічних між-лушариями лівим і правим: при виконанні одних функцій психічних ведучим є півкуля ліва, інших - пра-е.

АСИНХРОННІСТЬ 519718314 812 – характеристика процесів, що не збігаються в часі.

АСКЕЗА 498 714 819 – античне поняття, що означає підготлетів до спортивних змагань. Надалі отримай-ло розширене тлумачення і почало означати боротьбу з вадами і прагнення доброчесного життя.

АСІМІЛЯЦІЯ 419712 819 – механізм, що забезпечує використання в нових умовах раніше набутих умінь та навичок без їх суттєвої зміни: його за допомогою но-ший предмет або ситуація об'єднується з сукупністю перед-метів чи іншою ситуацією, на яку вже існує схема.

АСОЦІАНІЗМ 548714 3198 01 – Одна з основних напрямів світової психологічної думки, що пояснює ді-наміку процесів психічних принципом асоціації.

АСОЦІАЦІЯ 591 482 891098 - Зв'язок між психічно-ми явищами, що утворюється за певних умов, при ко-торой актуалізація (сприйняття, уявлення) одного з них тягне у себе поява іншого. Психофізіологічна основа асоціації – рефлекс умовний. У психології соціальної – група, де відсутні об'єднує її діяльність спільно-ня, організація та управління, а ціннісні орієнтації, опо-середні міжособистісні відносини, виявляються в умовах

спілкування групового.

АСТАЗІЯ 918008 969314 – порушення здатності стояти, викликане порушенням координації м'язів тіла при великих уражень часток лобових і тіла мозолистого головного мозку.

АСТЕНІК 555 8910198 45 – індивід, що має такі особливості статури: худорлявість, вузькі плечі та грудна клітка, довгі ноги, витягнуте обличчя, довгий та тонкий ніс. Астенік має, як правило, шизоїдний або шизотимічний темперамент, характерний замкнутістю, відходом у себе, невідповідно-вітанням реакцій у відповідь зовнішнім стимулам, підвищеною ранимістю при емоційній холодності, переживанням почуттів астенічних.

АСТЕНІЯ 456 891 01 2139 – 1. Слабкість нервово-психічна; проявляється в підвищеній стомлюваності та истощаємості, зниженому порозі сприйняття, крайньої нестійкості настрою, порушення сну. Виникає в результаті різних захворювань, при надмірних розумових і фізичних перенапругах, тривалих негативних переживаннях та конфлікти. 2. Визначальна властивість темпераменту. До астенічної групи відносяться два різновиди - астеніки і психоніки (психастенія). Їх загальні властивості - підвищена почуттєвість і швидка виснажуваність. Вони збудливі та виснажуються у нервово-психічному сенсі.

АСТЕРЕОГНОЗІЯ 531 488914 019 – вид агнозії тактильної; проявляється у неможливості впізнання знайомих предметів при їх обмацуванні із заплющеними очима. Зумовлена по-ураженням вторинних кіркових полів тім'яної області мозку головного, що призводять до розладу аналізу та синтезу різних шкірно-кінестетичних відчуттів, що надходять у кору тім'яної області мозку при обмацуванні предмета та послабленні тактильних образів предметів

АСТРОЛОГІЯ 489717 319481 – Давнє вчення про вплив небесних тіл на земне життя, в тому числі на долю і поведіння людини.

АТАВІЗМ 891012 31978014 – прояв організмом у ході його зростання деяких ознак, успадкованих від його далеких предків, причому раніше ці ознаки виконували важливу пристосовувальну роль, пізніше втрачену.

АТАКА МОЗКА 318319 489 061 (брейнстормінг) – методика стимуляції творчої активності та продуктивності.

АТРИБУЦІЯ 918 919 818 714 – приписування соціальним об'єктам (людині, групі, соціальній спільності) характеристик, не представлених у полі сприйняття. Атрибуція - основний спосіб «добудовування» безпосередньо сприймається інформації. У вітчизняній психології соціальної атрибуції сприймається як механізм багатьох соціальних процесів; показано її роль у міжгруповій взаємодії, у регуляції подружніх відносин, у появі конфліктів продуктивних та ін.

АТРИБУЦІЯ КАУЗАЛЬНА 498714318712 – інтерпретація людиною сприйняття міжособистісних причин та мотивів поведінки інших людей.

АТРОФІЯ 314812 819714 – дегенерація органічної структури. У психології вживається в сенсі дегенерації якоїсь функції психічної від невправи або від неблагоприємних, травмуючих впливів – тривалого стресу, конфліктів, фрустрації, наркотиків, інтоксикації та ін.

АТТРАКЦІЯ 314819 719 579 - поняття, що означає появлення при сприйнятті людини людиною привабливості одного з них іншого.

АУДИТОРІЯ 319481919241. У психології – група, восмова, що приймає. Зазвичай – просторово розміщена група мала, об'єднана взаємодією з комунікатором під час сприйняття мовного повідомлення.

АУТИЗМ 428 516 319017 - поняття, що означає крайню форму і стан відчуження психологічного, що виражається в усунення, «догляді», «втечі» індивіда від контактів з дійсністю і занурення в замкнутий світ власних перживаний, коли довільна організація мислення порушується. еться через її підпорядкування афективним потребам.

АУТИЗМ ДИТЯЧИЙ 428 516 3190 – властивість дитини або підлітка, розвиток якого характерно різким зниженням контактів з оточуючими, слабо розвиненою мовою та своєрідною реакцією змін у оточенні.

АУТИЗМ ДИТЯЧИЙ РАННІЙ 428 516 319017 491 – клінічний синдром, основні ознаки якого: вроджена нездатність дитини до встановлення афективного контакту по-засобом погляду, міміки та жестів, причому не обумовлена низький інтелектуальний рівень; стереотипність поведінки; незвичайні реакції на подразники; порушення розвитку мовлення ного; ранній прояв (до 30-го місяця життя).

АФАЗІЯ 491819 319 812 – повна або часткова втрата спосібності мови; порушення мовлення, що виникає при локальних ураження кори півкулі лівого мозку головного (у правий). Являє собою системний розлад різних видів діяльності мовної. Виявляється в порушеннях фонематическої, морфологічної та синтаксичної структур мови та по-манія мови при збереженні рухів мовного апарату та елементарні форми слуху.

АФОНІЯ 519 317 919 064819 – втрата голосу при збереженні цілісної мови. Виникає через органічні або функціональних порушень у гортані (голосових зв'язках, гортанних м'язах). Зокрема, буває: при перенапрузі голосових зв'язок у лекторів; при раптових та сильних хвилюваннях; при истерії.

АФЕКТ 598071 319498 - сильне і відносно короткотимчасове нервово-психічне збудження – емоційне стан, пов'язаний із різкою зміною важливих для суб'єкта життєвих обставин. Супроводжується різко вираженими

руховими проявами та змінами у функціях внутрішніх органів, втратою волевого контролю та бурхливим виразом.

ним емоційних переживань. Виникає у відповідь на вже подія, що відбулася, і як би зрушено до її кінця. Афект розвитку ється в критичних умовах при нездатності суб'єкта знайти адекватний вихід із небезпечних, найчастіше несподіваних ситуацій.

АФЕКТ: АКУМУЛЯЦІЯ 8071 319498 918 – процес тривалого накопичення негативних емоцій невеликої сили з наступною розрядкою у вигляді бурхливого і мало керованого афективного вибуху, що настає без видимих причин.

АФЕКТ НЕАДЕКВАТНОСТІ 071 319498 489 – заперечення емоційний стан, що виникає у відповідь на неуспіх, невдачу. Характерно чи запереченням самого факту неуспіху, або перекладенням відповідальності за нього іншим. Може проявлятися у підвищеній образливості, недовірливості, підозрливості, агресивності та негативізмі.

АФЕКТИВНИЙ 319 814518017 – що відноситься до стану ям задоволення чи незадоволення; пов'язаний з відчуттями, емоціями, пристрастями, почуттями, думками.

АФЕРЕНТАЦІЯ 459 714 899 081 – постійний потік нервових імпульсів, що надходять в систему нервову центральну від органів чуття, які сприймають інформацію як від подразників зовнішніх (екстерорецепція), так і від внутрішніх органів (інтерорецепція). Знаходиться у прямій залежності від сили подразників і насиченості ними середовища, а також від стояння – активності чи пасивності – індивіда.

АФЕРЕНТАЦІЯ ЗМІНА 314571089384 – специфічне реагування організму при різко змінених, неприродних умовах існування.

ється при впливі невагомості, коли різко змінюється афферентація від отолітового приладу, опорно-рухового апарату та, серцево-судинної та інших систем.

ві які відчують невагомість, виникають відчуття падіння, провалювання, що супроводжуються негативними емоціями.

АФЕРЕНТНИЙ 498741 818 299 – характеристика центрострімкості процесів нервового збудження - їх направленості по системі нервової від периферії до центру, зокрема сті, до головного мозку.

АФІЛІЯ 591 394 818 544 – прагнення бути в загальності інших людей, потреба у спілкуванні, у здійсненні емоційних контактів, у проявах дружби та кохання.

Б

БАРБІТУРОМАНІЯ 498714 319888 – рід токсикоманії. Характерний потребою у постійному прийомі барбітуратів.

БАР'ЄР ПСИХОЛОГІЧНИЙ 498714 889057 – психічний стан, що виявляється як неадекватна пасивність, преряка п'є виконання тих чи інших дій, – внутрішнє перешкода психологічної природи: небажання, страх, невпевненість та ін. У соціальній поведінці бар'єри психологічні представлені бар'єрами комунікативними (бар'єрами спілкування), що виявляються у відсутності емпатії, у жорсткості міжособистісних установок соціальних та інше; а також бар'єрами смисловими.

БАР'ЄР СУМОВИЙ 598 069 49812 – взаємне непонимання між людьми, що виникає при спілкуванні, – наслідок того, що учасники спілкування приписують одним і тим же подіям різний зміст і вбачають у тому глибині різну мотивацію.

Втеча в хворобу 591 398 712 889 - поняття і концепція, що фіксують та пояснюють причини та механізм ряду захворювань психічних, особливо неврозів, характерних наліччю несвідомого прагнення людини до захворювання та позануренню в хворобу як засіб та спосіб захисту від конфлікту та реальності.

ВТІК ВІД СВОБОДИ 498881019781 – поняття та кон-

цепція, що фіксують та пояснюють причини та механізми дії динамічних факторів психіки, що спонукають чоловік до добровільної відмови від свободи.

Бесіда 519317919 891 – у психології – метод отримання інформації на основі вербальної комунікації; відноситься до методів опитування.

Бесіда клінічна 51931791419 018 – метод напів-чення інформації за допомогою усного опитування клієнта і проведення терапевтичної бесіди при наданні психологічної, психіатричної та медичної допомоги.

БЕЗДОПОМОЖНІСТЬ ВИВЧЕНА 519371 818911 – стан, що виникає у людини та тварин після достатнього тривалого аверсивного впливу, уникнути якого не вдалося. У тварин безпорадність вивчена проявляється гальмуванням моторної поведінки, ослабленням біологічних мотивів, порушенням здатності до навчання нових навичок, а також появою різноманітних соматичних розладів – випадання волосся, підвищення артеріального тиску, вираження слизової оболонки шлунково-кишкового тракту, зниження загальної опірності організму та ін. У людини безпорадність вивчена проявляється емоційними розладами (депресія чи невротична тривога); можлива поява расбудов психосоматичних.

БЕЗДОПОМОЖНІСТЬ КОГНІТИВНА 519891319488 – психологічний стан або ситуація, за якої індивід, маючи потрібні знання, навички та вміння для вирішення поставленої задачі, в силу низки причин когнітивного характеру є нездатним її розв'язати.

НЕСВІДОМЕ 591008 719311 –

1. Сукупність психічних процесів, актів і станів, зумовлених явищами дійсності, щодо яких відсутня суб'єктивний, свідомий контроль, і вплив яких суб'єкт усвідомлює виявляється все те, що стає предметом особливих дій.
2. Форма відображення психічного, в якій образ дійсний-

ності та ставлення до неї суб'єкта не виступають як предмет спеціальної рефлексії та становлять нероздільне ціле.

БЕЗВІДОМЕ ВИЩЕ 519 377898 997 (надсознання) - вищі почуття та здібності, інтуїція, натхнення.

НЕСВІДОМИЙ КОЛЕКТИВНИЙ 7898 898 742 – особлива форма суспільного існування несвідомого як накопичувача, зберігача та носія генетично успадкованого досвід філогенетичного розвитку людства. Особливий клас явищ психічних, які на відміну від несвідомого індивідуального (особистого) є носіями досвіду філогенетичного розвитку людства.

НЕСВІДОМЕ ОСОБИСТЕ 318 482 55946192 – формується у розвитку індивідуального досвіду людини і виявляє собою змісту, що їм витісняються, – комплекси.

БЕЗВІДОМЕ НАЙНИЖЧЕ 598 484 558 7191 – інстинктивні спонукання, пристрасті, примітивні бажання та ін.
НЕСВІДОМЕ СОЦІАЛЬНЕ 428 01916 559 89014213 – несвідоме, властиве більшості людей, – витіснені елементи, зміст яких – те, що це суспільство не може дозволити своїм членам довести до свідомості, якщо воно збирається і надалі успішно діяти на основі своїх протиріч.

БЕЗВІДОМЕ СЕРЕДНЕ 8819905191714213 – думки та почуття, які можуть легко усвідомитись.

БЕЗСВІДОМІСТЬ 489 091319611 – один із визначок психічного, що не є, проте, що характеризує.
БІЛО 591319 811 799 – етноспецифічний термін, означає формує психотерапії, що практикується в народній медицині Мадагаскару, спрямовану на гармонізацію самооцінки більшого, мученого невротичними симптомами (подразникність, занепокоєння, тривожність).

БІОЛОГІЗМ 429 312 918 542 – одна з причин, на яку

небезпідставно посилався біхевіоризм, відмовляючись вивчати спів-

знання, - брак відомостей про відповідні нервові хутра-
низмах; тодішній стан науки не дозволяв об'єктивно по-
дійти до вивчення ролі головного мозку у феноменах свідомості.
БІОПСИХІЗМ 489712 819 32281 – теорія в природознавстві,
згідно з якою психіка приписується всьому живому, включаючи
чаю рослини.

БІОПСИХОЛОГІЯ ЕВОЛЮЦІЙНА 891 498 719 422 –
іноді під цією назвою об'єднуються психологія порівнян-
тільна та зоопсихологія.

БІОФІЛ 319 415888 78219 (біофільний) – особистість та тип
особистості, зорієнтовані любов до живого і творення.
Протилежне поняття – некрофіл.

БІОФІЛІЯ 498 889 317428 (орієнтування біофільне) –
один із видів загального, основного орієнтування,
визначальний спосіб життя і виявляється у потягу до
життя і всьому живому, у прагненні любити, творити добро та
бачити.

БІОЕНЕРГЕТИКА 918714 – основна мета терапії – воз-
обертання людини до її «первинної природи» – до стану ви-
кренне задоволення, свободи рухів тіла, розкріпачення
тіла, включення їх у життя. «Повернення до тіла» реалізується
за допомогою спеціальних вправ, заснованих на напруже-
ні та розслаблення певних м'язових груп, а також на
вербальні способи вивільнення затриманих емоцій.

БІСЕСУАЛЬНІСТЬ 591488989784 (схильність
бісексуальне) – «подвійна сексуальність» – поняття, відбиваю-
ще подвійну природу сексуальності, обумовлену наявністю
чим у кожному індивіді чоловічих і жіночих елементів, у зави-
симості від розвитку та співвідношення яких формується соот-
вітальний тип сексуальних уподобань та поведінки.

БІХЕВІОРИЗМ 918491519 318 – напрямок в американ-
ської психології XX ст. Біхевіоризм складався як напрямок.

ня з явним природничо ухилом, і його засновники питалися знайти форми об'єктивного підходу до психічного життя. Згідно з біхевіористами, такі поняття, як усвідомлення, переживання, страждання та інше не можуть вважатися науковими, бо вони як продукт самоспостереження суб'єктивні і не піддаються фікції об'єктивними, науковими засобами. Предметом вивчення може бути поведінка, активність. Активність, зовнішня та внутрішня, описується через поняття реакції, до якої відносяться ті зміни в організмі, що могли бути зафіксовані об'єктивно.

БЛИЗНЮКИ ДВЯЙЦЕВІ 591848 – близнюки, розвиваються. що з двох різних яйцеклітин від одночасного оплодотворіння двома різними сперматозоїдами. Бувають одного або різної статі і виявляють самі відмінності, як і звичайні брати та сестри.

БЛИЗКІСТЬ 399016488 917 – тип ситуації, що включає двох та надає можливості для затвердження особистих цінностей на основі співробітництва, яке породжується взаємно пристосувальною поведінкою, спрямованою на досягнення зростаючого взаємного задоволення та почуття безнебезпеки свого становища.

БЛОКИМОЗКУ489718916314-структурно-функціональна модель мозкової локалізації функцій, психічних вищих людини.

БОВАРИЗМ 591 318 719488 – термін, що означає клінічний стан, характерний втратою здатності проводити чотир'яку межу між дійсністю і фантазією, схильність замінювати реальне уявним. При цьому уявний світ може мати як позитивну валентність («мрії бажань»), і негативну («фантазії страхів»).

БОДРСТВО 48931748519 – інакше – активний стан. У західній психології традиційно розглядається як стан активації всього організму, що дозволяє йому вловити, відбрати та інтерпретувати сигнали зовнішнього світу, від-

правляти деякі з них на згадку або ж реагувати на них адекватною чи неадекватною поведінкою – залежно від попереднього досвіду та навичок.

ХВОРОБА 548764319 017 – суто практичне сумарне поняття, що означає поріг сумації схильності та пережими, внаслідок чого багато людей переходять із розряду здорових у розряд нервовохворих, чи навпаки.

ХВОРОБА ДАУНА 519517819 31 (трисомія 21) – Вроджений-ня аномалія, обумовлена наявністю додаткової, третьої хромосоми 21 (звідси інша назва). Хворі відрізняються монголоїдністю рис обличчя та легкою дебільністю.

БІЛЬ 498712891319 – психічний стан, що виникає внаслідок надсильних або руйнівних впливів на організм при загрозі його існуванню чи цілісності.

БОЯЗНЬ 891 019 4918808 – стан очікування небезпеки та підготовки до неї

БРЕД 8142351 (явлення марення) – Утворена внаслідок хвороби сукупність різноманітних уявлень, ідей, суджень та висновків, невідповідних дійсності, яких людину неможливо зневірити.

БЮРОКРАТИЗМ 498712 818914 – у психологічному аспекті ті - явище, що виникає в умовах позаекономічних зв'язків між знеособленим апаратом управління та соціальним об'ємом. ектом, що виключає вплив на цей апарат з боку народу. Апарат управління, перетворюючись на згуртовану еліту, протидіє будь-яким соціальним змін або прагне-ся адаптуватися до них, зберігаючи існуючі важелі влади. Може проявлятися на будь-якому рівні функціонування загального устрою: на рівні організацій, первинних під-поділів. Його найважливіші риси – жорстка регламентація поведення та способів передачі інформації на всіх рівнях управління та виконання, авторитарність свідомості, конформізм. Бюрократизм вимагає від особи незаперечного прийняття су-існуючого порядку речей, відсутності власних позицій,

некритичного дотримання запропонованого зразка, збереження «психологічної дистанції» між керівною елітою та підлеглими. Соціально-психологічно він проявляється також у опорі інноваціям, особистій ініціативі, творчому пошуку, у культивуванні некомпетентності та кар'єризму.

В

ВАЛІДНІСТЬ 519317418 914 – одна з найважливіших характеристик.

теристик психодіагностичних методик і тестів, один з основних критеріїв їхньої якості. Це поняття близьке до поняття достовірності, але цілком тотожно. Валідність вказує, що саме тест чи методика вимірює і наскільки добре це робить; чим вони валідніші, тим краще відображається в них то якість (властивість), заради виміру якого вони створювалися.

ВАЛІДНІСТЬ: КРИТЕРІЙ 317418 914498 – стосовно методик означає незалежні показники та ознаки, за яким можна судити про її валідність. За цими критеріями оцінюються результати, одержувані при практичному застосуванні методики. Критерії можуть бути такі: поведінкові показники. ли – реакції, дії та вчинки випробуваного в різних ситуаціях життя; досягнення випробуваного в різних видах діяльності – навчальній, трудовій та ін; дані про виконання раз-особистих контрольних проб та завдань; дані, що отримуються з інших методик, валідність або зв'язок яких з перевіряється методикою вважається твердо встановленою.

ВАЛІДНІСТЬ ЗОВНІШНЯ 418914498 5941 – застосовно методик психодіагностичних означає відповідність результатів психодіагностики, що проводиться за допомогою даної методики, незалежним від методики зовнішнім ознакам, відноним до суб'єкта обстеження. Означає приблизно те саме, що валідність емпірична – з тією різницею, що тут мова йдеться про зв'язок між показниками методики та найважливішими, ключовими зовнішніми ознаками, що відносяться до поведінки випробуваного. Методика психодіагностична вважається зовні валідною, якщо, наприклад, її за допомогою оцінюються риси

характеру індивіда та його зовні спостережуване поведінка погоджується з результатами проведеного тестування.

ВАЛІДНІСТЬ ВНУТРІШНЯ 319481 5941 418 – примі-
нитко методик психодіагностичних означає відповідність
містяться в ній завдань, субтестів та іншого загальним цілі та
задуму методики; відповідність результатів психодіагностики,
проведеної за допомогою даної методики, визначення оціни-
ного психологічного властивості, використаного в самій
методиці. Методика вважається внутрішньо невалідною або недо-
достить валідною, коли всі або частина включених до неї питань,
завдань чи субтестів вимірюють не те, що потрібно даної
методикою.

ВАЛІДНІСТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНА 4184498 59 41 819 –
розуміється як обґрунтування з позиції відповідності авторським
уявленням про особливості діагностованих властивостей, як
міра відповідності завдань тесту авторської концепції цих
властивостей.

ВАЛІДНІСТЬ КРИТЕРІАЛЬНА 4198914498 31 (валід-
ність за критерієм) – Розуміється як обґрунтування кореляції
між результатами тесту та емпіричним критерієм. На воз-
можну валідність тесту по відношенню до цього критерію ука-
ликає кореляція з ним тіста; чим вищий коефіцієнт кореля-
ції, тим вища валідність. Розвиток аналізу факторного дозволу
лило створювати тести, валідні по відношенню до ідентифікації-
фактору.

ВАЛІДНІСТЬ ТЕОРЕТИЧНА 419898914498 (валід-
конструктивна, валідність понятійна) – стосовно
методик психодіагностичних означає відповідність результату-
тов психодіагностики, що проводиться за допомогою даної методи-
ки, показниками тих психологічних якостей, які теорети-
чески пов'язані з оцінюваною властивістю.
ності показників якостей, одержуваних даною методикою,
показниками, одержуваними за допомогою інших методик – за їх
теоретично обґрунтованої залежності.

ВАЛІДНІСТЬ ЕМПІРИЧНА 891419898914498 (ва-

лідність практична) – стосовно методик психодіагностичних означає відповідність результатів психодіагностики, проведеної за допомогою даної методики, досвіду людини, її реальній поведінці, а також діям, що спостерігаються, і реакції. ціям випробуваного. Визначається порівнянням її показників з реальною життєвою поведінкою або результатами практичної діяльності людей.

ВАМПІР 519418 719 314 – образ мерця, що смочче кров у сплячих людей. Переслідуючи уяву пацієнта, досить часто зустрічається в клінічній та психоаналітичній практиці і виражає візуалізацію пацієнтом відчуттів, ніби всі його психічні сили відбираються кимось іншим.

НАТХНЕННЯ 891498314 719 – стан своєрідного напруги та піднесення духовних сил, творчого хвилювання человека, що веде до появи або реалізації задуму та ідеї твори науки, мистецтва, техніки. Характерно підвищеної загальною активністю, надзвичайною продуктивністю діяльності, свідомістю легкості творчості, переживанням «одержимості» та емоційного занурення у творчість.

Вегетотерапія 591061718 489 - вид терапії тілесно-орієнтованою. Основні прийоми вегетотерапії пов'язані з масажем та диханням, а також з руховими та голосовими вправами різного типу.

ВІРА 598 888 998 617 – 1. Особливий стан людський психіки, що полягає в повному та беззастережному прийнятті деякого торих відомостей, текстів, явищ, подій чи власних уявлень та висновків, які надалі можуть виступати основою його Я, визначати деякі з його поступків, суджень, норм поведінки та відносин. 2. Визнання чого-або істинним з такою рішучістю, яка перевищує силу зовнішніх фактичних та формально-логічних доказів. ВЕРБАЛЬНИЙ 514381 914 811 – у психології – термін для позначення форм знакового матеріалу, а також процесів оперування з цим матеріалом.

ВЕРИФІКАЦІЯ 519481 719 311 – під час перевірки наукових наук понять – доказ чи інша переконлива демонстрація того, що явища, включені в обсяг та зміст даного поняття, дійсно існують і відповідають визначеному поняття. Це ж передбачає наявність методики дослідної перевірки явища, що описується поняттям. Перевірка виконується за допомогою відповідної психодіагностичної процедури.

РЕЧОВИНА 5193618901 – нейромодулятор, службовець для передачі у системі нервової больових сигналів.

Взаємодія 589017942891 – у психології – процес безпосереднього або опосередкованого впливу об'єктів (суб'єктів) один на одного, що породжує їх взаємну обумовленість та зв'язок. Виступає як інтегруючий фактор, сприяє утворенню структур.

ВЗАЄМОДІЯ АНАЛІЗАТОРІВ 7942891489 – одале з проявів єдності сенсорної сфери. Взаємодія аналізаторів проявляється також у спільній роботі аналізаторів, що дають суб'єкту інформацію про сторони зовнішнього світу, яких жоден з аналізаторів сам по собі інформації не такет (наприклад, бінокулярна оцінка віддаленості об'єкта при спільної роботи зорового та пропріоцептивного аналізаторів).

ВЗАЄМОДІЯ ГРУППОВА 51431458948189 – процес безпосереднього чи опосередкованого впливу множинних об'єктів (суб'єктів) один на одного, породжуючий їх взаємну обумовленість і зв'язок; відбувається і між частинами груп, та між цілими групами. Виступає як інтегруючий фактор, що сприяє утворенню структур. Структурованість групи проявляється у статусних відношеннях, у дії визнаних усіма членами групи нормах поведінки та взаємодії, у групових цілях та цінностях.

ВЗАЄМОДІЯ МІЖОСІБНЕ 4589481948 31798

- 1. У широкому сенсі - випадковий або навмисний, частиний або публічний, тривалий або короткочасний, вербаль-

ний або невербальний особистий контакт двох і більше осіб, що тягне взаємні зміни їх поведінки, діяльності, відносин та установок. Таке трактування зазвичай використовується для

вказівки на безпосередній взаємозв'язок якимось взаємно впливають індивідів.

2. У вузькому значенні – система взаємно обумовлених індивідуальних дій, пов'язаних циклічною причинною залежністю, коли він поведінка кожного з учасників виступає одночасно і стимулом, і реакцією на поведінку інших.

ВЗАЄМОДІЯ ПСИХОФІЗИЧНА 591489 316

– з позицій матеріалізму – ідеалістичний підхід до проблеми психофізичної, згідно з якою свідомість та її нервовий (Тілесний) субстрат - два взаємно впливають самостійних початку.

ВЗАЄМООЦІНКА ЕКСПЕРТНА ВНУТРІННІ ГРУПОВА

398716914 816 – (внутрішньогрупова експертна взаємооцінка) метод соціально-психологічний, заснований на оцінках різнообразних особистісних та міжособистісних характеристик шляхом взаємного опитування членів групи, які виступають у ролі експертів, що оцінюють поведінку один одного в значних ситуаціях. ях спілкування та діяльності спільної.

МЕХАНІЗМ 314821069 711 – до

таким відносяться ідентифікація, рефлексія, стереотипізація, а також механізм зворотного зв'язку.

ВІВАЦІЯ 914891319 (вайвейшн) – Модифікація ребефінгу

- характерна концентрацією працювати з переживаннями, виникаючими при станах свідомості змінених. Виконується на базі п'яти елементів: перший елемент – детально розроблена техніка дихання; другий елемент – техніка досягнення повного розслаблення; третій елемент поєднує в собі повні прийоми, глибокої рефлексії, орієнтованої на будь-які внутрішні стани (фізичні відчуття, емоції, образи); четвертий елемент базується на пошуку такого контексту, в якому негативні переживання вже не пригнічувалися б, але приймалися б з радістю та вдячністю;

бе і терапевту.

ВІВАЦІЯ: ТИП ДИХАННЯ 9144891319 317 (тип дихання у вивації; тип дихання у вайвейшн) – спеціальні дихальні вправи, що сприяють досягненню станів свідомості змінених і роботи при цих станах з внутрішньою реальноністю.

ВИД БІОЛОГІЧНИЙ 519519 – сукупність генетичних ски подібних особин, здатних схрещуватися між собою і так-вати плідне потомство.

ВИНА: ДЖЕРЕЛО 23940191967 1 (два джерела провини) – джерелом почуття провини є страх, який пізніше трансформується на совість.

СМАК 498756714 217 – один із видів хеморецепції, перед-що становить собою чутливість рецепторів порожнини рота від-щодо подразників хімічних. Суб'єктивно виявляє-ся у вигляді відчуттів смакових - гіркого, кислого, солодкого, со-леного та їх комплексів.

ств може виникати смаковий контраст (наприклад, після со-леного прісна вода здається солодкою).

виникає в результаті взаємодії рецепторів смакових, тактильних, температурних та нюхових.

ПОСТУП 219317 919 89 – інстинктивне бажання, по-майбутнє індивіда діяти у напрямі задоволення цього бажання. Психічний стан, що виражає недиффе-ренцированну, неусвідомлену чи недостатньо усвідомлену потреба суб'єкта, що вже має емоційне забарвлення, але ще пов'язане у висуванням свідомих цілей.

ПОСТУП: ДЖЕРЕЛО 231489 487 51 – той сомати-ський процес у деякому органі або частині тіла, подразнення якого в душевному житті втілюється у потягу.

ПОХІД: ОБМЕЖЕННЯ 918 817 – обумовлений суспільством процес визначення умов та меж прояву поєднаних агресивних та еротичних потягів.

ПОЛІК: ФІКСАЦІЯ 489136019 – зупинка та закріплення лення потягу, особливо приватного, якомусь рівні, шаблі, фазі, період розвитку.

ПОСТУП ЗАтримане 48719 31917 – потяг, що трималися на шляху до задоволення активної чи пасивної мети, внаслідок чого з'являється тривала прихильність до об'єкту та стійке прагнення. Приклад - ставлення ніжності.

Потяг до життя 888 999 719 421 (інстинкт життя) - забезпечують збереження, підтримку та розвиток життя в всіх її аспектах.

ПОСТУП ДО СМЕРТІ 319 460 6169 (танатос) - своєрідне різна антисоціальна противага потягу до життя. Під ним розуміються тенденції до саморуйнування і повернення в неорганічний стан, які виявляються в агресії щодо шенню до осіб та предметів. Протидія вічному розвитку тию може явно або приховано здійснюватися індивідами. ними потяг до смерті.

ПОЛІКУВАННЯ ПЕРВИННЕ 515 519 814913 – нерозкладні, елементарні потяги.

ПОЛІК ПОЛОВИЙ 498516719 311 – багатозначний термін, що означає і сексуальне бажання взагалі, і прагнення до тілесного зближення з певною людиною, і мотиваційний аспект сексуальності.

ПОСТУП СЕКСУАЛЬНИЙ 548711 918 211 (інстинкт сексуальний; ерос) – те, що походить з внутрішнього джерел дратівлива сила, спрямована на усунення сексуального збудження шляхом безпосереднього чи опосередкованого задоволення первинних позивів. Зумовлює і відповідне потреби в любові і постає як потяг до життя.

ВПЛИВ 598417 398 411 – у психології – процес та результат зміни індивідом поведінки іншої людини, її

установок, намірів, уявлень, оцінок та іншого в ході взаємодії із ним.

ВПЛИВ ІНДИВІДУАЛЬНО-СПЕЦИФІЧНИЙ

319481 919811 – форма персоналізації, що реалізується завдяки трансляції іншим людям своїх особистісних характеристик вигляді ще не освоєних ними зразків особистісної активності. Приводить до поступового перетворення смислів особистісних, поведінки та мотиваційної сфери інших людей, виявляючись у значній зміні їх діяльності в момент актуалізації в їх свідомості образу індивіда – суб'єкта впливу. Вплив індивідуально-специфічне - пояснює принцип ряду феноменів фацилітації соціальної та реалізується як на цілеправленної діяльності (навчання, виховні заходи та пр.), і у будь-яких інших випадках взаємодії особистості – суб'єкта впливу з оточуючими людьми.

ВПЛИВ ФУНКЦІОНАЛЬНО-РОЛЬОВИЙ 317 814891444

– вид впливу, характер, інтенсивність та спрямованість якого визначаються не особистісними особливостями партнерів по взаємодії, які ролевими позиціями.

КОХАННЯ 515889 – почуття та стан, який

ґрунтується на основі одночасно і прямих і загальмованих (у сенсі мети) сексуальних прагнень, причому об'єкт закоханийності перетягує він частина нарцисичного лібідо Я.

Суть закоханості – у зміні нарцисичного лібідо на лібідо до об'єкту. Її сила достатня, щоб знищити витіснення і відновити перверсії. Вона піднімає сексуальний об'єкт до ступеня сексуального ідеалу.

УВАГА 391118918714 – зосередженість діяльно-

сти суб'єкта в даний момент часу на деякому реальному або ідеальному об'єкті – предметі, події, образі, міркуванні.

ні та ін Увага - динамічна сторона свідомості, характеризуючий ступінь його спрямованості на об'єкт і зосередженість на ньому з метою забезпечення його адекватного відображення в ті-

чення часу, необхідного для виконання певного акта діяльності чи спілкування. Виявляється у виборчому відбитку-

ні об'єктів відповідно до потреб суб'єкта та цілей та задач його діяльності.

УВАГА: ОБСЯГ 505641719 317 – одна з характеристик стик уваги, що показує, скільки предметів може сприйматися, або скільки дій може відбуватися одноразово. Найзвичніша експериментальна модель для дослідження обсягу уваги – це визначення обсягу сприйняття, який залежить від часу експозиції, характеру стимульного матеріалу та навичок індивіда. Так, при експозиції зорових стимулів тривалістю 0.1 с. обсяг уваги в середньому дорівнює 7 ± 2 предметам. смислового узагальнення предметів, що сприймаються, обсяг вникання помітно зростає.

УВАГА ЗОВНІШНЯ 598716 319811 (увага сенсорно-перцептивне) - звернено на об'єкти зовнішнього світу. ходима умова пізнання та перетворення зовнішнього світу.

УВАГА ВНУТРІШНЯ 498716319817 (увага інтелектуальне) – звернено на об'єкти суб'єктивного світу людини. Необхідна умова самопізнання та самовиховання.

УВАГА НЕВІДРОБНА 519489 319716 – саме просте та генетично вихідне. Має пасивний характер, бо нав'язується суб'єкту зовнішніми по відношенню до цілей його діяльності подіями. від свідомих намірів, внаслідок особливостей об'єкта – новизи, сили впливу, відповідності актуальної потреби та ін. Фізіологічний прояв цього виду уваги – реакція орієнтовна.

УВАГА ПІСЛЯВІЛЬНА 519310219611 (Увага постдовільна) – виникає на основі уваги довільного і полягає у зосередженні на об'єкті в силу його цінності, значущості чи інтересу особистості. Його з'явлення можливе в міру розвитку операційно-технічної сторони діяльності у зв'язку з її автоматизацією та з переходом дій в операції, а також внаслідок змін мотивації

(Наприклад, зрушення мотиву на мету). При цьому знімається психічно
ська напруга і зберігається свідомо цілеспрямованість уваги, відповідність спрямованості діяльності прийнятим цілям, але її виконання вже не вимагає спеціальних умств-них зусиль і обмежено в часі лише стомленням і истощенням ресурсів організму.

УВАГА ДОВІЛЬНА 879491488711 – спрямовується і підтримується свідомо поставленою метою, а потому нерозривно пов'язане з промовою. Про увагу довільному говорят, якщо діяльність виконується в руслі свідомих намі-і вимагає з боку суб'єкта вольових зусиль. Воно відли-ється активним характером, складною структурою, опосередковано-ної соціально виробленими способами організації поведін-ня та комунікації; за походженням пов'язано з трудовою дію-ністю.

НАВНІШНІСТЬ 594321714 811 – міра або ступінь вос-примхливості до навіювання, - підвищена податливість по від-носіння до спонукань, спровокованих іншими людьми, визначається та обмежується рядом факторів, в основному суб'єктивної готовності піддатися і підкоритися внуша-ного впливу. Некритичне прийняття чужої точки зору і готовність підкоритися (коритися), коли людина змінює-ет свою поведінку відповідно до прямої вказівки законного авторитету. Схильність заражатися чужими настроями і пе-реніматися чужі звички. Характеристика індивіда, що залежить від ситуативних та особистісних факторів.

НАВІСАННЯ 598712814314 (сугестія) – цілеспрямований процес прямого або непрямого впливу на сферу психічного ську людину, орієнтовану на специфічну програму-рування людини і на здійснення ним навіюваного змісту ня. Пов'язано зі зниженням свідомості та критичності при сприйнятті та реалізації навіюваного змісту, а також з від-відсутністю цілеспрямованого активного розуміння, розгорнуто-го логічного аналізу та оцінки у співвідношенні з минулим опи-том та даним станом суб'єкта.

НАВІСАННЯ ПОСТГІПНОТИЧНЕ 319481 918 (внушення післягіпнотичне) – феномен поведінки, коли задана у гіпнотичному стані завдання потім беззаперечно виконується в нормальному стані, причому сам факт наявності завдання не усвідомлюється.

ПОРУШНІСТЬ 548 312688 7 – властивість живих істот приходити в стан збудження під впливом дратуєлей чи стимулів – із збереженням його слідів на деякий час.

ПОРУШЕННЯ 591 016 718 – властивість живих організмів – активна відповідь збудливої тканини на подразнення. Основна функція нервової системи. Клітини, що утворюють її, мають властивість проведення збудження з ділянки, де воно виникло, в інші ділянки та на сусідні клітини: Завдяки цьому нервові клітини здатні передавати сигнали від одних структур організма до інших, тим самим збудження стало носієм інформації. Цієї властивості подразнень, що надходять ззовні, і, разом з гальмуванням, – регулятором активності всіх органів та систем організму.

ПОРУШЕННЯ ТРАВМАТИЧНЕ 591 489 318 716 – зовнішні збудження (зовнішні травми), досить сильні, щоб поламати захист від роздратування і переповнити психічний апарат великою кількістю подразнень, що травмує, що діють на психіку.

ВПЛИВ 519617489 – у психології – цілеправлений перенесення руху та інформації від одного учасника взаємодії до іншого.

ВПЛИВ АБІОТИЧНИЙ 319 (вплив біологічно нейтральне) – ті види енергії або властивості предметів, які не беруть участь безпосередньо в обміні речовин. Самі по собі вони не корисні і не шкідливі.

ВІК 489712618488 – у психології – категорія, означаюча якісно специфічний ступінь розвитку онтогене-

тичного – тимчасові характеристики індивідуального розвитку (вік хронологічний; вік психологічний).

ВІК ДОШКІЛЬНИЙ 5487123196 18 – етап розвитку психічного від 3 до 6-7 років. Характерний тим, що діяльністю провідною є гра. Дуже важливий для формування особистості дитини.

ВІК ДИТЯЧИЙ 5419 – період життя дитини між його народженням та досягненням однорічного віку.

ВІК ПІДЛІТКОВИЙ 5289149 316 (отроцтво) – Період онтогенезу (від 10-11 до 15 років), відповідний перехід. ду від дитинства до юності.

ВІК ПСИХОЛОГІЧНИЙ 81842171482631 – у від-
На відміну від віку хронологічного це поняття означає визначений, якісно своєрідний ступінь розвитку онтогенетичну, що обумовлюється закономірностями формування організму, умовами життя, навчання та виховання та має конкретно-історичне походження (дитинство).

ВІК РАННІЙ 408 712 – стадія розвитку психічного дитини від одного року до трьох років, характерна якісними змінами у розвитку функцій кори великих півкуль мозка головного.

ВІК РОЗУМОВИЙ 319 744 818 914 – поняття характеристики розвитку інтелектуального на основі його порівняння з рівнем інтелекту інших людей того ж віку. Коли якісно виражається вік, у якому – за середньостатистичними даними – вирішуються такі тестові завдання, що доступні випробуваному.

ВІК ХРОНОЛОГІЧНИЙ 488 728 913 – висловлює тривалість існування індивіда з народження.

ВІК ШКІЛЬНИЙ МОЛОДШИЙ 513489614 – період життя дитини від 6-7 до 10 років, коли вона проходить навчання в початкових класах (1-й – 4-й класи) школи.

ВІК ЮНАЦЬКИЙ 489 712 814 212 – стадія розвитку онтогенетичного між віком підлітковим і дорослим лістю. У юнаків охоплює період від 17 до 21 року, у дівушек - від 16 до 20. У цьому віці завершується фізичне, в тому числа статеве, дозрівання організму. У психологічному плані головна особливість віку - це вступ до самотійножиття, коли відбувається вибір професії, різко змінюється позиція соціальна.

ВОЛЮНТАРИЗМ 598716 917481 – перебіг у психології та філософії, що визнає волю особливою, надприродною силою, ле-спрагу в основі психіки та буття в цілому. Волонтаризм у психології проявляється як утвердження волі як первічної здібності, обумовленої тільки суб'єктом і визна-ляє всі інші психічні процеси та явища. Притаманну людині здатність до самотійного вибору мети і спосо-бов її досягнення, і здатність прийняття рішень, виражаю-щих його особистісні установки та власні переконання, по-люнтаризм тлумачить як ефект дії стоїть над цими ми актами особливої ірраціональної духовної сутності.

ВОЛЯ 513964 818 91 – сторона свідомості, її діяльна та ре-гулюючий початок, покликаний створити зусилля та утримувати його

так довго, як це потрібно.

ставлених цілей в умовах подолання перешкод, виявля-ема в самодетермінації та саморегуляції своєї діяльності та різних процесів психічних. Завдяки їй людина може з власної ініціативи, виходячи з усвідомленої необхідності, виконувати дії у заздалегідь спланованому напрямку та із заздалегідь передбаченою силою.

ВОЛЯ ІРРАЦІЙНА 898716 074819 – ірраціональ-ні пристрасті і спонукання, що захоплюють і підпорядковують че-ловека, що рабськи реалізує неконтрольовані пориви.

ВОЛЯ РАЦІОНАЛЬНА 519317919 817 – цілеспрямований-ня, реалістична, дисциплінована поведінка та енергійна ні зусилля, створені задля досягнення раціональної мети.

УВАГА 348716814916 – здатність людини до побудові нових образів шляхом переробки психічних компонент, набутих у минулому досвіді; процес психічний зібудівлі образу предмета або ситуації шляхом перебудови готівних уявлень. Частина свідомості особистості, один із процесів пізнавальних, характерний високим ступенем наочності та конкретності. В уяві своєрідно і неповторно отрається зовнішній світ, відбувається образне передбачання результатів, що можуть досягатися за допомогою тих чи інших дійств; воно дозволяє програмувати не тільки майбутнє поведення, але й представляти можливі умови, в яких це поведення реалізуватиметься.

УВАГА АКТИВНА 31705689 9889 – є два віта його: творча уява; уява відтворююче.

УВАГА ВІДтворююча 531784911674 – раз-повертається на основі опису, оповідання, креслення, схеми, сімвола чи знака. Має в основі створення тих чи інших образів, відповідних описом. Людина наповнює вихідний матеріал наявними в нього образами.

УВАГА ПАСИВНА 314812488712 – характер-але створенням образів, які втілюються у життя; програм, які не виконуються або взагалі не можуть бути виповні. Уява виступає при цьому як заміна діячності, її сурогат, через який людина відмовляється від необхідності діяти.

УВАГА ТВОРЧА 52196107074312 – перед-важає самостійне створення образу, речі, ознаки, мають аналогів, нових; реалізованих в оригінальних та цінних продуктах діяльності.

ВИХОВАННЯ 548712684212 – діяльність з передачі новим поколінням суспільно-історичного досвіду; плано-мірний і цілеспрямований вплив на свідомість та поведінку людини з метою формування певних установок, зрозуміло тий, принципів, ціннісних орієнтації, що забезпечують умови-

ня для його розвитку, підготовки до суспільного життя та праці.

СПОГАД 518471818211 – вилучення з пам'яті довготривалих образів минулого, відтворення подій з життя, подумки локалізованих у часі та просторі.

СПОГАД ПОКРИВАЮЧИЙ 51831791848 – друг-розвиткові дитячі спогади, які при згадці виступають замість першорядних, створюючи видимість меншою значимості останніх. Спогади покриваючі утворюються внаслідок зсуву в репродукції і заміщають потяг, витіснене в несвідоме, з яким асоціативно пов'язані і як би його прикривають.

СПОГАД ДОВІЛЬНИЙ 534961784421 – при спогаді довільному деякої події свідомо відновлюється ставлення до нього, що може супроводжуватись супутніми цьому епізоду емоціями.

СПРИЙНЯТТЯ 519714984217 – цілісне відображення предмет, явищ, ситуацій і подій у їх чуттєво доступних тимчасових та просторових зв'язках та відносинах; процес формування – за допомогою активних дій – суб'єктивного образу цілісного предмета, що безпосередньо впливає на аналізатори. Детерміновано предметністю світу явлених. Виникає при безпосередньому впливі дратувальних фізичних на рецепторні поверхні органів чуття. Разом з процесами відчуття забезпечує безпосередньо-чуттєве орієнтування у світі.

СПРИМАННЯ: ОДИНИЦЯ ОПЕРАТИВНА 31948801691812 (оперативна одиниця сприйняття) – одиницям, сприйняття оперативним відповідає деяке виділення в полі перцептивном одиничних предметів. У ході розвитку діяльності міститьність цих одиниць змінюється. Так, при вивченні телеграфного коду спочатку як самостійна одиниця сприйняття сприймається кожна окрема – точка чи тире, але потім – дедалі більше довгі послідовності телеграфних знаків – літери, слова "навіть словосполучення". Перехід до дедалі більших одиниць сприйняття оперативним, заснований на смисловому об'єдн-

ні, узагальнення та перекодування інформаційних елементів, дозволяє підвищити швидкість сприйняття.

СПРИЙНЯТТЯ: ПРОЦЕС: ОНТОГЕНЕЗ 519488 (онтогенез процесів сприйняття) – структурні зміни, відбуваються сприймають у міру індивідуального розвитку. Одним фактором, що зумовлює побудову адекватних дій-перцептивних, є практичні дії - діяльність – перетворення предметів зовнішнього світу.

СПРИЙШЕННЯ: РОЗВИТОК 59148871931 2189 – якісний-ное видозміна процесів сприйняття в міру зростання організму та накопичення індивідуального досвіду – його процес та результати.

СПРИЙНЯТТЯ ТИП 514817914997 – Тип сприйняття, характеризує переважно інтровертивні або екстравертивні тенденції особистості. певними компонентами інтелекту, динамікою афективною, рисами характеру та видами патології психічної.

СПРИЙНЯТТЯ ГЛЯДЕ 6386617189118 – сукупність процесів побудови образу зорового зовнішнього світу.

Сприйняття зорового: мікрогенез 514919314999 (мікрогенез зорового сприйняття) – послідовні фази побудови образу зорового об'єкта, починаючи з простору. ної та тимчасової локалізації предмета сприйняття до ви-поділу у ньому приватних особливостей.

СПРИЙНЯТТЯ МІЖГРУППОВЕ 548712612777 – процеси перцепції соціальної, в яких суб'єктом та об'єктом сприйняття виступають групи чи спільності соціальні. Характерно стереотипністю, великою злитістю когнітивних і емоційних компонентів, яскравим афективним забарвленням та різко вираженою оцінною спрямованістю.

СПРИЯННЯ МІЖОСІБНЕ 549316999816 – вос-прийняття, розуміння та оцінка людини людиною.

Сприйняття підпорогове 598516019711 (сприйняття-несвідоме) – предметне сприйняття, що реалізується без контролю свідомості: феномен, коли інформація долає поріг фізіологічний, але не досягає порога усвідомленого восприйняття. Вона все ж таки впливає на організм і здатна викликати реакції у відповідь.

СПРИЙНЯТТЯ СУБСЕНСОРНЕ 531718914 – форма безпосереднього відображення психічної дійсності, обумовлена такими подразниками, вплив яких на суб'єкта несвідомо; один із проявів несвідомого. Неусвідомлене сприйняття та переробка сигналів, що надходять через органи почуттів та не досягають порогової величини.

СПРАВЖЕННЯ ХАПТИЧНЕ 219481719311 (сприйняття-гаптичне) - одна з форм механорецепції. Система сенсор'янова, відповідальна за побудову образу дотикового при сприйнятті хаптичному, складається з аналізатора шкірного (тактильний, температурний) та кінестетичного. Сама ж побудова образу дотикового обумовлено обмацуючими рухами. ями рук, завдяки яким відтворюється контур предмета.

ВІДТВОРЕННЯ 489406918766 – процес вилучення інформації, що зберігається в пам'яті довгострокової, - актуалізація раніше сформованого психологічного змісту (мислей, образів, почуттів, рухів) в умовах відсутності зовнішніх актуально сприймаються показників.

ВІДТВОРЕННЯ НЕВІДРОБНЕ 498714819317
- спостерігається в ситуації, коли думка або образ спливає в пам'яті без наміру особистості; коли немає спеціально поставленого завдання відтворення і воно виникає під впливом уявлень, думок і почуттів, викликаних чи сприйняттям деякого об'єкта або ситуації, або діяльністю, що виконується в даний момент - читання книги, перегляду кінофільму та ін.

ВІДТВОРЕННЯ ДОВІЛЬНЕ 319716064817 –
викликається завданням відтворення чогось, що зберігається в

пам'яті довготривалої, яка ставиться або собі, чи-бо іншими людьми. Може протікати лише на рівні впізнавання.

ВІДНОВЛЕННЯ 319712419888891 (відновлення рефлексу) - розгальмовування - часткове або повне відновлення рефлексу умовного після його згасання - або після временної перерви (спонтанне відновлення), або в результаті появ знову безумовних стимулів або підкріплюють агентів цього рефлексу.

ВРАЖАЛЬНІСТЬ 498714816 – здатність мати уявлення, різні за яскравістю та у зв'язку із зовнішнім міром, з різним ступенем виразності в них почуттів. Це якість-ство особистості похідно від уявлень.

ВРОБОТУВАННЯ 598712488212 – процес адаптації до актуально виконуваної діяльності, під час якого відбувається дит налаштування всіх психофізіологічних функцій за рахунок актуалізації динамічного стереотипу. димість і функціональна рухливість системи нервової, усилюється концентрація збудження процесів нервових. налаштування призводить до зменшення часу виконання операцій, до підвищення ритмічності роботи та її продуктивності. Впрацьовування зазвичай завершується в першу годину роботи, після чого настає стійкий робочий стан.

ЧАС 519641888910219 – у психології – предмет багато-чисельних теоретичних та експериментальних досліджень, основні аспекти якого:

- 1) психофізичний - пошук хутранізмів відображення психічного топологічних (послідовність, одночасність) та метричних (тривалість) характеристик «фізичного» часу;
- 2) психофізіологічний – дослідження впливу різнорівневих біологічних ритмів та закономірностей організації «біологічного» часу на динаміку процесів психічних;
- 3) соціально-психологічний - розгляд особливостей відображення людиною «соціальної» часу, специфіки цього відображення в

різних спільностях та культурно-історичних умовах; 4) особистісно-психологічний - вивчення тимчасової організації індивідуального життєвого шляху, структури психологічного часу особистості.

ЧАС: СПОСІБ 591489317899 12 – образне отра-
чення таких характеристик явищ і процесів зовнішньої дії
ності, як тривалість, швидкість протікання і після-
ність. У побудові тимчасових аспектів картини світу
беруть участь різні аналізатори, з яких найважливішу
роль при точному розрізненні проміжків часу грають відчу-
щення кінестетичні та слухові. Індивідуальне сприйняття
тривалості часових періодів суттєво залежить від ін-
тенсивності діяльності, що здійснюється в цей час, і від стану-
ній емоційних, що породжуються в ході діяльності.

ЧАС: СПРИЙНЯТТЯ: ПОРУШЕННЯ 516788918 317
(порушення сприйняття часу) – втрата здатності до часу.
орієнтування.

ЧАС ПСИХОЛОГІЧНИЙ 521489 317989 – відображення
у психіці системи тимчасових відносин між подіями
життєвого шляху

ЧАС РЕАКЦІЇ 4897163197668 – часовий інтервал
між пред'явленням подразника - якогось сигналу (оптичні-
ського, акустичного, тактильного та ін.) - і початком обумов-
ного інструкцією відповіді випробуваного на цей сигнал.

ЗГАД 498712819 3 – процес вилучення ін-
формації із пам'яті.

ВУАЙЕРИЗМ 591489 319611 – Відхилення сексуальне –
заміщення статевого життя таємним підгляданням за сексуаль-
ним актом або статевими органами.

ВИБІР МІЖОСІБНИЙ: МОТИВАЦІЯ 517914817214
(ядро виборів мотиваційне) – система мотивів, що утворює
психологічну основу індивідуальної переваги.
Аналіз мотивації виборів міжособистісних дозволяє визна-
лити психологічні причини, з яких індивід готовий здійснити

мати емоційний та діловий контакт з одними членами групи та відкидає інших.

ВИБІРКА 498712688522 - група піддослідних, представляють певну популяцію і відібраних для експерименту чи дослідження. Протилежне поняття - сукупність генеральна. Вибірка є частиною сукупності генеральної.

ВИБІРКА ЗАЛЕЖНА 534981 914891 – вибірки, складючі з результатів тих самих піддослідних після двох або Найбільш різноманітних впливів.

ВИБІРКА ПРЕДСТАВНА 591644311814 891 (виборка репрезентативна) - вибірка, проведена за правилами, - Тобто так, що вона відображає специфіку сукупності генеральної і за складом, і за індивідуальними характеристиками суб'єктів, що включаються.

ВИГОДА ВТОРИНА 498716519388 – від хвороби: 1) використання інстинктом самозбереження і «Я» ситуації болісності для набуття певних переваг, матеріальних чи психологічних; 2) реальні іди передбачувані переважності та привілеї, які набувають хворі внаслідок патогенних симптомів чи хвороби.

ВИМІЩЕННЯ 498716388517 – специфічна форма проєкції – несвідома реорієнтація імпульсу чи почуття на Найдоступніший об'єкт.

ВИТИСНЕННЯ 59871798139 (пригнічення; репресія) – один з видів захисту психологічного - процес, в результаті якого неприйнятні для індивіда думки, спогади, вабня, переживання виганяються зі свідомості та переводять у сферу несвідомого, продовжуючи впливати на поведінку індивіда та переживаючись ним як тривоги, страхи та ін.

ВИТИСНЕННЯ: СТУПЕНЬ 519617 918421 (два ступені витіснення) - Є два ступені: 1) витіснення первинне; 2) витіснення вторинне.

ВИТИСНЕННЯ ВТОРИННЕ 599871319611 – власне витіснення, стосується психічних дериватів (похідних, протих, що вийшли з чогось раніше існував) витісненого уявлення, пов'язаного з потягом, або ж думок, ходять з інших джерел, але асоціативно пов'язані з цими уявленнями.

ВИТИСНЕННЯ ПЕРВИННЕ 598712689317 – перша фаза витіснення, що полягає у недопущенні до свідомості психічне представництво потягу.

ВИТИСНЕННЯ СЕКСУАЛЬНЕ 519514819 314 – одна з суттєвих рис істеричного характеру, що полягає у виході за межі нормального підвищення опорів проти влечення сексуального - таких, як сором, огида, мораль і як б інстинктивне уникнення інтелектуальних занять сексуальною проблемою, що в яскравих випадках доходить до повного незна-
статі з сексуальним аж до досягнення статевої зрілості.

Г

ГАЛЮЦИНАЦІЯ 49871600989 – сприйняття, переживання мої за відсутності будь-якої зовнішньої стимуляції; сприйняття реально відсутніх предметів, суб'єктивно при-
знане реальними. Патологічне порушення перцептивної діяльності, що полягає у сприйнятті об'єктів, які надано ний момент не впливають на відповідні органи почуттів. Виникає зазвичай при різних психічних розладах, стресових ситуаціях, а також під час тривалої сенсорної ізоляції.

ГЕДОНІЗМ 498714898 - античне поняття, що означає веселище і задоволення в етиці давньогрецької філософії наіків воно лежало в основі вчення, що визнавало змістом життя насолода – не тільки тілесна, а й духовна.

ГЕМЕРАЛОПІЯ 5142842 – погіршення сприйняття глядач-ного при слабкому освітленні.

ГЕМІАНОПСІЯ 519481 319711 – втрата здатності вос-
приймати ліву чи праву половину поля зорового. Обу-
словлена ураженням нервових шляхів аналізатора зорового в
області хіазми головного мозку або вище. При поразці
внутрішніх відділів хіазми виникає часткова сліпота в
зовнішньому полі зоровому. При ураженні нервових шляхів корко-
ного відділу аналізатора зорового одного з півкулі мозку
виникає часткова сліпота в протилежних полях глядач-
них.

ГЕН 488713918 913 – дискретна структурна одиниця, лока-
лізована в хромосомі і відповідальна за передачу спадкоємців.
них ознак. У різних видів кількість генів коливається від
50 до 100 000.

ГЕН ДОМІНАНТНИЙ 514891419311 – ген, присутність
якого забезпечує прояв визначається ним ознаки
незалежно від того, чи є інший ген тієї ж пари домі-
нантним чи рецесивним.

ГЕН РЕЦЕСИВНИЙ 519 016 89 – ген, здатний забезпеч-
чити прояв визначається їм ознаки, тільки коли він не
знаходиться в парі з відповідним домінантним геном.

ГЕНЕРАЛІЗАЦІЯ 319891418 – процес, в результаті кото-
рого суб'єкт відтворює поведінкову реакцію у відповідь на
всі подразники або ситуації, подібні до подразника без-
умовним або з ситуацією, в якій проводилося підкріплення.
ня.

ГЕНЕРАТИВНІСТЬ 491814 718314 – інтерес до наступного
му поколінню та його вихованню, що проявляється у
продуктивності
і творчості в різних сферах життя в людини, до-
стиг 40 років і позитивно переживає властивий
цього віку криза.

ГЕНЕТИКА 219716 818717 – розділ біології, що вивчає
закони наслідування ознак. Генетику не слід плутати з

психологією генетичної, що вивчає розвиток поведінки від моменту народження до смерті

ГЕНЕТИКА ПОВЕДІНКИ 514312 819 718 216 – розділ генетики, присвячений дослідженню закономірностей наслідків-ственної обумовленості функціональних проявів діяльності системи нервової. Основним завданням ставить опис механізмів реалізації генів у поведінкових ознаках і визначення впливу середовища на цей процес.

ГЕНІАЛЬНІСТЬ 519 007 918 788 – вищий рівень розвитку здібностей - і загальних, інтелектуальних, і спеціальних. Про її наявність можна говорити лише при досягненні особистістю таких результатів творчої діяльності, які становлять епоху у житті суспільства, у розвитку культури, особистості генія характерні такі риси, як творча продуктивність, наявність певною методологією, готовність до подолання стереотипів та конвенційних установлень.

ГЕНІТАЛІЇ 489791698 – статеві, дітородні органи.

ГЕНОТИП 319681719311 – генетична конституція, сукупність генів даного організму, отримана від батьків.

ГЕРМАФРОДИТИЗМ 519518619710 – Двопорожнина – наявність ознак чоловічої та жіночої статі в одного і того ж організму.

ГЕРМЕНЕВТИКА 428714317918 – 1. Мистецтво, теорія, традиція та способи тлумачення текстів багатозначних чи не що піддаються уточненню. 2. Мистецтво розуміння, тлумачення, інтерпретації іносказань, багатозначних символів та ін.

ГЕРМЕНЕВТИКА ПСИХОАНАЛІТИЧНА 548712328 412 - одна з психоаналітично орієнтованих течій сучасних-змінної філософії. У герменевтиці психоаналітичної дослідження дуються проблеми лінгвістичної комунікації та процеси соціалізації, в яких, як передбачається, формується сім-Воліка.

ГЕРОНТОПСИХОЛОГІЯ 494711918991 – психологія пожитлового віку та старості (психологія вікова).

ГЕТЕРОГЕННІСТЬ 914811718911 – властивість вибірки статистичною, дані якої значною мірою розкидані за шкалою розподілу, що проявляється великим відхиленням стандартним і свідчить про сильну відмінність даних друг від друга.

ГЕТЕРОГІПНОЗ 489317619 817 – гіпноз, викликаний впливом іншої людини.

ГЕТЕРОСУГГЕСТІЯ 819488719318 – навіювання, вплив з боку. Об'єктом гетеросуггестії – суггерендом – може бути як окрема людина, так і група, соціальний шар та інше (феномен масового навіювання); джерелом внушення – суггестором – індивід, група, засоби масової інформації.

ГЕШТАЛЬТ 819317918217 8 – функціональна структура, за властивими їй законами, що впорядковує різноманіття відділових явищ. Він означає цілісні, незведені до суми своїх частин, освіти свідомості: рух здається, осяяння, сприйняття мелодії, та ін.

ГЕШТАЛЬТ-ГРУПА 498716818 – групи, що утворюються з метою психотерапевтичного впливу при гештальт-терапії.

ГЕШТАЛЬТ-ПСИХОЛОГІЯ 318714918514 - Напрямок у психології, що висунула програму вивчення психіки з точки зору цілісних структур – гештальтів, первинних щодо них до своїх компонентів.

ГЕШТАЛЬТ-ТЕРАПІЯ 514 788 918 312 – Як підхід до корекції психологічної – одне з найвпливовіших напрямів сучасної психології

ГІДРОФОБІЯ 548712 618317 – вид неврозу, характерний патологічної боязні води (фобія).

ГІПЕРАКТИВНІСТЬ ДИТЯЧА 519488 71631 – відхилення від вікових норм розвитку онтогенетичного, характерне неухважністю, відволікальністю, імпульсивністю у поведінці соціальному та діяльності інтелектуальної, підвищеної активності при нормальному рівні розвитку інтелектуального. Все це призводить до слабкої успішності у школі та низької самооцінки.

ГІПЕРМНЕЗІЯ 591061319 811 – гіпертрофована особливість – як правило, вроджена – запам'ятовувати інформацію (наочну, символічну) у великому обсязі або дуже тривалий час.

Гіперпатія 598715 918065 - підвищення чутливості, характерне появою болю або інших неприємних відчуттів. щень (свербіж, тяжкість) у відповідь на зазвичай нешкідливі подразнюють чи.

ГІПЕРЕСТЕЗІЯ 598716318917 – підвищення чутливості до фізичних стимулів, що діють на органи почуттів, виявляється в появі надмірно сильних суб'єктивних відчуттів. чень без зміни їх модальності.

ГІПНОАНАЛІЗ 598764 988 314 – діагностична процедура. дура, у якій складання анамнезу чи виявлення змісту емоційних переживань у житті клієнта проводиться при його занурення у гіпнотичний стан (гіпноз).

ГІПНОЗ 498 712688001 – 1. Техніка, впливу на індивиду шляхом фокалізації (концентрації) його уваги з метою звужити поле свідомості та підпорядкувати його впливу, контролю зовніш- його агента – гіпнотизера, навіювання якого гіпнотизується буде виконувати. 2. Процес та тимчасовий сноподібний стан психіки, характерне різким звуженням і зняттям обсягу свідомості і самосвідомості та різким фокусуванням на змісті внутрішнього, що пов'язано зі зміною функції індивідуального контролю та самосвідомості. Виникає в результаті спеціальних воз-

дій гіпнотизера (гіпнотизація) або цілеспрямованого самовнушення (автогіпноз).

ГІПНОЗ АБЛЯЦІЙНИЙ 49178909 1069 - гіпнотично-ський метод, характерний тим, що клієнт вводиться в стан гіпнозу без безпосередньої присутності психотерапевта, сеанс якого записаний на аудіокасету або відеокasetу. При цьому клієнт може бути вдома.

ГІПНОЗ СТУПЕННИЙ АКТИВНИЙ 498716 318719 – гіпнотичний метод, заснований на свідомому управлінні розслабленням.

ГІПНОПЕДІЯ 818742 319622 – явище введення та закріплення. ня в пам'яті інформації під час природного сну, а також метод навчання та виховання під час сну, заснований на цьому явищі. Особливо ефективний для закріплення однорідної ін-формації: іноземні слова, формули, абетка Морзе та ін. мічається виражена втома піддослідних після сеансу гіпнопедії.

ГІПНОТИЗАЦІЯ 317814219887 18 – збудження гіпнотичного стану, що виконується гіпнотизером або самим суб'єктом (автогіпноз) за допомогою вербальних та невербальних впливів.

ГІПНОТИЗМ 489714 719317 – загальне позначення сукупності явищ, що виникають при гіпнозі. Іноді – синонім поняття гіпноз.

ГІПОМНЕЗІЯ 489317918 – ослаблення пам'яті – вроджений ное чи набуте результаті різних захворювань.

ГІПОТАЛАМУС 918 671 818 971 – структура мозку промі-моторошного, розташована під таламусом. Містить 12 пар ядер - Найважливіших центрів вегетативних функцій. Понад те, він тіс-але пов'язані з гіпофізом, активність якого регулює.

ГІПОТЕЗА 498716 319818 – наукове припущення, ви-рухається для пояснення якогось явища, що підлягає досвідченій

перевірці та теоретичному обґрунтуванню для придбання статусу наукової теорії. У психології - припущення про окремих властивостях реальності, що висувається для орієнтування діяльності та обумовлене існуючою в індивіда суб'єктивною картиною світу.

ГІПОТЕЗА АЛЬТЕРНАТИВНА 314817 818 91 – гіпотеза, згідно з якою різниця між вибірками статистичними є значущими – відображають відповідну різницю всередині популяції або між популяціями, звідки взяті ці виборки. Зазвичай вона відповідає робочій гіпотезі дослідження.

ГІПОТЕЗА ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ ЗАПАМ'ЯНЕННЯ 488716 918 917 (гіпотеза інтерференції запам'ятовується матеріала) – пояснювальна модель, згідно з якою процес забування обумовлений тим, що матеріал, що знову надходить накладається на вже існуючий, призводячи до руйнування його асоціативних зв'язків.

ГІПОТЕЗА КОНЦЕПТУАЛЬНО-ПРОПОЗИЦІЙНА 59871639816 – припущення, сформульоване у концепції асоціативної пам'яті – у тому, що у пам'яті довгострокової зберігаються не образні чи мовленнєві відображення ситуацій, але деякі інтерпретації подій, що формуються у вигляді концептів та висловлювань, чи пропозицій.

ГІПОТЕЗА НАУКОВА 498714318 218 – припущення, висувається як тимчасове на основі готівкових спостережень та уточнене наступними експериментами.

ГІПОТЕЗА ВІДНОСНОСТІ ЛІНГВІСТИЧНОЇ 519817419 - гіпотеза про обумовленість сприйняття і мислення етноспецифічними структурами мови. Відповідно до неї, мовкові навички та норми несвідомо визначають образи, «картини» світу, властиві носіям конкретної мови. Мовні конструкції та словникові зв'язки, діючи на несвідомому рівні, що призводять до створення типової картини світу, властивої носіям даної мови і виступає як схема для каталогізації індивідуального досвіду

ГІПОТЕЗА СТЕРЕОХІМІЧНА 489171 918 (стереохімічна гіпотеза нюху) - нюх залежить від взаємодії молекул пахучої речовини з мембраною нюхової клітини, залежної і від форми молекул, і від наявності у ній певних функціональних груп. Молекула нюхового пігменту нюхової клітини приходить у збуджений стан під дією коливається молекули пахучої речовини, що потрапляє у певну рецепторну лунку на мембрані нюхової клітини. У цій теорії виділяється сім первинних запахів: камфороподібний, квітковий, мускусний, м'ятний, ефірний, гнильний та гострий. Всі інші запахи є складними та складаються з декількох первинних.

ГІППОКАМП 214 317 814 218 – структура, розташована у глибинних шарах частки скроневого мозку головного. У розрізі формою нагадує морського ковзана, звідки і виникло названня. Належить до системи лімбічної і, мабуть, грає важливу роль у запам'ятовуванні та відтворенні інформації.
ГІСОФОБІЯ 594816 009 – вид неврозу, характерний патологічним страхом висоти.

ГІСТОГРАМА 594817 319 778 – один із способів графічного подання кількісних даних – у вигляді прямокутних «стовпчиків», що примикають один до одного і відповідних частоті кожного класу даних.

ОЧІ: РУХ 598 617 918 312 – обертання очей в орбітах, що виконують різноманітні функції у побудові образу зорового, насамперед – у сприйнятті зорового простору. Забезпечують вимірювання та аналіз просторових властивостей предметів – форму, положення, величину, віддаленість, швидкість руху. Найважливіша функція цих рухів – центрація зображення об'єкта на сітківці, що забезпечує найбільшу гостроту сприйняття зорового.

ОЧІ: МАКРОРУХ 418 713 818 914 – рухи очей, що здійснюються з амплітудою більше кількох десятків улових хвилин: до них відносяться рухи вергентні та версії.

ні.

ОЧІ: МІКРОРУХ 498 714 818 316 – рухи очей з амплітудою до 20 – 30 при фіксації погляду, не обумовлений-
Серед них виділяються: тремор, дрейф та мікросаккади.

ОЧЕ: ЧУТНІСТЬ СВІТЛОВА 519 317 818 266
– здатність ока до формування відчуттів зорових у відповідь на електромагнітні випромінювання з певною довжиною хвилі (від 350 до 750 нм).

ГОМЕОСТАЗ 498716 319 816 – рухоме рівноважне зі-
стояння якоїсь системи, що зберігається шляхом її протидії порушуючим рівновагу зовнішнім та внутрішнім факторам. Підтримання сталості різних фізіологічних параметрів організму.

ГОМЕОСТАТ 219317 818 91481 – технічна модель, пристрій, що підтримує певну величину або сукупність величин на заданому рівні. Імітує гомеостаз, адаптацію. живих організмів до середовища, що змінюється.

ГОМОГЕННІСТЬ 514321819311 – властивість вибірки статистичної, дані якої зосереджені навколо середньої арифметичної величини або медіани, що проявляється невеликим значенням стандартного відхилення та свідчить про мале відмінність даних один від одного.

ГОМОСЕКСУАЛІЗМ 598 016 649081 – поняття, означаю-
ще статевий потяг індивіда до осіб однієї з ним статі та сексуальний зв'язок між ними. Чоловічий гомосексуалізм також називається мужоложством, жіночий – лесбіянством.

ГОМОФОБІЯ 481 398019 644 – нерефлексована, ірраци-
ональна неприязнь і навіть ненависть до гомосексуалістів. на рівні індивідуальної свідомості часто - засіб психологічно-
ського самозахисту проти власних неусвідомлюваних гомоероти-
чних почуттів, фантазій та спонукань.

ГОСПИТАЛІЗМ 498716 3987210 69 – синдром патології дитячого психічного та особистісного розвитку – результат відокремлення немовляти від матері та її ранньої інституціоналізації. Глибока психічна та фізична відсталість, обумовлена дефіцит спілкування з дорослими в перший рік життя дитини. Накладає негативний відбиток на всі сфери формування - ся особистості, гальмуючи інтелектуальне та емоційне розвиток тие, спотворюючи Я-концепцію, руйнуючи фізичний добробут і ін.

ГОТІВНІСТЬ ДО ДІЇ 519384 919284 – установка, спрямовану виконання деякого действия.

ГРАДІЄНТ 548719 814 316 – закономірне кількісне зміна, що відображає спад або зростання деякого властивості або показника, наприклад, градієнт подразника.

ЦЕНОВИЙ ГРАДІЄНТ 519 006078916 (градієнт мети) – зміна сили мотивації діяльності залежно від «психологічної відстані» до мети, характерне зростанням мотивації та активності у міру наближення бажаної мети.

ГРАФОЛОГІЯ 548712 818 912 – вчення про почерк якразновидності рухів виразних, що відбивають психологічні властивості та стани психічні суб'єкта.

ГРАФОМАНІЯ 319481519 006 – непереборна пристрасть до творінню у людини, позбавленої відповідних способів. ностей.

МРІЯ 219817 318887 - фантазія, мрія, що малює уявленню приємні, бажані образи майбутньої чи чисто вимішеного «справжнього» життя.

ГУЧНІСТЬ 498714 319844 – суб'єктивний захід сприйняття сили звуків. Фон, одиниця виміру гучності чисельно відповідає рівню звукового тиску тону 1000 Гц: так, уровень гучності в 20 тлі відповідає тону 1000 Гц з інтенсив-

ністю 20 дБ вище за поріг слухового. Суб'єктивна гучність звуків визначається як інтенсивністю сигналу, а й його частотою.

ГРУПА 451 689319 87 – обмежена розміром спільність людей, що виділяється або виділяється з соціального цілого певним ознакам: характеру діяльності, соціальної або класової приналежності, структурі, композиції, рівню розвитку та ін.

ГРУПА ВЕЛИКА 519316 919 817 90 – 1. Кількісно не обмежувана умовна спільність людей, що виділяється на основі певних соціальних ознак: класовий приналежності, статі, віку, національності та ін. 2. Реальна, значимість за розмірами, складно організована спільність людей, залучених у якусь громадську діяльність (наприклад, колектив школи чи вузу, підприємства чи установи). У групах виробляються норми поведінки (норма групова), суспільні та культурні цінності та традиції, громадська думка та Масові рухи, які через засіб груп малих доводяться до свідомості кожної людини.

ГРУПА ВІКОВА 598716 318711 – один з різновидів. ностей умовної групи великих людей, що об'єднуються за признаком віку.

ГРУПА ЗУСТРІЧ 519317 418981 – спеціальні групи малі, що застосовуються в практиці тренінгу соціально-психологічного із відповідною назвою. Мета тренінгу зустрічей полягає у виявленні та використанні прихованих резервів саморозвитку особистості через спеціальні прийоми, допомагають клієнтам усвідомити свої можливості, позбутися комплексу та бар'єрів психологічних.

ГРУПА ДИФУЗНА 819481 919 317 – спільність, в якій немає згуртованості як ціннісно-орієнтаційної єдності, і немає діяльності спільної, здатної опосередковувати стосунки її учасників.

ГРУПА КОНТРОЛЬНА 514 517 814319 – група іспит-

туємих, з якою порівнюються результати, отримані в ході дослідження у групі експериментальної, – з метою отримання висновків, чи підтвердилася гіпотеза, що перевіряється дослідженням.

ГРУПА МАЛА 419317819448 – відносно невелика число безпосередньо контактуючих індивідів, об'єднаних - них спільними цілями чи завданнями.

ГРУПА НЕФОРМАЛЬНА 5914 714819061 (група не-офіційна) – реальна соціальна спільність, яка не має юридично фіксованого статусу, добровільно об'єднана на основі інтересів, дружби та симпатій або на основі прагматичної користі. Групи неформальні можуть виступати як ізолювані спільності або складатися всередині груп офіційних.

ГРУПА ПСИХОДРАМИ 591489 711 316 – спеціальні групи малі, в яких через рольову поведінку клієнти проміньше усвідомлюють та ефективніше вирішують свої проблеми. Засвоює-мої в ході тренінгу ролі дозволяють успішніше адаптуватися до життя.

ГРУПА РЕАЛЬНА 598712319 884 – у психології соціальний – обмежена у розмірах спільність людей, існуютьча в загальному просторі і часі і об'єднана реальними відносинами – шкільний клас, робоча бригада, військово під-поділ, сім'я та ін. Найменша група реальна – діада, два взаємодіючих індивіда.

ГРУПА РЕФЕРЕНТНА 498716 319007 – група, цілі, думки і цінності якої в більшій чи меншій мірі розділяє даний людина. ність, з якою індивід співвідносить себе як із еталоном і чий норми, думки, цінності та оцінки він орієнтується в поведінці та самооцінці.

ГРУПА ТЕРАПІЇ ТЕЛІСНОЇ 598716 389764 – групи, де в ході терапевтичної роботи велике значення надається

прямим тілесним контактам клієнтів – як засобу рятування психологічних проблем.

ГРУПА ТРЕНІНГУ ВМІН 594817798064 – групи, розраховані на вироблення учасниками життєво корисних умінь та навичок, зокрема – комунікативних. виробленим вмінням клієнти можуть позбутися тривожності, невпевненості, агресивності та інших звичних форм негативної поведінки.

ГРУПА УМОВНА 918719069319 – об'єднана по певною ознакою – роду діяльності, статі, віком, рівнем освіти, національності та іншим – спільність людей, що включає суб'єктів, які не мають прямих чи непрямих об'єктивних взаємовідносин друг з одним. Люди, складаючи-що дають цю спільність, можуть не тільки ніколи не зустрічатися, але і не знати нічого один про одного, хоча при цьому вони знаходяться в певних, більш-менш однакових відносинах з іншими членами своїх груп реальних.

ГРУПА ФОРМАЛЬНА 548700 984317 (група офіційна) – реальна чи умовна соціальна спільність, що має юридично фіксований статус, члени якої в умовах громадського поділу праці об'єднані соціально, за-ної діяльністю. Групи офіційні завжди мають визначену нормативно закріплену структуру, призначену або обране керівництво, нормативно закріплені права та зобов'язання членів. Приклади умовних груп офіційних – різні комісії, групи референтів, консультантів та ін.

ГРУПА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА 518740989 600 – група піддослідних, де проводиться дослідження з метою перевірки деякої гіпотези.

ГРУПІРУВАННЯ 528714 308967 – структура логіки. Групірування вважається сполучною ланкою між логічними і психологічними структурами.

ГРУПОУТВОРЕННЯ 519687918 422 – перетворення на ході спільної діяльності реальної та спочатку дифузної людської спільності в об'єднанні взаємодіючих і взаємозалежних осіб – групу певного рівня розвитку. Різновид групоутворення - колективообrazовання - перетворення групи на колектив, коли вона проходить в розвитку ряд стадій, характерних не тільки зовнішніми змінами (часом існування, кількістю комунікацій, відносинами влади і підпорядкування, кількістю соціометричних виборів тощо), але й певними феноменами віднонй міжособистісних (єдність ціннісно-орієнтаційна, самовизначення колективні та ідентифікація колективна, мотивація виборів міжособистісних, референтність та ін. тих, хто кає на базі діяльності спільної, соціально цінної та особистісно значимої всім членів групи.

ГУМАНІЗМ 519 888 009 611 – Виявляється у глибокому уваженні до людини та її гідності, в активній боротьбі проти всіх форм людиноненависництва. Як властивість особистості включає знання життя, позитивне ставлення до людей, їх життя та діяльності, людинолюбство та душевну теплоту.

ГУМАННІСТЬ 519 618 887 998 – обумовлена морально-ними нормами та цінностями система установок особистості на соційні об'єкти (людини, групу, жива істота), явлена у свідомості переживаннями співчуття та реалізована у спілкуванні та діяльності – в актах сприяння, співучасті та допомоги.

Д

ТИСК 897489 712 698 – відрізняється від потреби лише своєю спрямованістю: якщо потреба – динамічна сила, що виходить від організму, то тиск – сила, що діє на організм.

ДАЛЬТОНІЗМ 598671 889 001 98 – спадкова аномалія зору колірного, що виражається в недостатньому або навіть повному нерозрізненні деяких кольорів.

ДАНЕ: ОБРОБКА СТАТИСТИЧНА 598067 998

7102 – які б не були цілі та методи досліджень психологічних, одержувані у результаті дані можна як результати вимірювань різних психологічних явищ та ін. Під виміром тут розуміється процедура приписування числових значень об'єктів, що вивчаються відповідно до визначених правил.

ДАНЕ ПЕРВИННЕ 598064 018 712 – інформація про досліджуваних явищах, одержувана на початку дослідження та під-
що лежить подальшій обробці, щоб на її основі стали можливі достовірні висновки про ці явища.

РУХ 688071 981 069 – структурна одиниця діячності – результат роботи психофізіологічного апарату з реалізації акта рухового, за допомогою якого відбувається дит взаємодія живої істоти із зовнішнім середовищем. У двіженстві проявляється фізіологічна активність організму.

РУХ: КООРДИНАЦІЯ 510609 499 012 – управління роботою окремих м'язових груп, що виконується при рішення певної задачі в реальному часі та просторі.

РУХ: ОРГАНІЗАЦІЯ: МЕХАНІЗМ 519765 819355
(механізм організації рухів) – тут об'єктом вивчення були природні рухи нормального організму, в основном людини.

РУХ: ПОБУДУВАННЯ 598761 029311 – основне
Концепція теорії функціонування моторики людини. Побудованя рухів реалізується за рахунок роботи декількох рівнів, кожен з яких породжує цілий спектр повноцінних двиподружжя, а не окремі якості одного руху.

РУХ: РЕГУЛЯЦІЯ ПСИХІЧНА 598741 228 011
(психічна регуляція рухів) – коригування процесу побудови руху на основі потребного стану та зв'язку зворотної, що забезпечує контроль за його досягненням.

РУХ ВЕРГЕНТНИЙ 529 161 789 019 – Макродві-

ження очей, що призводять до зміни кута між зоровими осями лівого та правого ока.

РУХ ВЕРСІЙНИЙ 529061 789071 2 – Макродвіження очей, що доповнюють рухи вергентні. Серед них виділяються:

- 1) швидкі саккадичні - за допомогою яких забезпечується корекція положення очей;
- 2) повільні стежать руху – за допомогою яких коригуються швидкості руху. жження очей щодо цілей, що знаходяться на константному відстані від спостерігача;
- 3) компенсаторні рухи очей (вестибулярного походження) – забезпечують збереження напрямки осей зорових при змінах становища та скорості руху голови.

РУХ ВИРАЗУВАЛЬНИЙ 298061789011 – зовнішній вираз станів психічних, особливо емоційних; прояв емоційних переживань та намірів індивіда. Виявляється в міміці (рухи виразні м'язи обличчя: вираз обличчя, посмішка, рухи очей), пантоміміці (рухоння виразні всього тіла: рухи тіла, постава, жести) і «вокальної міміки» – динамічному боці мови (інтонація, тембр, ритм, вібрато голоси). супроводжуються змінами пульсу, дихання, функціонування ендокринних залоз та ін.

РУХ ЖИВИЙ: ГЕТЕРОГЕННІСТЬ 598716 018 914 – функціональна, структурна та морфологічна складність акта рухового. Кожна компонента руху (когнітивна, програмна, оцінна, афективна і ефекторна) змінюватися в реальних умовах поведінки рухової у відповідь на зміни рухового завдання, ситуації, внутрішніх ресурсів. сов моторики та станів функціональних індивіда.

РУХ ЗДАВАННЯ 897128 89812129 – ілюзія, характерна суб'єктивним сприйняттям руху при послідовальному пред'явленні нерухомих стимулів, що знаходяться в різних точках простору. Може виникати і в системі зрі-

ної, і в слуховій або тактильній. На використанні цієї ілюзії було засновано кінематограф.

РУХ НЕВИРОБНИЙ 948 049 817 217 – імпульсивні або рефлекторні рухові акти, що виконуються без контролю свідомості. Можуть носити адаптивний характер, як миготіння, відсмикування руки при впливі подразника вого, і неадаптивний, як хаотичні рухи в ситуаціях похмурості свідомості.

РУХ ПІСЛЯВІЛЬНИЙ 489 716 318 717
(рух постдовільний) - утворюються як рухи производильні, але при подальшому згортанні орієнтовною основи в ході їх формування виводяться зі свідомості, автоматизуються і стають рухами мимовільними. Вони можуть знову зробитися довільними без спеціальної формної роботи.

РУХ ДОВІЛЬНИЙ 8898 891 319 189 – зовнішня та внутрішні тілесні рухові акти (процеси), свідомо-тельно регульовані суб'єктом на основі потреби в досягненні цілі як образу передбачуваного результату. Передполюгають свідоме орієнтування по відношенню до мети, як у речовому плані, і у плані уяви. Можуть виконуватися по-засобом як скелетної мускулатури, реалізуючи просторово-ні руху тіла, так і гладкої мускулатури внутрішніх органів. нов (наприклад, кровоносних судин), реалізуючи вегетативні функції.

РУХ ДОВІЛЬНИЙ: ФОРМУВАННЯ
988 319 817 89908 - передача управління при побудові рухів свідомого контролю.

ДЕАВТОМАТИЗАЦІЯ 899019 23 517 – втрата здатності виконувати без актуального свідомого контролю раніше автоматизовані навички рухові. Може обумовлюватись збиваючим впливом зовнішніх впливів, або ж відбуваються-природним забуванням елементів навички. Також може свідчити про нейрофізіологічні порушеннях при ураженнях премоторних відділів кори мозку голов-

ного.

ДЕБІЛЬНІСТЬ 8980 719 88 091 – легкий ступінь відставання.
сти розумової.

ДЕДУКЦІЯ 519712 819 06489 – рух знання від більш
загального до менш загального, приватного; виведення слідства з по-
силок. Тісно пов'язана з індукцією. Логіка розглядає дідусь-
цію як вид висновку. Психологія вивчає розвиток та
порушення дедуктивних міркувань. Рух знання від більш
до менш загального аналізується у його обумовленості всіма пси-
хічними процесами, будовою розумової діяльності
загалом.

ДІЯ 598712 684367 – довільна навмисна
опосередкована активність, спрямована на досягнення усвідомле-
ної мети.

ДІЯ ТА ОПЕРАЦІЯ 598712 684367 88 – Будь-яке
складна дія складається з шару дій та шару підлягають
їм операцій. Кордон шарів дій та операцій рухлива: її
рух вгору означає перетворення деяких дій, в ос-
новному елементарних, в операції: відбувається укрупнення їди-
ниц діяльності. Рух кордону вниз означає перетворення
операцій у дії: відбувається дроблення діяльності на бо-
дрібніші одиниці.

ДІЯ: ОСНОВА ОРІЄНТУВАЛЬНА
9 58712 68436 491 – система уявлень про мету, план та середовищ-
стві здійснення майбутньої або виконуваної дії.

ДІЯ: СКЛАД РУХОВИЙ 712 684367 4719 811
- являє собою систему рухових операцій, що виконуються
відповідно до завдання рухової, остаточне формування-
ня якої можливе лише в ході практичного відпрацювання, ве-
дущої до уточнення індивідуального стилю рухів.

ДІЯ АВТОМАТИЧНЕ 519489 68 998 (автома-
тизм первинний) – до цієї групи входять чи вроджені акти,

або ті, що формуються дуже рано, часто протягом першого роки життя дитини. Сюди відносяться смоктальні рухи, мігання, схоплювання предметів, конвергенція очей та багато ін. Дії автоматичні не усвідомлюються і не піддаються усвідомленню. Більше того, спроби усвідомити їх зазвичай засмучують ці дії.

ДІЯ ВОЛЬОВА 591814 391882 – пов'язані з усвідомленням мети дій або, принаймні, їх найближчих можливих наслідків.

ДІЯ ІМПУЛЬСІВНЕ 5498713916 7809 – метушні-кают несподівано для самої людини, провокуються емоціями, і усвідомлення їх наслідків приходить лише після здійснення дії. Тут спрацьовує більш давній і швидкий спосіб реагування.

ДІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ 684367 – дія, службовець засобом досягнення мети, відмінної від власне результату дії.

ДІЯ ВИКОНАВЧА 598712 8679101 – сформована навичка, що має задані точність і швидкості, у структурі якого використовується певний набір трудових операцій та відповідних знарядь праці: інструменти, контрольно-вимірювальні прилади, органи управління та ін.

ДІЯ НАВ'ЯЗКОВА 59881919 711 – мимоволі-ні, симптоматичні та патологічні акти, що здійснюються поперекі бажанню, нерідко – всупереч стримуючим зусиллям. У більшості випадків виступають як посередник, забезпечуючий задоволення забороненого несвідомого бажання і подержання полегшення.

ДІЯ ПОМИЛЬНА 519 080 598 2188901 – загальна назва для цілого класу дій «з дефектом», при виконанні яких виявляються помилки різного характеру. Сюди відносяться застереження, описки, очитки, чутки, забування, затерування, заховування, помилки пам'яті та помилки-

помилки - вираження боротьби двох несумісних несвідомих-
тельних прагнень (намірів та опорів), в результаті
якою порушується задумана дія і виникає помилка.
ний вчинок.

ДІЯ ПЕРЦЕПТИВНА 914 8901 4819 – основні
структурні одиниці процесу сприйняття Забезпечують зі-
значне виділення якогось аспекту чуттєво заданої си-
туації, а також перетворення інформації, сенсорної, приво-
дяче до побудови образу, адекватного світові предметному і за-
дачам діяльності.

ДІЯ ПЕРЦЕПТИВНА ВІКАРНА 419316 819 013 98
(вікарні перцептивні дії) – дії перцептивні си-
стеми зорової. Направлені на аналіз інформації, представ-
леної слідом від збудження рецепторів сітківки, і здійсню-
ються за допомогою малоамплітудних рухів очей (дрейф,
швидкі стрибки), що ведуть до виборчих змін
ності окремих ділянок сітківки. Суб'єктивно осо-
знаються як переміщення уваги в межах стабілізовано-
ного зорового.

ДІЯ ПРЕДМЕТНА 891316719 891 – більш складна-
ні психологічні освіти, ніж власне дії.
Безпосередньо пов'язані з метою діяльності, мають визна-
лений предметний зміст. У них проявляється ставлення до
насправді. Складені дії предметні, ставши особи-
ним надбанням, виступають як навички та вміння – способи по-
ведення та діяльності.

ДІЯ СИМПТОМАТИЧНА 594 892 007 314 –
дії, що здаються випадковими, безцільними (наспівування про
себе мелодій, «перебирання» речей та ін.

ДІЯ ВИПАДКОВЕ 891016 319078 (випадкові та
симптоматичні дії) – різноманітні, непомітні та не-
значні зайві дії, що виглядають випадковими, але в
насправді являють собою повноцінні психічні ак-
ти і, водночас, знаки інших, важливіших душевних про-
цесів.

ДІЯ РОЗУМОВНА 519 317989411 – система операцій інтелектуальних, спрямованих на виявлення ознак предметів, не даних у перцептивному плані, - від математичських перетворень до оцінки поведінки іншої людини, повні у внутрішньому плані свідомості, без опори на зовнішні кошти, у тому числі чутну мову.

ДЕЙТЕРАНОПІЯ 919716 319817 – порушення сприйняття окремих кольорів, найчастіше зеленої частини спектру, зазвичай обумовлене уродженими факторами. Світло-зелений Колір не відрізняє від темно-червоного, фіолетовий - від блакитного, пурпурний – від сірого. При цьому точка найбільшої сприйнятливості світлості виявляється дещо зсунутою у бік красної частини спектру та розташовується в його помаранчевій частині; нейтральна точка відповідає довжині хвилі 500 нм.

ДЕЛІНКВЕНТ 519 671 3190841 – суб'єкт, чия поведінка девіантна в крайніх проявах являє собою кримінальну кару. дії.

ДЕЛІРІЙ 519481719 379 – порушення свідомості, спотворене відображення дійсності; супроводжується галюцинаціями, маренням, руховим збудженням, порушенням орієнтування у тимчасовому просторі. Може чергуватись з періодами ясності свідомості та критичного ставлення до хворобливих проявів. Виникає найчастіше на вищій стадії деяких інфекційних захворювань і після травм, що викликають органічні ураження мозку головного.

ДЕМЕНЦІЯ 591899016791 89 – набута форма слабоумія - недоумство як наслідок недорозвинення або атрофії функцій психічних вищих. Пов'язана з ослабленням здатностей інтелектуальних, емоційним збіднінням, складно-ням використання минулого досвіду.

ДЕМЕНЦІЯ БОКСЕРСЬКА 548 791398761 5118 – термін, що означає клінічний стан боксерів-професіоналів,

характерне процесом прогресуючого недоумства як результату частих ударів по голові. Починаючись з легких психічних та психофізіологічних порушень, далі призводить до рез-до виражених характерологічних та психомоторних дефектам.

ДЕПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ 319 488 891728 (знеособлення) –

1. Зміна самосвідомості індивіда, котрій характерні втрата психологічних та поведінкових особливостей, характерних для нього як особистості, відчуття втрати свого Я і мучительне переживання відсутності емоційної залученості у відношенні до близьких, до роботи та ін. Можлива при захворюванні

вання психічних і станах прикордонних. У легкій формі спостерігається у психічно здорових людей при емоційних перевантаженнях, захворюваннях соматичних та ін. 2. Виражена в більшій чи меншій мірі об'єктивна втрата індивідом возможна бути ідеально представленим у життєдіяльності інших людей, виявити здатність бути особистістю.

ДЕПРЕСІЯ 519514 319891 – у психології – афективне

стан, характерний негативним емоційним тлом, змінами сфери мотиваційної, когнітивних уявлень і загальною пасивністю поведінки. Суб'єктивно людина випробувала.

дає насамперед важкі, болючі емоції та переживання

- Пригніченість, тугу, відчай.

тивність різко знижені.

ДЕПРИВАЦІЯ СЕНСОРНА 891671 319 064 – продовжи-

тельне, більш менш повне позбавлення людини сенсорних вражень, що реалізується з експериментальними цілями.

ДЕРЕАЛІЗАЦІЯ 489719 016891 – порушення сприйняття,

при якому зовнішній світ сприймається як нереальний або віддалений, позбавлений своїх фарб, і відбуваються порушення пам'яті. Часто супроводжується станами вже баченого або ніколи не баченого. Може виникати при ураженнях мозку головного (особливо глибинних відділів скроневої області), в постійних просоночних та при захворюваннях психічних.

ДЕРЕФЛЕКСІЯ 5193718 919890619 - психотерапевтичський прийом, який полягає в тому, що клієнт, який страждає від якогось функціонального симптому, формулює собі мету:
1) змиритися з ним, сприймаючи його як непереборне зло;
2) у тих ситуаціях, що викликають його прояви, перемикає свою увагу з порушеною функцією на іншу діяльність, тим самим надаючи ситуації інший зміст. Завдяки чому ситуація перестає сприйматися як ще одна спроба позбавитися симптому, але розглядається, наприклад, як можливість повноцінного спілкування з людьми.

ДЕРМАТОГЛІФІКА 917 31861988 89 – нещодавно виникла нова галузь знання, що вивчає розвиток пальцевих візерунків у зв'язку зі спадковістю.

ДЕСТРУКТИВНІСТЬ 419 688 789 0179481 – основою самої злості деструктивності та нелюдності, і разом найважчим патологічним станом є синдром розпаду.

ДЕСТРУКЦІЯ 589761669 31 – руйнування, порушення нормальної структури чогось, знищення.

ДЕТЕКТОР 489 37188997691 – пристрій для виявлення певного типу сигналів Детектори входять до складу аналізаторів.

ДЕТЕРМІНАЦІЯ 559 3178890619 – причинне обумовлення явищ і процесів.

ДЕТЕРМІНІЗМ 598061890619 89 – концепція, згідно якої дії людей детермінуються – визначаються та обмежуються спадковістю і попередніми подіями їх життя. У психології – закономірна та необхідна закономірність явищ психічних від факторів, що їх породжують.

ДЕТЕРМІНОВАНА ПОДВІЙНЕ 598 761319841 – наміреній та фантазій; виправдання свідомими доказами таких вчинків, у мотивуванні яких найбільша участь при мало витіснене.

ДІТИ: РОЗВИТОК ВІКОВИЙ 59148901739 8 – при розвитку можна виділити низку вікових періодів: вік дитячий, вік ранній, вік дошкільний, вік шкільний молодший, вік підлітковий, вік юнацький ранній.

ДІТИ: РОЗВИТОК ДВИГУН 591 489 016 7 (рух рухів дитини, руховий розвиток дитини) – процес якісного видозміни системи рухів дитини за ме-ре його зростання та накопичення індивідуального досвіду. Основний набір універсальних рухових реакцій остаточно оформляється до 11-14 років.

ДІТИ АФЕКТИВНІ 591 068 398716 – діти, які мають стійкі негативні емоційні переживання і пове-деструктивне, обумовлені незадоволенням важливих їм потреб. Форми поведінки деструктивної бувають різними. Для одних дітей у ситуації неспіху характеро його неприйняття, що може виявлятися в браваді, зарозумілості, поведінці агресивній. Для інших характерне зниження рівня домагань, що супроводжується невпевненістю в собі, страхом розчарування, уразливістю, вразливістю. При постійному відтворенні неадекватні реакції на неспіх знаходять форму стійких характеристик характеру.

ДІТИ Обдаровані 489761 398063 – діти, виявляю-загальну або спеціальну обдарованість – до музики, рисо-ванню, техніці та ін. Дитячу обдарованість прийнято діагности-вати за темпом розвитку розумового - ступеня випередження, при інших рівних умов, своїх ровесників; на цьому засновані тести обдарованості розумової та коефіцієнт інтелектуально-сті.

ДИТИНСТВО 489067 319227 – термін, що означає початкові періоди онтогенезу - від народження до віку підліткового (у розширеному значенні - до появи можливості включення в доросле життя).

ДЕФЕКТОЛОГІЯ 598 063714 0 – наука, що вивчає закономірності та особливості розвитку дітей з фізичними та психічними недоліками, а також питання їх навчання та виховання. (психологія спеціальна).

ДЕЦЕНТРАЦІЯ 51906421 9712 – механізм подолання егоцентризму особистості, що полягає в зміні позицій суб'єкта внаслідок зіткнення, зіставлення та інтеграції з позиціями, відмінними від власної.

ДІЯ 891719 014 314 – форма прояву активності суб'єкта, що визначається її соціально значущими результатами, відповідальність за які несе сам суб'єкт – навіть коли вони виходять за межі його намірів.

суб'єкта дії визначається на підставі конкретних загально-історичних критеріїв оцінки його потенцій пред-

Діти наслідки своєї активності.

кретну форму єдності психологічної та соціологічної описи активності суб'єкта, і його можна використовувати як одиницю психологічного аналізу особистості.

ній забезпечується персоналізація індивіда в системі відно-
ній міжособистісних.

ДІЯЛЬНІСТЬ 598741 998 241 – динамічна система активних взаємодій суб'єкта із зовнішнім світом, в ході котрих суб'єкт цілеспрямовано впливає на об'єкт, за рахунок чого задовольняє свої потреби; відбувається поява та втілення в об'єкті психічного образу і реалізація опосередованих ним відносин суб'єкта в предметній дійсності сті.

ДІЯЛЬНІСТЬ І СПІЛКУВАННЯ 518741228231 – Під час діяльності розкриваються відносини типу суб'єкт-об'єкт – світ предметний людського буття, а під час спілкування – відносини типу суб'єкт-суб'єкт – міжособистісні відносини людей, відношення людини до суспільства. У психології соціальної є по-стілець про єдність спілкування та діяльності - з одного боку, спілкування сприймається як сторона діяльності; з іншого, діяльність та спілкування покладаються двома сторонами людського буття та способу життя.

ДІЯЛЬНІСТЬ: СТИЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНИЙ

598041788 918 – стійка індивідуально-специфічна система психологічних засобів, прийомів, навичок, методів, способів виконання деякої діяльності.

ДІЯЛЬНІСТЬ: БУДОВА 598714 318 (макроструктура) – з позиції структури у діяльності прийнято виділяти рухи та дії.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕДУЧА 548769 018 998 – з позицій підходу діяльнісного до вивчення психіки - та діяльність, з якою на даному етапі розвитку пов'язана поява важливіших психічних новоутворень, у руслі якої розвиваються інші види діяльності та закладаються основи для переходу до нової діяльності провідної.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВНУТРІШНЯ 519 891 419 31891 – вся-яка розумова робота - не обов'язково власне мислительний процес, а й уявне відтворення майбутніх дійств, планування. Воно має дуже важливу функцію: дії внутрішні підготовляють дії зовнішні та економізують зусилля з вибору потрібних дій, а також дозволяють уникнути грубих і навіть фатальних помилок.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧА 488719 816 098 – активна взаємодія дитини із зовнішнім світом, у ході якого про-виходить онтогенетичне формування його психіки.

ДІЯЛЬНІСТЬ КООПЕРАТИВНА 519317 914899 – в соціально-психологічний аспект – різновид діяльності спільної, заснованої на груповій власності на засоби виробництва та кінцевий продукт праці.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОПЕРАТОРА 599061 899072 – управління технічними пристроями, безпосередній вплив-ними на об'єкт діяльності замість людини.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРІЄНТУВАЛЬНА 598761 019311 – поведінка, заснована на обстеженні навколишніх предметів

з метою формування образу того простору, де має виповнитися дія предметна; сукупність дій суб'єкта, спрямованих на активне орієнтування в ситуації, її обслідування та планування поведінки.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОСОБЛИВА 517 488091499 (вигляд діяльності) – сукупність дій, що викликаються одним мотивом.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДМЕТНА 981814319 01 – діяльність, підпорядкована особливостям предметів матеріальної та духовної культури; практичні дії з реальними предметами матеріальної та духовної культури відповідно до їх функцій ційного та культурно обумовленого призначення. Направлена на засвоєння способів правильного вживання цих предметів і розвиток здібностей, умінь і навиків.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХІЧНА 598 061719081 – психологічний аналіз дозволяє класифікувати її з позиції функцій, що виконуються в ході взаємодії людини зі світом та іншими людьми. Тут можна говорити про функції орієнтовочної, виконавської та функції звірення та контролю.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХІЧНА: ДЕТЕРМІНАЦІЯ 519617 019488 89 – Класична формула психоаналізу: у психік взагалі немає свавілля.

ДІЯЛЬНІСТЬ РОЗСУДНА 519171 819 311 – її прояв намічається у примітивних ссавців, далі зростає, різко - на щаблі вищих приматів і досягає максимуму у людини.

ДІЯЛЬНІСТЬ СВЕРХНОРМАТИВНА 518 141988 051 – добровільна, поза встановленими нормами соціальних, діяльність суб'єкта чи групи, спрямовану на надання допомоги іншим.

ДІЯЛЬНІСТЬ СНУ 548 0668 917 398 – процес переходу прихованого змісту сну в явне - один із цілого ряду род-процесів психічних, що обумовлюють також про-

сходження істеричних симптомів, ідей нав'язливих і марення-вих та патологічних страхів.

ДІЯЛЬНІСТЬ СПІЛЬНА 514 966963 019 – у психології соціальної – організована система активності взаємодії чинних індивідів, спрямована на доцільне виробництво, відтворення об'єктів матеріальної та духовної культури.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТРУДОВА 514518 19898 – грає визначальну поділяючу роль людського життя, у якій формі ця діяльність не відбувалася. Саме від неї насамперед залежить існування людини та суспільства.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНА 514 889 0167891 – діяльність провідна віку шкільного молодшого, в якій проходить контрольоване присвоєння основ досвіду соціального та когнітивного, насамперед у вигляді основних операцій інтелектуальних та понять теоретичних.

ДІАГНОЗ 519006 319789 – визначення істоти хвороби та стану хворого на базі його всебічного медичного обстеження.

ДІАГНОЗ ПСИХОЛОГІЧНИЙ 588016 079 891 23 – основна мета психодіагностики; психолога, спрямованої на опис та з'ясування сутності індивідуально-психологічних особливостей особистості з метою оцінки їх актуального стану, прогнозу подальшого розвитку та розробки рекомендацій, що визначаються завданням обстеження. Предмет діагнозу психологічного - встановлення різних індивідуально-психологічних як у нормі, так і в патології.

ДІАГНОСТИКА 598 561988079 – розділ медицини (у тому числі в психіатрії та психотерапії), що вивчає ознаки болезней, методи дослідження пацієнтів і принципи встановлення діагнозу.

ДІАГНОСТИКА ПСИХОЛОГІЧНА 599061718918

971 - психодіагностика діалог - поперемінний обмін репліками двох і більше людей. У широкому значенні реплікою вважається також у вигляді дії, жесту, мовчання. Кожна репліка діалогу – висловлювання – як одиниця мови індивіда має предметну віднесеність (репліка про щось) та соціальний характер (звернена до партнера, регулюється мікросоціальними відносинами між партнерами). Діалог, онтогенетично передуючи мові внутрішньої, накладає відбиток її структуру і функціонування, а тим самим і на свідомість у цілому.

ДІАПАЗОН РОЗПОДІЛУ 589061 318 (розмах варіацій) – різниця між максимальним і мінімальним значенням у цьому розподілі.

ДИДАКТОГЕНІЯ 598716 389718 – спричинене порушенням педагогічного такту з боку вихователя, педагога, тренера, керівника та інших негативний психічний стан учасного (пригнічений настрій, страх тощо), негативно сказується на його діяльності та відносинах міжособистісних. Можливо причиною неврозів.

ДИНАМІКА ГРУППОВА 891 488 311489 – сукупність внутрішньогрупових соціально-психологічних процесів і явлень, що характеризують весь цикл життєдіяльності групи малой та його етапи: освіта, функціонування, розвиток, стагнацію, регрес, розпад.

ДИПЛОПІЯ 5948 581619 7198 – явище роздвоєння видимого образу при відхиленні у бік напрямку зорової осі одного з очей: образ від одного ока збігається з предметом, а образ від іншого (з відхиленою віссю) виходить за межі предмета та розташовується поруч. Після корекції зорової Осі очі зображення знову збігається з предметом.

ДИППОЛЬДИЗМ 418716388 917 – особливий вид садизму, при якому сексуальна насолода досягається суб'єктом при испрагнення своїх вихованців.

ДИСГРАФІЯ 598718 419 399 – порушення листа, супро-
очолюване заміною букв, перепустками, перестановками букв і
складів, злиттям слів. Зумовлено порушенням системи мовлення.
вितтя в цілому. Розглядається як симптом при алалії, при раз-
них формах афазій, при недорозвиненні мови.

ДИСКРИМІНАЦІЯ 518417 398678 – Здатність розділити
але сприймати два однакові роздратування, що впливають
одночасно у двох близько розташованих ділянках шкіри. У
узагальнено-розширеному сенсі – розрізнення, здатність роз-
лічення.

ДИСКРИМІНАЦІЯ МІЖГРУПОВА 591489 019681 –
встановлення відмінностей між власною та іншою групами.
ДИСМОРФОФОБІЯ 801 061 988 – вид неврозу, характер-
ний патологічною боязнюю виглядати виродком.

ДИСПЕРСІЯ 591848 17019 (варіансу) – показник розкиду
даних, відповідний середньому квадрату відхилення цих
даних від середньої арифметичної. Рівна квадрату стандартного
відхилення.

ДИСПОЗИЦІЯ 591 619 081 9 (передпозиція) – готовність,
схильність суб'єкта до поведінкового акту, дей-
вчинку або їх послідовності. У психології пер-
соналістичної (персоналізм) означає причинно не обумовлене-
ну схильність до дій. У вітчизняній психології
термін використовується переважно для позначення осо-
знаних готовностей особистості до оцінок ситуації та поведінки,
обумовлених її попереднім досвідом (концепція диспо-
ційна).

ДИСИМУЛЯЦІЯ 519 068719 331 – поведінка, протипо-
хибне симуляції - пов'язане з установкою на приховування, зату-
шевування хвороби, її симптомів чи окремих проявів.

ДИССОНАНС 518411 718906 – відсутність гармонії в чомусь
або; невідповідність, протиріччя, розлад.

ДИССОНАНС КОГНІТИВНИЙ 598061318 719 – проти-

мова в системі знань, що породжує у суб'єкта неприємні переживання і спонукає до дій, спрямованих на усунення цього протиріччя.

ДИССОЦІАЦІЯ 899061 718917 – у психології – порушення зв'язності процесів психічних. Протилежне поняття – асоціація.

ДИССОЦІАЦІЯ ІСТОРИЧНА 519488 719317 – феномен розщеплення свідомості під час істерії.

ДИСТРЕС 598761489891 – негативний вплив стресів та стресових ситуацій на діяльність – аж до її повного руйнування.

ДИСФОРІЯ 5987610 8912 – знижений настрій з роздражливістю, озлобленістю, похмурістю, підвищеною чутливістю до дій оточуючих, зі схильністю до спалахів агресії. Зрідка може проявлятися атипово, у віде піднесеного або екзальтованого настрою з подразненністію, напруженістю, агресивністію. терну при органічних захворюваннях мозку головного, епілепції, а також при деяких формах психопатій (психопатія експлозивна, епілептоїдна).

ДИСФУНКЦІЯ 511 019489 48 – порушення, розлад функцій якогось органу, системи та ін. - Переважно качественного характеру.

ДИСФУНКЦІЯ МОЗКА МІНІМАЛЬНА 918415 9189016 (мінімальні мозкові дисфункції) - легні розлади поведінки та навчання без виражених інтелектуальних порушень, що виникають від недостатності функцій системи нервової центральної; найчастіше мають резидуально-органічну природу.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ 59806 18719 41 – як внутрішньогруповий процес - становище, статус членів даної спільності (групи, колективу та ін.). Кожен член її займає певне становище – з позицій авторитету, займаного поста та ін. Для

виявлення статусу індивіда в групі застосовуються методики зі-
ціометричні.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ПОЛОВА 514312 848741 – сово-
купність генетичних, морфологічних та фізіологічних
ознак, на підставі яких розрізняються чоловічий і жіночий
ський пол. Фундаментальна та універсальна властивість живого,
пов'язане з функцією відтворення собі подібних. У людини-
ка обумовлена соціокультурно. З моменту визначення пас-
кравця новонародженого починається процес його соціаль-
ції статевої – передачі йому стійких форм поведінки соці-
ального відповідно до ролі статевої.

ДИФЕРЕНЦІЮВАННЯ 598612781319 –

1. Процес, в результаті якого індивід перестає реагувати на ті
варіанти стимулу, після яких не пред'являються подразники
безумовні або підкріплювальні агенти, і відтворює поведінкові
реакції лише на подразники, які продовжують підкріплюватися.
2. Процес точного розрізнення, розмежування деяких стимулів чи
інших об'єктів; визначення відмінностей одних із них від інших.

ДОГМА 519 4887193178 – елемент якоїсь доктрини або ре-
лігії, що вважається абсолютною істиною, що не підлягає со-
думці.

ДОМІНАНТА 548 717519 488 – тимчасово панівна
рефлекторна система, якесть вогнище фізіологічного збудження
ня в системі нервової центральної, на який відбувається пе-
усунення подразників, зазвичай індіферентних віднос-
тельно цього вогнища. Зумовлює роботу нервових центрів у
даний момент і тим самим надає певній поведінці
спрямованість.

ДОНЖУАНІЗМ 598061 718914 – психотичний стан
чоловіки, характерне його прагненням до постійної зміни
партнерок і нездатністю бачити у відносинах між чоловіками.
ною і жінкою нічого, крім плотського, сексуального аспект-
та.

ДОСТАВНІСТЬ 519488 718917 – Одна з характеристик

психодіагностичних методик та тестів. Поняття достовірності близькі до поняття валідності, але цілком тотожно йому.

ДРАЙВ 8914897163 14 – поняття, що застосовується у психології мотивації та в теорії навчання. Означає неусвідомлену внутрішню потяг загального характеру, породжений якоюсь органістичеської потребою.

ДРАМАТИЗОВАННЯ 591489 061712 – процес та хутра-низм втілення думок у образи зорові.

ІНШИЙ ЗНАЧНИЙ 589061 098714 – Людина, являю-ний авторитетом для даного суб'єкта спілкування та діяльно-сті. Існуючі визначення особистісної значущості даються на дві основні парадигми. Перша описує значи-мість іншої людини через зміни, зроблені ним у даному індивіді; друга орієнтована на співвіднесення і визна-ділений збіг характеристик іншого значущого та цін-нісно-потребової сфери індивіда.

ДРУЖБА 8901 678 914 81 – вид стійких, індивідуально-виборчих відносин міжособистісних, характерний взаємо-ної прихильністю учасників, посиленням процесів аффіліа-ції, взаємними очікуваннями почуттів у відповідь і предпочтитель-ності. Розвиток дружби передбачає слідування неписаному «кодексу», який стверджує необхідність взаєморозуміння, взаємну відвертість і відкритість, довірливість, активність ну взаємодопомогу, взаємний інтерес до справ та переживань іншого, щирість та безкорисливість почуттів.

ДУАЛІЗМ 8980 17 489417 - 1. Концепція, що затверджує співіснування двох рівноправних початків. 2. У психології – дуалістичний підхід.

ДУГА РЕФЛЕКТОРНА: СХЕМА 519 488 916317 – прин-цикл дуги рефлексорної духовності – з позицій матеріалізму – індивідуальна виразність у системі мотивів особистості двох фундаментальних потреб:

1) ідеальна потреба по-знання;

2) соціальна потреба жити та діяти «для інших».

ДУША 598061 291319 88 - поняття, що відображає історичне скі змінювані погляди на психіку людини і тварин; релігії, ідеалістичної філософії та психології душа – жи-що утворює і пізнає початок.

ДУШЕВНІСТЬ 591488 617381 – з позицій матеріалізму – індивідуальна виразність у системі мотивів особистості фундаментальної соціальної потреби жити та діяти «для інших». Це поняття пов'язані з поняттям власне духовності. Душевність характерна добрим ставленням людини до оточення. людям, турботою, увагою, готовністю прийти на допомога, розділити радість та горе.

Е

Е-ХВИЛА 519481 068712 (хвиля очікування) – негативне зміна електричного потенціалу переважно в лобно-центральных відділах кори головного мозку, пов'язане з настроюванням на появу стимулу. З'являється під час між дією сигналу налаштовує і пускового, що вимагає не-якої реакції випробуваного. Свідчить про готовність діяти при сприйнятті сигналу. Е-хвиля виникає через 0.5 с. після дії настроюючого сигналу. Її амплітуда прямо пов'язана зі швидкістю необхідної рухової реакції, а також з напругою уваги чи волі. Це дозволяє розглядати її як прояв дії механізмів поведінки довільного.

ЄДНІСТЬ 598761 098511 –

1. Спільність, повна подібність.
2. Згуртованість, цілісність.
3. Нерозривність, взаємний зв'язок.

ЄДНІСТЬ ДУАЛЬНЕ 589062 488971 – поняття для означення надмірно близького, невротичного контакту, метаюущого в деяких любовних парах і заснованого на регресці сфери емоційної до тих переживань, що сформовані-лися у ранньому дитинстві щодо власної матері.

ЄДНІСТЬ ЦІННІСНО-ОРІЄНТАЦІЙНЕ

89648 916598721 – один із основних показників згуртованості групи, що фіксує ступінь збігу позицій та оцінок її членів по відношенню до цілей діяльності та цінностей, особливим для групи в цілому. Показником єдності слугує частота збігів позицій членів групи щодо значимих неї об'єктів оцінювання. Високий ступінь єдинства ціннісно-орієнтаційного виступає важливим джерелом інтенсифікації спілкування внутрішньогрупового та підвищення ефективності діяльності спільної.

Ж

Спрага крові 989061 668436166 – архаїчне почуття та тип насильства, спрямовані на самоствердження шляхом кровопролиття та вбивства.

БАЖАННЯ 538417 988069 – усвідомлений потяг, відбиваюче потреба; переживання, що перейшло в дієву думку про можливість чимось володіти або що-небудь здійснити.

БАЖАННЯ ІМПУЛЬСИВНЕ 591814918791 068 – у психоаналізі успадковані мимовільні, рвучкі бажання інцесту, канібалізму та кровожерності – спраги вбивства.

БАЖАЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНА 598 061918712 – фактор, що спотворює самооцінки – зокрема відповіді на пункти опитувальників особистісних – шляхом збільшення частоти тих

самовід-
подружжя, що здаються випробуванням більш привабливими, соціально прийнятними, які представляють їх у вигідному світлі.

ЖЕСТ 511 489317499 – елемент пантоміміки, що виконується за допомогою дій руками.

ТВАРИНА: ДІЯЛЬНІСТЬ КОНСТРУКТИВНА

599068 909 719 – маніпулювання предметами, в результаті ко-

торого тварина споруджує комплексний об'єкт: гнізда деяких равликів, риб, жаб та птахів; різноманітні житла гризунів; хатки та греблі бобрів; спальні гнізда шимпанзе, та ін.

ТВАРИНА: ДІЯ ОРУДІЙНА 599061 298 013 – (Гарматова діяльність тварин, гарматні дії живітних). Специфічна форма поводження тварин з предметами, коли виробляється вплив одним предметом – знаряддям – на інший предмет чи тварина; поведінка з використанням не-яких предметів впливають інші предмети.

ТВАРИНА: ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХІЧНА 598748 319891 – цілісний комплекс усіх проявів поведінки та психіки тварин, спрямованих на встановлення життєво необхідних зв'язків організму із середовищем; процес відображення психічної дійсності як продукт і прояв активності тварини у зовнішньому світі. Вивчається у зоопсихології (Етологія).

ТВАРИНА: ІНТЕЛЕКТ 548916 319 884 – вища форма діяльності психічної тварин (вищих хребетних), відрізняється відбитком як предметних компонент середовища, але їх відносин та зв'язків (ситуацій), а також нестереотипним вирішенням складних завдань - різними способами з переносом та використанням різних операцій, засвоєних у попередньому індивідуальному досвіді.

ТВАРИНА: МИСЛЕННЯ 599 891 048916 – процес від-психічного зовнішнього світу, властивий вищим дозволів. нічним тваринам, особливо приматам). Характерний здатністю до активного вловлювання та встановлення зв'язків між предметами з урахуванням узагальнених психічних образів. Реалізується моторно-сенсорним аналізом, спрямованим на виявлення загальних ознак різних ситуацій та формування граничної-але узагальненого образу довкілля, подібного образу світу у людини.

ТВАРИНА: НАВЧЕННЯ 388 916890819 (навчання у животних) – придбання та накопичення тваринами в онтогенезі індивідуального досвіду, вдосконалення та видозміна уродженої (інстинктивної) основи діяльності психічної відповідно конкретним умовам довкілля. Готовість до перенесення індивідуального досвіду з одних, які вже були ситуацій у нові, за рахунок чого досягається індивідуальне присприяння живих організмів до довкілля.

ТВАРИНА: СПІЛКУВАННЯ 598061 984718 (комунікація) – передача інформації від однієї особини до іншої – «мова живітних». Спілкування тварин, на відміну людини, – закрита вроджена система сигналів (звуків, виразних поз і тілорухів, запахів). Спілкування за допомогою мови поз і движній може набувати форми ритуалів.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА 598594 398714 – властиве живим істотам взаємодія з середовищем, опосередкована їх зовнішньої (рухової) та внутрішньої (психічної) активністю, зовнішні прояви діяльності психічної.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА АГРЕСИВНА 219 006 918782 – загроза та дії тварини, спрямовані на представників того ж чи, рідше, іншого виду тварин; ня, спрямоване на їх знищення або усунення зі сфери впливу.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА ГРУППОВА 548 613 988 0491 – узгоджені спільні дії, поведінка тварин (багатьох вищих безхребетних та хребетних), що виконуються за життя в спільнотах - постійних або тимчасових об'єднаннях, які на відміну від простих скупчень мають визначену структуру взаємодій та спілкування: стадах, зграях, семах та ін.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА ДЕМОНСТРАЦІЙНА 51948191889 818 – форма комунікацій у тварин, покликана інформувати інші особини про фізіологічний стан живого. Найчастіше зустрічається при залякуванні та залицянні.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА ІНСТИНКТИВНА

819 061 318941 – сукупність сформованих у ході розвитку даного виду тварин - у філогенезі - спадково закріп-
лених, уроджених, загальних всім представникам виду (видо-
специфічних) компонент поведінки, що становлять основу
життєдіяльності тварин.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА ДОСЛІДНО

591897388716 – компонента діяльності психічної живіт-
них, що забезпечує біологічно адекватну орієнтацію їх
поведінки у ситуації новизни.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА РИТУАЛЬНА 598061 789

671 – спілкування за допомогою мови поз та рухів, що приймає
форму ритуалів. Ритуали у тварин – складний набір інстинк-
тивних дій, що втратили свою початкову функцію та
що увійшли в іншу сферу життєдіяльності як сигнали або
символи.

ТВАРИНА: ПОВЕДІНКА ТЕРИТОРІАЛЬНА

591488 789319 - сукупність різних форм активності жи-
вотних, спрямованих на захоплення та використання певного
простору (ділянки, місця), з яким пов'язане виконання
всіх або деяких життєвих функцій - сну та відпочинку, харчування
ня, розмноження та ін.

ТВАРИНА: ПОДРАЖЕННЯ 5980674 819 (наслідування у
тварин) – особлива форма навчання в умовах спілкування, коли
одна тварина слідує прикладу іншого.

ТВАРИНА: ПСИХІКА: ОСОБЛИВОСТІ 48891678

9061 - мають на увазі відмінності психіки тварин від психіки
людини. Зазвичай вважається, що основа всіх форм поведінки
тварин - інстинкти, точніше, інстинктивні дії - гене-
тично фіксовані, успадковані елементи поведінки.

ТВАРИНА: РАНГ СОЦІАЛЬНИЙ 599 061891 67 –

форми суспільних взаємин у тварин, утворю-
ючі подібність ієрархії в їхніх спільнотах.

ТВАРИНА: СПІЛЬНИЦТВО 891641898 712 – життя ста-
жінками, зграями, сім'ями широко поширена серед тварин.
У тварин, що живуть у спільнотах, спостерігаються особливо
складні форми спілкування. Характерна риса багатьох спільнот
- Ієрархія їх членів.

ЖИТТЯ ДІЯЛЬНІСТЬ 498716988 079 – сукупність
видів активності, що об'єднуються поняттям життя і властивий-
ня живим істотам.

ЖИТТЯ 889041 3189888 –

1. Сукупність явищ, проис-
ходять у організмах. З позицій матеріалізму – особлива форма
існування та руху матерії, що мимоволі виникла
на певній стадії розвитку.
2. Фізіологічне сущ-
живлення організму.
3. Діяльність суб'єкта або об-
ства в деяких проявах.

ЖИТТЯ: МЕТА 598 041 81939178 – (мета в житті; цілі че-
ловницького життя) - досягнення свободи, незалежності, мета-
ності та здібності любити.

ЖИТТЯ ДУШЕВНЕ: ПОЛЯРНІСТЬ 214 2489891 889

(три полярності душевного життя) - душевним життям взагалі
володіють три полярності, протилежності, які перебувають у таких
відносинах: 1) суб'єкт, Я - об'єкт, зовнішній світ; 2) вдоволь-
ність, насолода - незадоволення; 3) активність - пасив-
ність.

ЖИТТЯ ПОЛОВЕ 591891 068 988 (сексуальне) – сово-
купність соматичних, психічних та соціальних процесів,
якими рухає і за допомогою яких задовольняється поло-
ве потяг.

ЖИТТЯ ПОЛОВОЕ НОРМАЛЬНЕ 591488 798061 – перед-
посилка та умова – відповідні перетворення сексуаль-
ного потягу в періоді, коли відбувається перехід сексуально-
сти інфантильної у зрілі форми.

ЖИТТЯ ПСИХІЧНЕ: ПРИНЦИП 519512 819389 – фундаментальні детермінатори та регулятори діяльності психіки та особистості. Стверджуються три нерівнозначні принципи: принцип задоволення, принцип реальності та принцип постійності.

3

ЗАХВОРЮВАННЯ НАРЦИСИЧНЕ 519 448 7190981 – хвороби, обумовлені патогенним станом лібідо, направленного на Я. Сюди відносяться парафренія та параноя (невроз нарцисичний).

ЗАХВОРЮВАННЯ НЕВРОТИЧНЕ 59874251 898016 – розлад психіки; походить від конфлікту між двома прагненнями: сексуальною потребою і позбавленням і витісненням.

ЗАХВОРЮВАННЯ НЕВРОТИЧНЕ 519481 71931791 (сутність і тенденція невротичних захворювань) – люди заоблівають, якщо не можуть реально задовольнити еротичну потребу через зовнішні перешкоди або внутрішнього браку у пристосовуваності.

ЗАХВОРЮВАННЯ ПСИХІЧНЕ 8345444 (хвороба психічна) – захворювання, характерні переважно розладами психіки.

ЗАХВОРЮВАННЯ ПСИХОСОМАТИЧНЕ 819488 7193881 (психосоматоз) - напрям психології медичної, вивчаючи впливу психологічних факторів на появу ряду соматичних захворювань - бронхіальної астми, гіпертонічної хвороби, стенокардії, виразкової хвороби дванадцятипалої кишки, виразкового коліту, нейродерміту, неспецифічного хронічного поліартриту

ЗАБУТТЯ 428 612 788910 – активний процес, характерним поступовим зменшенням можливості пригадування та

відтворення завченого матеріалу – втратою доступу до запам'ятому раніше матеріалу, неможливістю відтворити або дізнатися про те, що було засвоєно.

ЗАЛЕЖНІСТЬ 898716 068 714 – від лікарських препаратів, ротів або наркотиків. Буває фізіологічною, якщо сам організм потребує даної речовини для нормального (швидше, звичного) функціонування, чи психологічної, якщо ця потреба – афективної природи.

Заздрість 489714318 591 - прояв мотивації досягнення, при якій чийсь реальні або уявні переважності у придбанні соціальних благ – матеріальних цінностей, успіху, статусу, особистих якостей та іншого – сприймаються суб'єктом як загроза цінності Я і супроводжуються афективними переживаннями та діями.

ЗАВДАННЯ ЗАКРИТО 5151981489 49 (завдання закритого типу) – сюди відносяться завдання, завдання та питання, де відповідь потрібно вибрати із кількох запропонованих варіантів.

ЗАВДАННЯ НЕВЕРБАЛЬНЕ 598048 319881 – завдання, основане виключно на спостереженні, міркуванні та маніпуляціях.

ЗАВДАННЯ ОБРАЗНЕ 519 491818918 – містить вправу з образами – картинками, малюнками, схемами та іншим, що передбачають активне використання уяви та мисленних трансформацій образів.

ЗАВДАННЯ ВІДКРИТО 598411 71891817 (завдання відкритого типу) – сюди відносяться завдання, завдання та питання, де відповідь дається випробуванням самотійно.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ 319488 715988 – містить вправи та завдання, які випробуваний повинен виконати наочно-дієво - тобто практично маніпулюючи реальними предметами чи заміниками.

ЗАВДАННЯ ТЕОРЕТИЧНЕ 514 817989716 – містить вправи та завдання, вирішення яких вимагає прояву сподібностей мислення теоретичного. У цьому сенсі почасти близькі до завдань тестових вербальних, теж маючи справу з поняттями; але припускають застосування розумових операцій вищого рівня абстракції.

ЗАВДАННЯ ТЕСТОВЕ 519411899716 – містить вправу та завдання різного роду, що підлягають вирішенню піддослідним під час виконання тесту. За результатами виконання цих завдань робляться оцінки тестованих якостей випробуваного. Багато завдань носять комплексний характер, включаючи дії і практичні, і теоретичні, і вербальні та образні.

ЗАВДАННЯ ТЕСТОВЕ: ОБМЕЖЕНІСТЬ ТИМЧАСОВА 489671 298617 (обмеженість часу виконання тестових завдань) – вимога, згідно з якою повна час виконання завдань тесту не повинен перевищувати півтора-двох годин, бо випробуванним важко більше часу зберігати досить високу працездатність.

ЗАДАТОК 598 716 388 968 – природні передумови сподібностей; уроджені анатомо-фізіологічні особливості системи нервової та мозку, що складають природну основу розвитку здібностей.

ЗАВДАННЯ 598716391 898 – дана в певних умовах (наприклад, у ситуації проблемної) мета діяльності, яка має досягатися перетворенням цих умов згідно певної процедури. Завдання містить вимоги (мета), умови (відоме) та шукане (невідоме), що формулюється в питанні. Між цими елементами існують певні зв'язку та залежності, за рахунок яких проводиться пошук і визначення розподілу невідомих елементів через відомі.

ЗАВДАННЯ: РІШЕННЯ 918487 319 444 – залежно від стилю розумової діяльності людини та доступності для нього змісту завдання її вирішення виконується різними спосо-

бамі:

- 1) метод спроб і помилок – менш типовий і менш бажаний: як правило, не призводить до накопичення досвіду та не служить розумовому розвитку;
- 2) пасивне використання алгоритма;
- 3) цілеспрямована трансформація умов задачі;
- 4) активне застосування алгоритму;
- 5) евристичні методи рішення.

ЗАДАЧА ДВИГУНА 489 44 12 89714 – уявний образ руху, який потрібно здійснити; у ньому співвіднесено інформація про мету руху, про засоби та способи вирішення завдання.

ЗАТРИМКА 519317 898 711 – уповільнення або зупинка розвитку певного потягу чи процесу.

ЗАЇКАННЯ 898071 318 42 – порушення мовлення усного, при котрій вона стає переривчастою, відбувається мимовільне членування слова на склади або звуки, виникають судомогоподібне напруга м'язів особи, що призводить до утруднення спілкування з іншими людьми.

ЗАКОН НАУКОВИЙ 48712 518 44 – Тіло науки складають закони - виявлені стійкі взаємозв'язки явищ, виявлення яких дозволяє описати, пояснити і передбачити явищень дійсності.

ЗАКОН БІОГЕНЕТИЧНИЙ 519 489719 061 – у психології – перенесення в розвитку психіки дитини співвідношення між-ду онтогенезом та філогенезом. Теоретична модель, згідно якої в індивідуальному, насамперед ембріональному, розвитку вищих організмів відбувається закономірне повторення (рекапітуляція) ознак, властивих їх біологічним предкам.

ЗАКОН БЛОХА 398417 899 011 - Полягає в тому, що вели-

чина суб'єктивної яскравості короткого спалаху світла залежить від твори інтенсивності світлового стимулу на його тривалість. Але цей закон діє лише біля порогової області і при тривалості стимулу, що не досягає деякої критичської точки.

ЗАКОН БУГЕРА-ВЕБЕРА 595 718481319 (іноді – закон Вебера) – один із основних законів психофізики – встановлена для випадку розрізнення одномірних подразників сенсорних прямо пропорційна залежність порога диференціації ального від величини подразника I , до якої адаптована дана система сенсорна: $1L = K (const)$.
чилий назву відносини Вебера, різний для різних раз-
дрожувачів сенсорних: 0.003 – для висоти звуку;
димую яскравості; 0.09 – для гучності звуків та ін. Він фіксує величину, на яку потрібно збільшити або зменшити роздратування житель, щоб отримати ледь помітну зміну відчуття.

ЗАКОН ВЕБЕРА-ФЕХНЕРА 591488 718841 – логарифмічеська залежність сили відчуття E від фізичної інтенсивності подразника P : $E = \log P + c$, де k і c - деякі постійні, обумовлені цією сенсорною системою.

ЗАКОН ДОНДЕРСУ 8981 8781891008 – закон суммативності процесу психічного (пізнавального), заснований на постільці про адитивність (або неперекривність) його окремих стадій. На матеріалах досліджень часу реакції як процесу, що розгортається в період між появою стимулу та реалізацією реакції у відповідь, Дондерс обґрунтував метод вирахування, покликаний забезпечити можливість визначити тривалість окремих стадій.

ЗАКОНИ ЙЕРКСА-ДОДСОНА 891619 719884 – встановлення залежності якості (продуктивності) виконуваної діяльності від інтенсивності (рівня) мотивації.

ЗАКОН ЙОСТУ 519481 719 992 – емпірична закономірність, згідно з якою при рівній ймовірності відтворення з пам'яті безглуздої інформації стара інфор-

мація повільніше забувається і вимагає при доучуванні меншого числа повторень. В основі цієї закономірності лежить хутронизм перекладу інформації з пам'яті короткочасної в довготимчасову.

ЗАКОН МЮЛЕРА-ГЕККЕЛЯ 489161714 312 – закон біогенетичний - Закон Піпера. Емпірична закономірність, згідно якої поріг сприйняття зорового зменшується пропорційно квадратному кореню з площі впливу стимула - за умови, що ця площа перевищує 1.

ЗАКОН РИБО 489 161 917 891 – закономірність, згідно якої руйнування пам'яті при прогресуючій амнезії; наприклад, у випадках захворювань або у літньому віці, – мають певну послідовність. Спочатку стають недоступними спогади про нещодавні події, потім початипорушується розумова діяльність суб'єкта; втрачаються відчуття та звички; нарешті, розпадається інстинктивна пам'ять. У випадках відновлення пам'яті ті ж етапи проходять у зворотному порядку.

ЗАКОН РІККО 489 716 319 811 – закономірність, згідно якої такі характеристики подразника порогового, як яркість і кутова площа впливу, знаходяться у зворотному пропорціональній залежності. Цей закон дієвий для подразнення світлових невеликих кутових розмірів. Як його механізму вказується нервова сумація подразників, за рахунок якою відбувається підстроювання ока до сприйняття світла малої інтенсивності.

ЗАКОН СТИВЕНСУ 489161719 881 – формула – модифікація закону психофізичного основного (закон Вебера - Фехнера), що зв'язує силу відчуття з певним ступенем фізичної інтенсивності подразника. Згідно з нею, між рядинок відчуттів і поряд подразників фізичних існує не логарифмічна, а статечна залежність: $n Y = kS$ де Y – суб'єктивна величина; відчуття; S – стимул; n – показник ступеня функції; k – константа, яка залежить від одиниці виміру. Інша форма запису: $n E = kP$ де E – сила відчуття; P – фізична інтенсивність подразника; k і n – деякі незмінні.

При цьому показник статечної функції для різних модальностей відчуттів різний: для гучності він має значення 0.3, для електричного удару – 3.5.

ЗАКОН ТАЛЬБОТУ 519 377891481 – закономірність, согласно якої видима яскравість джерела уривчастого світла після досягнення частоти злиття миготінь стає рівною яскравості безперервного світла з тими ж значеннями світлового потоку.

ЗАКОН ФЕХНЕРА 531489 069718 – Закон, згідно з яким му величина відчуття прямо пропорційна логарифму інтенсивності подразника - тобто зростання сили роздратування в геометричній прогресії відповідає зростанню відчуття в арифметичній прогресії. При цьому був введений його соборний постулат про те, що ледь помітний приріст відчуття є величиною постійною і його можна застосовувати використовувати як одиницю виміру відчуття.

ЗАКОН ХІКА 598741 918811 – стверджує, що час реакції при виборі з деякого числа альтернативних сигналів залежить від кількості. Ця закономірність набула вигляду логарифмічної функції: $BP = a * \log(n + 1)$, де BP - середнє значення часу реакції за всіма альтернативними сигналами; n – число рівноймовірних альтернативних сигналів; a - коефіцієнт пропорційності. Одиниця введена у формулу для обліку ще однієї альтернативи – як пропуск сигналу.

ЗАКОН ЕБНЕЮ 491814 31871298 – ефект підсумовування яскравості декількох спектральних кольорів при їх комбінації, що зумовлює сприйняття нового єдиного кольору.

ЗАКОН ЕМЕРТУ 599 068 718 213 – закономірність, согласно якої видима величина образу послідовного прямо залежить від віддаленості екрана, куди зображення проектується. У основі закону лежить механізм, що забезпечує константність видимих розмірів об'єктів, що реально сприймаються. Ця закономірність може не проявлятися при великих відстанях до

екрана (понад 10-15 м), а також при ейдетизм.

ЗАКОН ЕНЕРГІЙ СПЕЦИФІЧНИХ 598716 389766 – постулат як загальний принцип сенсорної психофізики, згідно якому кожен орган почуттів має специфічний йому вид відчуттів, незалежний від характеру діючого роздратування мешканця.

ЗАМІСНИК 514718 914 312 – душевний імпульс, спрямований з несвідомого до свідомості і являє собою нову форму старої витісненої ідеї, пов'язаної з несумісністю ним бажанням.

ЗАМІЩЕННЯ 219618 918071 – процес та результат заміни витісненого потягу або подання деякої іншої тенденцією чи символом; механізм захисний, що має різні форми прояву. До результатів та показників заміщення відносяться дії помилкові, гостроти, деякі компоненти сновидінь, невротичні симптоми та ін.

ЗАПАХ 289716 018 034 – відчуття, обумовлене впливом ствием пахучих речовин на рецептори слизової оболонки носовиття порожнини.

ЗАПРАТКУВАННЯ 298487 998194 (імпринтинг) – Специфічна форма навчання у вищих хребетних, при якому фіксуються відмітні ознаки об'єктів деяких уроджених поведінкових актів.

ЗАПАМ'ЯТАННЯ 298761 519 314 –узагальнена назва активних процесів, що забезпечують утримання матеріалу в пам'яті; введення в пам'ять інформації.

ЗАПАМ'ЯТАННЯ НЕВІДРОБНЕ 519 612 81488917 – запам'ятовування без наміру запам'ятати матеріал, без використання спеціальних засобів для кращого збереження матеріалу в пам'яті.

ЗАПАМ'ЯТАННЯ ДОВІЛЬНЕ 916899 001 – спеці-

альна дія, конкретне завдання та намір якого – запам'ятати точно, на максимальний термін, з метою наступного відтворення або просто впізнавання - визначає вибір способів та засобів запам'ятовування, а тому впливає на його результати.

ЗАборона 498716 398718 - встановлення, що наказує відмова у задоволенні потягу.

ЗАРАЖЕННЯ 598 716 019 212198 (зараження емоційно-ное) – у психології соціальної – процес передачі емоційного стану від одного індивіда до іншого на психофізіологічному рівні контакту - крім власне смислового впливу чи додатково до нього.

Затінення 591814 - методична процедура для дослідження. вання уваги слухового. Полягає в тому, що випробуваний дол- дружин повторити вголос повідомлення, що передається по одному з не- кількох каналів, причому канал особливо вказується експериментально- татором. Наприклад, при слуханні дихотичному потрібно по- вторити повідомлення, що надходить через праве вухо, при ігно- ванні надходить через ліве вухо.

ЗАВЧУВАННЯ 398 741 988 7191 – організоване повторення інформації з метою запам'ятовування.

ЗАХИСТ 519481 979881 (захист психічний) – сукупно- несвідомих процесів психічних, що забезпечують охорону психіки та особистості від небезпечних негативних та деструк- тивних дій внутрішньопсихічних та зовнішніх імпульсів.

ЗАХИСТ ПСИХОЛОГІЧНИЙ 591069 51 – спеціальний регулятивна система стабілізації особистості, система механізмів, спрямованих на мінімізацію негативних переживань – на усунення або зведення до мінімуму почуття тривоги, пов'язаного з усвідомленням конфлікту, що ставить під загрозу ці- лостність особистості. Функція захисту психологічної - огорож-

ня сфери свідомості від негативних, травмують переживання ній.

ЗАХИЩЕНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНА 598061 319781

- відносно стійке позитивне емоційне переживлення та усвідомлення індивідом можливості задоволення основних потреб та забезпеченості власних прав у будь-якої, навіть несприятливої ситуації, і з появою обсто-
ств, які можуть блокувати або утруднити їх реалізацію.

ЗВУК: ВИСОТА 519381 998617 – суб'єктивна якість звуків, обумовлене їхньою частотою. За частотою звуки можуть визна-
ділитися як низькі чи високі.

ЗДОРОВ'Я ПСИХІЧНЕ 519481913711 81 – стан душевного благополуччя, характерне відсутністю болючих психічних проявів і забезпечує адекватну умову.
ям дійсності регулювання поведінки та діяльності. З-
тримання поняття не вичерпується медичними та психологи-
ними критеріями, в ньому завжди відображені суспільні та
групові норми та цінності, що регламентують духовну
життя людини.

ЗНАК 519688 719317 019 – предмет чи явище, службовець
представником іншого предмета, явища, процесу.

ЗНАННЯ 598764 019 82 – у сукупності з навичками та умі-
нями забезпечують правильне відображення в уявленнях та
мислення світу, законів природи та суспільства, взаємин
людей, місця людини у суспільстві та її поведінки.

ЗНАННЯ: ЗАСТОСУВАННЯ 398781 499 511 – використання
схем концептуальних у розвиток своєї діяльності.
Для цього потрібна наявність вже сформованих умінь ін-
телектуальних, що містять особливі правила, за якими треба
розгортати діяльність у нових умовах. Вироблення подоб-
них умінь досягається, як правило, при навчанні за допомогою
вирішення ситуацій проблемних. Використання цих умінь ін-

теллектуальних досягається впізнавання раніше засвоєного матеріала у нових ситуаціях, застосування знань абстрактних.

ЗНАЧЕННЯ 518761384871 – узагальнена форма відображення суб'єктом суспільно-історичного досвіду, набутого в ході діяльності спільної та спілкування; існує у вигляді понять, опредмечених у схемах дії, ролях соціальних, нормах та цінностях. За допомогою системи значень свідомості суб'єкта постає образ світу, інших людей та самого себе.

ЗОНА 598 511 689071 – простір, характерний визначеними загальними ознаками.

ЗОНА РОЗВИТКУ 517391 891489 найближчого (зона розвитку потенційного) – 1. Можливості у розвитку психічному, що відкриваються за мінімальної допомоги суб'єкту з боку. 2. Розбіжність у рівні проблеми завдань, розв'язуваних дитиною самостійно (рівень актуального розвитку) та під керівництвом дорослого. Положення про зону розвитку найближчого лягло в основу розроблюваної у вітчизняній психології вікової та психології педагогічної концепції про співвідношення навчання та розвитку розумової дитини.

ЗОНА ЕРОГЕННА 59867106801 128 – певні частини або ділянки тіла - геніталії, порожнина рота, задньопрохідне відверстия, вивідна протока сечового міхура та інші, - участь у розвитку та функціонуванні інстинкту сексуального; місця тіла, що відіграють роль при отриманні сексуального наслаження. Мають особливу чутливість і пов'язані з деякими фізіологічними відправленнями; їх роздратування викликає приємне збудження, сексуально забарвлене.

ЗООПРАГМАТИКА 489061 968788 – дисципліна, опис комунікацію, спілкування тварин як своєрідного мови з позицій, відповідних позиціям прагматики, або конкретніше – з позицій походження та механізмів дій, реалізують комунікацію каналів передачі (оптичних, хімічних, акустичних, тактильних та ін.) та ступеня

ритуалізації цих процесів.

ЗООПСИХОЛОГІЯ 398764 519812 – наука про психіку животних, про прояви та закономірності психічного еволюції психіки тварин, про прояви та закономірності психічного відображення цьому рівні. Розглядає проблеми розвитку психіки у філогенезі, вивчає – переважно у лабораторних умовах - формування психічних процесів у тварин в онтогенезі, походження психіки та її розвиток у ході еволюції, біологічні передумови та передісторію за народження людської свідомості.

ЗООСЕМАНТИКА 489671 999 481 – дисципліна комунікацію, спілкування тварин як своєрідного мови з позиції семантики, конкретніше – з позицій інформативного змісту комунікативних дій, який може відноситися до сфер пізнання, до мотивації поведінки та до відношення з середовищем.

ЗООФІЛІЯ 391517318 941. Любов до тварин, більшої частиною еротична – коли лібідо звернено на тваринах.

Зрілість 398061 219 (дорослість), стан, до якого приходить організм у кінці періоду розвитку. Найпродовжуваний період онтогенезу, характерний тенденцією до досягнення найвищого розвитку духовних, інтелектуальних і фізических здібностей особистості.

Зрелість ПЕРЕДЧАСОВА 519488 079398 – самодовільна, передчасна сексуальна зрілість, яка виражається в порушенні, скороченні або припиненні інфантильного періоду латентного і стає причиною захворювання, викликаючи сексуальні прояви, які можуть мати лише характер перверсій – внаслідок та неготового стану генітальних затримок і нерозвиненої генітальної системи.

ЗІР 588 061 989 711 – здатність до перетворення на відчуття зорові енергії електромагнітного випромінювання світлового діапазону (в межах від 300 до 1000 нм.).
щені зоровими пігментами сітківки квантів світла виникає

е зорове збудження.

ментах сітківки призводять до змін електричних потенціалів, які потім поширюються по всіх рівнях системи зорової.

ЗІР АХРОМАТИЧНИЙ 518914 319 889 – втрата

Здібності розрізняти кольори хроматичні.

світ сприймається у сірому кольорі, відрізняючись лише яскравістю –

в залежності від спектра світла, що сприймається. Максимально яскраво сприймається зелений колір, що характерно для зору сутінкових людей з нормальним зором колірним.

ЗІР БІНОКУЛЯРНИЙ 518 617 998 227 – одночасно-

ве формування двох зображень одного і того ж предмета

на сітківках двох очей – один із головних механізмів сприйняття глибина простору.

ЗІР ПРОСТОРИЙ 598 061 788 610 (зір

глибинне) – сприйняття зорове тривимірності простору.

При цьому виділяються два основні класи операцій перцептивних, які забезпечують константне сприйняття: одні дозволяють оцінювати віддаленість предметів на основі бінокулярного та монокулярного паралаксу руху, інші – оцінювати напрямки.

ЗІР МЕЗОПІЧНИЙ 890 061 668 917 (зір сумірічне) – є проміжним між денним та нічним.

ЗІР СКОТОПІЧНИЙ 598 614 898 171 (зір нічне)

– забезпечується у вигляді паличкового апарату; при цьому сприймаються тільки кольори ахроматичні, зате світлочутливість дуже висока.

ЗІР ФОТОПІЧНИЙ 598 661 310 981 (зір днів-

ное) – забезпечується за допомогою колбочкового апарату, рахунок чого з'являється можливість розрізнення кольорів.

ЗІР КОЛЬОРОВИЙ 558 612 091 318 – здатність розрізняти

часті окремі піддіапазони електромагнітного випромінювання в

діапазоні видимого спектру (369-760 нм). Сигнали, роблющі від периферичних відділів системи зорової, в її висших відділах приймаються спектрально чутливими нервами. ними клітинами, які збуджуються при дії одного з кольорів спектра та гальмуються при дії іншого.

I

ІАТРОГЕНІЯ 518 419 31798791 (ятрогенія) – виникаювнаслідок неправильних дій лікаря, який надав клієнта ненавмисний вплив (наприклад, необережним коментуванням особливостей захворювання), несприятливі зміни психічного стану та психогенні реакції, що сприяють появі неврозів. Синонім – хвороба навіяна.

ГРА 518 006 78967 - активність індивіда, спрямована на умовне моделювання певної розгорнутої діяльності. Для людини – форма діяльності в умовних ситуаціях, направлена на відтворення та засвоєння суспільного досвіду, фіксіного в соціально закріплених способах здійснення дій предметних, у предметах науки та культури.

ГРА: РОЗВИТОК / ВІК ДОШКІЛЬНИЙ 519 541 889 317 - (розвиток гри в дошкільному віці) процес, в котром гра дитини набуває форми навчання соціального.

ГРА ДІЛОВА 598714 888 91 – форма відтворення предметного та соціального змісту професійної діячності, моделювання систем відносин, характерних для даних ного виду практики. Проведення гри ділової - це розгортання особливої (ігрової) діяльності учасників на моделі імітації ційної, що відтворює умови та динаміку виробництва.

ІГРА ПРЕДМЕТНА 598 71631 214 – гра дітей з предметними матеріальної та духовної культури або їх замінниками, підпорядкована культурно-історичним особливостям цих предметів та його прямому призначенню.

ГРА ПРОЕКТИВНА 519387 918 499 – одна з методик

проективних, що відноситься до групи методик катарсису.

ГРА РОЛЬОВА 598741 389 618 – один з елементів психодрами - виконання її учасниками різних ролей, значущих для них у реальному житті.

ГРА РОЛЬОВА ДИТЯЧА 518 781984 317 (рольова гра дітей) – переважна у дітей віку дошкільна форма гри, в якій йде моделювання дій і взаємовідносин ній дорослих людей. Роль дорослого, яку бере дитина, передбачає слідування певним, часто неявним правилам, за рахунок яких регулюються як ігрові дії з предметами, і взаємовідносини коїться з іншими дітьми, включеними у гру.

ІГРА СИМВОЛИЧНА 598 748 918 3 – вид гри, де реальність відтворюється у вигляді символів або знаків, а дій-ігрові виконуються в абстрактній символічній формі.

ГРА СЮЖЕТНА 598064 318 78 – гра дітей, де відтворення виводяться сюжети з подій реального життя, казок та ін.
ГРА СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА 598421 319 816 – форма гри, що поєднує в собі елементи та особливості гри сюжетної та гри рольової.

ІДЕАЛІЗАЦІЯ 819 816 917234 – прагнення, що створює приватне судження, що виявляється у феномені сексуальної переоцінки об'єкта через те, що обраний об'єкт до деякої ступеня не піддається критиці та всі його якості оцінюються вище, ніж якості нелюбих людей, або ніж якості того самого об'єкта, поки він ще не був улюблений.

ІДЕАЛЬНЕ 319448719 01 – особливий спосіб буття об'єкта, його представленості (активного відображення) у психічному світі та життєдіяльності суб'єкта.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ 51948 01 216 – це поняття розглядати ється як найважливіший механізм соціалізації, що проявляється в прийнятті індивідом ролі соціальної при входженні до групи,

усвідомленні їм групової приналежності, формуванні встановинок соціальних та ін.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ГРУПОВА 819917 818 941 – отождествлення індивідом себе з узагальненим чином члена якоїсь групи соціальної або спільності соціальної, за рахунок чого проходить прийняття її цілей та цінностей, часто некритичне.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ КОЛЕКТИВНА 514217 219890
(ідентифікація колективістська) - що виникає в діяльності спільної форма гуманних відносин, при якій перевантаження одного з групи дано іншим як мотиви поведінки, організують їх власну діяльність, спрямовану але на здійснення групової мети та на усунення фруструючих впливів (фрустрація). означає єдність мотивації, формування взаємовідносин на основі нравствених принципів. Особливо повно виявляється у співчутті та співучасті, коли кожен член групи емоційно та діяльно відгукується на удачі та невдачі кожного.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИСТА 598 067 918804 – механізм, дія якого заснована на сильній емоційній зв'язку індивіда з іншими людьми, перш за все з батьками, що призводить до уподібнення – найчастіше неусвідомленого – цим "іншим значимим". Орієнтація на іншу людину як на образець значно підвищує показники навчання соціального.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ НАРЦИСИЧНА 5914 891087 019
- процес самопроектування на Я втраченого сексуального об'єкта, коли відведене лібідо орієнтоване на Я, але при цьому людина обходиться зі своїм Я як із залишеним об'єктом і направляє на Я амбівалентні імпульси, що включають, серед інших, агресивні компоненти.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПОЛОРОЛЬОВА 519719 89049 61 – процес і результат набуття дитиною психологічних та поведенських особливостей людини певної статі; отождествлення їм себе з людиною певної статі та набуття рис психологічних та особливостей поведінки людини того

ж або протилежної статі, включаючи типову поведінку рольове.

ІДЕНТИЧНІСТЬ (ідентичність Я) 914 718518198641891 – почуття самототожності, власної істинності, повноцінності, причетності до світу та інших людей. Почуття здобування, адекватності та стабільного володіння особистістю соб-ним Я незалежно від змін останнього та ситуації; здатність особистості до повноцінного вирішення завдань, встаю-щих перед нею на кожному етапі розвитку.

ІДЕНТИЧНІСТЬ ПОЛОВА 519 488 714 317 – усвідомлення індивідом своєї статевої власності; переживання їм сво-їй маскулінності – фемінінності; готовність грати визна-ленню роль статеву. Єдність самосвідомості та поведінки ін-дивіда, що зараховує себе до певної статі та орієнти-ного на вимоги відповідної ролі статевої. Явля-є одним з аспектів особистісної ідентичності та у великій ступеня заснована на наслідуванні батьків.

ІДЕЯ 54131 89 0168 –

1. Думка, загальне поняття, представле-ня про предмет або явище, що відображає дійсність, ви-ставлення до неї.
2. Визначальне поняття, що лежить в основі теоретичної системи, логічної побудови, світо-погляди.
3. Думка, задум, план, план.
4. Думковий образ чогось, поняття про що-небудь.

ІДЕЯ СВЕРХЦІНА 591 811 01971 – судження, ідеї, уявлення, що займають у свідомості суб'єкта не відпо-тивне їх значення переважне становище. Супровід-ються вираженими емоційними переживаннями.

ІДОЛ 598061 789 12 – кумир, божок; якийсь предмет покло-ня, шанування невисокого штибу.

ІДОЛОПОКЛОНСТВО 5914 018 –

1. Поклоніння ідолам

як релігійний культ.

2. Поклоніння, шанування деяких об'єктів, що виступають у ролі «ідолів», – зазвичай нерефлексоване, мало усвідомлене.

ІДОЛОПОКЛОНСТВО СУЧАСНЕ 598741 219 –
нині чинна, поширена потужна колективна
форма поклоніння силі, успіху та влади ринку, що включає
себе безліч прихованих елементів різних примітивних ре-
лігій.

ВИМІР 598 784 319 68 – у психології – виявлення ко-
особистісних показників досліджуваних явищ психічних. У
широкому значенні вимір - особлива процедура, за допомогою ко-
торой числа (чи хоча б порядкові величини) приписуються
речам за певними правилами. Самі правила полягають в уста-
новленні відповідності між деякими властивостями чисел і
деякими властивостями речей.

Зображення подвійне 39148 – (зображення
двозначне) - зображення, що допускає поділ склад-
них елементів на суб'єктивно сприймані фігуру та фон
взаємно протилежним чином: то одна частина цього обра-
ження сприймається як фігура, інша ж - як фон, то -
навпаки.

ІЗОЛЯЦІЯ 498716 319 01 – Виняток індивіда із звичай-
них відносин, що може спостерігатися за особливих умов
роботи (космічний політ, зимівлі), або в клініці нервових та
душевних хвороб (при ураженнях аналізаторів, при захворюванні
вання психічних). У подібних умовах виявляються побічні -
ні наслідки ізоляції – у вигляді появи станів дрімоти,
апатії, дратівливості; відбувається втрата тимчасової орі-
єнтування; порушуються здібності до мислення і спогад-
ням. Можуть розвинутисть ілюзії або галюцинації.

ІЗОЛЯЦІЯ ГРУППОВА 594 781 914 1 – психологічний
асpekt: вимушене тривале перебування групи людей
умовах обмеженого простору, убогості подразників
сенсорних і постійного спілкування з одними і тими самими
людьми.

В умовах ізоляції груповий люди перебувають під час космічної ських польотів, підводного плавання, на гідрометеостанціях, маяках та ін.

ІЗОЛЯЦІЯ СЕНСОРНА 391819 016918 – різке обмеження. чення різноманітності звичайних сенсорних відчуттів - глядач-них, слухових та ін; часткове або навіть повне виключення ін-дивіда із потоку звичайних сенсорних відчуттів.

ІЗОЛЯЦІЯ СУРОГА 519 816 418 – експериментальний прийом, за допомогою якого досліджується вплив ізоляції на людини.

ІЛЮЗІЯ 589461 718 01 (ілюзія сприйняття) – неадек-ватне відображення сприйманого предмета та його властивостей; каження сприйняття приватних ознак деяких предметів або зображення.

ІЛЮЗІЯ АРИСТОТЕЛЯ 419 318 9164219 – полягає у тому, що невелика кулька, поміщена між схрещеними вказівним і середнім пальцями, сприймається як двічі-них кульки.

ІЛЮЗІЯ КОНТРАСТНА 584 171916 48 – спотворення сприйняття приватних ознак предметів, що виникає при порушення звичних стереотипів. Виявляється у переоцінці ознак, протилежних звичним, особливо часто - відчуттях температурних та смакових. Так, після холодного тепле сприймається як гаряче; після кислого чи солоного переоцінюється ступінь насолоди.

ІЛЮЗІЯ МІСЯЦЯ 5980614 318 – ілюзія зорова, ха-рактерна тим, що розмір небесного тіла, що сприймається (Лу-ни, Сонця) здається більше при його положенні низько над гори-парасолькою, ніж при положенні високо на небі.

ІЛЮЗІЯ ОКУЛОГРАВИЧНА 519 48171 – глядач-але сприймається рух, що здається, зумовлений вплив-ням апарату вестибулярного при прискоренні руху наблю-давача у напрямку вертикальної осі тіла. Спостерігається у пі-

лотів під час та після закінчення набору висоти або зниження: по закінченні набору здається, що об'єкт продовжує рухатися вниз, а після виходу з пікірування – вгору. Ілюзія може виротиснутись у спотворенні форми, розмірів та інших просторових показників об'єктів.

ІЛЮЗІЯ ОПТИКО-ГЕОМЕТРИЧНА 589 061 21 – різні ілюзії зорові, що виявляються у спотворенні соотношення просторових ознак видимих об'єктів. Счіється, що вони обумовлені дією механізмів, забезпечува-константність видимих розмірів і форм об'єктів. Більшість цих ілюзій мають паралелі в ілюзіях відчут-тільних.

ІЛЮЗІЯ ТЯЖКОСТІ 591 489 019 – спотворення сприйняття вагових ознак предметів, обумовлене минулим досвідом: якщо піднімати два однакові за вагою, але різні за обсягом предмета, то менший сприймається як важчий.

ІМІДЖ 571 48 12 – сформований у свідомості масовому та має характер стереотипу емоційно забарвлений образ когось чи чогось. Певним іміджем може обла-дати політичний діяч, професія, товар та ін.

ІМПОТЕНЦІЯ 8851464 – статеве безсилля. У психології розуміється розширювально – стосовно психологічних явищ.

ІМПОТЕНЦІЯ ПСИХІЧНА 8985 419 81 – різнооб-різні порушення сексуальної функції, більшість яких носить характер простого гальмування.

ІМПРИНТИНГ 918481 - поняття, що означає ранне чатіння у тварин.

Імпульс 519 514 819 –

1. Поштовх до чогось, спонукання до скоєння чогось; причина, що викликає певну дію.
2. Імпульс електричний – швидкий короткочасний стрибок електричного струму чи напруги.

Імпульс нервовий 489061 09817 - швидко розповсюдження по волокну нервовому хвиля збудження, виникаюча при подразненні закінчення чутливого волокна нервового, самого волокна чи тіла клітини нервової (нейрону). Супро-очікується швидким зміною збудливості, провідності та інших якостей волокна.

Імпульс ганебний 981317061 -назва психосексуальних феноменів, які згодом були названі леченнями.

Імпульсність 488 01678918 – риса характеру, ви- уражена в схильності діяти без достатнього свідомості. ного контролю, під впливом зовнішніх обставин або емоцій- ональних переживань.

ІМПУНІТИВНІСТЬ 489 068 719 – схильність до напису- вати відповідальність за невдачі переважно зовнішнім об- стоятельствам і умовам.

ІНВЕРСІЯ 489064 3197 –

1. Процес і результат перестановки чи перевертання (заміни) – до протилежності – мотивів, установок, бажань, реакцій, поведінкових актів та інших.
2. Тип орієнтації сексуальних чоловіків і жінок, при якій як об'єкт сексуального обираються особи своєї статі.

ІНВЕРСІЯ: МЕХАНІЗМ ПСИХІЧНИЙ 498711 619 8
- Сукупність станів і процесів психічних, обумов- ють появу, розвиток та дію інверсії.

ІНВЕРТАЦІЯ 489714 811 – явище прояву деяких рих психологічних якостей, характеристик в «інверсній», «інвертованій» формі – тобто у формі, у певному сенсі або протилежному їх нормальному прояву.

ІНВЕРТАЦІЯ АБСОЛЮТНА 489641918 74 – феномен сексуальної орієнтації на об'єкти свого, а не протилеж-

ного підлоги.

АМФІГЕННА ІНВЕРТАЦІЯ 489 7163194 (гермафродітизм психосексуальний) - феномен психосексуальної орієнтації одночасно на об'єкти своєї та протилежної статі.

ІНГІБІЦІЯ 488610 914 – процес та результат пригнічення, уповільнення або навіть припинення деяких реакцій, процесов, якоїсь діяльності чи активності.

ІНГІБІЦІЯ СОЦІАЛЬНА 4897169184 – зниження (придушення), погіршення продуктивності індивідууму діяльності, її швидкості та якості в присутності сторонніх людей чи спостерігачів, реальних чи уявних (без втручання в його дії), що виступають як суперника або спостерігача за його діями (суб'єктність отраженна). Феномен, протилежний фацилітації соціальної.

ІНДЕКС 488 617 01914 – показник, реєстр імен, назв та пр. У психології – цифровий показник для кількісної оцінки, характеристики явищ.

ІНДЕКС СОЦІОМЕТРИЧНИЙ 4890 617 319 – система умовних позначень, цифрових і буквених, для кількісної характеристики досліджуваних явищ.

ІНДИВІД 48916 71913 (індивідуум) – про індивіда рят, коли розглядають людину як представника *hominis sapientis*.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ 489712 6148 – Людина, характеризований з боку своїх соціально значущих відмінностей від інших людей; своєрідність психіки та особистості індивіда, її неповноримість. Виявляється в рисах темпераменту, характеру, у специфіку інтересів, якостей процесів перцептивних (сприйняття) та інтелекту, потреб та здібностей індивіда.

ІНДИВІДУАЦІЯ 499618 71809 – процес пошуку людиною душевної гармонії, інтеграції, цілісності, осмисленості. Поняття ідивідуації займає в психології аналітично-

ський центральне місце.

ІНДІГО 498716 319 882 19 – етноспецифічний термін, що означає синдромні прояви регресії поведінки – з раптово наступаючим зміною свідомості і неконтролюючим прагненням є людське м'ясо.

ІНДИКАЦІЯ 489 064 3191 –

1. Процес і результат вказівки наявності чи відсутності якогось стану чи процесу.
2. Процес і результат відображення стану або ходу процесу чи іншого об'єкта спостереження, його якісних чи кількісних характеристик.

ІНДУКТОР 489614 719 – суб'єкт, що адресує повідомлення реципієнту. Синонім – комунікатор.

ІНДУКЦІЯ 499711898418 – рух знання від поодиноких тверджень до загальних положень. Тісно пов'язана із дедукцією. Логіка розглядає індукцію як вид умовиводу, різниці. чаю індукцію повну та неповну. Психологія вивчає розвиток та порушення індуктивних міркувань. Рух від одиничного до загального знання аналізується у його обумовленості всіма психічними процесами і будовою розумової діяльності сти в цілому.

ІНЕРТНІСТЬ 419517 31948 – поняття, що використовується в психофізіології для позначення низької рухливості системи нервової, при якій характерні труднощі у перемиканні подразників умовних з позитивного модусу на гальмівний, та навпаки. При патологічних порушеннях, наприклад, при поуразженні часток лобних, інертність може виявлятися у вигляді персеверації.

ІНІЦІАТИВА 428714318 7 – прояв суб'єктом активності, не стимульованої ззовні і не певної незалежності ними від нього обставинами.

ІНІЦІАЦІЯ 489614 7129 – комплекс дій, в основному обрядових, за допомогою яких відбувається і формально за-

кріпиться зміна соціального статусу індивіда, відбувається включення його до якогось замкнутого об'єднання, придбання ним особливих знань, і навіть функцій чи повноважень.

ІННЕРВАЦІЯ 499617 81914 – проведення нервового возбудіння у різні органи.

ІННОВАЦІЯ 51931791814 (нововведення) – у соціально-психологічний аспект – створення та використання різного виду нововведень, що породжують значні зміни в соціальній практиці. Розрізняються соціально-економічні, організаційні-но-управлінські та техніко-технологічні інновації.

ІНСТАНЦІЯ 598614 319 7 (система) – складова частина апарата психічного.

ІНСТИНКТ 588914 31914 - сукупність вроджених компонент поведінки та психіки тварин та людини.

ІНСТИНКТ САМОЗБЕРЕЖЕННЯ 498175 61491 – враженні спонукання та форми поведінки, спрямовані на насприяння умов життя і виживання. У психоаналізі до елементарних інстинктів самозбереження відносять голод і спрагу.

ІНСТИНКТ СЕКСУАЛЬНИЙ – 54 8 711 9 1 8 211.

ІНТЕГРАЦІЯ 491619 881 89 – як внутрішньогруповий процес – створення внутрішньої єдності, згуртованості, що вирається в ідентифікації колективної, згуртованості групи як її ціннісно-орієнтаційну єдність, об'єктивність у поженні та прийнятті відповідальності за успіхи та невдачі в діяльності спільної.

ІНТЕГРАЦІЯ ГРУППОВА 918517 918 48 –

1. Стан групи, характерний:

а) упорядкованість внутрішньогрупових структур;

б) узгодженість основних компонентів системи групової активності;

в) стійкість субординаційних взаємозв'язків між ними;

г) стабільністю та наступністю їх функціонування;
д) іншими ознаками, що свідчать про психологічну єдність та цілісність соціальної спільності.

2. Ієрархічно організована сукупність усередині групових процесів, які забезпечують досягнення названого стану.

ному існуванні групи, що передбачає наявність процесов, що перешкоджають порушенню психологічної безпеки групи. Відсутність інтеграційних властивостей неминує веде до розпаду будь-якої спільності.

ІНТЕЛЕКТ 419886 7198 – це поняття визначається досить різноманітно, але у загальному вигляді мають на увазі індивіду-

альні особливості, що відносяться до сфери пізнавальної, насамперед

всього – до мислення, пам'яті, сприйняття, уваги та ін. Під-

розуміється певний рівень розвитку розумової дія-

льності особистості, що забезпечує можливість набувати

все нові знання та ефективно використовувати їх у ході життєдіяльності

яльності, – здатність до здійснення процесу пізнання та

до ефективного вирішення проблем, зокрема – при оволодінні новим колом життєвих завдань.

ІНТЕЛЕКТ: СТРУКТУРА 459618 71949 – структуру ін-

телекту описує факторно-аналітична теорія, в якій

виділяється два види інтелекту: 1) текучий <fluid> - який

істотно залежить від спадковості і фігурує в завданнях,

де потрібно пристосування до нових ситуацій;

сталізований <crystallized> – в якому відбито минуле

досвід.

ІНТЕЛЕКТ МИСТЕЦЬКИЙ 498716 319 808 –

1. Умовне позначення кібернетичних систем та їх логіко-математичного забезпечення, призначених для вирішення деяких завдань, які зазвичай вимагають використання здібностей інтелектуальної людини.

2. Сукупність функціональних

можливостей електронно-обчислювальної машини - комп'ютера – вирішувати завдання, які раніше вимагали обов'язкової участі людини.

ІНТЕЛЕКТ ПРАКТИЧНИЙ 498 016 719 78 (інтелект сенсомоторний) – Поняття для позначення стадії розвитку інтелекту в період від народження до 2 років, що передуює періоду інтенсивного оволодіння мовою, протягом якої досягається координація сприйняття та руху. На цій стадії дитина взаємодіє з об'єктами, їх перцептивними та моторними сигналами, – але не зі знаками, символами та схемами, репрезентуючи об'єкт.

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ 598716 3194 – механізм захисний, дія якого проявляється в специфічному способі аналізу проблем, що стоять перед особистістю, характерному надмірним перебільшенням ролі розумової компоненти при повному ігноруванні емоційних, афективних, чуттєвих складових аналізу.

ІНТЕЛІГЕНТНІСТЬ 599617319 8 – сукупність особливих якостей індивіда, що відповідають соціальним очікуванням, суспільством переважно до осіб, зайнятих розумовою працею та художньою творчістю, у більш широкому аспекті – до людей, які вважаються носіями культури.

ІНТЕНСИВНІСТЬ 598614319 819 – 1. Якісна характеристика, що виражає високу міру, ступінь сили, напруженості, насиченості якогось прояву чи процесу. 2. Качення або кількісна характеристика міри сили, напруженості, продуктивності якогось процесу чи явища.

ІНТЕНСИВНІСТЬ: ПЕРЕМІЩЕННЯ 498619 718 519 – один із психічних процесів сну. Під час діяльності сну відбувається переміщення психічної інтенсивності, що складається у тому, що деякі важливі уявлення та думки позбавляються панівного значення, але в першому плані виступають інші, мабуть того не заслуговують. Переміщення інтенсивності можна назвати переоцінкою психічних цінностей.

ІНТЕНЦІЯ 599 061 898719 (інтенціональність) – устремленність, спрямованість свідомості, мислення певний об'єкт.

ІНТЕНЦІЯ ПАРАДОКСАЛЬНА 489648 719 31 – психотерапевтичний прийом. Полягає в тому, що клієнт, який мучить страхом очікування, отримує від логотерапевта інструкцію: критичної ситуації або безпосередньо перед її настанням хоча б на кілька хвилин захотіти (при фобіях), або ж самому здійснити (при неврозах нав'язливості) те, чого він боїться.

ІНТЕРАКЦІОНІЗМ 59488 44 71931 – направлення у співтимчасової західної соціальної психології. Під соціальним взаємодією в інтеракціонізмі розуміється безпосередня міжособистісна комунікація («обмін символами»), важлива особливістю якої визнається здатність людини «брати участь іншого», уявляти, як його приймає партнер зі спілкування або група («генералізований інший»), та відповідно інтерпретувати ситуацію та конструювати власні дії.

ІНТЕРАКЦІЯ 489 067 319 80078 – взаємодія, вплив ність один на одного.

ІНТЕРВ'Ю 488617 389016 – у психології – спосіб отримання соціально-психологічної інформації за допомогою усного опитування.

ІНТЕРВ'Ю ДІАГНОСТИЧНЕ 489061 71931 – метод отримання інформації про властивості особистості, що використовується на ранніх етапах психотерапії Служить особливим засобом установлення тісного особистого контакту із співрозмовником. У багатьох ситуаціях клінічної роботи виявляється важливим способом проникнення у внутрішній світ клієнта і розуміння його труднощів ній.

ІНТЕРВ'Ю КЛІНІЧНЕ 519488 061714 089 - метод

терапевтичної розмови під час надання психологічної допомоги.

ІНТЕРІОРИЗАЦІЯ 548 316 719 888 – процес формування внутрішніх структур психіки, що обумовлюється засвоєнням структур та символів зовнішньої соціальної діяльності.

ІНТЕРОЦЕПТОР 498617 319881 (інтерорецептор) – чутливі закінчення – рецептори, що сприймають деякі механічні, хімічні та інші зрушення у внутрішній середовищі організму. Розташовані в м'язах, сухожиллях, судинах, внутрішніх органах та ін.

ІНТЕРОЦЕПЦІЯ 519 814 319 889 (інтерорецепція) – чутливість внутрішніх органів.

ІНТЕРПСИХОЛОГІЧНИЙ 591698 718 4 – міжособистісний, що відбувається в психіці кількох суб'єктів, при взаємодії психіки.

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ 498 617 889 511 – 1. Взаємопридушення одночасно виконуваних процесів (насамперед відносяться до пізнавальної сфери), обумовлене обмеженням обсягом розподіленої уваги. 2. Погіршення збереження матеріалу, що запам'ятовується в результаті впливу (накладання) іншого матеріалу, з яким оперує суб'єкт.

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ НАВИЧОК 918488 712 81 – перенесення вже вироблених приватних навичок на новостворену діяльність на підставі їх часткової, суто зовнішньої подібності, що призводить до труднощів засвоєння нової навички.

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ ПРОАКТИВНА 549 316889 019 – явищення діяльності мнемічної, що полягає в погіршенні збереження заучуваного матеріалу під впливом попередньо заученого (інтерферуємого) матеріалу. Збільшується за зростання ступеня заучування інтерферуємого матеріалу та збільшення його обсягу, а також у міру наростання ступеня подібності заучуваного та інтерферуємого матеріалу.

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ РЕТРОАКТИВНА 898 764819 –

погіршення збереження завченого матеріалу, спричинене зауванням або оперуванням з наступним (інтерферуючим) матеріалом. Відносна величина її зменшується у міру досягнення стійкого критерію засвоєння первинного матеріалу. Інтерференція ретроактивна зростає в міру збільшення подібності завченого та інтерферуючого матеріалу та досягає максимуму при їх збігу.

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ СЕЛЕКТИВНА 488761 8 – явище діяльності мнемічної (пам'ять), що виражається у затримці відповіді питання внаслідок мимовільного впливу нього значення слова. Наочно виступає при розв'язанні задачі ня кольору букв якогось слова, особливо якщо саме це слово – назву кольору.

ІНТРАПУНІТИВНІСТЬ 916 071918 4 – схильність постійно звинувачувати за всі невдачі самого себе.

ІНТРОВЕРСІЯ 498601 718 14 – Звертаність свідомості до самому собі, поглиненість власними проблемами і переживленнями, що супроводжується ослабленням уваги до оточуючих щему. Одна з базових характеристик особистісних. Протилежне поняття – екстраверсія.

ІНТРОВЕРСІЯ 4986 01 718 14 (і екстраверсія) – характеристика відмінностей індивідуально-психологічних людини, крайні полюси якої відповідають переважній спрямованості особистості або світ зовнішніх об'єктів, або на явища власного суб'єктивного світу.

ІНТРОЕКЦІЯ 4984 71 614 8908 – повне включення індивидом у свій світ внутрішній – психіку – сприйманих ним образів, поглядів, мотивів та установок інших людей, коли він вже не розрізняє власні та не власні уявлення. Інтроекція - одна з основ ідентифікації, психічний хутра нізм, що грає значну роль у формуванні Над-Я.

ІНТРОСПЕКЦІЯ 891 698061 718 – метод самоспостереження, психологічного аналізу, вивчення психіки та її процесів пу-

тим суб'єктивного спостереження за діяльністю власною психіки (самопостереження; моносpekція). Полягає у спостереженні власних процесів психічних, без використання інструментів чи еталонів.

ІНТРОСПЕКЦІЯ АНАЛІТИЧНА 898 716 319 68 – метод інтроспективний. Характерний прагненням до повного розчленовування чуттєвого образу на складові елементи, не редуковані до параметрів подразника.

ІНТРОСПЕКЦІЯ СИСТЕМАТИЧНА 519481 918917 – метод інтроспективний. Характерний орієнтацією на відслідковування основних стадій процесу мислення на базі ретроспективного звіту.

ІНТРОСПЕКЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА 914 891 618 378 – «самопостереження експериментальне», при якому випробовується ретельно спостерігає за динамікою переживаних їм состоянь на кожній із стадій виконання інструкції.

ІНТУЇЦІЯ 489611 094 892 - відшукання, часто практично моментальне, розв'язання задачі при недостатності логічних основ; знання, що виникає без усвідомлення шляхів та умов його отримання – як наслідок «безпосереднього розсуду». Тракується і як специфічна здатність (наприклад, інтуїція художня або наукова), і як цілісне охоплювання умов ситуації проблемної (інтуїція чуттєва та інтелектуальна), і як механізм творчої діяльності (інтуїція творча) (творчість; уява).

ІНФАНТИЛІЗМ 489618 719 31 – 1. Збереження у психіці і поведінці дорослої людини властивостей, чорт, якостей і особливостей. ностей, властивих дитячому віку. 2. Форма затримки при проходженні стадій розвитку онтогенетичного, при якому виявляються недорозвиненими і функції фізичні, і психічні ські. При цьому зберігається можливість повної компенсації розвитку психічного надалі.

ІНФАНТИЛІЗМ ОСОБИСТИЙ 596 489 – збереження в психіці та поведінці дорослого особливостей, властивих дитячому віку. Індивід, якому властивий інфантилізм - інфантил – при нормальному або навіть прискореному фізичному та розумовому розвитку відрізняється незрілістю емоційно-вольової сфери, що виявляється у несамотійності рішень і дій, почуття незахищеності, у зниженій критичності по відношенню до себе, підвищеної вимогливості до турбот інших про себе, у різноманітних компенсаторних реакціях (фантазування, що заміщає реальні вчинки, егоцентризм та пр.).

ІНФОРМАНТ 591648 718– суб'єкт, включений до експерименту мент та інформуючий експериментатора (безпосередньо або опосередковано – письмово) про особливості свого взаємодії. ня з об'єктом.

ІНФОРМАТИКА 8918 914 319 – 1. Наука, що вивчає процеси передачі та обробки інформації. 2. Сукупність відраслей народного господарства, що займаються процесами збору, перетворення і споживання інформації. 3. Сфера людської діяльності. 4. Наука, що вивчає процеси обробки інформації за допомогою комп'ютерів.

ІНФОРМАЦІЯ 419 317 819 209 - 1. Деякі відомості про навколишньому світі та процесах, що йдуть у ньому – об'єкт зберігання, переробки та передачі – сприймаються людиною або спеціальними пристроями. 2. Повідомлення про стан справ, про співстоянні чогось.

ІНФОРМАЦІЯ: ОБРОБКА ПАРАЛЕЛЬНА 498 714 318 218 9 – (паралельна обробка інформації) модель обробки інформації в головному мозку, згідно з якою інформація проходить ряд перетворень у певних «функціональних блоках» мозку – так, що у кожний момент часу її обробка ведеться одночасно (паралельно) в нескільки «блоків». Використовується в психології когнітивної.

ІНФОРМАЦІЯ: ОБРОБКА НАСЛІДНА

429 614 899 717 (послідовна обробка інформації) – модель обробки інформації в головному мозку, згідно з якою інформація по черзі проходить ряд перетворень у визначених «функціональних блоках» мозку - так, що в кожен момент часу її обробка ведеться лише в одному «блоці». користується у психології когнітивної.

ІНЦЕСТ 348 617 (інцестуальність, інцестуозність) – сексуальні відносини (коїтус) з кровними родичами, кровоздратування. Вроджений еротичний потяг, спрямований на батьків (комплекс Едіпа), - одна з компонентів неврозу, а також поширена форма сексуальних відносин в першому побутовому суспільстві.

ІПОХОНДРІЯ 428 761 319 88 – хворобливий стан або захворювання, характерне надмірною увагою до свого здоров'я перед невиліковними хворобами (наприклад, канцерофобія, кардіофобія та ін), схильністю перебільшувати болезні явища і приписувати собі неіснуючі тяжкі недуги.

ІРАДІАЦІЯ 498 078 319 488 9 – здатність нервового процесу поширюватися з місця свого виникнення на інші нервові елементи.

СПОКАРЕННЯ АППЕРЦЕПТИВНЕ 498 317918481 – будь-які індивідуальні відхилення від стандартної інтерпретації стимулу.

МИСТЕЦТВО СЦЕНИЧНЕ 498 817 019 – один із способів пізнання людини. Відтворюючи сценічні дії персонажа в обставинах, пропонованих автором п'єси, актер переживає два типи емоцій: 1) пов'язані з успішністю своєї професійної діяльності; 2) подібні до емоцій зображуваного їм особи.

ІСПУГ 498317 918 – стан у ситуації раптової, несподіваної небезпеки.

91– суб'єкт, над яким проводяться психологічні дослідження; учасник дослідження психологічного.

ДОСЛІДЖЕННЯ 529 311 488 07 –

1. Проведення наукового вивчення.
2. Огляд для з'ясування, вивчення чогось.
3. Наукова праця.

ДОСЛІДЖЕННЯ: ТЕМА 318499614 – аспект якоїсь проблеми або окреме питання, яке спеціально вивчається в даному дослідженні.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОНГІТЮДНЕ 419811 918 (дослідження лонгitudіональне) - тривале і систематичне вивчення одних і тих же піддослідних, що дозволяє визначати діапазон вікової та індивідуальної мінливості фаз життєвого циклу людини; вивчення певних індивідуальних особностей одних і тих же дітей протягом кількох років, якому можна використовувати методи спостереження, експерименту та тестування.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПАТОГРАФІЧНЕ 418917 2188 4 – цикл психоаналітичних досліджень.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЛОТАЖНЕ 481 912 – пробно-пошуковий тип дослідження, який проводиться перед основою ним і є його спрощеною формою. У психології соціальної дослідження пілотажне (робочий термін - зондаж) приміняється для встановлення необхідного обсягу вибірки, уточнення змісту та кількості питань анкети, часу опитування та ін. У тестології дослідження пілотажне (робочий термін – претест) служить засобом виявлення деяких стандартів основного тесту.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛЬОВЕ 319 917 81944 – тип дослідження вивчення соціальних явищ або поведінки угруповань тварин за допомогою вивчення їх у нормальних, природних умовах.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОДІАГНОСТИЧНЕ 488

718 918 41 – зазвичай на його основі перевіряються гіпотези про залежність.

симостях між різними психологічними характеристиками. Дослідження психодіагностичне включає: 1) розробку вимог до вимірювальних інструментів; 2) конструювання та апробацію методик; 3) вироблення правил обстеження; 4) обробку та інтерпретацію результатів.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНЕ 312 418 912 8 –

передбачає такі етапи: 1) формулювання проблеми; 2) вихід гіпотези; 3) перевірка гіпотези – отримання даних емпіричних та обробка їх; 4) інтерпретація результатів перевірки – співвідношення отриманих результатів з вихідною гіпотезою, висновки про достовірність гіпотези та подальше співвіднесення

її з теорією, у межах якої формувалася гіпотеза; при необхідності - перегляд певних положень, що породжує нові проблеми, нові гіпотези - та ін.

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРНЕ 918 117 4889018 (дослідження кореляційне) - дослідження характеристик особистості. Суть їх

– у тому, що за допомогою аналізу факторного на великому коли-
Якість піддослідних встановлюється, які риси особистості середньому сильно корелюють між собою, які слабко. Положительно корелюючі риси – ті, що частіше поєднуються в одній людині.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМПІРИЧНЕ 489361 819 48 – виконання, засноване на отриманні, аналізі та узагальненні дослідних (емпіричних) даних.

ІСТЕРІЯ 5154891 – один із видів неврозів – патохарактерологічне порушення, пов'язане з надмірною схильністю до навіювання та самонавіювання, а також слабкістю свідомого контролю за поведінкою. Характерна різноманітними порушеннями.

ями психіки, сфери рухової, чутливості.

ся своєрідними істеричними характером, випадками, порушеннями свідомості та функцій внутрішніх органів.

ІСТЕРІЯ СТРАХУ 891488 916 71 - найчастіше і перше психоневротичне захворювання дітей – «неврози дитинства» – завжди розвивається переважно у фобії. Психічний механізм її відповідає механізмам фобій, виключаючи один момент: при істерії страху лібідо, звільнене з патогенного матеріалу шляхом витіснення, не конвертується – не переходить із сфери психіки на тілесну іннервацію, а залишається вільним у вигляді страху. Істерія страху може комбінуватися з конверсійною істерією.

ІСТОРІОГРАФІЯ 498714 318 7 – 1. Наука, що вивчає розвиток історичних знань, іноді – синонім історії як науки. 2. Історія вивчення певної проблеми.

Й

ЙОГА 488 712 89901 – давньоіндійська релігійно-філософська система особистого вдосконалення, пов'язана з системою психофізичного тренування, спрямованої на зміня психіки за рахунок гранично високих ступенів концентрації уваги.

К

КАНДАВЛІЗМ 489016681 9 (кандаулезізм) – вид статевого збочення, при якому чоловік отримує статеву насолоду. ня при демонстрації іншим оголеною партнеркою або її фотографій.

КАНЦЕРОФОБІЯ 209 488 6190 – вид неврозу, характерний патологічною острахом захворювання на рак.

КАПРИЗ 523 488719 – дрібна забаганка, примха – без дійної потреби, потреби, необхідності.

КАПРИЗ ДИТЯЧИЙ 317988 9178 (капризи дітей) – стремлення дітей – насамперед віку дошкільного та молодшого

шкільного – робити щось усупереч розпорядженням дорослих. Часто супроводжується плачем чи криком. Сприятливими умовами віями для появи капризів служить перевтома, слабкість нервової системи, підвищена емоційна збудливість.

КАРТА КОГНІТИВНА 488916 3194 – суб'єктивна картина, що має насамперед просторові координати, якої локалізовані окремі предмети, що сприймаються; образи ситуацій знайомого просторового оточення. Здаються та змінюються в ході активної взаємодії суб'єкта зі світом.

КАРТИНА ХВОРОБИ ВНУТРІШНЯ 318914 888 01 (внутр-
ання картина хвороби) – цілісний, що виникає у хворого образ свого захворювання.

КАРТИНА СВІТУ ЕТНІЧНА 521485 618 – єдина орієнтація когнітивна, фактично – невербалізоване, імпліцитне вираження розуміння членами кожного суспільства, в тому числі спільності етнічної, «правил життя», диктованих соціальними, природними та «надприродними» силами. Передє зведенням основних припущень і припущень, зазвичай не усвідомлюваних і не обговорюваних, але напрямних і структурують поведінку представників цієї спільності майже так само, як граматичні правила, несвідомі більшістю людей, структурують і направляють їх поведінку лінгвістичне.

КАТАЛЕПСІЯ 319 781 3194 – сноподібний стан, характерне зниженням чутливості до зовнішніх і внутрішньоним стимулам, «восковою гнучкістю» - мимовільного збереження будь-якої пози без видимих зусиль. Може виникати в гіпотичному сні, а також при деяких захворюваннях психічних (шизофренія, істерія та ін.).

КАТАРСИС 488916 319 (катарза) – спочатку – емоційна потрясіння, стан внутрішнього очищення, викликаний у глядача античної трагедії внаслідок переживання за долю героя, як правило, завершується смертю. Сильне емоційне потрясіння, викликане не реальними подіями

життя, але їх символічним відображенням – наприклад, у виробництві веденні мистецтва.

КАТАРТИЧНИЙ 4890 19218 – що викликає розрядку афектів патогенних за допомогою катарсису від спогаду та повторне переживання минулих подій.

КАТЕГОРІАЛЬНІСТЬ 319681 0198 – властивість сприйняття, що існує на рівні свідомості і характеризує особистісний рівень сприйняття, - здатність до виділення в перцептивному просторі певних областей, що мають більше або менш окреслені та стійкі межі. При цьому чіткість даних кордонів тісно пов'язана з перцептивними завданнями, розв'язуючими індивідом.

КАТЕГОРИЗАЦІЯ 318916489 - процес психічний віднесся одиничного об'єкта, події, переживання до якогось класу, – як вербальні та невербальні значення, символи, сенсорні та перцептивні еталони, соціальні стереотипи, стереотипи поведінки та ін. Безпосередньо включений у процеси сприйняття, мислення, уяви, об'єкт яких восприймається і мислиться не як одиничність, безпосередня даність, але як представник узагальненого класу, причому на об'єкт переносяться особливості даного класу явищ.

КАТЕКСИС 219488 0184 – «енергетичний заряд», своєрідний різний квант психосексуальної енергії.

КАУЗОМЕТРІЯ 428911 3197 – метод дослідження суб'єктивної картини шляху життєвого та часу психологічного особи. Належить до методів біографічних; спрямована на опис не тільки минулих, а й передбачуваних майбутніх етапів життєвого шляху.

КІНЕСТЕЗІЯ МОВНА 519488 914 31 – аферентні імпульси, що йдуть від периферичних органів мови в кору мозку головного. Виникають не тільки за зовнішньої мовної активності, але і при виконанні розумових дій, коли може

відбуватися підвищення тону мовної мускулатури і поява рухової імпульсації з-за прихованого промовляння слів.

КЛАУСТРОФОБІЯ 489317918 999 – вид неврозу, характерний патологічною острахом закритих просторів і приміщень.

КЛІТКА БІПОЛЯРНА 818 217 318 514 – клітини нервові, відповідальні за передачу сигналів від колб і паличок до клітин гангліозних сітківки.

КЛІТКА ГАНГЛІОЗНА 528 471 918 319 – клітини нервові сітківки, що отримують нервові сигнали від колб і паличок через клітини біполярні та передають їх у головний мозок по нерву зоровому, освіченому їх аксонами.

КЛІТКА ГЛІАЛЬНА 498 378 019 481 – допоміжні клітини нервової тканини. По-видимому, забезпечують харчування нервових клітин; на думку деяких авторів, також беруть участь у формуванні пам'яті довготривалої.

КЛІЄНТ 398617 891319 – людина, яка звернулася за психологічною допомогою. Цей термін краще за термін "пацієнт", що підкреслює стан хвороби.

КЛІМАТ 3918998980171 – багаторічний статистичний режим погоди, характерний деякій місцевості в силу її географічного положення. У психології термін застосовується розвинуто – метафорично.

КЛІМАТ СОЦІАЛЬНО – ПСИХОЛОГІЧНИЙ 390619 001798 (клімат морально – психологічний; клімат психологічний; атмосфера психологічна) – якісна сторона відносин міжособистісних, що виявляється у вигляді совокупності психологічних умов, що сприяють або перешкоджають продуктивній діяльності спільної та всесторонньому розвитку особистості групи.

КЛІШЕ 489617 318914 811 (кліше поведінкове) – поверх-
методи поведінки, стереотипні способи взаємодій
ства.

КОГНІТИВІЗМ 489061 918715 – напрям у психології
(підхід когнітивний; психологія: підхід когнітивний,
психологія когнітивна, психотерапія когнітивна). Твердження-
ет, що індивіди - не просто машини, механічно реагую-
щі на внутрішні чинники чи зовнішні події; розуму чоло-
століття доступно щось більше, ніж інформація, що надходить
ззовні. Когнітивний підхід в основному полягає в стремлі-
ні зрозуміти, яким чином людина розшифровує інформацію.
цію про дійсність і організує її, щоб приймати рішення.
ня або вирішувати нагальні завдання.

«КОЛЕДЖ НЕЗРИМИЙ» 319 041 899 017 – об'єднання
вчених, які працюють у різних установах та спілкуються
між собою шляхом використання особистих контактів – усних та
письмових.

КОЛЕКТИВ 328677 918421 – група об'єднаних общ-
ми цілями та завданнями людей, що досягла у процесі діяльності
спільний високий рівень розвитку.

КОЛЕКТИВ: ЄДНІСТЬ ПРЕДМЕТНО-ЦІННІСТЬ-
НОЕ 598 716 388901 – нормативна інтеграція індивідуальних
діяльностей у групі, коли кожна діяльність, будучи
функціонально специфічна по об'єкту або способам його преоб-
і займаючи ієрархічно різні місця в системі
внутрішньогрупової активності, опосередкована єдиним ціннісним
змістом предмета діяльності спільної. Така єдність
– найважливіша складова інтеграції соціальної групи як
сукупного суб'єкта діяльності.

КОЛЕКТИВ НАУКОВИЙ: ПРОГРАМА ДОСЛІДОВА-
ТЕЛЬСЬКА 378966 819716 918 – (дослідна програма
наукового колективу) основа та спосіб організації індиві-
дуальної та колективної наукової діяльності, одне з ключових
вих понять психології соціального колективу наукового. За-
народжується в ситуації проблемної, обумовленої логікою роз-

пізнання, науково – соціальним контекстом та унікальним життєвим шляхом вченого. Містить категоріальні, теоретичні, операційні, ціннісно – нормативні підстави наукової діяльності, уявлення про проєктований результат і стратегії його досягнення, та ін.

КОЛЕКТИВІЗМ 589061 918 712 – як властивість особистості - Виражає рівень соціального розвитку людини, виявляється в особистій відповідальності за суспільний прогрес, колектив, у постійних діях на благо суспільства. Колективізм – принцип організації взаємовідносин та діяльності спільної людей, що виявляється в усвідомленому підпорядкуванні особистих інтересів громадським інтересам, у товариському співробітництві, у готовності до взаємодії та взаємодопомоги, у взаєморозумінні, доброзичливості та тактовності, інтересі до проблем та потреб один одного.

КОЛЕКТИВООСВІТА 588901 708961 8 – стадія групоутворення, що означає перехід групи в ході сумісності. ній соціально цінної діяльності від низького до вищого рівня розвитку, зрештою – до колективу.

КОМА 498716388917 – порушення діяльності свідомості, характерне відсутністю реагування на зовнішні дії, включаючи подразники болючі. При цьому зіниці розширені, реакція світ не фіксується. Часто виникають патологічні рефлексії.

КОМУНІКАЦІЯ 491689 318712 – 1. Поняття, близьке до поняттю спілкування, але розширене. Це – зв'язок, під час якого відбувається обмін інформацією між системами в живій та неживій природі.

КОМУНІКАЦІЯ МАСОВА 518 555 948 71 – систематичне поширення, за допомогою технічних засобів тиражування, спеціально підготовлених повідомлень, перед які становлять соціальну значимість, серед чисельно великих, анонімних, розосереджених аудиторій для впливу

на встановлення, оцінки, думки та поведінку людей. Важливий соціальний та політичний інститут сучасного суспільства, виступаючий як підсистема більш складної системи комунікації, у широких масштабах виконує функції ідеологічного та політичного впливу, підтримки соціальної спільності, організації, інформування, освіти та розваги. Комунікації масової властиві інституціональний характер джерел та відстроченість зв'язку зворотного між джерелами та аудиторіями.

КОМПЕНСАЦІЯ 528916 388 917 – реакція організму та психіки, що протидіє травматичним збудженням шляхом вилучення активної енергії у всіх психічних систем і собудівлю відповідного енергетичного заповнення навколо травмованих елементів.

КОМПЕНСАЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНА 488716 318914 (компенсація функцій) - відновлення цілісної діяльності, порушеної після випадання з її структури тих чи інших функцій. Відбувається або на основі збережених функцій, або за рахунок перебудови частково порушених функцій.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА 589 411 399 01 - здатність індивіда ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми в системі відносин міжнісних. Формується в ході освоєння індивідом систем загальної та включення в діяльність спільну.

КОМПЛЕКС 498764 388 91 –

1. Сукупність, поєднання предметів, дій, явищ або властивостей, що становить єдине ціле.
2. Поєднання окремих процесів психічних у ціле, відмінне від суми своїх елементів.
3. Специфічна інтерпретація комплексу дана в психоаналізі, де він розуміється як група психічних процесів, об'єднана єдиним афектом, сформована на основі глибинних філогенетичних структур.

КОМПЛЕКС КАСТРАЦІЙНИЙ 489068719317 (комплекс кастрації) - своєрідна дитяча реакція на приписування емоції батькові сексуальне залякування або придушення ранньоінфантильної сексуальної діяльності. Також – страх за пеніс у хлопчика, заздрість із – за пеніса у дівчинки.

КОМПЛЕКС МУЖНІСТЬ 918617 399 814 – група уявлень, що складається головним чином із почуття заздрості, малоцінності та надії дівчинки знайти коли – нібудь пеніс і так стати рівною чоловікові. Це іноді уявляє великі труднощі у розвитку жіночності. Якщо подолання комплексу не вдається, у душевному житті починається «процес заперечення»: дівчинка відмовляється визнати факт своєї «кастрації» і твердо переконана, що володіє пенісом і тому змушена вести себе як чоловік.

КОМПЛЕКС неповноцінності 498 064 317 (комплекс малоцінності) – що веде до невротичних відхилень синдром психопатологічний, який полягає у стійкій впевненості людини у власній неповноцінності як особистості.

КОМПЛЕКС ОЖИВЛЕННЯ 489064 319 – поняття означає різні позитивні емоційно - рухові реакції. Реакції немовляти на появу дорослого, особливо на голос матері, її обличчя, дотику, або красиві іграшки, приємні звуки та ін. Виражається в завмиранні та зоровому зосередженні на об'єкті сприйняття, посмішці, звуках, що видаються, двигателю похвалюванню.

КОМПЛЕКС ПОЛІКРАТУ 491068 7143 – поняття, введення в рамках психоаналізу класичного для пояснення стану людини, характерного почуттям тривоги, що зростає по мірою того, як він досягає все більших життєвих вершин, і обумовленим небажанням бути поміченим «заздрісними богами» і втратити всі досягнуті блага.

КОМПЛЕКС ЕДІПА 488661 010 89 (комплекс Едіпов, комплекс Едіповський) - поняття, введення в рамках психоана-

ліза класичного, - іманентне несвідоме еротичне потяг дитини до батька протилежної статі та пов'язаний-не з ним агресивне почуття до батька своєї статі. Виник-комплекс уявлень і почуттів, що в ранньому дитинстві, пре-майново несвідомих, які полягають у статевому волі-ченні хлопчика до батька протилежної статі і стремлі-ні фізично усунути батька однієї статі.

КОМПЛЕКС ЕЛЕКТРИ 914 668 504 31 – поняття психо-аналізу класичного. Несвідомий еротичний потяг дівчинки до батька і пов'язані з цим негативні установки до мате-ри.

КОМПЛЕКСНИЙ 518477 39841 – являє собою комплекс чогось – або; охоплює групу об'єктів, явищ, процесів та ін.

КОМПРОМІС 5948981 819 47 – механізм захисний, забезпечує лише часткову реалізацію хворобливих ім-пульсів.

КОНВЕРГЕНЦІЯ 319489481317 – зведення осей глядач-них обох очей на деякому об'єкті або одній точці просторих зорового.

КОНВЕРСІЯ 489716319 888 – Освіта нового значення слова: 1) або за переході їх у нову парадигму словозміні-ня: наприклад, «пекти» – іменник, «пекти» – дієслово; 2) чи-бо при вживанні його в контексті, відмінному від традиційно-го. Буває причиною появи бар'єрів смислових при загально-ні.

КОНВЕРСІЯ ІСТЕРІЧНА 489715128 – соматичне вирішення конфлікту несвідомого; процес, в ході якого-го афекту, що розвинувся при патогенних умовах, був закритий нормальний вихід, чому ці «защемлені афекти» знаходять ненормальний вираз (застосування), або залишаються як вико-точники постійного збудження, обтяжуючи душевне життя.

КОНКРЕТИЗАЦІЯ 48916171891 – наповнення узагальнено-

го, схематизованого образу когнітивного деякого предмета чи ситуації приватними, конкретизованими ознаками, за рахунок чого стає можливим просування про рішення конкретних завдань.

КОНКУРЕНЦІЯ 558477 018 917 – одна з основних форм організації взаємодії міжособистісної, характерна до-стиженням індивідуальних чи групових цілей та інтересів у умовах протиборства з тими же цілями, що домагаються, і інтересів іншими індивідами чи групами. сильною персональною залученістю, активізацією суб'єкта дії, частковою деперсоналізацією уявлень про «противнику».

КОНСТАНТНІСТЬ 51438891817 (константність сприйняття) - закономірність сприйняття, в якій проглядається зв'язок з особливостями подразника та психофізіологічними закономірностями. Відносна стійкість, незалежність. сприймаються характеристики об'єктів при зміні умов сприйняття. Дозволяє зберегти незмінними властивості предмета. та незалежно від того, з якої відстані, під яким кутом і при якому освітленні вони сприймаються.

КОНСТИТУЦІЯ 514 81291876 (конституція організму) – поєднує кілька груп властивостей – морфологічних, біохімічних, фізіологічних, - які в сукупності, але при провідному впливі властивостей системи нервової, складають основу та механізм темпераменту.

КОНСТИТУЦІЯ СЕКСУАЛЬНА 518876 3184 – тип сексуальної організації індивіда, у формуванні якого значальна роль належить вродженим компонентам сексуальності. Різноманітні феномени нормального та аномального поведінки великою мірою обумовлені типом конституції сексуальної.

КОНСТРУКТ ОСОБИСТИЙ 514889 316718891 – утворює-ний суб'єктом класифікаційно - оцінний еталон, по-засобом якого реалізується розуміння об'єктів у їх сход-

ні між собою та на відміну від інших.

КОНСТРУКТИВІЗМ 5194886191 – когнітивний розвиток – це результат поступового процесу, що складається з послідовних стадій. Намагаючись зрозуміти дійсність, дитина по-постійно стикається з новими проблемами, які вже руйнують сформовані уявлення. Це просування визначається спільним впливом дозрівання системи нервової, досвіду поведінки з різними предметами та таких факторів, як мова та виховання. Спадково і тому властиво всім тільки функціонування інтелекту.

КОНСУЛЬТАЦІЯ 584716319814 –

1. Порада, роз'яснення спеціаліста з певного питання.
2. Один із видів навчальних занять – бесіда викладача з учнями для розширення та поглиблення їх знань.
3. Нарада фахівців із деякого питання.
4. Установа, що надає допомогу – населенню порадами фахівців з деяких практичних питань або ж надає медичну або оздоровчу поміць.

КОНСУЛЬТАЦІЯ ПРОФЕСІЙНА 5847163 59481

- Стратегія психологічної допомоги індивіду при виборі професії та планування професійної кар'єри.

КОНСУЛЬТУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНЕ

7163489 488 101 - форма надання практичної психологічної допомоги у вигляді порад та рекомендацій – на базі попереднього вивчення проблем, що турбують клієнтів, а також вивчення самих клієнтів та їх взаємовідносин з оточуючими людьми.

КОНТАКТ – ПСИХОЛОГІЯ 588 712989614 – метод психотерапії, заснований на теорії психічного, в якій все

міжлюдські відносини виводилися із стосунків чоловіка та жінки. У цьому методі терапевтичний вплив направлялось перш за все на реалізацію здатності клієнта до любові, часто загальмовану з-за неадекватності та поверхнево-

НОСТІ КОНТАКТІВ.

КОНТАМІНАЦІЯ 489016 719 31 – 1. Хибне відтворення інформації, характерне об'єднанням в образі або по-няння частин, що належать до різних об'єктів. 2. Помилкове відтворення слів, що полягає в об'єднанні складів, відносячи-тих, хто до різних слів, в одне слово; наприклад, замість слів "білок" і "свиток" вимовляється "білток". Подібні переста-новки можуть виникати не тільки всередині слів, але і при відтворенні ведення списків слів, коли слова з одного списку відтворюються дяться в іншому. Контамінації сприяє смислова і тлі-тична близькість слів. В основі контамінації лежать явле-ня інтерференції проєктивної ретроактивної. У патології контамінація спостерігається за різних порушень пам'яті.

КОНТЕКСТ 489061 918 41 – яка має смисловий засвід-шністю усне або письмове мовлення, що дозволяє з'ясувати зміст і значення окремих фрагментів, що входять до її складу – слів, виразів чи уривків тексту.

КОНТЕНТ – АНАЛІЗ 319488918 71 – у психології – метод виявлення та оцінки специфічних характеристик текстів та ін-гих носіїв інформації, в яких відповідно до цілей іс-прямування виділяються певні смислові одиниці зі-тримання та форми інформації: психологічні характеристики ки персонажів повідомлень масової комунікації, види взаємодії моделі людей, жанри повідомлень та ін. систематичний замір частоти та обсягу згадок цих еди-ниць у певній сукупності текстів чи інших носіїв інформації. Кон - тент - аналіз дозволяє виявити окремі психологічні характеристики комунікатора, аудиторії, спів-спілкування та їх взаємозв'язку.

КОНТР - ТРАНСФЕР 489016 014 (контртрансфер) - неосо-знане перенесення на особистість клієнта емоційного відно-шення психотерапевта, психоаналітика до значущих для нього лю-дям.

КОНТРАСТ 489 618 – різко виражена протилежність

НІСТЬ.

КОНТРАСТ ГЛЯДНИЙ 48741 31948 – зорова оцінка відносної яскравості чи освітленості предмета, зображення або його кольори, порівняно з фоном.

КОНТРАСТ ЯРКІСНИЙ 491 214 718 212 – співвідношення яскравостей зорових стимулів в одному полі сприйняття при ре-ні завдання на розрізнення.

яскравості для одночасно сприйманих об'єктів 1 – 2%, для послідовно сприйманих – щонайменше 4%. При вирішенні практичних завдань, пов'язаних з розпізнаванням стимулів, діапазон контрасту має бути від 65 до 85%.

КОНТРОЛЬ 514 318 718 48 – один із відносно вчинених шених механізмів регуляції процесів пізнавальних.

КОНТРОЛЬ СОЦІАЛЬНИЙ 319 719 841 21145 – система способів впливу суспільства та груп соціальних на особистість для регуляції її поведінки та приведення його у відповідність до загальноприйнятими у цій спільності нормами. Служить рішення двоєдиного завдання – досягнення та підтримання стабільності соціальної системи, елементом якої є контролює-мий індивід, і забезпечення позитивного розвитку цієї системи. ми.

КОНТУР КОГНІТИВНИЙ 518914319 812 – суб'єктивне завершення цілісної фігури, складеної з окремих фрагментів.

КОНФАБУЛЯЦІЯ 498716319718 – помилкові спогади, спостерігаються при порушення пам'яті.

ЦУКЕРКА ГІРКА 919 217819314 – умовна назва одного з психолого-педагогічних експериментів для дітей віку дошкільного старшого та шкільного молодшого.

КОНФЛІКТ 518716 319414 – протилежне зіткнення спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи поглядів опонентів чи суб'єктів взаємодії.

КОНФЛІКТ: ТИПОЛОГІЯ 5889617889061 – Як
основних спонукань діяльності розглядаються два стремлення: досягти сприятливої мети <Appetenz – тяжіння> та уникнути несприятливої ситуації <Aversion - огида>.

КОНФЛІКТ Внутрішньоособистісний 519 588961 499 1
(конфлікт внутрішньопсихічний) - як правило - породження амбівалентних прагнень суб'єкта. У психоаналізі - первісна і стала форма зіткнення протилежних принципів, потягів, амбівалентних прагнень та іншого, в яких виражається суперечливість людської природи. Конфлікт може виступати, наприклад, як форма взаємодії суперечливих імпульсів несвідомого та свідомого – Воно та понад – Я.

КОНФЛІКТ МІЖГРУПОВИЙ 588961 531 8 – у ньому в
як суб'єктів виступають групи, що мають на меті, несумісні з цілями протистоїть групи.

КОНФЛІКТ МІЖОСІБНИЙ 9 588961 481 – суще-
ють дві форми його - конструктивна і неконструктивна. Неконструктивний міжособистісний конфлікт виникає, коли один з опонентів вдається до морально засуджених методів боротьби, прагне психологічно придушити партнера, дискредитує і принижуючи його в очах оточуючих. Конструктивним міжособистісний флікт буває, тільки коли опоненти не виходять за рамки ділових аргументів та відносин. При цьому можуть спостерігатимуться різні стратегії поведінки.

КОНФЛІКТ НЕВРОТИЧНИЙ 898 01731844 – проти-
мова між особистістю і значущими для неї сторонами дій непродуктивно і нерационально дозволяється, що супроводжується появою болісно - тяжких переживань невдачі, незадоволення потреб, недосяжності життєвих цілей, непоправності втрати та ін. значних життєвих відносин людини, що активізується в психотравмуючих ситуаціях.

КОНФЛІКТ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ 588 418716 49 – зіткнення протилежно спрямованих організаційних позицій індивідів чи груп безвідносно цілей одне одного. Зазвичай виникає в ситуації, коли потрібно різко змінити прийнятний тип діяльності (інновація), перейти до нових організаційних структур, конверсії та ін.

КОНФЛІКТ ПАТОГЕННИЙ 86 8961 419716 – хвороботворна форма конфлікту психічного, що утворюється в результаті зіткнення між потягами Я і сексуальними потягами – між Я та сексуальністю.

КОНФЛІКТ ПРОДУКТИВНИЙ 519318961 (конфлікт конструктивний) – конфлікт, що позитивно впливає на структуру, динаміку та результативність соціально – психологічних процесів, що є джерелом самовдосконалення і саморозвитку особистості.

КОНФЛІКТ ПСИХІЧНИЙ 519 688 8961318 – постійний елемент душевного життя, характерний безперервним зіткненням потягів, бажань, систем психічних та сфер особи. При з'єднанні зовні – вимушених відмов від

задоволення лібідо конфлікт психічний стає патогенним фліктом.

КОНФЛІКТ ЕТНІЧНИЙ 588961919 61 – форма конфлікту міжгрупового, коли групи з суперечливими інтересами поляризуються за етнічною ознакою. зазвичай є позаетнічні соціально – політичні та економічні протиріччя.

КОНФЛІКТ Я | ЗВЕРХ – Я 491614 81 588961
і Я - ідеалу; конфлікт Я і Понад - Я) - форма відображення протиріччя реального і психічного, світу зовнішнього і внутрішнього.

КОНФОРМНІСТЬ 498617 91874 – податливість людини реальному чи уявному тиску групи; зміні його поведінки та установок відповідно першо-

чально не поділялася їм позицією більшості.

КОНФОРМНІСТЬ ЗОВНІШНЯ 4 617 918897 481 (конформність публічна) - демонстративне підпорядкування нав'язуваного цю думку групи з метою заслужити схвалення або уникнення тиснути осуд, а можливо, і більш жорстких санкцій з боку ні групи.

КОНФОРМНІСТЬ ВНУТРІШНЯ 179174 890101 (конформність особиста) - дійсне перетворення індивідуальних установок внаслідок внутрішнього прийняття позиції оточуючих, що оцінюється як більш обґрунтована та об'єктивна, ніж власна точка зору.

КОНЦЕНТРАЦІЯ 519688 01971 – здатність процесів нервових обмежувати сферу свого поширення вихідним осередком виникнення; явище, протилежне іррадіації.

КОНЦЕПТ 901 67180161 – зміст певного поняття.

КОНЦЕПТ ФІГУРНИЙ 428917 0618901 – клас наукових уявлень - схематизованих абстракцій, як геометрії-ні фігури, графіки фізичних процесів і залежностей, структурні форми хімічних речовин та інші уявлення загальні, матеріалізовані у зображенні. Назва підкреслення-ує їх образно - понятійну природу.

КОНЦЕПЦІЯ 90167 89 0619 – 1. Система поглядів розуміння явищ, процесів та ін. 2. Єдиний, визначальний задум, провідна думка якогось твору, наукової праці та ін.

КОНЦЕПЦІЯ АНАЛІЗУ ПОДЕТАЛЬНОГО 90167819481 – уявлення, що розвиваються в когнітивній психології, – про те, що розпізнавання стимулу забезпечується за рахунок виділення властивих йому найпростіших ознак (ліній, кутів, кривизни), виходячи з яких будується цілісне сприйняття стимулу.

КОНЦЕПЦІЯ РУХІВ ВИРАЗУВАЛЬНИХ

901 8954918048 – припущення, що людські рухи виразні є рудиментами інстинктивних дій живих істот, пов'язаних із боротьбою, нападом, захистом потомства та ін.

КОНЦЕПЦІЯ ДИСПОЗИЦІЙНА 109817 61941899 – концепція, що характеризує соціальну поведінку особистості залежно від станів її готовності до певного способу дій. Пов'язує готовність особистості до поведінки у даної соціальної ситуації з соціальними умовами попередньої діяльності, в яких формується стійка схильність до реалізації певних потреб суб'єкта у відповідних умовах.

КОНЦЕПЦІЯ ОПЕРЕДЖЕННЯ ДІЯЛЬНО-ГО 498761 201891 (концепція діяльнісного опосередкування міжособистісних відносин) – спеціальна соціально – психологічна концепція, що розглядає відносини між-ні в будь-якій досить розвиненій групі як опосередковані змістом та цінностями діяльності.

КОНЦЕПЦІЯ ВІДНОСИН ОСОБИСТОСТІ 901 678 519801 – сукупність теоретичних уявлень, згідно яким психологічне ядро особистості є індивідуально – цілісна система її суб'єктивно – оціночних, свідомо – виборчих відносин до дійсності, що є інтеріоризований досвід взаємовідносин з іншими людьми умовах оточення соціального.

КОНЦЕПЦІЯ ПРЕДСТАВ СОЦІАЛЬНИХ 671 901 8984701 – одна з теорій «середнього рангу», орієнтована виявлення тенденцій функціонування структур повсякденного свідомості у суспільстві. Основна ідея концепції уявлень соціальних укладено в наступному затвердженні: ментальні структури суспільства покликані зміцнити психологічну стабільність соціального суб'єкта (групи або індивіда) та орієнтувати його поведінку в мінливих ситуаціях. Предметом вивчення вважається реальність соціальна, розуміється як сукупність уявлень соціальних, за допомогою яких відносини суспільні явлені в індивідуальному со-

знання.

КОНЦЕПЦІЯ ПРОГРАМНО – РОЛЬОВА 67180 109 218

41 (програмно-рольова концепція наукового колективу) – про що колективу наукового – теорія колективної діяльності наукової, що розглядається в трьох взаємопов'язаних аспектах.

тах: предметно – логічному, науково – соціальному та особистісно –

психологічному. Одиницею аналізу наукової діяльності виступає програма дослідницька, що відображає запити логіки розвитку науки і реалізована шляхом розподілу наукових функцій (ролей) між членами колективу дослідницького.

КОНЦЕПЦІЯ МОВЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО 901 180161 8980128

– теоретична модель генези мови внутрішньої з так називається. мова промови егоцентричної, що є розмовою дитини з самим собою вголос під час гри та інших занять.

КОНЦЕПЦІЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ 01 671918 4 – наук-

ний напрям, що виник на базі фізики статистичної, теорії систем загальної та кібернетики та вивчає закономірності виникнення структури в нерівноважних системах неупорядкованих елементів. Загальні принципи самоорганізації виявлено живаються в системах фізичних, хімічних, біологічних та соціальних, причому у високоорганізованих системах вони представлені з найбільшою повнотою. У психології концепція самоорганізації може поширюватися на широкий спектр об'єктів – від психофізіології до психології соціальної.

КОНЦЕПЦІЯ СТРАТОМЕТРИЧНА 7180161489 –

1.концепція опосередкування діяльнісного; 2. Концепція стратометрична колективу – соціально – психологічна теорія структуроутворення колективу Заснована на припущенні, що динаміку відносин міжособистісних у групах соціальних можна адекватно інтерпретувати лише при розгляді багатоврівневої структури процесів групових та визначення характеристик рівнів внутрішньогрупової активності

КОНЦЕПЦІЯ РІВНЬОГО ПОБУДУВАННЯ РУХІВ

901 671161 8901219 – концепція, згідно з якою під будівництвом руху розуміється склад ансамблів аферентаційних, що беруть участь у координуванні даного руху, в існуванні необхідних корекцій та у забезпеченні адекватних перешифровок для ефекторних імпульсів, а також вся совокупність системних взаємин між ними.

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ПОЕТАПНОГО

901 0161 519061 (концепція поетапного формування розумних дій) – вчення про складні багатопланові зміни, пов'язаних з утворенням у людини нових дій, образів та понять.

КОНЦЕПЦІЯ ХОРМІЧНА 180161 8901791 (концепція гормічна) – згідно з яким рушійна сила індивідуального та поведінки соціального – це особлива природжена (інстинктивна) енергія - хормі (гормі), що визначає характер тер сприйняття об'єктів, що створює емоційне збудження. ня та цілеспрямована розумові та тілесні дії організму.

КОНЦЕПЦІЯ ЕНЕРГІЇ СПЕЦИФІЧНОЇ 180161

8989 019 (концепція специфічної енергії органів чуття) – уявлення про те, що якість відчуття залежить від того, як який орган почуттів збуджений.

КООПЕРАЦІЯ 0161 8989 01709 18 – одна з основних форм організації міжособистісної взаємодії, характерна об'єднанням зусиль учасників для досягнення спільної мети при одночасному поділу між ними функцій, ролей та обов'язків.

КООРДИНАЦІЯ 89019 880179 4901 – узгодження, поєднання, упорядкування, у відповідність – понять, дій, складових частин та ін.

КООРДИНАЦІЯ РЕЦИПРОКНА 8801791 917 – таке взаємодія нервових центрів, при якому збудження одних центрів веде до гальмування інших. Так, при збудженні

нейронів м'язів – згиначів гальмується активність нейронів м'язів – розгиначів; при збудженні центру вдиху загальмажіється центр видиху.

КООРДИНАЦІЯ СЕНСОМОТОРНА 89019 8 901489 01 – узгодженість дій та взаємодії органів чуття та рухів.

КОРО 498716319 017 – етноспецифічний термін, означає синдром, що виникає у чоловіків і супроводжується відчуттям, ніби пеніс починає втягуватися в черевну полость при цьому пов'язаний з переконанням, що це має спричинити за собою смерть. Характерний появою страху невротичного – аж до паніки.

КОРПОРАЦІЯ 598617988719 – організована група, характерна замкнутістю, максимальною централізацією та авторитарністю керівництва, що протиставляє себе іншим соціальним спільнотам на основі своїх вузько індивідуалістичних інтересів. Відносини міжособистісні в кооперації опосередковуються асоціальними, а найчастіше і антисоціальними ціннісними орієнтаціями. Персоналізація індивіда в кооперації відбувається за рахунок деперсоналізації інших індивідів.

КОРЕКЦІЯ 498 067 2914 – виправлення деяких недоверстатів, неправильностей, що не потребує докорінних змін коригованого процесу чи явища.

КОРЕКЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНА 988061 2914 31 (психокорекція) - розуміється як діяльність з виправлення (коригування) тих особливостей психічного розвитку, які за прийнятою системою критеріїв не відповідають «оптимальної» Моделі.

КОРЕКЦІЯ ПРЕЛІМІНАРНА 891617 498 067 – корекційні дії, що включаються в початкові моменти руху та забезпечують його безпомилкове виконання. При освоєнні нового руху корекції прелімінарні змінюють собою вторинні корекції, за рахунок яких у рух вносять поправки при неправильному виконанні руху. За рахунок

автоматизації корекцій прелімінарних відбувається укрупнення одиниць дії предметного та вивільнення свідомого контролю з інших цілей.

КОРТИКАЛЬНИЙ 918 8917 7015 – пов'язаний із корою мозку головного.

КОЕФІЦІЄНТ 499 718 801 – 1. У математиці – зазвичай постійна або відома величина, що служить множником для інший, зазвичай змінної чи невідомої величини. 2. У психології часто – якась числова величина, що відображає ступінь вираженості, розвиненості певного психологічного качества, характеристики.

КОЕФІЦІЄНТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОСТІ

499 488 8017194 (коефіцієнт інтелекту, коефіцієнт та інтелектуального розвитку, (IQ) – кількісний показник розвитку ти розумового – позначається символом IQ ставлення так званого віку розумового ВУ до істинного віку (хронологічному) ВІ даної особи за формулою: $VY / VI \times 100\% = IQ$. Вік розумовий визначається результатами тівання за допомогою однієї з вікових шкал інтелекту.

КРЕАТИВНІСТЬ 491817 3194 8 – творчі здібності індивіда – здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації. Характерна готовністю до продукування принципіально нових ідей і входить у структуру обдарованості як незалежний фактор.

КРИЗА 8914 871 418618 – у психології – стан душевного розладу, спричинене тривалою незадоволеністю собою та взаємовідносинами із зовнішнім світом.

КРИЗА ВІКОВОЇ 14 871418918 – особливі, відносно нетривалі (до року) періоди онтогенезу, характерні різкими психологічними змінами. На відміну від криз невротичного чи травматичного характеру, відносяться до нормативних процесів, необхідних для нормального, поступального перебігу особистісного розвитку. Можуть виникати

при переході людини від одного вікового ступеня до іншого, пов'язані з системними якісними перетвореннями у сфері його відносин соціальних, діяльності та свідомості.

КРИТЕРІЙ 111888 9174819 – мірило;
рого проводиться оцінка, визначення чи класифікація чого
- Або.

КРИТЕРІЙ СТАТИСТИЧНИЙ 891 4819 712 – показ-
чи, що поєднують у собі методи розрахунку, теоретичну модель
розподілу та правила прийняття рішення про правдоподібність
нульової чи однієї з альтернативних гіпотез.

Коло оппонентне 8901 31849141 - коло інших зна-
чимих, полеміка з якими регулює діяльність творчо-
ського суб'єкта. Виявлення кола опонентного – важлива умова
соціально-психологічного аналізу динаміки творчості, її
залежність від відносин міжособистісних.

КУЛЬТ 919 618719811 - схиляння перед ким - або або
чим - або; шанування когось – або або чогось – або.

КУЛЬТ ФАЛІЧНИЙ 91618 7143191 – шанування чоловік-
ського статевого органу – фалоса – як символу родючості, життя.
ної сили та іншого в релігіях і звичаях деяких народів.

КУЛЬТУРА 91894219418 –

1. Сукупність матеріальних та духовних цінностей, створених суспільством і що характеризують певний рівень його розвитку.
2. Рівень, ступінь розвитку, досягнута у певній галузі знання чи діяльності: культура праці, культура мови та ін.
3. Ступінь суспільного та розумового розвитку, властива деякій людині.

КУЛЬТУРА: АРЕАЛ ПСИХОЛОГІЧНИЙ 4219418 –
засоби примусу та способи, покликані примирити людей
з культурою та винагородити їх за принесені жертви.

КУЛЬТУРА: СТУПЕНЬ 91894219418 81 4 –розрізняються три
щаблі культури, характерні розвитком інстинкту сексуально-

го та сексуальної моралі:

- 1) ступінь, на якому задоволення сексуального почуття не має на меті розмноження;
- 2) ступінь, на якому все, що не служить меті розмноження, придушене;
- 3) ступінь, на якому тільки законне розмноження допускається як сексуальна ціль.

Л

ЛАБІЛЬНІСТЬ 498714 216 – максимальна кількість імпульсів, яке нервова клітина або функціональна структура може передати в одиницю часу без спотворень. У психофізіології диференціальної лабільності – одне з основних властивостей системи нервової, що характеризує швидкість виникнення та припинення процесів нервових.

ЛАТА 5910691 988101 – етноспецифічний термін, що означає ючий синдром, характерний порушенням поведінки в екстремальних ситуаціях: воно розгортається за схемою повторення дій, фраз та жестів інших людей (ехолалія, ехопраксія), автоматичного виконання наказів, стереотипного повторення окремих фраз. Це відбувається на тлі різкого віку. збудження, що викликає появу галюцинацій.

ЛАТЕНТНИЙ 491814 31916 – прихований, зовні не виявляється.

ЛІВОРУКІСТЬ 521614 9187128 – домінування лівої руки, яка стає ведучою – насамперед через вроджену силу. ного домінування правої півкулі головного мозку.

ЛІВОРУКІСТЬ ПРИХОВАНА 614 91851481901 – сформовані у шульгової навчанням навички використання правої руки як провідною.

ЛІНЬ 318 41791844 – універсальний засіб захисту від марної праці. Найчастіше – наслідок невпевненості в цілі, відсутності стимулів, просто багаторічної втоми.

ЛІКУВАННЯ ПСИХОАНАЛІТИЧНО-ЕТИПОВЕ

519317819478 - сукупність і послідовність класич-
ських терапевтичних процедур.

Брехливість 9184117184 - індивідуально-психологічна особливість, що виражається у свідомому спотворенні дії-ного речей, у прагненні створити неправильне враження про факти та події. Брехливість суперечить загально-людським вимогам, що впливають із потреби мати правильне уявлення про суспільство, про вчинки оточуючих, про життєві обставини.

Брехливість уявна 4117184 891618 - схильність ребенка сприймати події не такими, якими вони є насправді. ле, але такими, як йому хотілося б. При цьому дитина фантазиру-ет, ототожнюючи себе з іншими людьми, – наприклад, з героями казок. Часто проявляється в дітей віком 4-5 років; з віком зазвичай проходить.

ЛІБІДО 5986179184 91 – теоретичне поняття, покликане пояснити динаміку психічного життя на базі аналогії з енергією, як вона трактується у фізиці. Одне з ключових понять психоаналізу.

ЛІБІДО: ФІКСАЦІЯ 179184 98 218914 – чи закріплення-бідо на тому чи іншому елементі; сприятливий внутрішній фактор етіології неврозів

ЛІДЕР 418914 318 718 – член групи, за яким усі інші члени групи визнають право приймати відповідальні-ні рішення у значимих нею ситуаціях, – рішення, затраги-їхні інтереси та визначальні напрям та характер діяльності всієї групи. Найавторитетніша особа, реально грає центральну роль організації діяльності сов-місцевій та регулюванні взаємовідносин у групі.

ЛІДЕРСТВО 318 788 914 6819 – відносини домінування та підпорядкування, впливу та прямування в системі відносин між-особистісних у групі.

ЛІДЕРСТВО: СТИЛЬ 91418718 519 (стиль лідерства; стиль керівництва) – типова для лідера (керівника) система приємов на ведених (підлеглих).

ЛІНІЯ ПОГЛЯДУ 891489016718 – лінія, що з'єднує зіницю очі з точки фіксації погляду на предметі. З ергономічною точки зору оптимальність спостереження забезпечується при лінії погляду, нахиленої на 15 град. вниз щодо лінії, паралельної поверхні землі.

ЛИЦЕМЕРІЯ 489016 917 81 – поведінка, що прикриває нещирість, зловмисність удаванним щиросердістю, чеснотою, нібито добрими намірами.

ЛИЦЕМІРІЯ КУЛЬТУРНА 9016 917 489 1 – особлива со-стояння, підтримуване суспільством через властиве йому чутства невпевненості та потреби захистити свою очевидну лабільність заборонаю критики та обговорення. Виникає через те, що суспільство вимагає здійснення високого ідеалу ності від кожного свого члена, не переймаючись, наскільки важко це дається.

ОСОБИСТІСТЬ 498617 218191 317 – феномен суспільного розвитку, конкретна жива людина, що володіє свідомістю і самосвідомістю. Структура особистості - цілісне системне обра-зування, сукупність соціально значущих психічних властивостей, відносин і дій індивіда, що склалися в процесі онто-генезу та визначальних його поведінка як поведінка свідомість ного суб'єкта діяльності та спілкування. динамічна функціональна система безперервно взаємодіє властивостей, відносин і дій, що діють між собою, складаються у процесі онтогенезу людини. Особистість-саморушна система, що саморозвивається, яка в процес-се свого розвитку приходить до вищого рівня свого со-знання.

ОСОБИСТІСТЬ: АКТИВНІСТЬ 8617191 317 912841 – спосіб-ність проводити суспільно значущі перетворення в мі-ре на основі присвоєння багатств матеріальної та духовної

культури. Виявляється у творчості, вольових актах та спілкуванні. Її інтегральна характеристика – активна життєва позиція.

ОСОБИСТІСТЬ: АПАРАТ ПСИХІЧНИЙ 617 2191 317217 91
– складається з трьох сфер (областей) – «трьох царств»: Понад-Я, Я і Воно, і навіть системи їх взаємодій.

ОСОБИСТІСТЬ: ДОСЛІДЖЕННЯ: МЕТОД 17 21817 788 – сукупність способів та прийомів вивчення психологічних проявів особистості.

ОСОБИСТІСТЬ: ДОСЛІДЖЕННЯ: МЕТОД СТАНДАРТИ-ЗІРУВАНИЙ 191 31897 91481 (ЗМІЛ – стандартизований метод дослідження особистості) - створений на базі опитувальника особист-багатофазного міннесотського з урахуванням орієнтації на Вивчення психічної норми.

ОСОБИСТІСТЬ: НАПРЯМОК 617191 317 8914 81 – її інтегральна та генералізована властивість. Сукупність устійливих мотивів, що орієнтують діяльність особистості, відно незалежних від поточних ситуацій. Характеризується інтересами, схильностями, переконаннями та ідеалами особистості, від-уражаючими її світогляд. Виражається в гармонійності та несуперечності знань, відносин і панівних мотивів поведінки та дій особистості. Виявляється у світовозорі, духовних потребах та практичних діях.

ОСОБИСТІСТЬ: ОРГАНІЗАЦІЯ СЕНСОРНА 8817 218919481 – рівень психофізичного функціонування систем аналізаторних та індивідуальні особливості їх об'єднання до комплексів. Пов'язана з базальними психофізіологами. ними властивостями організму, насамперед – з типом вищої нервової діяльності та темпераментом; рівень порогів восприйняття виділено як один із критеріїв віднесення до того чи іншому темпераменту, рівні розвитку чутливості - задатки для розвитку здібностей.

ОСОБИСТІСТЬ: РОЗВИТОК 218191 317 489 – процес формування особистості як соціальної якості індивіда в результаті його соціалізації та виховання. Володіючи природними анатомо-фізіологічними передумовами до становлення особистості, в ході соціалізації дитина вступає у взаємодію з міром, опановуючи досягнення людства. Формуються в цьому процесі здібності та функції відтворюють в особистості історично сформовані людські риси. Опанування дійсністю у дитини реалізується в її діяльності при за допомогою дорослих, тому процес виховання – провідний у розвитку особистості.

ОСОБИСТІСТЬ: РОЗВИТОК ЕПІГЕНЕТИЧНИЙ 172819117 519 – безперервний восьмиетапний процес розвитку особистості від дитинства до старості, де кожен етап – особлива альтернативна фаза вирішення вікових та ситуативних завдань розвитку.

ОСОБИСТІСТЬ: САМОВИЗНАЧЕННЯ 191 317 989801719 – свідомий акт виявлення та затвердження власної позиції у ситуаціях проблемних. Його особливі форми – самовизначення колективне та самовизначення професійне.

ОСОБИСТІСТЬ: ТИП 8191 317 891 – як основні критеріїв, за якими можна розділяти людей на певні типи.

ОСОБИСТІСТЬ: ФОРМУВАННЯ 172181 9117 891 – об'єктивний і закономірний процес, у ході якого людина виступає не тільки як об'єкт впливу, але і як суб'єкт діяльності та спілкування.

ОСОБИСТІСТЬ | ХАРАКТЕР 191317 498 014 (особистість та характер) – Коротко висловлюючи суть відмінностей між особистістю та характером, можна сказати, що риси характеру виражають те, як діє індивід, а риси особистісні - те, заради чого він діє. Очевидно, що способи поведінки та спрямованість особистості щодо незалежні: застосуванням тих самих способів можна домагатися різних цілей і, навпаки, устрем-

лятися до однієї мети різними способами.

ОСОБИСТІСТЬ АВТОРИТАРНА 498617218 214 – поняття та концепція, що описують особливий тип особистість, що є основою тоталітарних режимів Характерні: нестерпність свободи; спрага самоствердження та влади; агресивність; кричентажія на авторитет лідера, групи та держави; стереотипність мислення та конформізм; ненависть до інтелігенції та до людям інших етнічних груп, та ін.

ОСОБИСТІСТЬ ЗЛОЧИННА 218191 3178 (особистість преступника) – у психології юридичної – сукупність психологічних властивостей, характерних для осіб, які вчиняють злочинлення.

ОСОБИСТІСТЬ РЕФЕРЕНТНА 18191 381876 – людина, осозначимий і цінний для іншого як зразок наслідування. Сильно впливає психологічно те, кому референтна. Виступає як джерело основних цінностей, норм, правил поведінки, суджень та вчинків.

ОСОБИСТІСТЬ САМОАКТУАЛІЗУЄМА 191 317 481901 (самоактуалізується особистість) - людина, що вийшла на рівень самоактуалізації. Виявляється особливим, не обтяжений ним безліччю дрібних вад типу заздрості, злості, цинізму і іншого; не схильний до депресії, песимізму, егоїзму та ін. ка людина відрізняється високою самооцінкою, терпимо до інших, незалежний від умовностей, простий і демократичний, має чужумору філософського характеру, схильний до переживання «пікових почуттів» типу натхнення та ін.

Позбавлення 519488918 417 - стан, що вводиться посередном заборони і виникає через заборону.

ЛОГОС 319481919617819 – термін давньогрецької філософії, яким позначаються Космічний Розум, Сенс, Слов, Закон, Мова, основа світу, його порядок та гармонія. У З. Фрейтак – символ людського розуму.

ЛОГОТЕРАПІЯ 3196178198 916 – один із напрямків

психотерапії - психотерапевтична стратегія, заснована на припущенні, що розвиток особистості обумовлено прагненням до пошуку та реалізації сенсу життєвого.

БРЕХНЯ 319 814 71978 – феномен спілкування, що полягає в наміреному спотворенні дійсного стану речей; го виражається у змісті мовних повідомлень, нехайна перевірка яких скрутна чи неможлива. собою усвідомлений продукт діяльності мовної, що має ціллю ввести реципієнтів (слухачів) в оману.

Лозошукування 421 78806418 (біолокація) - відшук- за допомогою спеціального індикатора підземних вод, руд, пустот та ін. Як індикатор може виступати лоза, про- волочна рамка, маятник та ін.

ЛОКАЛІЗАЦІОНІЗМ ВУЗЬКИЙ 318 614 818 9 – нейропси- хологічний напрямок, у якому психологічні функції розглядалися як єдині, нерозкладні на складові психічні здібності, що реалізуються за рахунок роботи вузько локалізованих ділянок кори головного мозку.

ЛОКАЛЬНИЙ 489712698 01 – місцевий, властивий дан- ному місцю; не виходить за певні межі, обмежений- ний.

ЛОКОМОЦІЯ 391 688 6054321 – у тварин – пересування, активне переміщення у просторі: повзання, ходьба, біг, лазіння, плавання, політ та ін. Локомоція – типовий при- заходів жорстко запрограмованих та фіксованих у генофонді уроджених рухових координатії, що становлять основу інстинктивний компонент поведінки тварин.

ЛОКУС КОНТРОЛЮ 318491219 067 – поняття, характери- зуючу локалізацію причин, якими суб'єкт пояснює соб- ну поведінку та поведінку інших людей.

КОХАННЯ 888 412 1289018 – Високий ступінь емоційно позитивного відношення, що виділяє його об'єкт серед інших гих і поміщає їх у центр життєвих потреб та ін-

терес суб'єкта: любов до батьківщини, до матері, до дітей, до музики та

ін. Інтенсивне, напружене і відносно стійке
ство суб'єкта, фізіологічно обумовлене сексуальними по-
вимогами; виявляється у соціально формованому прагненні
бути максимально повно представленим своїми особистісно-
значущими рисами у життєдіяльності іншого так, щоб
пробудити в нього потребу у почутті у відповідь тієї ж інтен-
сивності, напруженості та стійкості.

КОХАННЯ ВІЧНА 888 912 818848 – має особливість
любов у вигляді усвідомлення суб'єктом фактора знаходження без-
кінцевого кохання. Характеризується рішенням жити та
розвиватися
вічно і можливістю здійснення цього на основі того, що
вічне кохання вже об'єктивно реалізована для суб'єкта віч-
ність.

КОХАННЯ: РІЗНОВИДНІСТЬ 888 12418 316019 – залеж-
мої від об'єкта різноманітні прояви кохання;
1) любов братська («любов між рівними») фундаментальний тип,
що становить основу всіх видів кохання;
2) любов материнська;
3) любов еротична;
4) любов до себе;
5) любов до Бога.

КОХАННЯ: УМОВИ 2 128901468 – складові чоловічо-
го типу вибору сексуального об'єкта любовного життя, характер-
ное такими ознаками:
1) умова «потерпілого третього»;
2) умова «любові до повії»;
3) потяг до жінок, що наближаються до розряду повій як до
найцінніших об'єктів кохання;
4) тенденція до порятунку коханої, що виявляється в тому, що
чоловік не залишає її, бо переконаний, що кохана потребує його,
без нього може втратити будь-яку моральну опору і опуститися до
низького рівня.

КОХАННЯ ІНГІБОВАНА 219888 412 1289018 – від-

ознака – загальмованість по відношенню до мети кохання.

М

МАЗОХІЗМ 389 216 489 011 – Поняття означає перверсію статеву, характерну зв'язком статевого задоволення з обов'язним переживанням фізичних чи моральних страждань. Статеве задоволення мазохіста досягається від застосування до його фізичних впливів - знущання та іншого зі сторони партнера.

МАКРОПСІЯ 318419 614 717 – суб'єктивне збільшення розмірів віддалених предметів, що сприймаються. Виникає за ураження тим'яно-потиличних відділів аналізатора зорового, але спостерігається і в нормі, коли індивід докладляє зусиль для зменшення акомодатції ока.

МАНІПУЛЮВАННЯ 489061 718 4 – Маніпулювання та маніпуляційне розв'язання задач дають особливо глибокі, різнообразні та суттєві для психічного розвитку відомості про предметних компонентах середовища та процесів, що відбуваються в ній.

МАСКУВАННЯ 488 616 001 919 – процес і результат дійства, призначеного зробити кого-небудь або щось незаметним, невидимим для будь-кого.

МАСКУВАННЯ ЗОРОВА 816 001 919 814 – погіршення розпізнавання ознак стимулу (актуально сприймається предмета) при пред'явленні іншого стимулу, який може:

- 1) діяти одночасно з основним (маскування симультан-ня);
- 2) передувати йому (маскування пряме);
- 3) слідувати за ним (маскування зворотне).

МАСКУЛІННІСТЬ 5147 18 28 – комплекс психологічних та характерологічних особливостей, традиційно приписуваних чоловікам. До них відносяться сила, твердість, виріши-

ність, жорстокість та ін.

МАСКУЛІННІСТЬ 51471828 (маскулінність та фемінінність) - нормативні уявлення про соматичні, психічні-ських та поведінкових властивостях, характерних для чоловіків та для жінок; елемент статевого символізму, пов'язаний з дифференцією ролей статевих. У психології диференціальної маскулінність і фемінінність - специфічні наукові конструкти, пов'язані з конкретними психодіагностичними тестами.

МАСА 488 91801517 319 (маса психологічна) - суобщ-суспільство людей, де існує лібідиозна прихильність і до вождю (лідеру), та між індивідами. Іноді називається масою психологічної. Маси відрізняються від простих збіговиськ людей. Поділяються на маси природні та маси штучні.

МАСА: КОНСТИТУЦІЯ ЛІБІДИНОЗНА 80151739 319 (лібідиозна конституція маси, лібідозна конституція маси) – «первинна маса», яка має вождя і не володіє якостями індивіда, - якась кількість індивідів, які зробили своїм Над-Я один і той же об'єкт і тому у своєму Я ідентифікувалися між собою.

МАСА ГОМОГЕНА 517 319819495 01 – маси психологічні, що з однорідних індивідів.

МАСА МИСТЕЦЬКА 1517 319 48 – високоорганізовані, довго існуючі спільноти – як церква, війна ско. Їх освіта та функціонування реалізується за деякого-тором насильства.

МАСТУРБАЦІЯ 0021421 (онанізм) – сексуальне самоудовтілення, що досягається за рахунок подразнення зон ерогенних або психологічного збудження, коли сексуальні фантазії призводять до переживання оргазму без будь-яких маніпуляцій.

МАТРИЦЯ 819 319 06018 – в математиці – прямокутна таблиця деяких математичних об'єктів: чисел, математики

чеських виразів та ін. У психології розуміння терміна сход-Проте, але замість математичних об'єктів маються на увазі деякі "психологічні об'єкти" - наприклад, тести.

МАТРИЦЯ ПРОГРЕСИВНА РАВЕНА 06018914 318417

- Акумулятор тестів для діагностики рівня інтелекту. Заснована на роботі наочного мислення за аналогією.

МАТРИЦЯ ЕМОЦІЙНА 819 3199813191 – форма

існування та вираження думок, що відображає справжні почуття та переконання та визначальна дії людини.

МЕДИТАЦІЯ 9188013210617 – інтенсивне, проникне

вглиб роздуми, занурення розумом у предмет, ідею та про-че, що досягається шляхом зосередження на одному об'єкті та усунення всіх факторів, що розсіюють увагу, як зовнішніх (звук, світло), так і внутрішніх (фізичне, емоційне та ін-е напруження). Прийом психічного тренування, який приймає різні форми в залежності від культурно-історичного оточення.

МЕДИЦИНА ПСИХОСОМАТИЧНА 529 321 688 17

(психосоматика) – напрямок медицини, заснований на при-знання виняткової, переважної чи особливої ролі психічних факторів у появі, перебігу та результаті захворювання соматичних.

МЕЛАНХОЛИК 489614 318171 – суб'єкт, що володіє од-

ним із чотирьох основних типів темпераменту (у класифікації Гіпократ). Людину меланхолійного темпераменту можна охарактеризувати як легко вразливого, схильного глибоко пере-живати навіть незначні невдачі, але зовні мляво реагує. ного на навколишнє. Характерний низьким рівнем психічної активності, уповільненістю рухів, стриманістю мотори-ки та мови, швидкою стомлюваністю.

МЕЛАНХОЛІЯ 614 318171 8914218 – хворобливий стан-

ня, що виявляється в пригніченому настрої, уповільненості руху. подружжя та утрудненому перебігу думок.

МІСЦЕ РОБОЧЕ: ПОЛЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ

481816 719317 (інформаційне поле робочого місця людини-оператора) – простір суб'єктивний людини-оператора, де розміщені ключові джерела сигналів про виконувані в ході діяльності операції.

МЕТАПСИХОЛОГІЯ 8914819 3198714 – психологія, описувала процеси психічні в динамічному, топічному та економічному плані.

МЕТАСИМУЛЯЦІЯ 48181941 89 – продовження наявних раніше симптомів захворювання.

МЕТОД 919 411 819 311 (метод дослідження) - 1. Прийом, спосіб, спосіб дії.

2. Спосіб пізнання, дослідження явищ природи та загального життя; спосіб практичного здійснення чогось. Спосіб організації діяльності, обґрунтований нормативний спосіб здійснення наукового дослідження. Шлях досліджується, що впливає із загальних теоретичних уявлень про сутності досліджуваного об'єкта.

МЕТОД АНАЛІЗУ ЖИТТЯ 489 316 718 444 (метод аналізу шляхи життєвого; метод спільного з клієнтом аналізу життєвого шляху) – один з провідних методів корекції психологічної, заснований на спільному аналізі життєвого шляху клієнта та визначення реалістичних життєвих цілей – без глибокої опрацювання емоційних проблем.

МЕТОД АСОЦІАТИВНИЙ 398716 818 (метод асоціацій вільних) - терапевтичний прийом фрейдівського психоаналізу: під час терапевтичного сеансу клієнту пропонується вільно висловлювати все, що спадає на думку. Передбачається, що клієнт, сам того не усвідомлюючи, може проговоритися - спонтанно вимовити слова, що вкажуть на мимоволі виникаючі у нього думки; аналіз цих думок і асоціацій вкаже причину та джерело його захворювання чи тривоги.

МЕТОД БІОГРАФІЧНИЙ 488 712919316 – у психоло-

гії – способи дослідження, діагностики, корекції та проектування життєвого шляху особистості.

МЕТОД БЛИЗНЮКІВ 391 614 818917 – стратегія дослідження вання – найінформативніший з методів психогенетичних. Метод ґрунтується на передумові, що впливи середовища, що надаються на близнюків, приблизно однакові. Дозволяє судити про вплив генетичних і середовищних факторів на психологічне якість, на варіативність досліджуваного ознаки. Характерен порівнянням психологічних якостей близнюків монозиготних (однойцевих), що мають ідентичний набір генів, і дізиготних (двойцевих), генотипи яких різні і мають в середньому лише 50% однакових генів.

МЕТОД УВАГИ АКТИВНОГО 428 614 9187168 – основний метод корекції психологічної терапії К.Г. Юнга. Передбачає можливість зустрічі та взаємодії з символами несвідомого.

МЕТОД ГЕНЕАЛОГІЧНИЙ 918616 391711 – відноситься до методів психогенетичних. Проводиться дослідження сходства між родичами в різних поколіннях.

МЕТОД ГЕНЕТИЧНИЙ 498061 718919 – метод вивчення явищ психічних у розвитку, що виявляє їх походження та закони перетворення в ході розвитку.

МЕТОД ДІТЕЙ ПРИЄМНИХ 808 417 318 – психогенетичський метод, що дозволяє судити про вплив генетичних і середовищних факторів на варіативність досліджуваної ознаки шляхом встановлення подібності усиновленої дитини з її біологічними та прийомними батьками. В його основі лежить порівняння подібності за деякою психологічною ознакою між дитиною біологічними батьками, з одного боку, і ребенком та його усиновлювачами – з іншого.

МЕТОД ДИСКУСІЇ ГРУППОВИЙ 418917 318919 (метод групової дискусії) -

1. Застосовуваний у практиці керівництва колективами спосіб організації діяльності спільної, націлений інтенсивне і продуктивне рішення групової задачі.
2. Прийом, що дозволяє, використовуючи систему логічно обґрунтованих доводів, впливати на думки, позиції та встановлення учасників дискусії в ході безпосереднього об'єднання.

МЕТОД ДИФЕРЕНЦІАЛУ СЕМАНТИЧНОГО

8918 51981891 – асоціативна процедура – один із методів побудови просторів семантичних суб'єктивних. Застосовується в дослідженнях, пов'язаних із сприйняттям та поведінкою человека, з аналізом установок соціальних та смислів особистісних – у психології та соціології, у теорії масових комунікацій та рекламі, а також в естетиці.

МЕТОД ЗООПСИХОЛОГІЧНИЙ 489617 319818 918

(метод зоопсихології) – способи вивчення поведінки тварин, що включають спостереження та експеримент.

МЕТОД ЗМІН МІНІМАЛЬНИХ 898716319418 –

метод визначення порога сприйняття, при якому ведеться монотонна покрокова зміна величини діючого подразжителя – доти, доки не визначається точка виникнення та точка зникнення відчуття.

МЕТОД ІНТЕРВ'Ю ПСИХІАТРИЧНОГО 891617

318917 – основний метод психологічної корекції. Основне увага приділяється «загальній емоції», що виникає в терапевтичеської ситуації між терапевтом та клієнтом.

МЕТОД ІСТОРИЧНИЙ 891 811 918716 – метод вивчення явищ психічних у розвитку, що виявляє їх залежність від історичних умов життя людей.

МЕТОД КАРДІОГРАМИ 889 317 48678 – метод реєстрації активності біоелектричного м'яза серцевого, при змінюється в психології для аналізу вегетативних зрушень.

МЕТОД КАТАРТИЧНИЙ 499 818 906714 – метод психо-

терапії, призначений для лікування деяких видів психоневрових захворювань Його основне становище – у тому, що симптоми у істериків залежать від потряслих їх, але забутих сцен із життя.

МЕТОД КОМПЛЕКСНИЙ 980 491 716 318 – застосовується як організаційний. Тут використовується інша основа для виділення методу: так, методи порівняльний або лонгітюдний можуть бути або бути комплексними. Мається на увазі, що іслідування може проводитися або в рамках однієї науки, або ж як комплексне міждисциплінарне дослідження

МЕТОД ЛОНГІТЮДНИЙ 48871631944 (метод довжини)
- Належить до методів організаційним. Передбачає роботу з однією і тією ж групою людей – або з однією людиною, – регулярно і досить часто обстежуючи їх протягом тривалого часу. го часу – відстежується розвиток, виробляється «поздовжній зріз».

МЕТОД ЛУРІЇ 498 71431871 – низка нейропсихологічних методів, що служать для діагностики уражень локальних мозку головного із супутніх порушень психічних. Перед- являють собою набір тестових випробувань різних процесів пізнавальних, дій довільних та особливостей особистості.

МЕТОД МІОГРАМИ 489617814312 – метод реєстрації активності біоелектричних м'язів тіла для оцінки інтенсивності, локалізації та тимчасових параметрів м'язового руху ня - наприклад, для реєстрації прихованих реакцій рухових.

МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ ВКЛЮЧЕНОГО 498061 7189174
– метод дослідження соціально-психологічних процесів у групах малих, причому в цих процесах бере участь сам експериментатор, відразу спостерігаючи як би зсередини та зовні.

МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО 489614 31842
- Стратегія дослідження для фіксації заданих характеристик якогось процесу без втручання у його протягом. Може орієнтовно-

на реєстрацію актів поведінкових і процесів фізіологічних. Як правило, виступає попереднім етапом перед плануванням та проведенням дослідження експериментального.

МЕТОД ОБ'ЄКТИВНИЙ 489614 918 8 – стратегія аналізу психічного змісту, максимально орієнтована на іншого суб'єкта (а не самого себе, як в інтроспекціонізмі) і на використання гіпотез, що верифікуються. Належить до методів організаційним.

МЕТОД ОПИСУВАЛЬНИЙ 498614 718 – відводять досліджувателю спостерігача: він ніколи не втручається в наблюдане явище, обмежуючись можливо більш об'єктивним описом його.

МЕТОД ОПИТУВАННЯ 219618 71481901 – сюди відносяться: 1) бесіда; 2) анкетування; 3) інтерв'ю.

МЕТОД ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ 498614 718 7819 – сюди відносяться:

- 1) метод порівняльний і метод зрізів як його частиний випадок;
- 2) метод лонгітюдний;
- 3) метод комплексний;
- 4) метод суб'єктивний та метод об'єктивний.

МЕТОД ОЦІНКИ ЕКСПЕРТНОЇ 491718 51431 (метод експертної оцінки, метод зовнішньої експертної оцінки) – метод психодіагностики, що спирається на думку експертів, добре знають оцінюване явище і здатних дати йому достовірну оцінку. Передбачає вивчення та узагальнення думок усіх беруть участь експертів. Широко застосовується в психології особистості.

МЕТОД ПОЛІЕФЕКТОРНИЙ 9189181417418 4 – використовується одночасною реєстрацією кількох реакцій організму у відповідь на дію подразника. У цьому режимі частіше всього реєструються такі психофізіологічні показники, як реакція шкірно-гальванічна та серцево-судинна, біопо-

тенціали мозку головного, тремор, реакції міографічні, характеристики дихання, артеріальний тиск.

МЕТОД ПОПУЛЯЦІЙНИЙ 319617 919 81 – відноситься до методів психогенетичних. Дозволяє вивчати поширення окремих генів або хромосомних аномалій у людських популяціях. Для аналізу генетичної структури популяції прослідую велика група осіб, яка повинна бути репрезентативною. ної (представницької) - дозволяти судити про населення в цілому. Цей метод також більш інформативний щодо різних форм спадкової патології

МЕТОД ПОТЕНЦІАЛІВ ВИКЛИКАНИХ 498617 319 489 – метод реєстрації активності біоелектричного мозку головного, зміни якої обумовлені зовнішніми впливами та фіксуються у відносній тимчасовій близькості з цим впливом. Зокрема, можна досліджувати ритмічні коливання біопотенціалу у відповідь на зовні нав'язаний ритм подразника. На базі даних, отриманих за допомогою цього методу так, будуються гіпотези про механізми сприйняття, уваги, інтелекта, про асиметрію міжпівкульного мозку головного та про індивідуальної диференціації психофізіологічної

МЕТОД ПРОБ ТА ПОМИЛОК 498617 319 – вид навчання – спосіб вироблення нових форм поведінки в проблемних ситуаціях.

МЕТОД ПРОЕКТИВНИЙ 319614819 8 – один із методів дослідження особистості. Заснований на виявленні проєкцій у даних експерименту з їх подальшою інтерпретацією.

МЕТОД ПРОСЛУХУВАННЯ ДИХОТИЧНОГО 448618 319 48 – метод, призначений для аналізу уваги селективного та асиметрії міжпівкульного мозку головного. Характерний одночасним пред'явленням різних звукових стимулів у праве та ліве вухо.

МЕТОД ПРОФІЛІВ ПОЛЯРНИХ 4986179184 – спосіб описи та оцінювання аналізованих об'єктів – понять, установок соціальних, стереотипів соціальних та інших – з по-

міццю набору біполярних шкал, заданих протипоним прикметників, іменників або розгорнутих висловлювань (наприклад, твердий – м'який, теплий – холодний, тощо).

МЕТОД ПСИХОГЕНЕТИЧНИЙ 498716 3194 – методи, що дозволяють визначити вплив спадкових факторів та середовища на формування тих чи інших психічних особливостей людини. Сюди відносяться:

- 1) метод близнюків – найінформативніший;
- 2) метод генеалогічний;
- 3) метод популяційний;
- 4) метод дітей прийомних.

МЕТОД ПСИХОДІАГНОСТИЧНИЙ 498617 3194 8178 – методи виявлення вимірювання індивідуальних особливостей на основі процедур і технік, що підтвердили свою ефективність.

МЕТОД РАДИКАЛУ СЕМАНТИЧНОГО 498612 7194 – один з методів об'єктивних семантики експериментальної для визначення полів семантичних. Полягає в аналізі значень шляхом виділення їх асоціативних полів. У його основі лежить процес утворення та перенесення рефлексів умовних для визначення семантичної близькості об'єктів. Як критерій семантичної близькості об'єктів використовується перенесення реакції умовно-рефлекторної з одного об'єкта на інший, з ним семантично пов'язаний.

МЕТОД РЕАКЦІЇ ШКІРНО-ГАЛЬВАНІЧНОЇ 498617 3194 - метод реєстрації активності шкірної біоелектричної як показника мимовільної активності вегетативної. Застосовується для оцінки зміни станів функціональних, реакцій орієнтовних та емоційних, відмінностей індивідуальні.

МЕТОД РЕФЕРЕНТОМЕТРИЙ 918716 319 48 (референтометрія) - методичний прийом, спосіб виявлення референтності членів групи кожному за що входить до неї індивіда. Містить дві процедури. На попередній (допоміжник-

ной) з допомогою опитувального листа виявляються позиції (думки, оцінки, відношення) кожного члена групи про значущий об'єкт, подія або людина. Друга процедура виявляє осіб, позиція яких, відбита в опитувальному аркуші, представляє найбільший інтерес для інших піддослідних. Все це змушує випробовуваного проявити високу вибірковість щодо осіб у групі, чия позиція йому особливо актуальна.

МЕТОД САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ

498612 719 481 - система навчальних методик, спрямованих на формування суб'єктом внутрішніх засобів управління своїми станами. Прийнято виділяти різні типи таких методів: релаксацію нервово-м'язову, тренування автогенну, тренування ідеомоторну, методи імагінативні, методи медитативні, самогіпноз. успішно за умов спеціально організованих циклів занять.

МЕТОД СЛІПИЙ 489317 889 41 – передбачає усунення спотворюють експеримент артефактів, пов'язаних з тим, що видопитуваним певною мірою відомо, що досліджується і що від них очікується. Втім, знання про це експериментаторами теж може позначатися. спів подвійний, в якому усувається вплив названих артефактів.

МЕТОД СОЦІОМЕТРИЧНИЙ 498 051 618421 – діагностичний метод, що служить для аналізу відносин міжособистісних у групах малих. При його застосуванні перед кожним членом групи ставиться питання, при відповіді на яке він проведе послідовний вибір та ранжування інших членів групи. Зазвичай фігурують питання про членів групи, передбачаються у тих чи інших ситуаціях.

МЕТОД ПОРІВНЯЛЬНО-ГЕНЕТИЧНИЙ 488 617 319

81 – дослідна стратегія, що використовується для вивчення закономірностей діяльності психічної шляхом порівняння качень особливих ступенів її розвитку.

МЕТОД ПОРІВНЯЛЬНИЙ 498 617 3198819 – широко

застосовується у всіх галузях психології. ної реалізується у формі зіставлення особливостей психіки особливостей психіки на різних етапах еволюції. У етнопсихології втілюється у виявленні психологічних особливостей різних народностей. У психології вікової він виступає як метод зрізів, якому протиставляється метод лонгітюдний. Обидва вони спрямовані на визначення особливостей. ностей психічного розвитку у зв'язку з віком – але різними шляхами.

МЕТОД ЗРІЗЕНЬ 419 6173184 (метод поперечних зрізів) – відноситься до організаційних методів. Дослідження організується як робота з людьми різних вікових груп – як би виконанням зрізів різних вікових рівнях. При достатній кількості представників кожної групи можна виявити узагальнені характеристики на кожному рівні та на цій. На основі простежити загальні тенденції вікового розвитку.

МЕТОД СТАТИСТИЧНИЙ 31947 819 448 – у психології - деякі методи прикладної статистики математичної, існують використовувані в основному для обробки експериментальних даних. Основна мета застосування – підвищення обґрунтованості висновків у дослідженнях за рахунок використання логіки вірогідності і моделей імовірнісних.

МЕТОД СУБ'ЄКТИВНИЙ 498617 818 911 – передбачає, що об'єктом, з яким взаємодіє психолог, виступає він сам - як спостерігач і спостерігається, експериментатор і випробуваний. Найчастіше цей метод пов'язується з поняттям інтроспекції чи самоспостереження. Це передбачає звернення психолога до свого внутрішнього досвіду, спробу вловити зміни у своєму власному психічному житті в різних умовах.

МЕТОД ШКАЛЮВАННЯ 219317 419 18 – методи, забезпечуючі застосування кількісних показників для оцінки ставлення піддослідних до певних об'єктів, яких можуть виступати процеси фізичні чи соціальні.

Для проведення шкалювання суб'єктивного існує ряд методів, характерних певними правилами, за якими числові оцінки приписуються певним якостям об'єктів. В рамках класичної психофізики застосовуються: метод помилки середньої; метод змін мінімальних; метод роздратування жителів постійних.

МЕТОД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ 498614319 819 – зовні може здатися схожим з методом інтроспекції, але має суттєві відмінності: 1) для експерименту береться не досвідчений у самоспостереженні фахівець, а «наївний» спостерігає-тель, і що менше він знає психологію, то краще; 2) від іспитуємого потрібно не аналітичний, а звичайнісінький звіт про сприйнятому, - у тих термінах, якими він користується повсюдно денно.

МЕТОД ЕЛЕКТРОФІЗІОЛОГІЧНИЙ 817319 41849808 - методи аналізу активності органічних систем на основі реєстрації біопотенціалів, зміна яких може відбуватися спонтанно або у відповідь на подразник зовнішній. При цьому біоструми мозку головного аналізуються з допомогою енцефалограми та потенціалів викликаних; м'язів – з допомогою міограми; шкіри - за допомогою реакції шкірно-гальванічної; серця – за допомогою кардіограми.

МЕТОД ЕНЦЕФАЛОГРАМИ 519617 3194 80817 – метод реєстрації активності біоелектричної мозку головного різні ділянки поверхні скальп. Служить для аналізу зміни мозкової активності в тих чи інших експериментальних ситуаціях. На підставі даних про процеси фізіологічних будуються гіпотези про роботу різних процесів психічних, – про сприйняття, увагу, мислення, пам'ять, емоції, руху, мовлення та саморегуляції. Понад те, в силу існування стійких індивідуальних особливостей енцефалограми цей метод можна використовувати у психології диференціальної та психофізіології.

МЕТОДИКА 319418614 3 –

1. Сукупність прийомів, методів навчання чогось, методів доцільного проведення деякої роботи, процесу, або практичного виконання чого-небудь. Технічні прийоми реалізації методу з метою уточнення або верифікації знань про об'єкт, що вивчається.
2. Конкретне здійснення способу – вироблений метод організації взаємодії суб'єкта та об'єкта дослідження на базі конкретного матеріалу та конкретної процедури.
3. Наука про методи навчання.

МЕТОДИКА АСОЦІАЦІЙ ПАРНИХ 519 314 819 8 – методика дослідження пам'яті, в якій після запам'ятовування допитуваним списку пар стимулів (безглузвих складів, слів, картинок та ін.) йому дається завдання: при наступних пред'явля кожного першого члена пари відтворити другий член.

МЕТОДИКА БЕЗСВІДОМА 498617 919 016 – методики, спрямовані на виявлення неусвідомлюваних реакцій, – наприклад, методики проєктивні.

МЕТОДИКА БЛАНКОВА 489614 314 81 – методика, де випробуванним пропонується серія суджень чи питань, на котрі він повинен відповісти – письмово чи усно; поповнюється спеціальний бланк, де ці відповіді фіксуються – чи-бо самим випробуванним, чи опитуючим. За цими відповідями судять про психологічні якості випробуваного. Широке роз-поширення подібних методик та практичний інтерес до них пояснюється простотою їх розробки та обробки результатів.

МЕТОДИКА ВІДТВОРЕННЯ ЧАСТИННОГО 419712 81914 – методика дослідження пам'яті іконічної. Характерна тим, що випробуваний отримує інструкцію відтворення. вапна лише частина інформації, що пред'являється на коротке час. Вказівка на те, яку саме частину потрібно відтворити, виконується світловим або звуковим сигналом, який подає-ся з деякою затримкою після пред'явлення матеріалу для за-поминання. За допомогою цієї методики було показано, що па-м'ять іконічна може зберігати дуже великий обсяг інформації, мації, але лише дуже обмежений час.

МЕТОДИКА ДІЙСНА 488714 318617 – методики, де випробуваний отримує завдання виконати якийсь комплекс практичних дій, за характером яких робиться висновок про особливості його психології.

МЕТОДИКА ДОДАТКУ 428614 319 81718 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї відносяться: пропозиції незакінчені, оповідання незакінчені, тест асоціативний Юнга.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ПРОДУКТІВ ТВОРЧОСТІ 491 818 81789 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї належать: тест малюнку фігури людини, тест малюнку дерева Коха, тест малюнка будинку, малюнок пальцем та ін.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЕКСПРЕСІЇ 498614 818 9 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї відносяться: аналіз почерку, аналіз особливостей спілкування мовленнєво-го, методика міокінетична Міра-і-Лопеса.

МЕТОДИКА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ 498619 3197 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї належать: тест апперцептивний тематичний (ТАТ), тест фрустрації Розенцвейгу, тест Сонді.

МЕТОДИКА КАТАРСИСУ 519 617 319 8198 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї належать: психодрама, гра проєктивна;

МЕТОДИКА ЯКІСНА 498612 718 19 – методики, засновані на якісному аналізі експериментальних даних, причому діагностована властивість описується в термінах відомих наукових понять. Не дозволяють застосовувати заходи та методи кількісної обробки результатів, судити про рівень розвитку діагностованих властивостей і прямо показувати причинні зв'язки між змінними, що вивчаються.

МЕТОДИКА КІЛЬКОВА 519617 3194 5 – мето-

дикі, засновані на кількісному аналізі експериментальних даних. Дозволяють застосовувати кількісні заходи та методи кількісної обробки результатів, оцінюють діагностичність, що стується, за ступенем його розвитку щодо інших людей.

МЕТОДИКА КОНСТРУЮВАННЯ 519614 819 1 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї відносяться: MAPS, тест світу та його різні модифікації.

МЕТОДИКА МІОКІНЕТИЧНОГО СВІТУ-І-ЛОПЕСУ 498 617 89801948719 - одна з методик проєктивних, що відноситься до групи методик вивчення експресії.

МЕТОДИКА БАГАТОМІРНА 519614319 818 – методики, характерні тим, що призначені для діагностики та оцінки відразу кількох однотипних чи різнотипних психологічних якостей.

МЕТОДИКА МОНОМІРНА 89742198 (методика одомірна) – методики, характерні тим, що діагностують або оцінюють єдину якість чи властивість.

МЕТОДИКА ОБ'ЄКТИВНА 891871 808916 – методики, використовуючі показники, незалежні від свідомості або бажаній випробуваного та експериментатора. Прикладом можуть бути ті, що включають аналіз фізіологічних або рефлексивних показників або практичних результатів діяльності викоптається, де суб'єктивізм оцінок зведений до мінімуму.

МЕТОДИКА ОБ'ЄКТИВНО-МАНІПУЛЯЦІЙНА 988 614071 21931 – методика, де розв'язувані випробуваними завдання пропонуються у формі реальних предметів, з якими представит щось зробити: зібрати з цих матеріалів, виготовити, розібрати та ін.

МЕТОДИКА ОПИТУВАЛЬНА 9188 701418317 – методики, в хо-

де застосування яких випробуваному задаються усні питання, причому його відповіді відзначаються та обробляються.

МЕТОДИКА ПЕТЕРСОНІВ 912816318 714 – процедура для визначення впливу часу зберігання інформації на тривалість та якість запам'ятовування – за відсутності можливості повторення. Полягає в тому, що після пред'явлення випробуваному матеріалу, що підлягає запам'ятовуванню, йому пропонується протягом деякого часу вирішувати додаткову задачу, що перешкоджає повторенню запам'ятованої матеріала.

МЕТОДИКА ПРОДУКТИВНА 8901 617 488 – методики, використовують певний вид своєї творчої продукції іспитуваного – вербальної, образної, матеріальної, – спонтанно створеної або відтвореної за інструкцією.

МЕТОДИКА ПРОЕКТИВНА 814 319 818 – має значальними можливостями у дослідженні індивідуальності особи; дозволяє, опосередковано моделюючи якісь життєві ситуації та відносини, дослідити особистісні освіти, промовці прямо або у вигляді різних установок, такі як «значні переживання», «сенси особистісні» та інші, в котрих теж проявляється упередженість особистісного відображення психічного.

МЕТОДИКА ПСИХОДІАГНОСТИЧНА 8901 617 917 318 – застосовуються для встановлення діагнозу психологічного. До таким можна віднести методики наступних типів: бланкова; методика об'єктивно-маніпуляційна; методика опитувальна; методика проектна; методика рисункова.

МЕТОДИКА МАЛЮНЮВАЛЬНА 489 061 719 317809 – методики, які використовують створені випробуваними малюнки тематично заданого чи довільного характеру. Іноді застосовується прийом інтерпретації випробуваними готових, стандартних винаходів.

уражень.

МЕТОДИКА СЕНСОРНА 914 788901 909 – методики, що представляють тестовий матеріал у вигляді фізичних стимулів, безпосередньо звернених до органів чуття.

МЕТОДИКА СВІДОМА 898 31489101 – методики, звернені до свідомості випробуваного (наприклад, опитувальники).

Гідність полягає в тому, що вони дозволяють судити про психології випробуваного безпосередньо - з урахуванням того, що він сам або знайомі з ним люди про нього говорять.

МЕТОДИКА СПОРУЖЕНО-МОТОРНА 498016 316 481 - спосіб дослідження реакцій афективних людини. Чий від методів реєстрації симптомів реакцій афективних через зміну вегетативних функцій (дихання, артеріального тиску, пульсу та ін.), дозволяє дослідити відображення цих реакцій у мовних та рухових процесах.

МЕТОДИКА СОЦІОМЕТРИЧНА 489612 8906 819 – в Основа – принцип вибору партнера для спільних дій. Особа, яка обирається найбільшою кількістю членів групи, має високий статус; не обране жодним – низький статус. Однак ця методика не дозволяє з'ясувати причини та зміст тих чи інших відносин, їх ядро мотиваційне.

МЕТОДИКА СТИМУЛЯЦІЇ ПОДВІЙНОЇ 891016 3194 – методика вивчення процесу освіти понять. У ній використовуються два ряди стимулів, з яких перший виконує функцію об'єкта, на який спрямована діяльність випробуваного, а другий - функцію знаків, за допомогою яких ця діяльність організується.

МЕТОДИКА СТРУКТУРУВАННЯ 51948 719 81 – група методик, що належать до методик проєктивним. До неї відносяться: тест плям Роршаха, тест хмар, тест проєкції тривимірної.

МЕТОДИКА СУБ'ЄКТИВНА 319617 819 48 – методики, використовують дані, що залежать від бажань і свідомості випробовування.

туємого або експериментатора - відносяться до їх внутрішнього досвіду та від нього залежні. Класичний приклад – методики, засновані на інтроспекції та висновках, що робляться на базі інтуїції та внутрішнього досвіду.

МЕТОДИКА ТЕХНІЧНА 518617 918489 – методики, що дають випробуваному тестовий матеріал у формі аудіозаписів, відеозаписів та кінофільмів, а також через інші технічні пристрої.

МЕТОДИКА СТВЕРДЖУВАЛЬНА 318915 614 081 – методики, які пропонують деякі міркування чи твердження, з котрими випробуваний повинен погодитися або погодитися.

МЕТОДИКА ФІЗІОЛОГІЧНА 489614 319 018 – методики, де діагностика проводиться на базі аналізу невироблених фізичних чи фізіологічних реакцій організму випробуваного.

МЕТОДОЛОГІЯ 489618 31914 –

1. Вчення про науковий метод пізнання, розширено - про методи пізнання взагалі.
2. Сукупність методів, що застосовуються в якійсь науці, галузі знання. Система принципів та способів організації та побудови теоретичної та практичної діяльності. Втілюється у створенні та регуляції всіх видів людської діяльності. У цілому нині методологія визначає принципи, якими має керуватися у діяльності людина.

МЕТОДОЛОГІЯ КОНКРЕТНО-НАУКОВА 97618 31914 819

- Розробляє ті ж проблеми, що і методологія загальнонаукова, але у межах конкретних наук, з особливостей об'єкта науки, - щодо як теорії, так і емпіричної діяльності. Це проводиться в рамках систем знань, що створюються науковими школами, що відрізняються від інших своїми поясненнями.

ними принципами і способами дослідницької та практичної чеської роботи.

МЕТОДОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНОУЧНА 489617 31948 – до неї відносяться спроби розробки універсальних принципів, засобів і форм наукового пізнання, співвідносні, хоча б потенційно, не з якоюсь конкретною наукою, але застосовні до широкому колу наук, залишаючись все ж таки, на відміну від методології філософської, в рамках власне наукового пізнання, не розриваючись до загальносвітоглядного рівня. Сюди відносяться наприклад, концепції системного наукового аналізу, структурно-рівневий підхід, кібернетичні принципи опису складних систем та ін. На цьому рівні розробляються і загальні проблеми побудови наукового дослідження, способи здійснення теоретичної та емпіричної діяльності, зокрема – загальні проблеми побудови експерименту, спостереження та модифікування.

МЕХАНІЗМ ЗАХИСНИЙ 519318 914 913 (механізм захисту) – пов'язані з Я автоматичні несвідомі механізми, що забезпечують захист психічної особистості. До них відносяться: сублімація, заміщення, витіснення, регресія, проєкція, раціоналізація, освіта реактивна, ідентифікація та фіксація поведінки.

МЕХАНІЗМ ІДЕНТИФІКАЦІЇ 489614 718 8918 – забезпечує передачу «особистісного» досвіду побічно – через особистий приклад, «зараження», наслідування.

МЕХАНІЗМ НЕСВІДОМИЙ 519 614319 810
(Неусвідомлювані механізми свідомих дій) – сюди включаються підкласи:

- 1) автоматизми неусвідомлювані;
- 2) установки неусвідомлювані;
- 3) супроводу несвідомих свідомих дій.

МЕХАНІЗМ ОСВОЄННЯ РОЛІ 319618 719 801 (механізм прийняття та освоєння соціальних ролей) – багато в чому подібний до механізмом ідентифікації, але відрізняється значно більшою

узагальненістю, часто – відсутністю персоналізації освоєння-мого зразка. Описується з допомогою понять позиції соціальної та ролі соціальної.

МЕХАНІЗМ ПЕРЕТВОРЕННЯ ЦІЛІ 489617 019 317 (механізм перетворення мети в мотив) – те саме, що механізм зсуву мотиву.

МЕХАНІЗМ ПУСКОВИЙ ВРОДЖЕНИЙ

489061 718 8194 – щоб поведінка інстинктивна могла проз'явитися, потрібна не лише зовнішня стимулююча ситуація, але та певні внутрішні фактори у формі потреб або мотивацій. В результаті такого поєднання створюється враження, ніби тварина специфічно реагує на якусь визначену ситуацію у певний момент. Така відповідність між типом подразнення і типом реакції навело на думку про створенні якогось механізму, здатного вирішувати, яку іменале з властивих тварині форм поведінки слід запустити. кать у конкретному випадку. Цей механізм, властивий цьому виду і вбудований у мозок, і отримав назву механізму пускового вродженого. Вважається, що подібні механізми в Найчастіше управляють поведінкою багатьох видів.

МЕХАНІЗМ ДВИГУНА МОТИВА 519 584 318 2188 (хутранізм зсуву мотиву на мету; механізм перетворення мети на мотив) – механізм утворення мотивів, намічений у теорії діяності. Суть його – у тому, що мета, раніше спонукана до існуванню якимось мотивом, згодом знаходить самостійну спонукальну силу - сама стає мотивом. Процес зсуву мотиву підпорядковується загальному правилу: той предмет, ідея, мета, який тривалий час і стійко насичувався позитивними емоціями, перетворюється на самостійний мотив. Так відбувається зрушення мотиву на ціль, інакше кажучи, ціль набуває статус мотиву. Такий механізм діє на всіх етапах розвитку особистості, тільки з віком змінюються і ускладнюються ті головні мотиви спілкування, які насичують позитивними емоціями освоювані дії, - адже в міру зростання все ширше становиться коло соціальних контактів та зв'язків.

МРІЯ 489614 319 8 – необхідна умова перетворення дійсності, спонукальна причина, мотив діяльності, остаточне завершення якої виявилось відстроченим; особа форма уяви, локалізована в досить віддаленому майбутньому і об'єднує уявлення про життя високої якості. Плани на майбутнє, явлені в уяві суб'єкта та що виконують важливі для нього потреби та інтереси.

МРІЯ 917 481 81931 – особлива внутрішня діяльність, форму якої нерідко набуває уяви; укладається у створенні уявного образу бажаного майбутнього.

МІЗОФОБІЯ 489016 319 78 – вид неврозу, характерний патологічним страхом забруднення.

МІКРОПСІЯ 319317 918 49 – суб'єктивне зменшення розмірів віддалених предметів, що сприймаються. Може обумовлюватися ураженням тім'яно-потиличних відділів аналізатора зорового.

МІКРОСОЦІУМ 219 487 3194 – найближче оточення соціальне людини – його сім'я, близькі, друзі, товариші, прияті, знайомі, сусіди, колеги по роботі.

МІМІКА 819417 919 321 - сукупність рухів частин особи, які виражають стан суб'єкта або його відношення до восприйнятому. Своєрідна міміка властива також висшим тваринам.

МІОГРАМА 489317 3194 – запис електричної активності скелетних м'язів, виконана за допомогою спеціального приладу - міограф (електроміограф).

МІОГРАФІЯ 519617 319 471214 – метод дослідження функціонального стану м'язів шляхом реєстрації їх біопотенціалів.

СВІТ ОСОБИСТИЙ 49514 894181987 31948 – повністю суб'єктивна система думок, вірувань, ідей, бажань та потребно-

стей індивіда, які орієнтують його поведінку у зовнішньому світі та визначають його сприйняття. Він являє собою стійку конфігурацію реакцій афективних та соціальних установок, яка накладається на всі життєві ситуації та надає унікальність усьому сприйняттю та поведінці індивіда.

СВІТОГЛЯД 594317 81498 – система поглядів на об'єктивний світ і місце в ньому людини, на ставлення людини до навколишньої його дійсності і самому собі, а також навчених. словлені цими поглядами основні життєві позиції людей, їх переконання, ідеали, принципи пізнання та діяльності, ціннісні орієнтації. Як суб'єкт світогляду реально виступають соціальна група та особистість. Світогляд-ядро суспільної та індивідуальної свідомості. Це – відбиток, ная, загальне розуміння світу, людини, суспільства та ціннісне ставлення до них, що визначає соціально-політичну, філософську, атеїстичну чи релігійну, моральну, естетичну та науково-теоретичну орієнтацію людини.

МІФ 59861731914 – що виникає на ранніх етапах історії своєрідна форма світогляду, що втілюється у сказаннях та оповіданнях. Міф - той крок, за допомогою якого окреомий індивід виходить із масової психології.

МНЕМОНІКА 9186173148 (мнемотехніка) - система різних особистих прийомів, що полегшують запам'ятовування та збільшують обсяг пам'яті шляхом створення додаткових асоціацій.

МНЕМОТЕХНІКА 591867 3914 – система спеціальних прийомів, службовців для полегшення запам'ятовування. Суть мені-технічних прийомів запам'ятовування – у тому, що запам'ятовується інформація якось осмислюється, структурується.

ДУМКА ГРОМАДСЬКА 59867181948 – виражена в формі певних суджень, ідей та уявлень щодо-ня груп соціальних до явищ чи проблем соціальної

життя, що зачіпає спільні інтереси. Виникає як продукт усвідомлення назрілих, які потребують вирішення соціальних проблем

і проявляється в зіставленні або навіть зіткненні різних поглядів і позицій щодо обговорюваного питання, - схвально-ні, підтримці або ж запереченні, засудженні тих чи інших дійств, вчинків чи ліній поведінки.

МОДАЛЬНІСТЬ 59867181914 89 – одне з основних властивостей відчуттів, їх якісна характеристика: колір – зорі, тон і тембр – у слуху, характер запаху – в нюху, тощо. Модальні характеристики відчуттів, на відміну від інших характеристик (просторових, тимчасових, інтенсивностейних), відображають властивості реальності в специфічно закодированній формі (довжина світлової хвилі відображається як колір, частота звукових хвиль – як тон та ін.).

МОДЕЛЮВАННЯ 319 488 5194 – у психології – дослідження процесів і станів психічних за допомогою їх реальних (фізичних) або ідеальних, перш за все математичних моделей. Під моделлю тут розуміється система об'єктів чи

194

символів, що відтворює деякі істотні властивості системи-оригіналу.

МОДЕЛЮВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНЕ 59867126801

1. Побудова моделей протікання деяких психологічних процесів з метою формальної перевірки їхньої працездатності.
 2. Відтворення діяльності психічної в лабораторних умовах віях для дослідження її структури.
- ставлення до випробуваного різних засобів, які можуть включатися до структури діяльності.
- поряд з іншим застосовуються різні тренажери, макети, схеми, картки, відеоматеріал.

МОДЕЛЬ 58867191814 – схема, зображення чи опис

деякого природного чи суспільного, природного чи штучного процесу, явища чи об'єкта.

МОДЕЛЬ ІНФОРМАЦІЙНА 48871631918 – в ергономіке – організована за певними правилами сукупність інформації про об'єкт управління, найтехнічніший пристрій та і зовнішнього середовища. Вони потрібні в ситуаціях, коли оператору доводиться оцінювати хід виробничої діяльності, опираючись не стільки на властивості, що безпосередньо спостерігаються компонент системи ергатичної, скільки на властивості, вимірюєними інструментальними способами.

МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУАЛЬНА 598642 31914 80 – по-те, що використовується в психології інженерної. означає систему уявлень людини-оператора про цілі її діяльності, про стан предмета управління та способи впливу на нього.

МОДЕЛЬ ОБРАЗНО-КОНЦЕПТУАЛЬНА 519 64891814 – сукупність уявлень оператора про реальне та прогнози-стан об'єкта діяльності та системи ератичної в цілому, а також про цілі та способи реалізації своєї діяльності. сті.

МОДЕЛЬ / ФІЛЬТРАЦІЯ 4986173191418 (модель з фільтрацією) – одна з перших концепцій виборчої уваги.

Передбачає обмеженість пропускнуї спроможності системи обробки інформації сенсорної, що надходить паралельно кільком каналам. На певному етапі обробки якийсь сигнал виявляється у центрі уваги, що зумовлює іменале його передачу через виборчий фільтр в канал з обмеженнями. ченою пропускнуою здатністю, що діє між етапами виявлення та розпізнавання сигналів. За рахунок цього фільтра про- виходить переміщення інформації з короткочасної пам'яті в довготривалу.

МОДИФІКАЦІЯ 2198163181901 – видозміна, пре-

розування чогось, зазвичай характерне появою нових властивостей.

МОДИФІКАЦІЯ ПОВЕДІНКИ 59867131919 – запро-
ний американськими психологами-біхевіористами метод ре-
гулювання поведінки соціального. Використовувався спочатку як
клінічний метод психотерапії для лікування неврозів, потім
став застосовуватися щодо психічно здорових людей для
вироблення механічних навичок, що забезпечують адаптацію
до неприйнятних їм умов життя.

МОЗГ 314 218 318 818 – центральний відділ системи нервової
людини та тварин, головний орган психіки. У хребетних
тварин і людини анатомічно розрізняють мозок спинний (у
хребетному каналі) та головний мозок (у черепній коробці). Мозок
покритий трьома оболонками – твердою, павутинною та судинною.
Тканина мозку головного складається з сірого (скупчення нервових
клітин) і білого (скупчення переважно відростків нерв-
них клітин) речовини.

МОЗОК: БІОРИТМ 598614 81931 (біоритми мозку) – один з
видів фонові, спонтанної, електричної активності мозку че-
ловець і тварин. Біоритм – це регулярна чи ритмічна
активність, характерна тривалим повторенням тієї чи іншої
хвили при незначній варіації частоти її повторення

МОЗОК ГОЛОВНОЇ 814 729 318 818 – частина системи нерв-
ній, укладена в черепну коробку і що складається з мозку
великого, мозочка, мосту варолієва та мозку довгастого.

МОЗОК ГОЛОВНОЇ: КОРА 918 617 619 017 (кора головного
мозку) – верхній шар півкуль мозку головного, що складається
насамперед із нервових клітин із вертикальною орієнтацією
(пірамідні клітини), а також з аферентних пучків (центро-
стрімких) та еферентних (відцентрових) нервових воло-
кін. У нейроанатомічному плані характерна наявністю горизон-
тальних шарів, що відрізняються шириною, щільністю, формою та
розмірами входять до них нервових клітин.

МОЗОК ГОЛОВНОЇ: ФУНКЦІЯ: ЛАТЕРАЛІЗАЦІЯ
498614719816 (літералізація функцій головного мозку) - про-

та принципів поведінки індивіда по відношенню до суспільства та іншим людям, – одна з основних форм суспільної свідомості.
ня.

МОРАЛЬ АВТОНОМНА 528641 3184 – правила якої встановлюються самою людиною і можуть бути нею ж змінені.

МОРАЛЬ ГЕТЕРОНОМНА 528641 31817 – правила котрій виробляються іншими людьми і яку даний індивид вважав обов'язковими та «священими».

МОРАТОРІЙ 89161731814 – відстрочка виконання деяких зобов'язань. У психології термін зазвичай розуміється розширено-метафорично.

МОРАТОРІЙ ПСИХІЧНИЙ 49861731818 – кризовий період між юністю і дорослістю, протягом якого в особистості відбуваються багатовимірні складні процеси набуття дорослої ідентичності та нового ставлення до світу.

МОРИТА-ТЕРАПІЯ 319481 61914 – метод психотерапії, створений на базі положень дзен-буддизму з використанням психологічних ефектів депривації сенсорної Спочатку-але був орієнтований на лікування такого етноспецифічного захворювання психічного японців, як шинкейшицу (невротичський комплекс з елементами неврастенії, іпохондрії, нав'язностей). Основна мета методу – досягнення клієнтом не просто хорошого самопочуття, але зміни самого способу життя.

МОРТИДО 9189180418417 4184 – потяг до смерті, тягнення агресивне та енергія його; один з найістотніших мотивів психічного життя.

МІСТ ВАРОЛІЇВ 498 617 319 148 – відділ системи нервової центральної, що лежить вище мозку довгастого. Содерживуть численні центри, відповідальні за складні рефлексії.
си.

МОТИВ 428 617 319 18 –

1. спонукання до діяльності, пов'язані із задоволенням потреб суб'єкта; сукупність зовнішніх або внутрішніх умов, що викликають активність суб'єкта та визначають її спрямованість;
2. Предмет, матеріальний чи ідеальний, досягнення якого виступає змістом діяльності, – спонукаючий і визначальний вибір спрямованості діяльності, заради якого вона виконується;
3. Усвідомлена причина, що лежить в основі вибору дій та вчинків особистості.

МОТИВ ВЕДУЧИЙ 519 716 9919 – головний, основний мотив, що спонукає до деякої діяльності у разі її полімотивованості.

МОТИВ ВЛАДИ 591648 319181 – стійка риса особистісна, що виражає потребу суб'єкта у володінні владою над іншими людьми, - прагнення панувати, розпоряджатися, керувати.

МОТИВ ДОСЯГНЕННЯ 489617 31998 (мотив досягнення успіху) – потреба досягати успіхів у різного роду діяльності, особливо в ситуаціях змагання з іншими людьми. Стійка мотиваційна характеристика особистісна. Протипохибна мотиву уникнення невдачі.

Мотив уникнення 5986193191 (мотив уникнення невдачі чи) – прагнення у будь-якій ситуації діяти так, щоб звтекти невдачі, - особливо якщо результати діяльності відприймаються та оцінюються іншими людьми. Стійка мотиваційна характеристика особистісна. Протилежна мотиву досягнення успіху.

МОТИВ НЕСВІДОМИЙ 49861431971– цих мотивів значно більше, ніж усвідомлюваних, і до певного візраста майже всі мотиви ставляться до неусвідомлюваним. за суті, це – спеціальна діяльність, що має свій мотив – самопізнання та моральне самовдосконалення. Мотиви неусвідомлювані все ж таки з'являються у свідомості, але в особливих формах. Їх принаймні дві: емоції та смисли особистісні.

МОТИВ УСВІДОМЛЕНИЙ 5219317 818 14 (мотив-ціль) – приклади таких - великі життєві цілі, що направляють діяльність протягом тривалих періодів життя. Це - мотиви-цілі. Їхнє існування характерне для зрілої особистості.
МОТИВ ПРОСОЦІАЛЬНИЙ 41861731814 – мотив поведіння, що містить виражене та усвідомлене прагнення робити добро.

МОТИВ-СТИМУЛ 498688 71918 – другорядні мотиви, що спонукають до деякої діяльності у разі її полімованості. Вони не стільки «запускають», скільки доповнительно стимулюють цю діяльність.

МОТИВАЦІЯ 48864131811 – її складають спонукання, викликають активність організму і визначають її напрямкленність. Усвідомлювані або неусвідомлювані психічні фактори, що спонукають індивіда до вчинення певних дійцій і визначальне їх спрямованість і цілі. У широкому сенс термін використовується у всіх галузях психології, наступні причини та механізми цілеспрямованої поведінки людини та тварин.

МОТИВАЦІЯ ВНУТРІШНЯ 42168171919 – мотивація, яка спонукає індивіда до дії з метою покращити його стан впевненості та незалежності, на відміну від зовнішньої по відношенню до нього цілі.

МОТИВАЦІЯ ДОСЯГНЕННЯ 598614319 19 (мотивація досягнення успіху) – один з різновидів мотивації діяльності, пов'язана з потребою індивіда домагатися успішнoх і уникати невдач; прагнення успіхів у різних видах діяльності. В його основі лежать емоційні переживання, пов'язані з соціальним прийняттям успіхів, що досягаються індивидом.

МОТИВУВАННЯ 289174218 319 – раціональне пояснення суб'єктом причин дії у вигляді вказівки на соціально прийнятні для нього та його групи референтної обставини,

що спонукали до вибору даної дії. Відрізняється від дії-
тивних мотивів поведінки і виступає як одна з форм осо-
знання цих мотивів.

МОТОРИКА 598611819318 - активність рухова.

МОТОРИКА ВНУТРІШНЯ 598 611 918 688 – поняття для
позначення набутих у минулому досвіді людини програм
до виконання рухових дій.

МУЖНІСТЬ 5986819 06888914 – якість особистісна, ви-
що дається в змозі діяти рішуче і доцільно-
але в складній або небезпечній обстановці, контролювати імпульс-
сивні пориви, долати можливе почуття страху і не-
впевненості, в умінні мобілізувати всі сили для досягнення
цілі. Його вищий прояв – героїзм.

ДУМКА 928 688 714316 – основна одиниця, «молекула»
мислення. У думках виражається процес розуміння світу, ін-
гих людей і себе. В основі думки лежить відбиток таких.
фундаментальних ознак явищ, як їх схожість і суміжність
ність у часі та просторі, та ін.

МИСЛЕННЯ 8 9888 418 704 319 – одне з найвищих проявів
лень психічного, процес діяльності пізнавальної інди-
виду, процес моделювання невідповідних відносин зовнішнього
світу, характерний узагальненням та опосередкованим
відображенням
дійсності; це аналіз, синтез, узагальнення умов і тре-
вань вирішуваної задачі та способів її розв'язання.
ривному процесі утворюються дискретні розумові операції,
які мислення породжує, але яких не зводиться. Миша-
лення як процес нерозривно пов'язане з мисленням як діяч-
ністю особистості - з мотивацією, здібностями та ін.

МИСЛЕННЯ: СИНКРЕТИЗМ 8418 704 31991 – характери-
стику логічно нерозвиненого мислення, що виражається в класи-
фікуванні предметів і явищ, що визначаються деяким поняттям
їм, за різнорідними, логічно непослідовними або навіть
несумісних ознак.

МИСЛЕННЯ БЕЗОБРАЗНЕ 8 704 319 814 617 – поняття означає мислення, вільне від чуттєвих елементів познання – образів сприйняття, уявлень та мовних конструкцій.

МИСЛЕННЯ ВІЗУАЛЬНЕ 8 9888 418912 – спосіб творного вирішення проблем проблемних у плані образного моделювання. Основою мислення візуального виступають мислення наочно-дійове та мислення наочно-образне, де при уподібненні дій предметно-практичних та чуттєво-практичним властивостям об'єктів формуються зовнішні дейперцептивні.

МИСЛЕННЯ ДИСКУРСИВНЕ 8 18 704 319 316 – форма розумової стратегії, при дотриманні якої провадиться послідовний перебір різних варіантів розв'язання задачі, найчастіше з урахуванням зв'язкових логічних міркувань, де кожен Наступний крок обумовлений результатами попередніх. Часто мислення дискурсивне протиставляється мисленню інтуїтивному.

МИСЛЕННЯ ДООПЕРАЦІЙНЕ 4319 894171 – стадія розвитку інтелекту дитини віком від 2 до 7 років. Характерна початком формування символічної функції, яка дозволяє розрізняти що означає і що означає і виступає основою плану уявлень. Спочатку як засіб позначення дитина використовує відстрочену імітацію, ігровий символ, рисунок, розумовий образ, мовної конструкції. За рахунок цього він може подумки розчленовувати об'єкт і становити його з елементів.

МИСЛЕННЯ ІНТУІТИВНЕ 8 9888 418 4 319 289 – один із видів мислення. Характерний швидкістю протікання, відсутністю чітко виражених етапів, мало усвідомленістю. Часто мислення інтуїтивне протиставляється мисленню дискурсивному.

МИСЛЕННЯ КОМПЛЕКСНЕ 8788 418 704 319 – по-ти для позначення стадії у розвитку понять дитини, знаходячися між синкретами і істинними поняттями. Утворені комплекси характерні емпіричними узагальненнями на основі

сприймаються відносини між предметами.

МИСЛЕННЯ НАГЛЯДНО-ДІЙСНЕ 598 418 704

319 – один із видів мислення, характерний тим, що рішення задачі проводиться шляхом реального, фізичного перетворення. ня ситуації, випробування властивостей об'єктів; форма мислення, вплетена в реальне маніпулювання предметами і обслуговування ня перш за все практичні завдання.

МИСЛЕННЯ НАГЛЯДНО-ОБРАЗНЕ 8 418 704 319 –

один із видів мислення – мислення, в основі якого лежить моделювання та вирішення ситуації проблемної у плані уявлень. Пов'язано з поданням ситуацій та змін у них. З його допомогою особливо повно відтворюється все багатооб- різницю різних фактичних характеристик предмета, бо обра- зе може фіксуватися одночасно бачення предмета з не- скількох точок зору.

МИСЛЕННЯ ПРАКТИЧНЕ 8 3219 918 614 788 – один

з видів мислення, зазвичай порівнюваний з мисленням теоретичним: мислення, в якому вирішення проблем реалізується в зовнішньої практичної діяльності. Пов'язано з постановкою цілей, виробленням планів і проектів і часто розгортається при дефіцит часу, що часом робить його ще складніше, ніж мишлення теоретичне. На відміну від мислення теоретичного тут не ставиться завдання вироблення нових методологічних коштів, які можна переносити в принципово інші ситуації.

МИСЛЕННЯ ПРАЛОГІЧНЕ 8 499 418 704 319 – по-

ня для характеристики мислення представників доцілізованих суспільств, як би принципово відмінного від мислення. ня логічного сучасних людей, – для позначення раннього етапу розвитку мислення, коли формування його основних логічних законів ще не завершено: існування причинно-слідчих зв'язків вже усвідомлено, але сутність їх виступає в містифікованої форми. Явлення співвідносяться за ознакою. причини-наслідки і тоді, коли просто збігаються за часом.

МИСЛЕННЯ СЛОВЕСНО-ЛОГІЧНЕ 8 528 9888 418

704 – один із видів мислення, характерний використанням понять, логічних конструкцій. Функціонує на базі мовних засобів і являє собою найпізніший етап історичного і онтогенетичного розвитку мислення. У його структурі формують і функціонують різні види узагальнень.

МИСЛЕННЯ ТВОРЧЕ 8 888 468 704 319 – один з

видів мислення, характерний створенням суб'єктивно нового продукту та новоутвореннями в ході самої діяльності пізнавальної щодо його створення. Ці новоутворення стосуються мотивації, цілей, оцінок та смислів.

МИСЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНЕ 18 70 4 319 8 – один з

видів мислення, що зазвичай протиставляється мисленню практичного. Направлено на відкриття законів, властивостей об'єктів.

тов та ін. Як приклад можна назвати фундаментальні наукові дослідження.

МЮ-РИТМ 9181114 319 7 - біоритм, що фіксується в області роландової звивини кори мозку головного, зміни якого пов'язані тільки з впливом подразників кінестетичних. При виконанні будь-яких рухів мю-ритм завжди блокується. По частоті і амплітуді він схожий на альфа-ритм.

Н

СПОСТЕРЕЖНІСТЬ 289317 498611 – здатність,

виявляється в умінні помічати суттєві, характерні, навіть малопомітні властивості предметів та явищ.

допитливість, допитливість і набувається у життєвому досвіді. Її розвиток - важливе завдання формування установки по пізнавальній та адекватного сприйняття дійсності.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ 8916918 906 781 –

1. Вивчення світу лише на рівні пізнання чуттєвого, цілеспрямоване і усвідомлене.

Сприйняття якогось процесу з метою виявлення його інваріантних ознак без активного включення в сам процес. У наблю-

денії проявляються особистісні особливості сприйняття, установки, спрямованість особистості.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ СИСТЕМАТИЧНЕ 898618 718 067 – при ньому увага повинна бути зосереджена на одному визнаному акті поведінки, щоб якомога точніше описати саме його характеристики, вивченню яких присвячено дане дослідження.
дування.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ СТАНДАРТИЗОВАНЕ 498 681 719 4 – спостереження за поведінкою людей, що проводиться в наукових цілях
за наявності певної схеми спостереження, де відображено те, що слід спостерігати, як вести спостереження і як представляти його результати.

НАВИК 989 061 719 41 (дія автоматизована, автоматизм вторинний) – дія, сформована шляхом повторення, характерне високим ступенем освоєння та відсутністю елементної свідомої регуляції та контролю.

НАВИК: ФОРМУВАННЯ: МЕХАНІЗМ 512 618 718911
- У ході формування навички виділяється багато приватних фаз, об'єднують у більш загальні періоди.
1. В перший період відбувається початкове знайомство з рухом та початкове оволодіння ним. 2. Другий період – період автоматизації руху. Тут відбувається повна передача окремих компонентів руху або всього руху цілком у ведення фонових рівнів.

НАВИК ДВИГУН 488 718 499016 – автоматизовані
вані впливу на зовнішній об'єкт за допомогою рухів у цілях його перетворення, що неодноразово виконувалося раніше.

НАВИЧКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА 4890 16 319 14 – автоматизовані прийоми, способи вирішення зустрічалася раніше розумового завдання.

ПЕРЦЕПТИВНИЙ НАВИК 899 716 30917 – автоматизовані чуттєві відображення властивостей і характеристик добре

знайомих, які неодноразово сприймалися раніше предметів.

НАВ'ЯЗКІВНІСТЬ 988061 78806 – характеристика явищ та процесів психічних, що означає їх непідконтрольність зізнання, їх здійснення всупереч бажанню, нерідко – всупереч стримуючим зусиллям суб'єкта (згідно з «Словником російського мови» С.І. Ожегова, слово «нав'язливий» означає, крім прочого, «проти волі впровадився у свідомість, невідступний»). Нав'язливість як психологічний феномен проявляється в досить різних формах.

НАДІЯ 489061 719 88 0618 – емоційне переживання, що виникає при очікуванні суб'єктом якогось бажаного події; відображає передбачувану ймовірність його реального здійснення. Формується внаслідок пізнання причин, обумовлених очікувані події, або на основі суб'єктивного емоційного досвіду, накопиченого у подібних ситуаціях у минулому. Передбачаючи можливий розвиток подій, надія відіграє роль внутрішнього регулятора діяльності, що допомагає суб'єкту визначати її наслідки та доцільність.

НАДІЙНІСТЬ 3178 719 88 0618 – одна з найважливіших характеристик методик та тестів психодіагностичних – один з критеріїв їх якості, що належать до точності вимірювань психологічних. Відображає точність вимірювання психологічного та стійкість результатів дії сторонніх чинників. Чим вища надійність тесту або методики, тим вони відносно вільніше від похибок виміру.

НАСВІДОМЕ 891614 318 911 – не піддається індивідуальному свідомо-вольовому контролю рівень психічної активності особистості при вирішенні творчих завдань.

НАМІР 519314 819 4 – свідоме прагнення завершити дію відповідно до наміченої програми, спрямованої досягнення гаданого результату.

НАПРУЖНІСТЬ ПСИХІЧНА 591 419 – психічний стан, обумовлений попередженням несприятливого розвитку подій. Супроводжується відчуттям спільного

дискомфорту, тривоги, іноді страху. На відміну від тривоги, включає готовність оволодіти ситуацією, діяти в ній певним чином.

НАРКОАНАЛІЗ 489 316 71 – терапевтичний напрям, метод та прийом модифікованого психоаналізу, що виконується на тлі дії наркотиків, що сприяють оперативному встановленню трансферу та подолання опору клієнта; тим самим забезпечується прискорення та підвищення ефективності.
сти психоаналітичного сеансу та всього лікування.

НАРКОМАНІЯ 518 712618 44 – патологічний потяг до вживання наркотичних засобів;
в результаті вживання наркотиків, що викликають у малих дозах ейфорію, а великих – оглушення, наркотичний сон. характерно непереборним потягом до прийому наркотиків, званим звиканням, що виникає при систематичному употребі наркотиків; тенденцією до підвищення вживаних доз, формуванням абстинентного синдрому – з поганим самопочуттям за відсутності наркотиків; з психічною та фізичною залежністю.

ПОРУШЕННЯ УВАГИ 498 611 01931 – болючі розлади, що різною мірою спостерігаються при втомі і при органічних ураженнях мозку головного – насамперед часток лобних. Характерні неадекватними змінами спрямованості та вибірковості діяльності, координації окремих дій. Можуть виявлятися у звуженні обсягу уваги, його нестійкості - відволікання на побічні подразники.

ПОРУШЕННЯ ОСОБИСТЕ 519361 819 41 – системні порушення поведінки – насамперед соціального – характерні для різних захворювань психічних та локальних поразок головного мозку.

ПОРУШЕННЯ МИСЛЕННЯ 599 788 319 418 – порушення у виконанні операцій інтелектуальних, обумовлені різноособистими захворюваннями психічними, локальними ураженнями мозку головного та аномаліями розвитку психічного.

ПОРУШЕННЯ СЕНСОРНЕ 596 714918 41 – сюди відносяться глухота, приглухуватість, сліпота, слабобачення.

ПОРУШЕННЯ СЕНСОРНЕ ДИСТАНЦІЙНЕ
596 714918 48 – сюди відноситься слабобачення, віднесене до об'єму.
ектам що знаходяться на дистанції за межами фізичного зріня або в іншому інтервалі часу.

ПОРУШЕННЯ ФАНТОМНЕ 489317 918 4 – хибні відчуття – біль, свербіж, анемія, судоми та інше – з боку неіснуючої частини тіла - наприклад, після ампутації кінчності. Можуть приймати нав'язливий, тяжкий характер.

НАРЦИСИЗМ 988 061 319 48 (нарцизм) – стан та спрямованість лібідо на Я. Нормальна стадія статевого розвитку. Одна з відмінних рис невротиків – затримка на цій стадії психосексуального розвитку

НАРЦИСИЗМ: УДАР 8061 319 48 91 (три удари по особі-ному нарцисизму) – У процесі розвитку науки людському самолюбству були завдані три нищівні удари:
1) «космологічний удар» Коперника;
2) «біологічний удар» Дарвіна;
3) «психологічний удар» – найчутливіший; нанесений психоаналітичною теорією, що довела безумовний примат несвідомого над свідомістю і провідну роль безсознаних душевних процесів в організації життєдіяльності та поведінки.

НАРЦИСИЗМ ВТОРИННИЙ 8 061 319 48 – термін означає явище повторного нарцисизму, що виникає вслідність на пряму лібідо з Воно на Я. Трактувалося як вождєлення, спрямоване на Я внаслідок «тотожнення».

НАСИЛЛЯ КОМПЕНСАТОРНЕ 498 688 319 4 –насильство, службовець імпотентній, знедолений життям людині в заміною продуктивної діяльності та способом помститися життю.

НАСИЛЬСТВО РЕАКТИВНЕ 598611 819 48 – насильство, проявляемое при захисті життя, свободи, гідності та майна. Отже, ця форма насильства «стоїть на службі життя» і має на меті збереження.

НАСОЛОДА 519411 819 14 – одна з позитивних душевних почуттів, певним чином пов'язане зі зменшенням, зниженням чи згасанням наявної у душі кількості раздратів.

НАСОЛОДА КІНЦЕВА 519411 819 148 – кінцева задоволення від «сексуальної діяльності», що супроводжується виділенням статевих секретів

НАСОЛОДЖЕННЯ КОПРОФІЛЬНЕ 819 317 918 14 – насолоди дитинства, пов'язані з дефекацією.

НАСОЛОДА ПОПЕРЕДНЯ 719411 819 181 – насолоду від збудження зон ерогенних, попереднє статевого акту.

НАСТІЙНІСТЬ 498114 319 8 – особистісне вольове ка-ність, характерне здатністю долати зовнішні і внутрішні перешкоди, – спрямоване на неухильне, всупереч труднощам та перешкодам, досягнення здійснення мети.

НАСТРІЙ 898 716 31944 – порівняно продовжитільні, стійкі стани психічні помірної або слабій інтенсивності, що виявляються як позитивний або відри-емоційний фон психічного життя індивіда. Характерні дифузністю, відсутністю чіткої усвідомленої прив'язки до певних предметів або процесів, та достатньої стійкістю, що дозволяє вважати настрій окремим показачем темпераменту.

НАСТРОЮ ГРОМАДСЬКЕ 598 716 31944 (настро-масове) – переважний стан почуттів та умів тих чи інших груп соціальних у певний період. Не тільки наймасовіше явище психології соціальної, а й одна з найзначніших сил, що спонукають людей до дія-

ності, що відбиваються на поведінки різних груп і верств суспільства, і навіть класів, націй і навіть народів. Виявляється у всіх сферах соціальної життєдіяльності.

НАЛАШТУВАННЯ ОПЕРАТИВНЕ 598411 69814 – підготовка до виконання дії за заданих умов, відповідно яким встановлюється точність, темп, напруженість, стабільність, тривалість, спосіб та стиль майбутньої діяльності. У ході налаштування оперативної відбувається підготовка нейродинамічних систем організму.

НАУКА 528 716 319 81 – Сфера діяльності, основна функція якої - вироблення знань про світ, їх систематизація, на основі чого можливі побудова образу світу - наукова картина світу, та способів взаємодії зі світом – науково обґрунтована практика.

НАУКА: КЛАСИФІКАЦІЯ 716 319 81 88 9 – словом «наука» позначаються також окремі галузі наукового знання, що взаємно відрізняються рядом суттєвих характеристик. Насамперед науки відрізняються своїм об'єктом (від об'єкта науки слід відрізнити її: наука: об'єкт; наука: предмет). Основними науковими об'єктами виступають: природа (органічна та неорганічна), і людина (суспільство та мислення). Відповідно до цього виділяються науки природничі та науки гуманітарні; останні ще поділяються на соціальні науки та науки філософські науки. Так виділяються три головні розділи наукового знання – три комплекси наук. Крім цих трьох головних розділ виділяються ще великі розділи – на стику основних. Можливі інші способи розрізнення наук. Так, прийнято розподіл їх на науки фундаментальні та науки прикладні. всіх цих схемах психологія займає своє місце. логія з науками природними цілком очевидна - особливо з біологічними. Для психології наукової характерно запозичення деяких загальнобіологічних теоретичних положень для обґрунтування закономірностей розвитку психіки

НАУКА: ОБ'ЄКТ 528 716 31819 88 – та сторона дії на вивчення якої спрямована дана наука. Часто об'єкт фіксується у самій назві науки. Але оскільки ні-

яка наука не в змозі описати свій об'єкт вичерпно і всебічно, вона змушена обмежити сферу своїх інтересів, відмовляючись вивчення деяких аспектів свого об'єкта.

НАУКА: ПІДХІД РАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ 8 716 319

819 – сходить принаймні до Платона; пізніші яскраві представники – Декарт, Кант та Гегель. Вважає, що будь-які до-тверді знання можуть виходити лише від розуму, і лише розум повинен відігравати головну роль у поясненні фактів - і в онтоло-ном плані, і в планах пізнання чи дії. Найкращий спосіб сформулювати якусь проблему і спробувати знайти від-вет полягає у пошуках логічних аргументів. В результаті на про-тяжіння багатьох століть обговорювалося, що має бути, замість того-го щоб спостерігати існуюче насправді.

НАУКА: ПІДХІД ЕМПІРИЧНИЙ 5928 7176 3149 881

- Ліг в основу експериментування. Наголошує на досвід і тим самим радикально відрізняється від підходу раціоналі-тичного.

НАУКА: ПРЕДМЕТ 5328 716 3919 881 – та сторона чи сто-рони, якими об'єкт науки у ній представлений. Якщо об'єкт існує є незалежно від науки, то предмет формується разом з ній і закріплюється у її понятійній системі. Предмет не фікси-ує всіх сторін об'єкта, хоча може при цьому включати те, що в об'єкті відсутня, У певному сенсі розвиток науки є розвиток її предмета.

НАУКА ГУМАНІТАРНА 716 3179 81 – її об'єктом ви-ступає людина – людське суспільство та мислення. Науки гуманітарні поділяються на науки соціальні та науки фі-лософські.

НАУКА ПРИРОДНА 91528 716 319 81 – її об'єктом виступає природа, органічна та неорганічна.

НАУКА ПРИКЛАДНА 428 716 319 81 518 – прикладними вважаються науки, орієнтовані на практичне застосування знань, здобутих у науках фундаментальних; вони служать безпосередньо потреб суспільства.

НАУКА ФУНДАМЕНТАЛЬНА 8529 716 319 81989 (наука чиста) – фундаментальними вважаються науки, які пізнають світ безвідносно можливості практичного використання познань.

НАВЧЕННЯ 847136 3919 512 – процес і результат набуття індивідуального досвіду.

НАВЧЕННЯ ВЕРБАЛЬНЕ 7136 39129 5192 – навчання через словесні впливи: інструкції, роз'яснення, описи та інше, – без звернення до конкретних дій предметних, до обумовлення оперантного чи умовно-рефлекторного.

НАВЧЕННЯ ВІКАРНЕ 936 39819 512 – навчання через пряме спостереження за чуттєво представленими образами та через наслідування їм.

НАВЧЕННЯ ОПЕРАНТНЕ 498614 318 12 – вид навчання, що відбувається за рахунок спонтанного породження суб'єктом багатоства різноманітних реакцій на ту саму ситуацію або стимул - з наступним закріпленням лише тих, що виявляються найвдалішими з позиції одержуваного ефекту.

НАВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНЕ 3919 512 498611 – термін означає набуття організмом нових форм реакцій шляхом спостереження за поведінкою інших живих істот та наслідування йому.

НАВЧЕННЯ УМОВНО-РЕФЛЕКТОРНЕ 747136 918 417 41 – вид навчання, що відбувається за рахунок виробки реакцій на нові подразники за механізмом рефлексу умовного.

Неврати 4815421181 - один з видів неврозів, могутий виникати в результаті перенапруги або перенесених інфекцій (у дітей).

НЕВРОЗ 48154211 – група найпоширеніших пограничних нервово-психічних розладів, психогенних за природі, але з обумовлених психотичними станами. Возні-кають на основі непродуктивно і нераціонально дозволеного невротичного конфлікту, що закладається переважно в дитинстві, в умовах порушених відносин з оточенням мікросоціальним, насамперед із батьками.

НЕВРОЗ: ПРИЧИНА 948154211 – невроз виникає там, де не зовсім вдався перехід від прямих до загальмованих у значенні мети сексуальним первинним позивам;
флікту між первинними позивами, поглиненими Я, які пройшли через такий розвиток, і частинками тих самих позивів, що з витісненої несвідомої сфери прагнуть до прямого удо-
Причини неврозу виникає при з'єднанні двох.
основних компонентів:
1) успадкованого нахилу бла-
року фіксації лібідо як результату успадкованої сексуальної конституції та пов'язаних з нею доісторичних переживань, а також інфантильного переживання;
2) випадкового травматичного переживання.

НЕВРОЗ: РЕМІСІЯ СПОНТАННА 4815421108 (спон-
танна ремісія неврозів) - процес мимовільного - пре-
майново від внутрішніх причин – зменшення та ослаблення хворобливих проявів неврозів

НЕВРОЗ АКТУАЛЬНИЙ 4815421129 – група розладів, що виявляються як безпосередні соматичні наслідки сексуальні порушення.

НЕВРОЗ ВЕЛИКИЙ 481542116 – («великі неврози» наше-
го часу) - найпоширеніші і значущі форми сучасних-
мінних неврозів, до яких належать:

- 1) невроз прив'язливості – пошук кохання та схвалення за будь-яку ціну;
- 2) невроз влади – гонитва за владою, престижем та володінням;
- 3) невроз покірності – автоматичний конформізм;
- 4) невроїзоляція - втеча від суспільства.

НЕВРОЗ ІСТЕРІЧНИЙ 548154211 – форма неврозу, характерна різною клінічною симптоматикою. Часто проявляється у вигляді судомних нападів, астазії - абазії, істерическої глухоти, сліпоти, мутизму та вегетативно-вісцеральних розладів. Особливо характерна така особливість істеричських переживань, як неглибокість, демонстративність і ситуативна обумовленість. Для істеричних дітей особливо характерно. терно поява енурезу, заїкуватості, анорексії.

НЕВРОЗ КЛІНІЧНИЙ 481 54 21 191 – одна з основних нервово-психічних розладів. Причина їх – так званий конфлікт невротичний, що активізується в психотравмуючих ситуаціях. Органічні зміни мозку головного найчастіше відсутні. Виділяються три основні форми неврозів клінічних: неврастенія, істерія та невроз нав'язливості.

Невроз нав'язливості 4815421148 (невроз станів нав'язливих; невроз примусу) – один із видів неврозів, вероятность появи якого особливо велика у людей з триважливим, ригідним, недовірливим характером. Крім загально-невротичних симптомів (дратівливість, підвищена стомлюваність, порушення сну, розлади вегетативні) проявляється наявність у суб'єкта підвищеної тривожності та пригніченого настрою, різних змістом нав'язливих думок спогадів, рухів та дій, а також страхів (найчастіше все-го у вигляді фобій – таких як кардіофобія, канцерофобія, страх почервоніння), що відчуються як чужі і примусово повторяються;

НЕВРОЗ НАВ'ЯЗЛИВОСТІ КОЛЕКТИВНИЙ 481542113
- Одна з форм його - релігія.

НЕВРОЗ НАРЦИСИЧНИЙ 148154211 – їх відмінності. тільна риса - фіксація лібідо на ранніх фазах, передують фаз істерії або неврозу нав'язливості, і його спрямованість на Я, що підвищують рівень амбівалентності почуттів. Характерна риса цих неврозів – активна участь. денії захворювання та їх відповідність конфлікту між Я і понад-

Я.

НЕВРОЗ НООГЕННИЙ 64815421 – неврози, що породжуються втратою сенсу життя.

НЕВРОЗ ПЕРЕНЕСЕННЯ 5481542119 – загальне позначення трьох форм неврозів: істерії страху, істерії конверсійної та неврозу нав'язливості. Їхнє походження пояснюється конфліктом, том і боротьбою сексуальних потягів з інстинктами збереження, конфліктом між вимогами сексуальності та Я, або ж конфліктом між Я та Воно. Неврози перенесення характерні спробами захисту Я від сексуальності і в цьому плані є результатом конфлікту між Я та лібідінозною прихильністю до об'єкту. Ці неврози і являють собою власний предмет психоаналізу.

НЕВРОЗ СТРАХУ 6848154211 – форма неврозу, який розвивається у відповідь на психічні травми і в якому визначним симптомом є наявність страху вільного, (синдром страху). У цьому відчуття страху чи нелокалізовано, чи-бо пов'язано з певним органом тіла або конкретною ситуацією. цією (наприклад, страх висоти, замкнутих просторів). Сама звичайна причина неврозу страху - фрустрованное возбуждення; лібідінозне збудження викликається, але не задовольняється, і незадоволене лібідо прямо перетворюється на страх.

НЕВРОЗ ТРАВМАТИЧНИЙ 4815421171 – захворювання, наступають як результат механічного впливу, механічної травми. За певних обставин Я буває зацікавлено у появі та існування такого неврозу як вигідну форму захисту від небезпеки.

НЕВРОЗ УНІВЕРСАЛЬНИЙ 48 154 21161 – загальний, «кіль-лективний» невроз з різноманітними функціями. носить релігію, що ефективно захищає від небезпеки персонного неврозу.

НЕВРОЗ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ 3148 154211 – визиване у тварин у спеціальних умовах фізіологічного експерименту стан, характерний порушенням поведінки

адаптивного, неможливістю вироблення нових та неспрацьовування-
ням старих рефлексів умовних, відмовою від їжі, вегетативні-
ми розладами та порушеннями сну. Будучи моделлю кліні-
неврозів у людини, він застосовується для вивчення меха-
нізмів діяльності нервової вищої.

НЕВРОТИЗМ 598 154211 (нейротизм) - стан, харак-
терне емоційною нестійкістю, тривогою, низьким само-
повагою, вегетативними розладами. Невротизм не сліду-
ет ототожнювати з неврозом, оскільки невротичні симптоми
може виявляти і здорова людина. Невротизм зазвичай з-
міряється за допомогою спеціальних шкал або опитувальників лич-
нісних.

НЕВРОТИК 54811 319 4 – людина, яка перебуває під впливом
неврозу, - ущемлена особистість, погано пристосовується
до довкілля, реальності; домінанта поведінки – реакції
емоційно-інстинктивні. Це пояснюється переважанням
принцип задоволення на принцип реальності. Образно,
невротик – це людина, яка стоїть на шляху.

НЕВРОТИК: ПОЛІКА СЕКСУАЛЬНА 64811 319 48 –
Характерно наявністю різних варіацій нормальної сексу-
ального життя та вираженням хворобливих форм.

НЕГАТИВІЗМ 519 448 9184 – невмотивована поведінка,
виявляється в діях, навмисно протилежних вимагати-
ням та очікуванням інших індивідів або груп соціальних.
Небажання піддаватися впливам інших людей, спричинене
не логікою виконання власних завдань, але негативним до
ним ставленням. Зумовлений дією захисту психологічно-
ської у відповідь на впливи, що суперечать сенсам внутрішньо-
ним суб'єкта.

НЕГАТИВІЗМ ДИТЯЧИЙ 448 918479 – форма спілкування ре-
бенка, в якій він намагається відстояти права своєї особистості пу-
тим протидії вимогам оточуючих. Може прояв-
лятися упертості, грубості, замкнутості.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ 598 511 – альтернатива конформності та негативізму - самостійна вироблення та відстоювання власної позиції. Не виключає солідарності особистості з групами, але не через тиск, а на основі свідомої згоди з ними.

НЕЙРОЛІНГВІСТИКА 564317 90961 – галузь науки, погранична для психології, неврології та лінгвістики, вивчаюча мозкові механізми мовної діяльності та зміни в мовних процесах, що виникають при локальних ураженнях головного мозку.

НЕЙРОН 814 317 914 917 – нервова клітина з усіма її відпаростками - основна структурна одиниця системи нервової. Зстоїть з тіла, відгалужених відростків – дендритів і довгого відпаростка – аксона, а також кінцевих апаратів – синапсів. Основна функція нейрона - збудження, що поширюється по аксону у вигляді короткочасних електричних сигналів – імпульсів нервових.

НЕЙРОН-ДЕТЕКТОР 814 317 914 919 – нервова клітина, зретьельно реагує на певні ознаки сенсорні складного подразника.

НЕЙРОПСИХІЗМ 891491 614 – теорія в природознавстві, згідно з якою психіка є тільки у істот, які мають нервової системи.

НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ 489 314 818 71 – галузь науки, що склалася на стику психології, медицини (неврології, нейрохірургії) та фізіології. Вивчає мозкові механізми функцій психічних вищих на матеріалі локальних уражень ній головного мозку. Розглядає співвідношення мозку та психіки.

НЕЙРОФІЗІОЛОГІЯ 519 31791814 714 – розділ фізіології, присвячений вивченню системи нервової за допомогою електрофізіологічних методик.

НЕКОНГРУЕНТНІСТЬ 498617 31914 – невідповідність друг до друга досвіду людини та її уявлень про себе. на рівні проявів означає тривогу, ранимість, нецільність особи.

НЕКРОФІЛ 918 616 0496 (некрофільний) - особа та тип особистості, орієнтовані любов до мертвого, на деструкцію, знищення та смерть. Протилежне поняття - біофіл.

НЕКРОФІЛІЯ 0496 411 06 – 1) сексуальна перверсія, виявляється в потягу і бажанні мати мертве тіло; 2) асексуальне болюче прагнення перебувати біля трупів, споглядати їх, маніпулювати ними та розчленовувати.

НЕНАВИСТЬ 498 681 019 4 – стійке активне заперечувачве почуття суб'єкта, спрямоване на явища, що суперечать його потребам, переконанням чи цінностям. Здатна викликати не тільки відповідну оцінку свого предмета, а й активну діяльність, спрямовану проти нього.

НЕОБІХЕВІОРИЗМ 319 688 71 9 – направлення в американської психології, що виникло в 30-х роках. XX ст. Сприймавши головний постулат біхевіоризму у тому, що предмет психології – об'єктивно спостерігаються реакції організму на стимули зовнішній середовища, необіхевіоризм доповнив його поняттям змінних проміжних як факторів, що служать опосередковою ланкою між впливом стимулів і м'язовими рухами у відповідях. Дотримуючись методології операціоналізму, прихильники необіхевіоризму вважали, що зміст поняття змінних проміжних, що означало «пізнавальні» пізнавальні і мотиваційні компоненти поведінки, можна виявити експериментально за ознаками, що визначаються за допомогою операцій дослідника.

НЕОПСИХОАНАЛІЗ 598 617 31 9 1 –

1. Напрямок у психології, психоаналізі та психотерапії. Орієнтовано на синтез різних областей психоаналізу з метою комплексного пояснення неврозів, у тому числі динамічної взаємодії потягу та витіснення, а також з метою сучасної терапії.
2. Іноді це поняття застосовується для загального позначення різноособистих нових течій у психоаналізі, переважно орієнтована дослідження терапевтичних аспектів.

НЕОФОБІЯ 498 617 31 – патологічний страх перед усім новим, незвичним.

НЕОФРЕЙДИЗМ 591688 41 – напрямок у сучасній філософії, соціології, психології та психоаналізі, що розвинувся із фрейдизму, прихильники якого намагаються подолати біологізм класичного фрейдизму і ввести його основні почення в соціальний контекст.

НІСТАГМ 519 317 48 – ритмічні рухи очного яблука. Складаються з повільного руху в деякому напрямку та швидкого повернення.

НОВОРОДЖЕННІСТЬ 489712 618418 – віковий період від народження до чотирьох – шеститижневого віку, під час якого відбувається первинна адаптація дитини до зовнішнього міру.

НОЗОФОБІЯ 481542198 – вид неврозу, характерний патологічним страхом захворювання.

НОНКОНФОРМІЗМ 319 316 418 – прагнення будь-що не стало суперечити думці більшості і чинити протипохибним чином, не зважаючи ні на що. Синонім поняття негатізму, антонім конформності.

НОРМА 519 514 12 – встановлений захід, середня величина чогось.

НОРМА ГРУППОВА 519 514 1298 – сукупність правил та вимог, що виробляються кожною реально чинною спільністю; найважливіший засіб регуляції поведінки членів

даної групи, характеру їх взаємовідносин, взаємодії та спілкування.

НОРМА СОЦІАЛЬНА 5819 514 12 – прийняті у конкретному суспільстві або групі правила поведінки, що регулюють взаємовідносини людей.

НОРМА ТЕСТОВА 519 514 98 – усереднена оцінка даному тесту групи великий нормальних та здорових людей певного віку та культури – показники, з якими можна порівнювати показники випробуваного, оцінюючи його уробилячи висновки про те, чи знаходяться вони вище або нижче норми. Норма тестова – це середній рівень розвитку великий сукупності людей, схожих з випробуваним по ряду соціально-демографічних характеристик.

НОРМАЛІЗАЦІЯ 48519 514 12 –

1. Встановлення норми, зразка.
2. Врегулювання, приведення до норми, нормальної станом.
3. Те саме, що стандартизація.

НОРМАЛІЗАЦІЯ ГРУППОВА 481519 514 12 – соціально-психологічний феномен, що виникає як результат груповий дискусії, коли спочатку різномірні і навіть екстремальні позиції учасників згладжуються і знаходять характер єдиної, що поділяється всіма усередненої думки.

МОРАЛЬНІСТЬ 498104817 9181 – регулююча функція людської поведінки. Її сутність зводиться до агро-нічення потягів.

О

УЗАГАЛЬНЕННЯ 498614 312 – продукт розумової діячності, форма відображення загальних ознак та якостей явищ насправді. Процес пізнавальний, що призводить до видужлення та означування щодо стійких властивостей зовнішнього світу. Найпростіші види узагальнення реалізуються вже на

рівні сприйняття, виявляючись як константність сприйняття. Види його відповідають видам мислення. Узагальнення також виступає як розумової діяльності. На рівні чело-вецького мислення, узагальнення опосередковується застосуванням суспільно вироблених знарядь - прийомів діяльності по-пізнавальної та знаків.

УЗАГАЛЬНЕННЯ ТЕОРЕТИЧНЕ 498614 3189 – узагальнено-ня, засноване на виділенні суттєвих зв'язків між явле-нями зовнішнього світу, що свідчать про їхнє генетичне спорідненості. Опирається на приховані суттєві властивості, виходячи-ті, що за рамки безпосереднього спостереження і вимагають введення-ня додаткових принципів – узагальнюючих гіпотез. Реа-лізується за допомогою поняття, в якому фіксується лише са-моче суттєве, а приватне опускається. Здатність до узагальнення-ня теоретичного особливо інтенсивно формується у воз-росте підлітковому та юнацькому.

УЗАГАЛЬНЕННЯ ЕМПІРИЧНЕ 498614 318 – узагальнено-ня, засноване на безпосередньо спостерігаються або пережи-властивостях предметів і явищ. Використання подібн-них як класифікаційних надає людині можливість працювати зі значно більшим обсягом предметів. тов, чим це можливо в перцептивному плані. За допомогою клас-сифікаційних схем кожен новий предмет розпізнається як що відноситься до певного класу.

ОБИДАННЯ 519 418 3194 – здатність відчувати пахучі речовини, сприймаючи їх як запахи. Хімічні речовини що поширюються у вигляді пари, газу, пилу та іншого, потрапляють у порожнина носа, де взаємодіють з відповідними рецепто-рами. Крім хеморецепторів, у формуванні відчуттів тельних можуть брати участь і інші рецептори слизової об-лочки порожнини рота: тактильні, болючі, температурні. Так, деякі пахучі речовини викликають лише нюхові відчуття (ванілін, валеріана та ін), а інші діють ком-

плексно (ментол викликає відчуття холоду, хлороформ – сладости).

ОБРОБКА ВТОРИНА 498 801614 7148 – повторний процес зміни сновидіння, що починається після того, як Сновидіння стає перед свідомістю як об'єкт сприйняття.

СПОСІБ 319418 418 – суб'єктивна картина світу або його фрагментів, суб'єктивна поданість предметів зовнішнього світу, обумовлена як чуттєво сприймаються визначками, і гіпотетичними конструктами. Включає в себе самого суб'єкта, інших людей, просторове оточення та тимчасову послідовність подій.

СПОСІБ СПРИЙНЯТТЯ 43194818 41898 – відображення в суб'єкті. ективному плані реальних предметів або їх властивостей, з якими взаємодіє діяльний суб'єкт.

ОБРАЗ ГІПНАГОГІЧНИЙ 965319418 4818 – виникають при сновидіннях і в станах просоночних.

ОБРАЗ СВІТУ 591498 617 – цілісна, багаторівнева система уявлень людини про світ, про інших людей, про себе та своєї діяльності. У цьому понятті втілено ідею цілісності та наступності у зародженні, розвитку та функціонуванні сфери пізнавальної особистості.

ОБРАЗ ОПЕРАТИВНИЙ 899418 418 – відображення у свідомості ні суб'єкта того предмета або процесу, на який направале дію. Повнота образу оперативного суворо визначається необхідністю адекватного виконання конкретної дії, так що всі надлишкові ознаки предмета до нього не входять. рахунок цього досягається його лаконічність та надійність, потрібні для успішного виконання завдання у звичайних або утруднених умовах.

ОБРАЗ ОПЕРАТИВНИЙ ГЛОБАЛЬНИЙ 319418894 18 – образ оперативний, службовець основою до виконання всього дії. Переважно вбирає у себе ознаки кінцевого. стан предмета дії.

ОБРАЗ ОПЕРАТИВНИЙ ЕТАПНИЙ 319417 994 18 – про-
раз оперативний, службовець основою з метою оцінки поточних состо-
дій з деяким предметом: розпізнавання сигналів,
звірення поточного стану об'єкта із заданим, та ін.

ОБРАЗ НАСЛІДНИЙ 9319418 41488 – відчутно-
ня зорові, що зберігаються протягом деякого, зазвичай не-
тривалого часу після припинення дії роздратування
мешканця оптичного.

ОБРАЗ ФАНТОМНИЙ 53119418 418 – ілюзорні відчуття.
щення в ампутованій частині тіла. Характерні появою
нав'язливих відчуттів сверблячки, болю, анемії, суб'єктивно локалі-
зованих у віддаленій частині тіла.

ОБРАЗ ЕЙДЕТИЧНИЙ 93194718 418 – суб'єктивні
образні уявлення предметів чи предметних композицій,
виразні та деталізовані, які деякий час зберігаються по-
після припинення їх актуального сприйняття. На відміну від після
образів, незалежні від рухів очей та щодо стабільні
у часі. Найчастіше зустрічаються у дітей віку молодшого та
підліткового, у дорослих досить рідкісні.

ОСВІТА 598614 3191 – 1. Навчання, просвітництво;
сукупність знань, здобутих спеціальним навчанням. 2.
Щось, освічене з чогось.

ОСВІТА РЕАКТИВНА 5918614 3191491 – один з
механізмів захисних - форма захисту психологічної,
терна зміною неприйнятною для свідомості тенденції або
способу поведінки на протилежні; заміна неприйнятних
для Я ситуацій прямо протилежні.

ОБСЕСІЯ 918 422 519 4 (ананказм) – різновид состо-
янь нав'язливих, що виявляються у переживаннях і діях, не
що вимагають для появи певних ситуацій (наприклад,
нав'язливе миття рук; страх перед числом 3, тому що у слові
рак три літери; страх наступити на межу, та ін.).

ОБСТУВАННЯ 319 418 5191 – освіта рефлексів умовних.

ОБСТУВАННЯ ОПЕРАНТНЕ 4319 4188 5191 – термін для позначення особливого шляху утворення умовних зв'язей. При обумовленні оперантному тварина спочатку виробляє дит якийсь рух (спонтанний або ініційований експериментатором), а потім отримує підкріплення.

НАВЧАННЯ 398117 918 – індивідуальні показники швидкості та якості засвоєння людиною знань, умінь і навичок. ків у ході навчання.

НАВЧАННЯ 319 314 8917 918 – процес цілеспрямованої передачі (формування) знань, умінь, навичок.

НАВЧАННЯ ЛАТЕНТНЕ 314 8998417 918 – формування певних навичок у ситуаціях, коли їх безпосереднє застосування не потрібно і вони виявляються незатребуваними. Засновано на формуванні у суб'єкта в результаті його діяльності орієнтовно-дослідницької образа цілісної ситуації та своїх дій у ній.

НАВЧАННЯ ОБЛІГАТНЕ 14 89 91817 918 – багато інстинктивні дії повинні пройти період становлення та тренування у ході індивідуального розвитку тварини. Така форма та отримала назву навчання облігатного. Приклади такового – польоти птахів, спів деяких птахів.

НАВЧАННЯ ПРОБЛЕМНЕ 8917 918 819 – система методів та засобів навчання, основою якого виступає моделювання реального творчого процесу за рахунок створення ситуації проблемної та управління пошуком вирішення проблеми.

НАВЧАННЯ ПРОГРАМОВАНЕ 419 314 8917 617 – система методів і засобів навчання, основою якого виступає самостійне набуття знань та навичок учнями за рахунок покрокового засвоєння матеріалу.

НАВЧАННЯ ТРЕНАЖЕРНЕ 519 314 84917 917 – навч. ня, побудоване за принципом моделювання (імітування) реального технологічного процесу чи дії технічного пристрої.

НАВЧАННЯ ФАКУЛЬТАТИВНЕ 314 8917 918 9 – процес освоєння нових, суто індивідуальних форм поведінки. Забезпечує набагато більшу пластичність у порівнянні з навчанням облігатним.

НАВЧАННЯ ШКІЛЬНЕ: ГОТОВНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНА 51319 314 8917 918 (психологічна готовність до шкільному навчанню) - сформованість у дитини психологічних властивостей, без яких у школі неможливе успішне оволодіння діяльністю навчальною.

СПІЛКУВАННЯ 519 317 918 4 –

1. Складний, багатоплановий процес встановлення та розвитку контактів між людьми, що породжується потребами в діяльності спільної;
сміслових утвореннях партнера. Перебуває у взаємному обміні повідомленнями з предметним та емоційним аспектами.

СПІЛКУВАННЯ: ДЕФІЦИТ 5189 317 96818 4 (дефіцит загально- ня) – зниження інтенсивності та якості спілкування дитини з іншими людьми, зазвичай пов'язане з його перебуванням у дитячих установах закритого типу (лікарнях, дитячих будинках, інтернатах) або в сім'ях, де батьки чи вихователі не приділяють дитині достатньої уваги. Дефіцит спілкування, особливо в віці дитячому та ранньому, зазвичай призводить до затримок та відхилень у розвитку психічному.

СПІЛКУВАННЯ: ЗАСІБ НЕВЕРБАЛЬНИЙ 519 317 918 45 – сюди входять жести, міміка, пантоміміка та інші рухи виразні.

СПІЛКУВАННЯ: СТРУКТУРА 619 3107 918 48 – з позицій психології соціальної виділяються такі сторони спілкування:

- 1) сторона комунікативна - виявляється в обміні інформацією, її розумінні; під час спілкування адресант і адресат повинні використовувати одну й ту саму знакову систему; спілкуючі впливають один на одного, у них виникають взаємини;
- 2) сторона інтерактивна – виявляється у взаємодії партнерів при організації та виконанні спільної діяльності; ця сторона не вичерпується лише формою спілкування, зовнішньою картиною взаємодії, - мають значення та мотиви, цілі спілкування кожної сторони, їх взаємодія; дослідженнями встановлено такі види взаємодії, як співдружність, конкуренція та конфлікт;
- 3) сторона перцептивна - виявляється у сприйнятті одним партнером зі спілкування іншого.

СПІЛКУВАННЯ: ТИП ВЕДУЧИЙ 5198 3174 918 4 – тип загально-
ня з оточуючими людьми, що переважає в даному віку-
ному періоді. Значно впливає на формування основ-
них якостей особистості.

СПІЛКУВАННЯ: РІВЕНЬ 5519 412 918 1 – згідно з одним із
підходів, що виділяються:

- 1) макрорівень – виявляється у тому, що людина спілкується
коїться з іншими людьми відповідно до сформованим громадським
відносинам, традиціям і звичаям;
- 2) мезорівень
– спілкування в межах змістовної теми, одноразове або
багаторазове;
- 3) мікрорівень – акт контакту, що несе елемент
змісту та виражається у певних зовнішніх показниках
- Найпростіші елементи, що лежать в основі інших рівнів: по-
прос – відповідь, рукостискання, акт мімічний та пантомімічний,
та ін.

СПІЛКУВАННЯ ФАТИЧНЕ 317 918 4 – беззмістовне
спілкування, що використовує комунікативні засоби виключи-
тельно з метою підтримки самого процесу спілкування.

ОБЩИНА БРАЦЬКА 518084 31914 – друга первісна
форма людського суспільства - сукупність споріднених осо-
бей, очолювана одним із синів попереднього ватажка,
який панує, спираючись на братів. Виникла з першої

форми – орди батьківської – внаслідок вбивства та поїдання «вождя» його синами. Ця подія залишила незабутні сліди в історії людської еволюції - зокрема: обумовило диференціацію психіки та особистості, поява нових почуттів, заборона інцесту, поява табу; розвиток тотемізму, релігії, моральності та соціального розчленування.

ОБ'ЄКТ 5891 42194 81 – фрагмент реальності, на яку спрямовано активність взаємопов'язаного, з нею суб'єкта. Речі, існуючі незалежно від суб'єкта, стають об'єктами по мірою того, як суб'єкт взаємодіє з ними.

ОБ'ЄКТ: ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ 58191 42194 801 (прив'язаність до об'єкта) – лібідіозний зв'язок, відмінний особливий ність якої – стійка фіксація лібідо на певному об'єкт або кілька об'єктів.

ОБ'ЄКТ-ЛІБІДО 42 194 81 319 – лібідо, звернене на об'єкт, прив'язаний до сексуальних об'єктів. Будучи відібраним від об'єктів, знову перетворюється на Я-лібідо.

ОБ'ЄКТ РЕФЕРЕНТНОСТІ 8911 42194 81 (об'єкт відносно референтних) - індивід або група як один з основних елементів структури відносин референтних, з якими суб'єкт цих відносин свідомо чи неусвідомлено себе соотносит, приймаючи і реалізуючи в поведінці зразки, норми та цінності об'єкта або орієнтуючись на них.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ 91 642194 89 – термін, означаючий особа, яка вселяє статевий потяг, або ж від якого виходить статеве тяжіння.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ: ВИБІР 4280794 81 (вибір об'єкта кохання; дворазовий вибір об'єкта; - Вибір об'єкта в два терміни) феномен психосексуального розвитку – інфантильний сексуального життя, що виявляється у виборі об'єкта дворазово, у два терміни, двома поштовхами. Перший починається у віці від двох до п'яти років і під час періоду латентного зупиняється. еться або навіть регресує; відрізняється інфантильністю сексуальних цілей. Другий починається з настанням, статевої зрі-

лості – періоду пубертатного – і зумовлює остаточну форму сексуального життя.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ: ВИБІР: ШЛЯХ 58191 42194 89
(шлях вибору об'єкта кохання) – є два основні вибори об'єкта любові, що у свою чергу також поділяються на ряд вузько-правлених шляхів:

- 1) нарцисичний:
 - а) те, що сам із себе уявляєш – за своїм образом та подобою;
 - б) те, чим раніше був;
 - с) те, чим хотів би бути;
 - д) особа, яка була частиною самого себе;
- 2) опорний:
 - а) жінку, що вигодовує;
 - б) який захищає чоловіка;
 - с) весь ряд осіб, які їм приходять на зміну.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ: ВИБІР: ТИП 0421894 617
(тип вибору об'єкта кохання) – дві форми розвитку та орієнтації лібідо, що реалізуються після нарцисичної стадії:

- 1) нарцисичний тип – коли місце свого Я виступає можливо більш схожий нею об'єкт;
- 2) за типом опори – коли особи, які стали дорогими завдяки задоволенню інших життєвих потреб, вибираються об'єктами лібідо.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ: ВИБІР НАРЦІСИ-ЧЕСЬКИЙ 1984019181 - обрання об'єкта любові за своїм власним ному образу і подобі.
бя, що з деякого порушення лібідо.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ: ВИБІР ПЕРШИЙ 80719 418 121 (перший вибір об'єкта кохання) – згідно з психоаналізом, все-де несвідомий та інцестуальний; у чоловіка спрямований на матір та сестру, у жінки – на батька та брата.

ОБ'ЄКТ СЕКСУАЛЬНИЙ: ЗНАХОДЖЕННЯ: ШЛЯХ 1 421 94 81 (два шляхи знаходження сексуального об'єкта) - про-

цес знаходження об'єкта сексуального - це, по суті, друго-річна зустріч (первинна - ссання материнських грудей - становиться прообразом будь-яких любовних відносин), до якої ведуть два шляхи: 1) шлях із опорою на прообрази раннього дитинства; 2) шлях нарцисичний – котрий шукає власне Я та знаходить його у іншому; цей шлях особливо значимий для патологічного результату.

ОБ'ЄКТИВАЦІЯ 481519319 41 – процес та результат локалізації образів сприйняття у світі – там, де розпокладені джерела інформації, що сприймається.

ОБ'ЄКТИВНІСТЬ 31941 891 168 –

1. Дійсно; незалежне від волі та свідомості суб'єкта існування предметів, явищ та процесів, їх властивостей та відносин, всього світу в цілому; приналежність до так званої об'єктивної дійсності.
2. Зміст знання, які відповідають об'єкту.
3. Відповідність об'єктивної реальності; неупередженість, неупередженість.

ОБ'ЄКТИВНИЙ 19319041 89 – 1. Існуючий поза та незалежно від свідомості; властивий самому об'єкту або відповідний йому. 2. Відповідний дійсності; неупереджено-той, неупереджений.

ОБ'ЯВЛЕННЯ 521 428 91 – порушення діяльності свідомості, характерне різким підвищенням порога сприйняття для всіх зовнішніх впливів; при цьому сприйняття утруднене, а дії загальмовані.

Обдарованість 519 514 31988 –

1. Якісно своєрідне поєднання здібностей, що забезпечує успішність виконання діяльності. Спільне дію здібностей, які мають певну структуру, дозволяє компенсувати недостатність окремих здібностей з допомогою переважного розвитку інших.
2. Загальні здібності чи загальні моменти здібностей, що зумовлюють широту можливостей людини, рівень та своєрідність її діяльності.

3. Розумовий потенціал, чи інтелект; цілісна індивідуальна характеристика пізнавальних можливостей і здатностей до вчення.

4. Сукупність задатків, природних даних, характеристика ступеня виразності та своєрідності природних передумов здібностей.

5. Талановитість; наявність внутрішніх умов для видатних досягнень у діяльності. Багатозначність терміну вказує на багатоаспектність проблеми цілісного підходу до сфери здібностей. Обдарованість як сатравня загальна характеристика сфери здібностей вимагає комплексного вивчення - психофізіологічного, диференціально-психологічного та соціально-психологічного.

Обдарованість ЗАГАЛЬНА 514 31988 317 – інтегральна оцінка рівня розвитку здібностей спеціальних, пов'язана з розвитком конкретних здібностей, але разом досить незалежно від кожної їх окремо.

Обдарованість Рання обдарованість 14 319884 18
- Обдарованість спеціальна або загальна, що виявляється у дітей. Час прояву обдарованостей у різних сферах по-різному. Особливо проявляється обдарованість у музичній діяльності. Потім - у малюванні. У понятійних областях раніше за інших проявляється обдарованість у математиці. Обдарованість рання зіпроводжується вираженою захопленістю деякими заняттями. ми і схильністю виявляти фантазію.

1 – поняття народного та середовищевікової медицини, покликане пояснити причини захворювання ній, перш за все психічних; має на увазі оволодіння злими духами фізичного тіла людини. З позицій науки, крім релігійних та ідеологічних передумов, у генезі цього поняття могли зіграти роль суб'єктивні переживання хворого, якого хвороба видається чимось чужим, що позбавляє його влади над своїм тілом.

САМОТНІСТЬ 591617 88061 – один із психогенних фак-

торів, що впливають на емоційний стан людини, знаходячи-
ізоляції, що змінюється (незвичні) умови від іншого.
ніх людей.

ОДНОЗНАЧНІСТЬ 591614 318 – стосовно методик
психодіагностичних означає її здатність відображати у своїх
показниках лише та властивість або явище, для оцінювання кото-
рого вона призначена. Якщо ж поряд з цим у показниках від-
буються інші, «побічні» властивості обстежуваного, не пов'
ні з цією методикою – що виходять за межі її валідності, –
то методика не вважається вважається однозначною, хоча може
бути частково валідною.

ОЧІКУВАННЯ 598 688 716 01 – поняття, що виражає спо-
особливість передбачення суб'єктом майбутніх подій. Одне з
Основні поняття психології когнітивної.

ОЗАРІННЯ 50816121 0981 (здогад, інсайт) – раптове,
миттєво виникає і невиведене з минулого досвіду но-
ве розуміння, розуміння істотних відносин, завдань,
проблем та структури ситуації в цілому, за допомогою якого
досягається осмислене вирішення проблеми.

ОКУЛОГРАФІЯ 521 617 918 448 (норма результатів) – ме-
тод дослідження рухів очей шляхом реєстрації змін
електричного потенціалу сітківки та очних м'язів.

Олігофренія 1857422 - форма відсталості розумової,
характерна:

- 1) тотальністю - недорозвиненими виявляються всі
нервово-психічні процеси;
- 2) ієрархічність психологічного дефекту – більшою мірою
спостерігаються порушення рухливості внутрішніх процесів в
інтелектуальній та мовленнєвій сфері, меншою мірою – у
сенсомоторній сфері.

ОЛІГОФРЕНОПСИХОЛОГІЯ 1422519 – розділ психоло-
гії спеціальної, що вивчає розвиток психічний і можливо-
сти його корекції у людей розумово-відсталих з тяжкими
формами недорозвиненості головного мозку. Виявляє причини їх

відсталості розумової (вроджені дефекти нервової системи, результат хвороби або травми), вивчає їх психологічні особливості, форми та ступінь виразності дефекту, сприяє створенню програм та методик їх навчання у допоміжних школах.

ОЛЬФАКТОМЕТР 591 688 71 (норма результатів) - прилад для вимірювання гостроти нюху. Особливо поширений ольфактометр. Цваардемакерта - порожнистий циліндр з порами, містить пахуча речовина, в яку вставлена скляна трубка з поділами: у міру занурення в циліндр вона зменшує розпростір речовини через відкритий отвір трубки до носа випробуваного. Одиниця виміру гостроти нюху (ольфактія) виявляється у сантиметрах занурення трубки в циліндр.

ОЛЬФАКТОМЕТРІЯ 488 71 8194 (норма результатів змін на різних приладах) - процедура вимірювання гостроти нюху за допомогою спеціальних приладів – ольфактометрів. Залежно від конструкції приладу застосовуються різні одиниці гостроти нюху.

ВОНО 918411 618 401 (Ід) – один із компонентів структури особистості - особлива психологічна інстанція, цілком безсознатні бажання та потяги. Являє собою локалізовану в несвідомому центрі інстинктивних спонукань. ній – сексуальних чи агресивних, – які прагнуть негайноленному задоволенню незалежно від відносин суб'єкта до зовнішньої дійсності. Найпотужніша сфера особистості – не признає течії часу, що діє за принципом задоволенняства комплекс різноманітних несвідомих спонукань, уявлень, тенденцій, імпульсів, рушійних сил особистості (в основному – агресивних та сексуальних потягів), інстинктів та інших компонентів.

ОНТОГЕНЕЗ 891 618 718 14 – процес розвитку індивідуального організму. У психології онтогенез - формування основних структур психіки індивіда протягом його дитинства.

ОПЕРАТОР 9181017 98 (людина-оператор) – людина, дія-

трудова трудова якого полягає у взаємодії з органами управління деяким процесом з урахуванням його моделі інформаційної.

ОПЕРАТОР: НАДІЙНІСТЬ 19181017 988 (надійність човека-оператора) - психологічна якісна характеристики людини як працівника, за рахунок якої забезпечується стійка працездатність керованої ним системи «чоло- століття - машина» у всьому діапазоні умов її функціонування.

ОПЕРАТОР: ЗАВАДА СТІЙКОСТІ 69181 017 9818 (перешкодостійкість людини-оператора) - психологічна ка- якісна характеристика готовності людини до ефективного виконання виробничих дій при перешкодах, характе- ристично близьких до корисних сигналів. Розпізнавання корисних сигналів на фоні таких перешкод пов'язано з сильним нервовим напругою.

ОПЕРАТОР: ПРИЙОМ ІНФОРМАЦІЇ 179 98488161 (при- ем інформації людиною-оператором) - система операцій ко- гнітивних оператора, службовців для пізнання сигналів зовніш- нього світу.

ОПЕРАЦІОНАЛІЗАЦІЯ 79881 9 848 12 – вимога, ко- торому повинні задовольняти наукові поняття. Застосовується при введенні нових понять і передбачає чітку вказівку на конкретні процедури, прийоми, методи або дії, за допомогою щю яких можна практично переконатися в тому, що це поняття не є «порожнім», тобто означуване ним явище реально існує.

ОПЕРАЦІЯ 118117 97484 – Структурна одиниця діяч- ності, що співвідноситься із завданням і з предметними умовами її ре- а- лізації; спосіб виконання дії, який визначається умовами готівкової – зовнішньої чи уявної – ситуації. Фактично, рівень операцій заповнений навичками та діями автоматично- ськими, і характеристики останніх є в той же час характе- ристики операцій. Операції – відносно самостійні акти, зміст яких відповідає не самому предмету потреб-

ності, а умовам, у яких він перебуває.

ОПЕРАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА 7897484 489 – термін для позначення дій, що перейшли на внутрішній план і стали оборотними за рахунок координації з іншими розумовими діями. Коли дії переходять із зовнішньої форми. у внутрішню, вони виявляються доступними для перебудови. ня і звернення (можна уявити і перехід об'єкта в новий стан, та повернення до вихідного стану).

ОПЕРАЦІЯ КОНКРЕТНА 117 974814 019 – поняття концепції інтелекту операційної, що означає логічні операції, що виконуються на основі зовнішніх, наочних даних та властиві дітям віком від 7-8 до 11-12 років. виконання операцій конкретних дитина знаходить можливість передбачати результати своїх дій.

ОПЕРАЦІЯ ПРИЛАДНА 7484119 64 1 – відносяться до реактивного рівня реагування, ієрархічно са-моєму низькому в структурі діяльності суб'єкта. процесі мимовільного наслідування чи пристосування до предметним умовам ситуації (наприклад, пристосування ребенка до мовних умов).

ОПЕРАЦІЯ СВІДОМА 7974181401 – є наслідком автоматизації процесів. У ході неодноразових повторень якоїсь дії (наприклад, під час навчання водінню автомобіля або письма) зміст його мети, спочатку усвідомлюване, займає місце умови виконання в будові іншого, складнішої дії. Внаслідок зміни місця мети в структурі діяльності, зсуву мети на умову, що відбулася при автоматизації дії, ця дія перетворюється на операцію свідому.

ОПЕРАЦІЯ ФОРМАЛЬНА 918 1149481 9 – стадія розвитку інтелектуального. Характерна для дитини віком від 11-12 до 14-15 років і є системою операцій другого порядку, надбудованих над конкретними операціями. Оволодівши формальними операціями, дитина може будувати власні гіпотетико-дедуктивні міркування, засновані на самостійності.

ном висуванні гіпотез і реальної перевірки їх наслідків. У подібних міркуваннях з'являється можливість заміни конкретних відносин символами досить універсального характерів.

ОПІЗНАННЯ 489712 61841 – процес віднесення сприймаємо об'єкт до одного з декількох заздалегідь фіксованих класів, за рахунок чого відбувається побудова осмисленого образа перцептивний. Найважливіший момент цих процесів - результат порівняння перцептивного опису об'єкта зі збереженими в пам'яті еталонами опису відповідних (релевантних) класів.

ОПІЗНАННЯ СИМУЛЬТАННЕ 182 61841 418 – віднесення предмета, що сприймається до якогось класу в результаті одномоментного – миттєвого – спонтанного рішення.

ОПІЗНАННЯ СУКЦЕСИВНЕ 7812 618419819 – віднесення предмета, що сприймається до якогось класу в результаті розгорнутого – поступового та послідовного – аналізу його ознак.

ОПЕРЕДЖЕННЯ 428614 318 41089 – відношення одного поняття (об'єкта) до іншого, мислиме чи пізнаване лише через третє поняття (об'єкт), отже опосередующее поняття (Об'єкт) виступає як основа для співвідношення вихідних понять (об'єктів). Характеризує структуру якогось процесу або діяльності в плані досягнення деяких цілей, результатів. Предметним втіленням структури опосередкування виступає засіб.

ОПЕРЕДЖЕННЯ ДІЯЛЬНИЙ

14 8160 49164101 - методологічний принцип, що відображає детермінацію розумових процесів у свідомості індивіда, а також міжособистісних процесів у групах змістом, цілями та співцінною цінністю виконуваної діяльності. Опосередкування діяльнісне розуміється як системоутворююча ознака колективу, що визначає його найважливіші соціально-психологічні показники.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗНАКОВЕ 141319 41089 – базове поняття, що означає спосіб управління поведінкою, реалізує- мий самим індивідом. У цій теорії весь розвиток психічний розглядається як зміна структури процесу психічно- го за рахунок включення до неї знака (символу), що веде до транс- формації натуральних, безпосередніх процесів у культур- ні, опосередковані.

ВИЗНАЧЕННЯ 890418 9819 741 (опредметнення) – фі- лософське поняття, що означає процес, у якому людські здібності переходять на предмет і втілюються в ньому, благо- тому предмет стає соціально-культурним. Що стосується - ється діяльності, вона опредмечивається не тільки у зовнішньому результаті, а й у якостях самого суб'єкта діяльності: змі- ня світ, людина змінюється сама.

ОПИТУВАННЯ 98019 614 9817 – метод психологічного вивчення, в ході якого людям задаються питання, на базі відповідей на ко- торі робляться висновки про психологію опитаних.

ОПИТУВАННЯ АНКЕТНЕ 614 88 91 9817 – метод соціально- психологічного дослідження з допомогою анкет. У науках зі- ційних проводиться для з'ясування біографічних даних, думок, орієнтації ціннісних, установок соціальних та особистих рис опитуваного.

ОПИТУВАЛЬНИК 198 614 98171 – методики, матеріал яких представляють питання, на які клієнту слід відповісти, або ж твердження, з якими він має погодитися чи не погодитись.

ОПИТУВАЛЬНИК АНКЕТНИЙ 419 9817 3194 (опитувач-анкета) – пропонують можливість отримання клієнта інформації, не що відбиває безпосередньо його особистісні особливості. Це можуть бути біографічні опитувальники, або ж опитувальники цікаві. ресів та опитувальники установок – залежно від того, наскільки співвідносяться конкретні виявлені інтереси та установки з власне особистісними характеристиками.

ОПИТУВАЛЬНИК ЗАКРИТИЙ 1019 6184 98917 (опитувач типу закритого) – припускають вибір відповідей на пропоновані пропси з варіантів, запропонованих у самому опитувальнику.

ОПИТУВАЧ КРЕАТИВНОСТІ 9 6184 98167 – засіб діагностики здібностей творчих індивіда. Уявляє собою списки ситуацій, почуттів, інтересів, форм поведінки, характерних для творчих особистостей. Опитувальники можуть адресуватися і самому випробуваному, і його оточенню.

ОПИТУВАЛЬНИК ОСОБИСТИЙ 198 4614 98178 – клас методик психодіагностичних, призначених для визначення ступеня виразності в індивіда певних особистісних особливостей. Сукупність методичних засобів вивчення та оцінки окремих властивостей та проявів особистості. Кожна з методик являє собою стандартизовану анкету, що складається з набору пропозицій, із змістом яких випробуваний (інформант) може погодитися чи погодитися.

ОПИСНИК ЛІЧНОСТІ Багатофазний
МІННЕСОТСЬКИЙ (ММРІ) 19 614 98917 18 - Метод психодіагностичного дослідження індивідуальних особливостей та станів психічної особистості. В ході обстеження випробовуємому пред'являються 550 тверджень, що моделюють його відношення до різних життєвих ситуацій, і пропонується вибрати одну з трьох відповідей: «правильно», «неправильно» та «не можу сказати». Значні відповіді фіксуються за допомогою спеціальних «ключів» і після кількісної обробки заносяться на профільний лист, що має три оціночні та десять базисних шкал.

ОПИТУВАЛЬНИК ВІДКРИТИЙ 981019 6184 98917 (опитувач типу відкритого) – припускають вільну форму відповідей на запропоновані питання.

ОПИТУВАЛЬНИК ТИПОЛОГІЧНИЙ 48 98917 918 – розрабатуються на основі визначення типів особистості і дозволяють віднести обстежуваних до того чи іншого типу, що відрізняється як-

своєрідними проявами.

ОПИТУВАЛЬНИК ЧОРТ ОСОБИСТОСТІ 198 6814 91817 – вимірюють вираженість рис – стійких особистісних ознак.

ОПТИМІЗМ 498 9171 81948 – як властивість особистості отрадає пропорційний розвиток всіх психічних процесів, забезпечує людині життєрадісне світогляд, віру в людей, їх сили та можливості, впевненість у прогресі загальності, віру у власні сили та можливості як суб'єкта діяльності.

ДОСВІД 489107191 –

1. Сукупність практично засвоєних знань, навичок чи умінь.
2. Отримання в результаті активної практичної взаємодії із зовнішнім світом відображення в свідомості законів цього світу та суспільної практики.
3. Приблизно те саме, що експеримент: відтворення деякого явища, створення чогось нового у певних умовах з метою випробування, дослідження.
4. Спроба виконати щось, пробне здійснення чогось.

ДОСВІД СЛІПОЮ ДВІЙНОЮ 107191 218 – особлива експериментальна процедура, коли не тільки випробуваний не знає про сенсі та особливостях проведення експерименту, а й експериментатор, що його проводить. Завдяки таким умовам включаються можливості впливу експериментатора на результати експерименту і зростають показники його об'єктивності. У зокрема, подібні умови можна моделювати за допомогою комп'ютера.

ОРГАН 814 317 914 817 –

1. Частина тваринного або рослинного організму, що має певну будову та виконує певні функції.
2. Зброя, засіб чогось.

ОРГАН ПОЧУТТЯ 214 712 514 312 – нервові пристрої, службовці приймачами сигналів, що інформують про зміну в зовнішньому середовищі (екстерорецепція) та в організмі суб'єкта

(інтерорецепція).

ОРГАНІЗАЦІЯ 918471 318 9421 – психологічний аспект – диференційоване та взаємно впорядковане об'єднання індивідів і груп, що діють на базі загальних цілей, інтересів та програм.

ОРГАНІЗАЦІЯ: КОНФЛІКТ: ТИП 7191 318 94821 (типи конфліктів в організації) – тут основою типології виступають:

- 1) цілі учасників конфлікту;
- 2) відповідність їх дій існуючим нормам;
- 3) кінцевий результат конфліктної взаємодії;
- 4) вплив конфлікту в розвитку організації.

ОРГАНІЗАЦІЯ НЕФОРМАЛЬНА 4781 3118 9421 – являє собою спільність людей, що об'єднується особистим вибором та безпосередніми позапосадовими контактами. Може виникнути як у рамках організації формальної – з метою задоволення виходять її межі потреб її членів, так і незалежно від неї – на основі позаслужбових, позапрофесійних інтересів

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕГЕНІТАЛЬНА 14 3198 9421 17 – така організація сексуального життя, в якій генітальні зони ще не набули переважного значення.

ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМАЛЬНА 71 318 9429 – має пекло-міністративно-юридичний статус, ставить індивіда в залежності - мість від знеособлених функціональних зв'язків і норм поведіння. У її контексті складаються соціально-психологічні феномени, зумовлені такими відносинами, як індивід – посада, колектив – підрозділ, лідерство – керівництво та ін.

ОРГАНІЗМ 419 312 819 212 –

1. Організм живий – живе тіло, жива істота (рослина, тварина, людина).
2. Сукупність духовних та фізичних властивостей людини.
3. Складне організоване єдність.

ОРГАНІЗМ: ОРІЄНТАЦІЯ 12 819 21298 – суб'єктивна локалізація в системі тимчасових і просторових координат, вироблена за певними ознаками (температурного, оптичного, акустичного, електричного характеру) з використанням вроджених механізмів. Вроджені компоненти орієнтування відіграють особливу роль у міграціях тварин, які користуються наземні або небесні орієнтири, іноді - магнітне поле Землі.

ОРГОН 519417 819 14 – універсальна космічна життя. енергія - психо-сексуальна енергетична основа людського життя.

ОРДА 981 716319 14 – 1. Застаріла назва початкової форми громадської організації: орда первісна та ін. 2. Безпорядкове, неорганізоване скупчення людей.

ОРДА БАТЬКІВСЬКА 319 14 819 417 – первісна та перша форма суспільства - сукупність споріднених особин під неограниченим пануванням сильного самця. Внаслідок вбивства та поїдання «вождя» його синами відбулося перетворення на другу форму – громаду братню.

ОРІЄНТАЦІЯ 388617 819 14 (орієнтування) – 1. Визначення розподілу становища у просторі, спочатку – відносна сторін світу, особливо сходу. 2. Вміння розібратися в обстановці. Поінформованість у чомусь. 3. Спрямованість деякої діяльності.

ОРІЄНТАЦІЯ: ВИД 56917 8139 14 (принцип) – (два види орієнтації; два принципи орієнтації) - основні різновидності спрямованості людей у визначенні свого становища, обумовлені різницею між «стадною» та «людською» природою:

1) орієнтація на стадо («на близькість до стада») – виражає суть людини як стадної тварини, чії дії визначаються інстинктивними імпульсами прямування за поведінкою, контактами зі стадом та вірністю йому;

2) орієнтація на розум – виражає суть людини як мислячої істоти, що володіє свідомістю, самосвідомістю, індивідуальністю та певною незалежністю.

ОРІЄНТАЦІЯ ГЕТЕРОСЕКСУАЛЬНА 5117 819 1469 –
потяг до суб'єктів протилежної статі.

ОРІЄНТАЦІЯ ГОМОСЕКСУАЛЬНА 816 14 21 148 –
потяг до суб'єктів тієї самої статі.

ОРІЄНТАЦІЯ ПРОФЕСІЙНА 17 819 148 419 –
система заходів щодо включення індивіда у світ праці; комплекс психолого-педагогічних та медичних заходів, спрямованих на оптимізацію працевлаштування молоді відповідно бажанням, схильностям і сформованим способом з урахуванням потреб народного господарства і всього об-
ства.

ОРІЄНТАЦІЯ ПСИХОАНАЛІТИЧНА 78 894119 148 –
поняття, що означає певну спрямованість соціально-філософських, психологічних та інших ідей та концепцій: З. Фрейда, його учнів та послідовників, реформаторів та модернізаторів психоаналізу, а також різних філософів, соціологів, психологів, клініцистів та інших, у чийій діяльності ідеї психоаналізу відіграють значну роль.

ОРІЄНТАЦІЯ ПСИХОСЕКСУАЛЬНА 617 819 148 –
спрямованість потягу статевого, процес його розвитку та форми реалізації. Її формування охоплює пубертатний (12-18 років) та перехідний (16-26 років) періоди сексуальності. Її становлення – завершальний етап психосексуального розвитку, на якому відбувається формування лібідо платонічного, еротичного ського і сексуального, і їх відповідні основні прояви: платонічні мрії, фантазії, догляд та спілкування; еротичні фантазії, ласки та ігри; сексуальні фантазії, мастурбація, початок статевого життя, ексцеси та регулярна стаття. життя.

ОРІЄНТАЦІЯ ЦІННІСНА 781 9 148 191 – поняття психології соціальної, що використовується у двох значеннях:

- 1) ідеологічні, політичні, моральні, естетичні та інші підстави оцінок суб'єктом дійсності та орієнтації в ній;
- 2) спосіб диференціації об'єктів індивідом за їх значимістю. Орієнтації ціннісні формуються при засвоєнні досвіду соціального та виявляються в цілях, ідеалах, переконаннях, інтересах та інших проявах особистості. У структурі діячності вони тісно пов'язані з її пізнавальними і вольовими сторонами. Система їх утворює змістовну сторону направленості особистості і виражає внутрішню основу її відношень до дійсності.

ОРІЄНТУВАННЯ: ТИП 214 716 319 14 – різні стратегії обстеження навколишніх предметів, що визначають ефективність і якість засвоюваних суб'єктом знань і умінь:

- 1) орієнтування першого типу – спирається на випадкові ознаки, тому навчання ведеться методом спроб і помилок і дає низькі результати;
- 2) орієнтування другого типу – спирається на ознаки та відносини, що підбираються емпірично та достатні лише для виконання даного завдання; тут навчання ближче до адекватного, але результати не володіють властивістю перенесення сформованих знань і умінь на нові відносини.
- 3) орієнтування третього типу – спирається на суттєві властивості та відносини, що спеціально виділяються шляхом аналізу внутрішньої структури цього об'єкта; тому засвоювані знання та вміння можуть переноситися в нові, змінені умови.

ЗБРОЯ 596 317 819 148 –

1. Технічне пристосування, з допомогою якого виконується певна робота чи дію.
2. Переносно – засіб для досягнення певної мети.

ЗБРОЯ ПСИХОЛОГІЧНА 528 912 614 18 – елемент структури функції психічної, роллю аналогічний зброї праці у структурі діяльності трудової людини

ОСВІТНІСТЬ 298678 919 148 – властивість сприйняття, існуюче на рівень свідомості і характеризує особистість ний рівень сприйняття, - властивість приписувати сприймає-мого об'єкта чи явища певний сенс, позначати його словами, відносити до певної мовної категорії.

ОСНОВА 592 541 619 18 – 1. Джерело, головне, на чому стро-ється що-небудь; те, що є сутністю чого-небудь.
ні, основні положення чогось.

ОСОБЛИВОСТЬ ВІКОВА 319 1418 914 17 – у психо-логії - специфічні властивості особистості індивіда, його психі-ки, які закономірно змінюються в ході зміни вікових стадій розвитку. Характеристика їх заснована на виявленні психологів. ного змісту процесу розвитку пізнавальних способів ностей та формування особистості на послідовних вік-них етапах онтогенезу. Особливості вікові утворюють визна-поділений комплекс різноманітних властивостей, включаючи познава-тільні мотиваційні, емоційні, перцептивні та інші
Показники індивіда.

ЗАЛИШОК ДЕННИЙ 528 614319 12 – від денних впечат-лень, які стали приводом для утворення сновидіння.

ОСВІТЛЕННЯ АКТИВНЕ 918491 – спосіб формування образу дотикового деякого предмета шляхом його нами-ренного обмацування. При цьому провідну роль відіграють кінестетичні.

ДОЛІК ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ 528 617 31918 – процес формування образу дотикового деякого предмета. та за допомогою допоміжних знарядь» коли тактильні сиг-нали передаються до руки від обмацуваного предмета через це знаряддя.

ДОЛІК ПАСИВНИЙ 91 617 318918 – процес форми-вання образу дотикового деякого предмета в результаті переміщення його щодо нерухомої руки чи пальців. Тут одну з провідних ролей грають тактильні відчуття.

ВІДБІР 508 614 319 18 – виділення чогось, когось із деякого середовища, загального числа, з деякої множини на основі деяких критеріїв, ознак.

ВІДБІР ПРИРОДНИЙ 5108 6814 319 18 – концепція, згідно з якою особини, найменш пристосовані для виживання в даних умовах, вимирають або винищуються і тим самим усуваються, поступаючись місцем більш пристосованим, передає свої ознаки потомству.

ВІДБІР ПРОФЕСІЙНИЙ 15089 319 18 – різновидимість відбору психологічного - прийняття кадрових рішень на основі вивчення та прогностичної оцінки придатності людей до оволодіння професією, до виконання професійних обов'язків і досягненню потрібного рівня майстерності. Являє собою систему засобів, що забезпечують прогностичну оцінку взаємовідповідності людини та професії тих видів діяльності, що ведуться у нормативно заданих небезпечних умовах (гігієнічних, мікрокліматичних, технічних, соціально-психологічних), що вимагають підвищеної відповідальності, здоров'я, працездатності та точності виконання завдань, стійкості емоційно-вольового регулювання. ції.

ВІДБІР ПСИХОЛОГІЧНИЙ 508 614 418 189 – прийняття рішення про придатність кандидатів до навчальної або професійної діяльності з урахуванням результатів психологічних та психофізіологічних випробувань Застосовується в управлінні, промисловості, авіації, армії, спорті, при комплектації деяких навчальних закладів.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ 517 314 81911 – реалізований в різних формах контроль за діяльністю суб'єкта з позиції виконання ним прийнятих і правил.

ВІДМОВА 31918 617 19 – факт (індикатор), що свідчить, що якийсь потяг може бути задоволено.

ВІДМОВА ЗМУШЕНА 16178 19648161 – акт і пережи-

вання відмови від задоволення потягів, що породжуються небла-
сприятливими внутрішньопсихічними або зовнішніми обставинами
ними, або їх комбінацією.

ВІДМОВА ЗМУШЕНА РЕАЛЬНА 6178 191 519413 –
збиральне поняття, що означає різноманітні негативні
умови та фактори, що сприяють появі захворювання. До
ним можуть відноситися: недолік любові в житті, матеріальний
недолік, сімейні розбрати, нещасливе подружжя, не-
сприятливі соціальні умови, строгість моральних
вимог до особи.

ВІДНОСИНИ 528 147 818 14181 – суб'єктивна сторона
відображення дійсності, результат взаємодії людини
із середовищем. У психології – у найзагальнішому вигляді –
взаєморозташова-
чення об'єктів та їх властивостей. Ставлення може бути наявним
як між мінливими об'єктами, явищами та властивостями
(наприклад, будь-який закон як сутнісне відношення між явле-
нями), так і у разі виділеного незмінного об'єкта в його
зв'язки з іншими об'єктами, явищами та властивостями
(наприклад,
ставлення суб'єкта до політичної системи).

ВІДНОСИНИ МАТЕРИНСЬКЕ 71 8189 141871 – тип свя-
зи та психотерапевтичний прийом, спрямований на встановлення-
ня відносин між лікарем і клієнтом, подібних відношення-
ям матері та дитини.

ВІДНОСІННЯ МІЖГРУПОВЕ 47 818 1841319 – у псі-
хології - сукупність соціально-психологічних явищ,
що характеризують суб'єктивне відображення, сприйняття
багатооб-
різних зв'язків, що виникають між соціальними групами, а
також зумовлений ними спосіб взаємодії груп.

ВІДНОСЕННЯ МІЖОСІБНЕ 1847 8198 7181 (лич-
ностное) – суб'єктивно переживані взаємозв'язки між людьми.
ми, що об'єктивно виявляються в характері та способах взаємних
впливів людей у ході діяльності спільної та спілкування. Сі-

стема установок, орієнтації, очікувань, стереотипів та інших диспозицій, через яку люди сприймають та оцінюють один одного. Ці диспозиції опосередковуються змістом, цілями, цінностями та організацією діяльності спільної та виступають основою формування клімату соціально-психологічного у колективі.

ВІДНОСЕННЯ МІЖНИЦЬКОГО 528 147 818 4849 –
суб'єктивно пережиті відносини між людьми різних національностей, між етнічними спільнотами.

в установках та орієнтаціях на контакти міжетнічні в різних сферах взаємодії, у національних стереотипах, у настрої-нях та поведінці, у вчинках людей та конкретних етнічних спільнот.

ВІДНОСИНИ ПРЕДМЕТНО-РЕФЛЕКСИВНЕ 55298 318712 – інтеріоризована система рефлексивних зв'язків суб'єкта з іншими людьми, заснована на здатності до мисленню відображенню позиції «іншого» або його уявлень про особливості власного бачення предмета, об'єкта, проблеми. Ці відносини – необхідний компонент активності пізнавальної суб'єкта, бо реконструкція поглядів інших людей на предмет, що розглядається, дозволяє побачити в ньому нові аспекти, стимулює критичність мислення, робить можливим роздум у вигляді внутрішнього діалогу з іншими значущими.

ВІДЗНАЧЕННЯ 519614319 1 – загальна властивість матерії, состоїть у здатності об'єктів відтворювати (з різною ступенем адекватності) ознаки, структурні характеристики та Відносини інших об'єктів.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПСИХІЧНЕ 9614431981 2 – при переході від біологічної форми відображення до психічної виділяються такі стадії:

- 1) сенсорна - характерна відображенням відділових подразників: реагування тільки на біологічно значні подразники;
- 2) перцептивна - перехід до неї виходить з здатності відбивати комплекс подразників у цілому;

починається орієнтування в сукупності ознак, реагування та на нейтральні біологічно подразники, які є лише сигналами життєво важливих подразників;

3) інтелектуальна – виявляється у тому, що на додаток до відображення окремих предметів виникає відбиток їх функціональних відносин і зв'язків.

ВІДРЕАГУВАННЯ 819 417 319 14 – процес прояву переживання зовні, що супроводжується різко пофарбованою емоцією; емоційна розрядка, пов'язана з травмованим собуттям.

ЗАГАЛУВАННЯ РЕАЛЬНОСТІ 419 716 91891 – механізм захисний, що заперечує існування загрозливих зовнішніх факторів.

ВІДСТАЛІСТЬ 498792 618 19 – розташування, розміщення на нижчому рівні розвитку порівняно з іншими.

ВІДСТАЛОСТЬ РОЗУМОВНА 792 6181 19 – порушення розвитку загального – психічного та інтелектуального, обумовленого ленною недостатністю системи нервової центральної. Має стійкий, необоротний характер.

ВІДТІСНЕННЯ 891 618 017 21 – процес ослаблення цензури та утворення компромісу. Іноді розуміється і як процес перетворення афектів, що відбувається у розвитку індивіда. Відтіснення - основна схема появи сновидінь і всіх психіхопатичних уявлень.

ЗВІТ МОВНИЙ 218617 31918 (звіт суб'єктивний, покипінання суб'єктивне, дане феноменальне, дане самонаглядна) – повідомлення випробуваного при наївній (неінтроспективної, неаналітичної) установки.

ВІДЧУЖЕННЯ 41811873 198 – процес і результат преобертання властивостей, здібностей та діяльності людей у щось інше, чим воно є саме собою, – трансформація в незалежну силу, яка панує над людьми. У психології – прояв

таких життєвих відносин суб'єкта зі світом, за яких продукти його діяльності, він сам, а також інші індивіди та соціальні групи, будучи носіями певних норм, установок та цінностей, усвідомлюються як протилежні йому самому – від несхожості до неприйняття та ворожості. Це вирається у відповідних переживаннях суб'єкта: почуттях відокремленості, самотності, відкидання, втрати Я, та ін.

ПОМИЛКА 987 611 3054 – невірність, неправильність у дії ствах, думках.

ПОМИЛКА ОПЕРАТОРА 118 611 3054 – перевищення установеного граничного значення, що порушує нормальне функціонування ергатичної системи. Для характеристики ситуацій, де похибка досягає значень, що роблять неможливим досягнення цілей, заради яких створена система ергатична, використовується поняття «відмова оператора».

ПОМИЛКА СТИМУЛУ 498712 3054 – відповідь про інтроспективних переживаннях, виражений у термінах зовнішніх відчуттів, а не в термінах власних відчуттів та їх якостей. Звідомий термін психології інтроспективної, що відображає її атомістичну спрямованість.

ВІДЧУТТЯ 519671 319 14 – побудова образів них властивостей предметів зовнішнього світу в процесі безпосередньої взаємодії з ними.

ВІДЧУТТЯ: ВЗАЄМОДІЯ 3198 14 814 – їх закономірності показують, як змінюються пороги сприйняття при одночасної дії кількох стимулів.

Відчуття: тривалість 71 319 14 89 148 – особенність сприйняття, що полягає в тому, що інтервал часу, протягом якого існує відчуття, як правило, не збігається з тривалістю дії подразника. Відчуття виникає через деякий час після початку впливу, а пропадати може лише згодом після припинення впливу.

ВІДЧУТТЯ: ІНТЕНСИВНІСТЬ 8914 31 71 369 141 – ступінь суб'єктивної вираженості відчуття, пов'язаного з не-яким подразником.

ВІДЧУВАННЯ: КЛАСИФІКАЦІЯ 671 319 1412 – розділення відчуттів за критерієм співвіднесення з аналізаторами, відними за їх появу. Так, виділяються відчуття зрітільні, слухові, тактильні, смакові, нюхові, пропріорецептивні, рухові та ін.

ВІДЧУВАННЯ БОЛЬНЕ 1 3194 14 819 – відчуття, характерні терні для таких впливів, що можуть вести до порушення цілостності організму.

ВІДЧУТТЯ КІНЕСТЕТИЧНЕ 19 14 519 614 – відчужвання, що дають суб'єкту інформацію про рух та становище його власного тіла.
торів, розташованих у м'язах, сухожиллях, суглобах і зв'язках ках.

ВІДЧУТТЯ ОРГАНІЧНЕ 319 671 391 14 – відчужня, що свідчать про перебіг певних процесів у організмі та пов'язані з потребами органічними.
носити локальний характер і спонукати до поповнення деякого рого конкретного речовини, недостатнього організму.
зазвичай відносяться почуття голоду, спраги, відчуття больові та відчуття, пов'язані зі статевою активністю.

ВІДЧУТТЯ ТАКТИЛЬНЕ 1319 148 1619 – форма шкірної чутливості, обумовлена роботою двох видів рецепторів:

- 1) нервових сплетень, що оточують волосяні цибулини;
- 2) рецепторів, що складаються з клітин сполучної тканини капсул. Різний характер мають відчуття, викликані дотиком. новенням, тиском, вібрацією, впливом фактури та ін.

ВІДЧУТТЯ ТЕМПЕРАТУРНЕ 9 14 5819 61419 – вид шкірних відчуттів, що виявляються насамперед у відчуттях тепла та холоду.